

ผลของนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนที่มีต่อการรับรู้และพฤติกรรมของผู้เกี่ยวข้องในการ
พัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน: การวิจัยแบบผสม

นางสาวมณีรัตน์ ปานจันทร์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาวิธีวิทยาการวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2553

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

EFFECTS OF THE POLICIES ON THE UTILIZATION OF COMMUNITY LEARNING
RESOURCES ON THE PERCEPTIONS AND BEHAVIORS OF STAKEHOLDERS IN
ENHANCING STUDENTS' LEARNING: MIXED-METHOD RESEARCH

Miss Maneerath Panchan

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education Program in Educational Research Methodology
Department of Educational Research and Psychology
Faculty of Education
Chulalongkorn University
Academic Year 2010
Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ผลของนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนที่มีต่อ
การรับรู้และพฤติกรรมของผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาการ
เรียนรู้ของนักเรียน: การวิจัยแบบผสม

โดย

นางสาวมณีรัตน์ ปานจันทร์

สาขาวิชา

วิธีวิทยาการวิจัยการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ศาสตราจารย์ ดร.สุวิมล ว่องวาณิช

คณะกรรมการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

..... คณบดีคณะครุศาสตร์
(ศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย กาญจนวาสี)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.อวยพร เรืองตระกูล)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ศาสตราจารย์ ดร.สุวิมล ว่องวาณิช)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุพิมพ์ ศรีพันธุ์วรสกุล)

มณีรัตน์ ปานจันทร์: ผลของนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนที่มีต่อการรับรู้และพฤติกรรมของผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาการเรียนรู้นักเรียน: การวิจัยแบบผสม. (EFFECTS OF THE POLICIES ON THE UTILIZATION OF COMMUNITY LEARNING RESOURCES ON THE PERCEPTIONS AND BEHAVIORS OF STAKEHOLDERS IN ENHANCING STUDENTS' LEARNING: MIXED-METHOD RESEARCH) อ. ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ศ. ดร.สุวิมล ว่องวาณิช, 184 หน้า.

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) วิเคราะห์การรับรู้และพฤติกรรมของผู้เกี่ยวข้องต่อนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้นักเรียน (2) ศึกษาผลของพฤติกรรมจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนที่เกิดกับครู ชุมชน และนักเรียน และ (3) ศึกษาแนวทางการส่งเสริมการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน ระเบียบวิธีวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสม เก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ (1) เก็บข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถาม จากกลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 15 คน ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 265 คน ครู จำนวน 394 คน และนักเรียน จำนวน 427 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติบรรยาย (2) เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างครู 5 คน และนักเรียน 15 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ผู้เกี่ยวข้องมีการรับรู้นโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนด้านความต้องการนโยบาย ความชัดเจนของนโยบาย และการนำนโยบายไปปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ในด้านความต้องการนโยบายผู้เกี่ยวข้องเห็นด้วยว่าแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนมีความสำคัญนักเรียนควรที่จะได้เรียนรู้ ด้านความชัดเจนของนโยบายเห็นด้วยว่าพระราชบัญญัติการศึกษา มีการกำหนดและส่งเสริมให้ใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนสำหรับจัดการศึกษา และในด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติผู้เกี่ยวข้องเห็นด้วยว่าโรงเรียนและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีการส่งเสริมให้จัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน

2. พฤติกรรมที่สนองต่อนโยบายฯ พบว่า (2.1) ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีพฤติกรรมด้านการส่งเสริมสนับสนุนสถานศึกษา และด้านการนิเทศติดตาม อยู่ในระดับมาก (2.2) ผู้บริหารสถานศึกษา มีพฤติกรรมด้านการส่งเสริมสนับสนุนครูผู้สอน ด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ ด้านการนิเทศติดตาม และด้านการกำหนดแผนกิจกรรม อยู่ในระดับมาก (2.3) ครู มีพฤติกรรมด้านการเรียนรู้ของตนเองและด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในระดับมาก

3. ผลที่เกิดขึ้นจากนโยบายฯ พบว่าครูมีความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนมากขึ้น ชุมชนมีความรักและความภาคภูมิใจในภูมิปัญญาท้องถิ่นของตน และนักเรียนได้รับความรู้ที่หลากหลาย สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

4. แนวทางการส่งเสริมการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน คือ ควรมีการสนับสนุนด้านงบประมาณ และส่งเสริมการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น

ภาควิชา.....วิจัยและจิตวิทยาการศึกษา.....ลายมือชื่อ.....
 สาขาวิชา.....จิตวิทยาการวิจัยการศึกษา.....ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....
 ปีการศึกษา.....2553.....

5283857827 : MAJOR EDUCATIONAL RESEARCH METHODOLOGY

KEYWORDS : COMMUNITY LEARNING RESOURCES / PERCEPTIONS / BEHAVIORS / ENHANCING STUDENT' LEARNING

MANEERATH PANCHAN: EFFECTS OF THE POLICIES ON THE UTILIZATION OF COMMUNITY LEARNING RESOURCES ON THE PERCEPTIONS AND BEHAVIORS OF STAKEHOLDERS IN ENHANCING STUDENTS' LEARNING: MIXED-METHOD RESEARCH. ADVISOR: PROF. SUWIMON WONGWANICH, Ph.D., 184 pp.

This research aims to (1) analyze the perception and behavior of stakeholders of the policies on the utilization of community learning resources in enhancing student's learning (2) study the effects of utilizing community learning resources on teachers, community and student's learning and (3) study the means to support the utilization of community learning resources. The methodology of research is a mixed-method research. Data gathering is divided into 2 steps: (1) collecting quantitative data by using questionnaires on sample groups of 15 Office of Education Service Area executives, 265 schools executives, 394 teachers and 427 students, and analyzing the data with descriptive statistics (2) collecting qualitative data by interviewing sample groups of 5 case-study teachers and 15 students, and analyzing the data by analyzing the content. The research can be concluded as follows:

1. The stakeholders have a high level of perception of the utilization of community learning resources in terms of the need for policy, the clarity of policy, and the application of policy. In terms of the need for policy, the stakeholders agree that the community learning resources are important and suggested for students. In terms of clarity of policy, the Education Act has stipulated that the utilization of community learning resources be supported. In terms of the application of policy, the stakeholders agree that schools and the Office of Education Service Areas should encourage the utilization of community learning resources in conducting education.

2. Corresponding behaviors with the policy are as follows: (2.1) The Office of Education Service Area executives have a high level of corresponding behaviors with supporting schools and supervision (2.2) School executives have a high level of behaviors to support teachers in building learning networks, supervision, and formulating activity plans. (2.3) Teachers have a high level of behaviors in terms of self-learning and learning network building.

3. The impacts of the policy are better relationships between teachers and the community, love and pride in local wisdom from the community, and diverse knowledge which is applicable in everyday life for the students.

4. The directions to encourage education conducting by utilizing community learning resources are support in funding and support in conducting local curriculum.

Department : Educational Research and Psychology Student's Signature
Field of Study : Educational Research Methodology Advisor's Signature
Academic Year: 2010.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เนื่องมาจากความเมตตากรุณา ช่วยเหลือ และเอาใจใส่อย่างดียิ่งจาก ศาสตราจารย์ ดร.สุวิมล ว่องวาณิช อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ในการให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ระหว่างการทำวิจัย เพื่อช่วยให้งานวิจัยสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาที่ได้รับจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ในภาควิชาวิธีวิทยาการวิจัยการศึกษาทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้วิทยาการต่างๆ ให้แก่ผู้วิจัย โดยคณาจารย์ทุกท่านดูแลเอาใจใส่ระหว่างการศึกษาด้วยดีเสมอมา

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. อวยพร เรืองตระกูล ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.สุพิมพ์ ศรีพันธุ์วรสกุล กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำและแก้ไขข้อบกพร่องของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และครูทุกท่าน ตลอดจนนักเรียนทุกคน ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เหนือสิ่งอื่นใด ผู้วิจัยกราบขอบพระคุณ นายวีระเดช ปานจันทร์ นางรัชณี ปานจันทร์ บิดามารดา ผู้ให้กำเนิดที่ให้ความรักความอบอุ่น คอยห่วงใยเป็นกำลังใจ ให้คำปรึกษา สนับสนุนทุนทรัพย์ในการเรียนและการทำวิจัยในครั้งนี้ ขอขอบพระคุณ นายกิตติพันธ์ ปานจันทร์ นางอุษา กลิ่นศรีสุข และนายอัครเดช กลิ่นศรีสุข ซึ่งคอยห่วงใยและให้กำลังใจเสมอมาเช่นกัน ตลอดจนขอบคุณเพื่อนนิสิต รุ่นพี่ และรุ่นน้องที่รักทุกคนที่เป็นกำลังใจเรื่อยมา ทำยที่สุดนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณค่าและคุณความดีทั้งหลาย อันเกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นเครื่องบูชาแด่บูรพคณาจารย์ ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ และบิดามารดาผู้มีพระคุณสูงสุดด้วยความเคารพยิ่ง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฐ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามการวิจัย.....	3
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่ได้รับ.....	5
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
ตอนที่ 1 ความเป็นมาของนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน.....	6
ตอนที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน.....	8
ตอนที่ 3 การรับรู้นโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน.....	11
ตอนที่ 4 พฤติกรรมของผู้เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน.....	13
ตอนที่ 5 ผลของนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน.....	14
ตอนที่ 6 การวิจัยแบบผสม.....	18
ตอนที่ 7 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	21
3. วิธีดำเนินการวิจัย.....	23
ขั้นตอนที่ 1 การวิจัยเชิงปริมาณ.....	24
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	24
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย.....	27
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	30

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ.....	30
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	34
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	34
ขั้นตอนที่ 2 การวิจัยเชิงคุณภาพ.....	36
การเลือกกรณีศึกษา.....	36
การเตรียมตัวทำงานภาคสนาม.....	37
แผนการศึกษาภาคสนาม.....	37
การสร้างความสัมพันธ์.....	38
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	38
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	40
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	43
ขั้นตอนที่ 3 การสังเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ.....	43
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	45
ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ.....	45
ตอนที่ 1 ภูมิหลังของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	46
ตอนที่ 2 การรับรู้นโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน.....	50
ตอนที่ 3 พฤติกรรมของผู้เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา.....	73
ตอนที่ 4 ผลที่เกิดขึ้นจากนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน.....	89
ตอนที่ 5 แนวทางการส่งเสริมการจัดการศึกษา.....	92
ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ.....	94
ตอนที่ 1 ภูมิหลังของกรณีศึกษา.....	94
ตอนที่ 2 วิธีการจัดการศึกษาของครู.....	95
ตอนที่ 3 ผลที่เกิดขึ้นจากการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน.....	103
ตอนที่ 4 แนวทางการส่งเสริมการจัดการศึกษา.....	107
ส่วนที่ 3 ผลการสังเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ.....	108
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	117
สรุปผลการวิจัย.....	118

บทที่

หน้า

อภิปรายผล.....	121
ข้อเสนอแนะ.....	127
รายการอ้างอิง.....	129
ภาคผนวก.....	135
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัย.....	136
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	138
ภาคผนวก ค ผลการพิจารณาคุณภาพของเครื่องมือ.....	156
ภาคผนวก ง ใบขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล	167
ภาคผนวก จ การวิเคราะห์หาค่าประกอบารับรู้นโยบาย.....	178
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	184

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
3.1	สัดส่วนขนาดกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษาแยกตามอำเภอ.....	25
3.2	สัดส่วนขนาดกลุ่มตัวอย่างโรงเรียน ครูและนักเรียน.....	26
3.3	สรุปจำนวนกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามตามกรอบการสุ่มและอัตราการตอบกลับ...	27
3.4	โครงสร้างของเนื้อหาและจำนวนข้อของแบบสอบถาม ฉบับที่ 1.....	30
3.5	โครงสร้างของเนื้อหาและจำนวนข้อของแบบสอบถาม ฉบับที่ 2.....	31
3.6	โครงสร้างของเนื้อหาและจำนวนข้อของแบบสอบถาม ฉบับที่ 3.....	31
3.7	โครงสร้างของเนื้อหาและจำนวนข้อของแบบสอบถาม ฉบับที่ 4.....	32
3.8	ค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม.....	33
3.9	แผนการศึกษาภาคสนาม.....	37
3.10	โครงสร้างแบบสัมภาษณ์สำหรับการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ.....	39
3.11	กิจกรรมการวิจัยในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	40
4.1	จำนวนและร้อยละของผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจำแนกตามภูมิภาคหลัง	46
4.2	จำนวนและร้อยละของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามภูมิภาคหลัง.....	47
4.3	จำนวนและร้อยละของครูจำแนกตามภูมิภาคหลัง.....	48
4.4	จำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามภูมิภาคหลัง.....	49
4.5	ระดับความต้องการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนตามการรับรู้ของผู้เกี่ยวข้อง.....	51
4.6	ระดับความชัดเจนในนโยบายตามการรับรู้ของผู้เกี่ยวข้อง.....	54
4.7	ระดับการนำนโยบายไปปฏิบัติตามการรับรู้ของผู้เกี่ยวข้อง.....	56
4.8	การรับรู้ในนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนของผู้เกี่ยวข้อง.....	59
4.9	การรับรู้ในนโยบายของครูจำแนกตามโรงเรียน.....	60
4.10	ค่าสัมประสิทธิ์การกระจายการรับรู้ในนโยบายของครู.....	61
4.11	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการรับรู้ในนโยบายระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและครู	62
4.12	การเปรียบเทียบการรับรู้ในนโยบายของผู้บริหารสถานศึกษาตามเพศ.....	62
4.13	การเปรียบเทียบการรับรู้ในนโยบายของผู้บริหารสถานศึกษาตามอายุ.....	63
4.14	การเปรียบเทียบการรับรู้ในนโยบายของผู้บริหารสถานศึกษาตามวุฒิการศึกษา.....	64
4.15	การเปรียบเทียบการรับรู้ในนโยบายของผู้บริหารสถานศึกษาตามตำแหน่ง.....	64

ตารางที่	หน้า
4.16 การเปรียบเทียบการรับรู้นโยบายของผู้บริหารสถานศึกษาตามระยะเวลาในการทำงาน.....	65
4.17 การเปรียบเทียบการรับรู้นโยบายของผู้บริหารสถานศึกษาตามประเภทของโรงเรียน.....	66
4.18 การเปรียบเทียบการรับรู้นโยบายของครูตามเพศ.....	67
4.19 การเปรียบเทียบการรับรู้นโยบายของครูตามอายุ.....	68
4.20 การเปรียบเทียบการรับรู้นโยบายของครูตามวุฒิการศึกษา.....	69
4.21 การเปรียบเทียบการรับรู้นโยบายของครูตามกลุ่มสาระการเรียนรู้.....	70
4.22 การเปรียบเทียบการรับรู้นโยบายของครูตามระยะเวลาในการทำงาน.....	71
4.23 การเปรียบเทียบการรับรู้นโยบายของครูตามระดับวิทยฐานะ.....	72
4.24 การเปรียบเทียบการรับรู้นโยบายของครูตามประเภทของโรงเรียน.....	73
4.25 พฤติกรรมของผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาด้านการจัดทำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น.....	74
4.26 พฤติกรรมของผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาด้านการส่งเสริมสนับสนุนสถานศึกษา.....	75
4.27 พฤติกรรมของผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาด้านการนิเทศติดตาม.....	76
4.28 พฤติกรรมของผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน.....	77
4.29 พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการกำหนดแผนกิจกรรม.....	78
4.30 พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการส่งเสริมสนับสนุนครู.....	79
4.31 พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการนิเทศติดตาม.....	80
4.32 พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้.....	81
4.33 พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน.....	82
4.34 พฤติกรรมของครูด้านการเรียนรู้ของตนเอง.....	83
4.35 พฤติกรรมของครูด้านการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน.....	84
4.36 พฤติกรรมของครูด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้.....	85
4.37 พฤติกรรมของครูด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้.....	86

ตารางที่		หน้า
4.38	พฤติกรรมของครูในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน.....	87
4.39	วิธีการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน.....	88
4.40	ผลที่เกิดขึ้นกับครูจากนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน.....	89
4.41	ผลที่เกิดขึ้นกับชุมชนจากนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน.....	90
4.42	ผลที่เกิดขึ้นกับการเรียนรู้ของนักเรียนจากนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน.....	91
4.43	ภูมิหลังของครูกรณีศึกษา.....	94
4.44	ภูมิหลังของนักเรียนที่เป็นกรณีศึกษา.....	95
4.45	แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนของครูกรณีศึกษาที่ใช้จัดการศึกษา.....	100
4.46	ผลการสังเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมจัดการศึกษาของครู.....	109
4.47	ผลการสังเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นจากการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน.....	112
4.48	ผลการสังเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้.....	114

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
2.1	รูปแบบการผสมผสานที่ข้อมูล ในการวิจัยแบบผสม.....	18
2.2	การออกแบบการตรวจสอบแบบสามเส้าในการวิจัยแบบผสม.....	19
2.3	การออกแบบการฝังตัวในการวิจัยแบบผสม.....	19
2.4	การออกแบบเชิงอธิบายในการวิจัยแบบผสม.....	20
2.5	การออกแบบเชิงสำรวจในการวิจัยแบบผสม.....	20
2.6	การวิจัยแบบผสม โดยใช้การออกแบบอธิบาย.....	21
2.7	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	22
3.1	การวิจัยแบบผสม โดยใช้การออกแบบอธิบาย.....	23
3.2	ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	23
4.1	ระดับความต้องการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนตามการรับรู้ของผู้เกี่ยวข้อง.....	52
4.2	ระดับการรับรู้นโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนของผู้เกี่ยวข้องในด้านความชัดเจนของนโยบาย.....	55
4.3	ระดับการรับรู้นโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนของผู้เกี่ยวข้องในด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติ.....	58
4.4	เปรียบเทียบระดับการรับรู้นโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนของผู้เกี่ยวข้อง.....	59
4.5	ค่าเฉลี่ยพฤติกรรมของผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน.....	77
4.6	ค่าเฉลี่ยพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน.....	82
4.7	ค่าเฉลี่ยพฤติกรรมของครูในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน.....	87

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญ ผู้เรียนต้องรู้วิธีแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เรียนให้เข้าใจและปฏิบัติได้ ในกระบวนการเรียนการสอนแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนเป็นองค์ประกอบสำคัญ ทำให้นักเรียนเรียนรู้จากประสบการณ์โดยเริ่มจากชีวิตความเป็นอยู่ของตน ครอบครัว ชุมชน มีการเรียนรู้อิสระตามความถนัดและความสนใจ มีวิธีแสวงหาความรู้ด้วยตนเองสามารถเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นสถานศึกษา ครอบครัว ชุมชน องค์การชุมชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์การเอกชน และสถาบันทางสังคมต้องร่วมมือกันจัดให้เกิดการเรียนรู้ที่สามารถเกิดขึ้นได้ในทุกเวลา และทุกสถานที่ ซึ่งปรากฏในมาตรา 25 รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ได้แก่ หอสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์การกีฬาและนันทนาการ แหล่งข้อมูลและแหล่งการเรียนรู้อื่นอย่างพอเพียงและมีประสิทธิภาพ (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545)

จุดมุ่งหมายสำคัญตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติดังกล่าว คือ การปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพของคนไทยให้ก้าวสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ โดยให้ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ในทุกเวลาและทุกสถานที่ โดยส่งเสริมสนับสนุนการใช้แหล่งการเรียนรู้เป็นทรัพยากรสำคัญที่ช่วยให้บุคคลสามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา โดยได้กำหนดแนวทางให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดกระบวนการเรียนรู้ จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติ ให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้สอนจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้จากแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ (สุมน อมรวิวัฒน์, 2544) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการปฏิรูปการศึกษารอบสองที่ส่งเสริมให้มีการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา มีแหล่งการเรียนรู้ เช่น หอสมุด อุทยานประวัติศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์ โดยพัฒนาคุณภาพแหล่งการเรียนรู้ และสิ่งแวดล้อมแห่งการเรียนรู้ทั้งในและนอกระบบ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

จากความสำคัญของแหล่งการเรียนรู้ จึงได้มีการส่งเสริมการใช้แหล่งการเรียนรู้ในการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่องและเป็นสิ่งสำคัญที่สถานศึกษาทุกแห่งต้องนำแหล่งการเรียนรู้มาส่งเสริมและพัฒนา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยจำเป็นต้องขอความร่วมมือกับทุกฝ่ายเพื่อ

ส่งเสริมสนับสนุนและนำแหล่งการเรียนรู้ที่มีอยู่ในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงสัมพันธ์กับชีวิตจริงของนักเรียน จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้เรียนรู้จากสิ่งใกล้ตัวทั้งในโรงเรียนและชุมชน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544) และเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับแนวทางการจัดการเรียนรู้ในหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย นำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน จัดบรรยากาศที่เอื้อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

นอกจากนี้จากการศึกษาที่ผ่านมา พบว่าการนำแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนเกิดผลดีต่อตัวนักเรียนในหลายประการ เช่น การเรียนโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมสูงขึ้น (นุจรินทร์ สิทธิเลิศประสิทธิ์, 2550) ช่วยให้นักเรียนมีความสามารถในการแสวงหาความรู้และมีเจตคติในการแสวงหาความรู้เพิ่มขึ้น (ดี สูงสว่าง, 2546) แต่การนำแหล่งการเรียนรู้มาใช้ก็ยังมีปัญหา เช่น งานวิจัยของธนาวรรณ แสงไวศยสุข (2551) ศึกษาการใช้แหล่งการเรียนรู้ของครูวัดไร่จึงพบว่ายังมีปัญหาขาดการวางแผนที่ดีและเวลาที่ใช้ในการศึกษาแหล่งการเรียนรู้มีน้อยเกินไป คิดเป็นร้อยละ 87.50 ขาดการติดต่อประสานงานและงบประมาณ คิดเป็นร้อยละ 62.50 และวิทยากรในท้องถิ่นไม่เพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 50.00 และซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุณิสรา สมสมัย (2550) ศึกษาสภาพปัญหาการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนในการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ โดยสัมภาษณ์ครูพบปัญหาส่วนใหญ่ คือ ขาดงบประมาณสนับสนุนในการค้นหาและใช้แหล่งการเรียนรู้ ขาดการสนับสนุนจากผู้บริหาร วิทยากรที่มีทักษะและประสบการณ์จำนวนน้อยและไม่มีเวลาว่างที่จะถ่ายทอดความรู้ ครูไม่มีเวลา และขาดความสนใจและความร่วมมือจากนักเรียนและผู้ปกครอง

จากความสำคัญของแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนและสภาพปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาผลของนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนที่มีต่อการรับรู้และพฤติกรรมของผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนต่อนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับทราบข้อมูลสนับสนุนการดำเนินงานตามนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนสำหรับจัดการศึกษาซึ่งสอดคล้องกับยุคปฏิรูปการศึกษาเพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนได้เรียนรู้ตลอดชีวิต ทั้งยังเป็นการให้นักเรียนเห็นถึงความสำคัญของชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่น

คำถามวิจัย

1. ผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีการรับรู้อย่างไรต่อนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน
2. ผู้เกี่ยวข้องมีพฤติกรรมอย่างไรต่อนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน
3. ผลที่เกิดขึ้นจากนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนมีอะไรบ้าง
4. มีแนวทางใดบ้างในการส่งเสริมการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์การรับรู้ของผู้เกี่ยวข้องต่อนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน
2. เพื่อวิเคราะห์พฤติกรรมของผู้เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน
3. เพื่อศึกษาผลของพฤติกรรมจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนที่เกิดกับครู ชุมชน และการเรียนรู้ของนักเรียน
4. เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน

ขอบเขตของการวิจัย

เนื่องจากนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนเป็นนโยบายที่กำหนดในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติใช้เหมือนกันทั่วประเทศ การรับรู้และพฤติกรรมที่เกิดขึ้นต่อผู้ใช้นโยบายจึงมีลักษณะเดียวกัน ดังนั้น ภาคภูมิศาสตร์หรือจังหวัดถือว่าไม่ใช่ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการนำนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนสู่การปฏิบัติ จึงศึกษาเพียงจังหวัดเดียวเท่านั้น

การวิจัยนี้ทำการศึกษาในพื้นที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เนื่องจากเป็นจังหวัดที่มีแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย ทั้งทรัพยากรทางธรรมชาติและแหล่งเรียนรู้ที่มนุษย์สร้างขึ้นซึ่งครอบคลุมเหมาะแก่การนำมาศึกษาเรียนรู้ โดยนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนเป็นการรับนโยบายมาปฏิบัติ ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตการศึกษากลุ่มผู้เกี่ยวข้องประกอบด้วย ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และครู กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษา ผู้วิจัยเลือกจากผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนทุกระดับในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการของจังหวัดชัยภูมิ การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาผลของนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนที่มีต่อการรับรู้และพฤติกรรมของผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน โดยทำการศึกษาดังนี้

(1) การรับรู้ต่อนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ ศึกษาในด้านความต้องการนโยบาย ความชัดเจนของนโยบาย และการนำนโยบายไปปฏิบัติ (2) พฤติกรรมการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน ทำการศึกษาพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงของผู้ที่เกี่ยวข้องต่อนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน ดังนี้ (2.1) พฤติกรรมของผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดทำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น การส่งเสริมสนับสนุนสถานศึกษา และการนิเทศติดตาม (2.2) พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการกำหนดแผนกิจกรรม การส่งเสริมสนับสนุนครูผู้สอน การนิเทศติดตาม และการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ (2.3) พฤติกรรมของครูใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการเรียนรู้ของตนเอง การรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน การจัดกระบวนการเรียนรู้ และการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ (3) ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียน ศึกษาในส่วนของเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน และความรู้ที่ได้รับจากการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่มีอยู่ในชุมชน ไม่ว่าจะเป็นบุคคลในท้องถิ่น สถานที่ วัสดุสิ่งของที่มนุษย์สร้างขึ้นและสิ่งที่เกิดตามธรรมชาติในชุมชนที่มีคุณค่าตลอดจนวัฒนธรรมประเพณีของชุมชน

ผู้เกี่ยวข้อง หมายถึง กลุ่มบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน สำหรับจัดการศึกษา ประกอบด้วย ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และครู

การรับรู้นโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน หมายถึง ความคิด ความเข้าใจของบุคคลที่มีต่อบทบาทหน้าที่และภารกิจในการปฏิบัติตามนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน ซึ่งประกอบด้วยความต้องการนโยบาย ความชัดเจนของนโยบาย และการนำนโยบายไปปฏิบัติ

พฤติกรรมการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน หมายถึง การกระทำหรือการแสดงผลออกต่อนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน ซึ่งเกี่ยวข้องกับ การวางแผนวิธีดำเนินการ การจัดกิจกรรม การประเมินผลและการส่งเสริมสนับสนุนการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนสำหรับจัดการศึกษา

พฤติกรรมของผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หมายถึง การกระทำหรือการแสดงผลออกของผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่เกิดจากการรับรู้นโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน ในด้านการจัดทำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น การส่งเสริมสนับสนุนสถานศึกษา และการนิเทศติดตาม

พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง การกระทำหรือการแสดงออกของผู้บริหารสถานศึกษาที่เกิดจากการรับรู้นโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนในด้านการกำหนดแผนกิจกรรม การส่งเสริมสนับสนุนครูผู้สอน การนิเทศติดตาม และการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้

พฤติกรรมของครู หมายถึง การกระทำหรือการแสดงออกของครูที่เกิดจากการรับรู้นโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน ในด้านการเรียนรู้ของตนเอง การรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน การจัดกระบวนการเรียนรู้ และการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้

การเรียนรู้ของนักเรียน หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ที่เป็นระบบ มีการดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอน และความรู้ที่ได้รับจากการจัดการเรียนการสอนโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน

ประโยชน์ที่ได้รับ

การวิจัยครั้งนี้จะทำให้ทราบถึงการรับรู้และพฤติกรรมของผู้ที่เกี่ยวข้องที่มีต่อนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับทราบข้อมูลเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานตามนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน สามารถนำผลการวิจัยใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูได้ใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนสำหรับการจัดการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับยุคปฏิรูปการศึกษาเพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนได้เรียนรู้ตลอดชีวิต ทั้งยังเป็นการให้นักเรียนเห็นถึงความสำคัญของชุมชนและภูมิปัญญาในท้องถิ่น นอกจากนี้ยังทำให้เห็นถึงระดับการรับรู้และพฤติกรรมของผู้เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนเพื่อเป็นการวางแผนการพัฒนาระบบการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัย เรื่อง ผลของนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนที่มีต่อการรับรู้และพฤติกรรมของผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาการเรียนรู้นักเรียน: การวิจัยแบบผสม ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ โดยเสนอเนื้อหาเป็น 7 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ความเป็นมาของนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้นักเรียน ตอนที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน ตอนที่ 3 การรับรู้ของนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน ตอนที่ 4 พฤติกรรมของผู้เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน ตอนที่ 5 ผลของนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน ตอนที่ 6 การวิจัยแบบผสม และ ตอนที่ 7 กรอบแนวคิดการวิจัย

ตอนที่ 1 ความเป็นมาของนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้นักเรียน

นโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนสำหรับการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2550 ได้กำหนดแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาไว้ในมาตรา 49 และมาตรา 80 ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง และการเรียนรู้ตลอดชีวิต ส่งเสริมพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับ ทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับความต้องการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมปลูกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกของความเป็นไทย ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ปลูกจิตสำนึกและเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีของชาติ ตลอดจนค่านิยมอันดีงามและภูมิปัญญาท้องถิ่น (ธีรเดช นรัตถกรศึกษา, 2551) การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติจริง ผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างสมดุล ปลูกฝังคุณธรรม ภูมิปัญญาไทย และการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาในการจัดการศึกษา นอกจากนี้ ในการจัดกระบวนการเรียนรู้อย่างต้องส่งเสริมให้ผู้สอน จัดบรรยากาศ และสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ผู้สอนและผู้เรียนเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อและแหล่งการเรียนรู้ประเภทต่าง ๆ จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน รวมทั้งส่งเสริมการดำเนินงาน การจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจัดทำหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และคุณลักษณะของสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชนสังคมและประเทศชาติ

การจัดการศึกษาต้องส่งเสริมการใช้แหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อให้มีการนำแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนไปสู่ระบบการปฏิบัติอย่างจริงจังในการจัดการศึกษา จึงได้ระบุไว้ใน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในหมวด 4 ได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด โดยให้นักเรียนทุกคนไม่ว่าจะเป็นนักเรียนที่มีร่างกายปกติ ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส เข้าถึงการศึกษได้อย่างทั่วถึง ทั้งการศึกษาในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย การจัดการศึกษาและการจัดกระบวนการเรียนรู้นั้น ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นสถานศึกษา ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน และสถาบันทางสังคมต้องร่วมมือกันจัดให้เกิดการเรียนรู้ที่สามารถเกิดขึ้นได้ในทุกเวลา ทุกสถานที่ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนยึดหลักว่านักเรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ การจัดการศึกษาต้องจัดสภาพแวดล้อมรวมทั้งแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ ให้หลากหลาย เพื่อเอื้อต่อความสามารถของแต่ละบุคคล ให้นักเรียนสามารถพัฒนาสอดคล้องกับความถนัดและศักยภาพของนักเรียน การเรียนการสอนมุ่งเน้นประโยชน์ของนักเรียนเป็นสำคัญ ให้นักเรียนเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ได้ฝึกปฏิบัติ ผสมผสานความรู้ด้านต่าง ๆ รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ส่งเสริมสนับสนุนจัดสภาพแวดล้อมบรรยากาศรวมทั้งแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ ให้หลากหลาย ซึ่งการส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนซึ่งปรากฏในมาตรา 25 “รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์การกีฬาและนันทนาการ แหล่งข้อมูลและแหล่งการเรียนรู้อื่นอย่างพอเพียงและมีประสิทธิภาพ”

นโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ทำให้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนสำหรับจัดการศึกษา โดยให้ความสำคัญกับท้องถิ่นและชุมชน สามารถสรุปได้ดังนี้ สถานศึกษาและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน การจัดการศึกษามุ่งเน้นความสำคัญโดยยึดหลักผู้เรียนสำคัญที่สุด ให้ความสำคัญต่อภูมิปัญญาไทย สร้างให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสำนึกที่มุ่งทำประโยชน์ สร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข โดยส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย นำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน จัดบรรยากาศที่เอื้อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ดังนั้นสถานศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้มีหน้าที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรดำเนินการส่งเสริมให้มีการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนสำหรับจัดการศึกษา เพื่อส่งเสริมเรื่องของชุมชนและ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้าสู่ระบบการศึกษาไทย เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เกิดขึ้น

ตอนที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน

2.1 ความหมายแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน

แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน (community learning resources) มีคำที่ใช้แทนกันได้หลายคำ เช่น แหล่งวิทยากรในชุมชน (community resources) ทรัพยากรในท้องถิ่น (local resources) แหล่งทรัพยากรในชุมชน (resources in the community) เป็นต้น ในการวิจัยครั้งนี้จะใช้คำว่า “แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน” แทนความหมายทั้งหมดเป็นหลัก ซึ่งมีผู้ให้คำจำกัดความของแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนไว้หลากหลายดังต่อไปนี้

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2552) และกรมวิชาการ (2545) ได้ให้ความหมายของแหล่งการเรียนรู้ ในทำนองเดียวกันว่าเป็นแหล่งข้อมูลสารสนเทศที่สร้างเสริมประสบการณ์ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีความสนใจใฝ่เรียน สามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเองตาม อธิบายและต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ และเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ สุวิทย์ มูลคำและอรทัย มูลคำ (2545); ประไพพรรณ ผ่องสวัสดิ์ (2549) และ Good (1973) ยังได้เพิ่มความหมายที่แตกต่างไปอีกว่า แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน เป็นสถาบันชุมชน วิถีชีวิต สถานที่ สื่อเทคโนโลยี สื่อสิ่งพิมพ์หรือบุคลากรที่มีความรู้ต่าง ๆ ในชุมชน รวมถึงความเชื่อ กิจกรรม วัฒนธรรมประเพณี นอกจากนี้ Rickinson, et al. (2004) ยังได้ให้ความหมายของแหล่งการเรียนรู้ อีกว่า เป็นพื้นที่ธรรมชาติ สถานที่ กิจกรรมหรือสิ่งต่าง ๆ ที่สามารถทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ นอกห้องเรียน

สรุปได้ว่า แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน คือ ทุกสิ่งทุกอย่างที่มีอยู่ในชุมชน ไม่ว่าจะเป็นบุคคล ในท้องถิ่น สถานที่ วัสดุสิ่งของที่มนุษย์สร้างขึ้นและสิ่งที่เกิดตามธรรมชาติในชุมชนที่มีคุณค่า ตลอดจนวัฒนธรรมประเพณีของชุมชนที่สามารถนำมาจัดประสบการณ์ให้กับนักเรียน เพื่อพัฒนา นักเรียนให้เกิดการเรียนรู้ มีความสนใจใฝ่รู้และเป็นบุคคลที่มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต

2.2 ประเภทของแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน

ประจักษ์ บุญอารีย์ (2545) ได้กล่าวถึง ประเภทของแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนว่าแบ่ง ออกเป็น 2 ประเภท คือ (1) แหล่งการเรียนรู้ธรรมชาติ เช่น ดิน หิน น้ำ สัตว์ พืช อากาศหรือ สิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ และ (2) แหล่งการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น ได้แก่ แหล่งการเรียนรู้ที่ องค์การภาครัฐและเอกชนสร้างขึ้น เช่น สนามกีฬา หอสมุดของท้องถิ่น ศูนย์ศิลปวัฒนธรรม เครื่องปั้นดินเผา วัดเก่า สวนสาธารณะ เป็นต้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547) ได้เพิ่มเติมประเภทของแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน แบ่งออกเป็น 3 ประเภทตามลักษณะของ แหล่งการเรียนรู้ คือ (1) บุคคลในชุมชน เป็นผู้ที่อยู่ในท้องถิ่นที่มีความรู้ ความชำนาญในเรื่องที่ ต้องการให้นักเรียนได้รับความรู้ (2) สถานที่ในชุมชน เป็นสิ่งที่สร้างขึ้นมาจากธรรมชาติและ มนุษย์สร้างขึ้นที่มีอยู่ในชุมชน เช่น วัด โบราณสถาน ไร่ นา ป่า เขื่อน เป็นต้น (3) กิจกรรมต่าง ๆ

ในชุมชน เช่น ศิลปวัฒนธรรม งานประเพณีต่าง ๆ เป็นต้น ซึ่งใกล้เคียงกับคำริ บุญชู (2548) และ Nancy (2002 อ้างถึงในอรรรถพล อนันตวรสกุล, 2547) ได้จำแนกประเภทของแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนเป็น 4 ประเภท คือ (1) แหล่งการเรียนรู้ประเภทบุคคล ได้แก่ บุคคลทั่วไปที่อยู่ในชุมชนซึ่งสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับนักเรียนได้ เช่น ชาวนา ชาวสวน ชาวไร่ ช่างฝีมือ (2) แหล่งการเรียนรู้ประเภทสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น เช่น สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ โบราณสถาน พิพิธภัณฑ์ ตลาด ห้องสมุด เขื่อน (3) แหล่งการเรียนรู้ประเภททรัพยากรธรรมชาติ เช่น พืช ดิน หินแร่ เกาะ แม่น้ำ ห้วย หนอง คลอง บึง น้ำตก พุงนา และ (4) แหล่งการเรียนรู้ประเภทกิจกรรมทางสังคม ประเพณีและความเชื่อ ได้แก่ขนบธรรมเนียมประเพณีพื้นบ้าน การละเล่นพื้นบ้าน กีฬาพื้นบ้าน วรรณกรรมท้องถิ่น

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ประเภทของแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน แบ่งออกเป็น 4 ประเภทคือ (1) วัสดุอุปกรณ์ในชุมชน เป็นวัสดุที่มีอยู่ในชุมชนทั่วไป เช่น ดิน หิน แร่ ใบไม้ (2) บุคคลในชุมชน ที่มีความรู้ ความชำนาญในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง (3) สถานที่ในชุมชน เป็นสถานที่ที่มีอยู่ในชุมชนสามารถให้ความรู้แก่นักเรียนได้ เช่น วัด ไร่ นา โบราณสถานต่าง ๆ และ (4) กิจกรรมในชุมชน ได้แก่ ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีที่ถ่ายทอดกันมาจากอดีต

2.3 จุดมุ่งหมายในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน

จากการศึกษาเอกสารของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547); กฤษณรัักษ์ มณีภักดี (2549); ชุตินา ประภากรกุล (2550) และไยดี หงษ์เหิน (2553) สามารถสรุปจุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนได้ดังนี้ (1) เพื่อฝึกทักษะกระบวนการต่าง ๆ ให้กับนักเรียน (2) เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน (3) ส่งเสริมให้นักเรียนมองเห็นคุณค่าและอนุรักษ์ธรรมชาติ (4) ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจและมีเจตคติที่ดีต่อชุมชนและธรรมชาติ (5) ช่วยให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรง ได้สัมผัสกับธรรมชาติ สังคม ชุมชน และ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้เรียนรู้และค้นพบความรู้ที่นอกเหนือจากหนังสือเรียน (6) ได้เรียนรู้วิถีชีวิตจริง ปลูกฝังให้รู้จักและรักท้องถิ่น มองเห็นคุณค่า และปัญหาของชุมชนตนเอง พร้อมทั้งจะเป็นสมาชิกที่ดีของชุมชน (7) เพื่อสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่มีความสุขทั้งนักเรียนและผู้สอน เกิดปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างนักเรียนและผู้สอน ส่งผลเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ไปด้วยกัน

2.4 หลักการจัดแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน

ถาวร อารีศิลป์ (2546); นาทยา บิลันธนานนท์, มธุรส จงชัยกิจ และศิริรัตน์ นีละคุปต์ (2542) กล่าวว่า หลักการจัดแหล่งการเรียนรู้เพื่อให้การเรียนรู้ที่จะเกิดขึ้นกับนักเรียนมีความคงทน ประการที่สำคัญคือ ในการเรียนรู้แต่ละครั้งการกำหนดวัตถุประสงค์ และเป้าหมายต้องชัดเจน ให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรง ได้ลงมือปฏิบัติจริงและมีส่วนร่วมในการสร้างองค์ความรู้ มีการ

เรียนรู้จากชุมชน โดยความรู้ต้องบูรณาการกับชีวิตในชุมชนซึ่งเป็นสิ่งที่แยกออกจากกันไม่ได้ ควรกำหนดขอบเขตหรือบริเวณของการศึกษาแหล่งการเรียนรู้ให้มีความชัดเจน เหมาะสมกับกิจกรรม เวลา และเหมาะสมกับจำนวนผู้เรียน การเรียนรู้เน้นการศึกษาในแนวคิดไม่ควรเน้นด้านปริมาณ ควรกระตุ้นและส่งเสริมให้ผู้เรียนค้นหาวิถีเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเอง โดยสามารถนำวิธีการเรียนรู้ไปใช้ในชีวิตจริงได้ ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547) ที่ส่งเสริมการจัดแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน โรงเรียนจะต้องมีการส่งเสริมสนับสนุนการใช้แหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และมีการจัดบรรยากาศในการเรียนรู้ตามสภาพจริงโดยเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ

สรุปได้ว่าหลักการจัดแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน ต้องมีวัตถุประสงค์ เป้าหมายและขอบเขตที่ชัดเจน โดยโรงเรียนจะต้องมีการส่งเสริมสนับสนุนการใช้แหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และมีการจัดบรรยากาศในการเรียนรู้ตามสภาพจริงโดยเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ

2.5 การใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนจัดการศึกษา

สถานศึกษาควรใช้ชุมชนเป็นแหล่งการเรียนรู้ เพื่อเป็นการสร้างฐานทางปัญญาตลอดจนการสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมให้ประเทศชาติเกิดการพัฒนายั่งยืน ซึ่งโรงเรียนสามารถเรียนรู้จากชุมชนได้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2550; ประเวศ วะสี, 2543) ดังนี้ (1) เรียนรู้จากคนในชุมชน ในชุมชนมีผู้รู้ต่าง ๆ มากมาย เช่น ผู้รู้ทางศาสนา หมอพื้นบ้าน นักธุรกิจรายย่อย ผู้นำชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน ฯลฯ การเรียนรู้จากครูในชุมชนจะทำให้การเรียนรู้เข้าไปเชื่อมโยงกับการปฏิบัติจริงการเรียนรู้จะสนุก ไม่น่าเบื่อ ที่สำคัญจะทำให้เด็กเกิดความภาคภูมิใจในชุมชนของตน (2) เรียนรู้จากแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน ควรจะสำรวจและสร้างแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนเพิ่มขึ้นให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ไม่ว่าจะเป็นทุ่งนา ป่าเขา แหล่งน้ำ วัด แหล่งอนุรักษ์ป่า แหล่งอนุรักษ์สัตว์ กลุ่มอาชีพต่าง ๆ พิพิธภัณฑ์ตำบลทุกตำบลควรสร้างพิพิธภัณฑ์ของตนเองเพื่อเป็นแหล่งการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ ศิลปะและวัฒนธรรมก็จะเพิ่มแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน (3) เรียนรู้จากเรื่องของชุมชน การเรียนควรเรียนเรื่องของชุมชนให้มากที่สุด เช่น ศาสนาประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การแพทย์พื้นบ้าน (4) เรียนรู้จากการปฏิบัติงานในชุมชน ครูและนักเรียนควรจะได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติงานจริงในชุมชน เช่น ทำการเกษตร หัตถกรรม การแปรรูปอาหาร งานช่าง ธุรกิจชุมชน การแพทย์แผนไทย การท่องเที่ยวเพื่อที่จะได้ทำงานเป็น จัดการเป็น อยู่ร่วมกันเป็น มีอาชีพ แก้ปัญหาเศรษฐกิจและเป็นการพัฒนาศีลธรรมไปด้วยในตัว เป็นศีลธรรมที่เกิดจากการดำเนินชีวิตร่วมกันแต่ไม่ได้เกิดการท่องวิชาศีลธรรม

2.6 วิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน

จากการศึกษาเอกสารของวาสนา ชาวหา (2533) และพนิจดา วีระชาติ (2542) สามารถสรุปวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน ได้ 2 ลักษณะ ดังนี้ (1) นำแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนหรือแหล่งความรู้ นั้น ๆ มาสู่นักเรียน เช่น การเชิญผู้รู้หรือวิทยากรมาบรรยายให้ข้อคิดหรือสาธิตให้นักเรียนได้ฟังและชม เพื่อเพิ่มพูนความรู้ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น หรือนำวัสดุอุปกรณ์มาใช้ในการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้จากการสัมผัสด้วยตนเอง ทำให้การเรียนรู้มีความหมายและน่าสนใจขึ้น และ (2) นำนักเรียนไปสู่แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน เพื่อศึกษาสิ่งต่าง ๆ นั้นตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดของการเรียนรู้ เช่น นำนักเรียนไปสวนสาธารณะ ไปดูป่าไม้ แม่น้ำ ภูเขา สวนสัตว์ ฟาร์มเลี้ยงสัตว์ เหมือนแะ นู และไร่ เป็นต้น

ตอนที่ 3 การรับรื้อนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน

จากนโยบายของรัฐที่ต้องการขับเคลื่อนการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนสำหรับจัดการศึกษา ไปสู่การปฏิบัติในระดับสถานศึกษาอันจะส่งผลให้นักเรียนเกิดการพัฒนารับรู้ได้ นั้น ผู้รับนโยบายไปปฏิบัติมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งที่จะทำให้นโยบายของรัฐประสบผลสำเร็จ โดยต้องได้รับความร่วมมือกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ตั้งแต่ระดับชาติ ระดับท้องถิ่น จนกระทั่งถึงระดับสถานศึกษา โดยผู้ปฏิบัติงานต้องเห็นความสำคัญหรือประโยชน์ของนโยบาย ซึ่งมีความสอดคล้องกับทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติ เนื่องจากเป้าหมายหลักของการนำนโยบายไปปฏิบัติอยู่ที่การมุ่งทำให้นโยบายนั้นประสบความสำเร็จ นโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน เป็นนโยบายแบบ “จากบนสู่ล่าง” (top down) โดยผู้กำหนดนโยบายออกนโยบายให้ผู้ปฏิบัติรับผิดชอบ (เรื่องวิทยุเกษสุวรรณ, 2551) มุ่งหวังให้ผู้ปฏิบัติเกิดการเปลี่ยนแปลงนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยผู้รับนโยบายมาปฏิบัติต้องเป็นผู้แปลหรือตีความแนวปฏิบัติของนโยบายนั้น และนำมาปรับให้เหมาะสมกับหน่วยงานของตน (วรเดช จันทรศร, 2542) การรับนโยบายจากรัฐบาลมาปฏิบัติ ไม่ใช่สิ่งที่ย่างเพราะในการนำนโยบายมาปฏิบัติให้ประสบผลสำเร็จ ต้องมีการแปลงเอกสารมาสู่การปฏิบัติให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน ซึ่งนโยบายที่รัฐบาลตั้งใจไว้อาจแตกต่างจากนโยบายที่นำมาปฏิบัติจริง การรับรู้และความเข้าใจในนโยบายของผู้ปฏิบัติมีส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนนโยบายให้ประสบผลสำเร็จ (Smit, 2005) และส่งผลไปถึงพฤติกรรมปฏิบัติที่สอดคล้องตามนโยบาย

ในการดำเนินงานหรือการรับนโยบายมาปฏิบัติ ผู้ปฏิบัติมีการสร้างระบบความรู้ของตนเอง มีทักษะและมุมมองของตนเอง เพราะฉะนั้นการตีความหมายของแต่ละคนรวมทั้งวิธีการปฏิบัติเกี่ยวกับนโยบายที่รับมาอาจแตกต่างกันจากวัตถุประสงค์ของผู้กำหนดนโยบาย การรับรู้ของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้เกิดพฤติกรรมขับเคลื่อนนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน เพื่อพัฒนารับรู้ของนักเรียนให้เกิดขึ้น เนื่องจากการรับรู้เป็นกระบวนการใน

การรับประมาผล ดีความ และตอบสนองต่อสิ่งเร้าที่อยู่รอบตัว เพื่อประเมินค่าตัดสินใจและแสดงพฤติกรรมต่อสิ่งนั้นอย่างใดอย่างหนึ่ง (ชิตามา สุขพลา, 2548 อ้างถึงใน วริณา สุนทรธัย. 2550) เพราะฉะนั้น การรับรู้นโยบายมีความสำคัญต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวของการดำเนินนโยบาย (Tuytens and Devos, 2009)

Shiffman and Kanuk. (2000 อ้างถึงใน อนงนาฏ สกุลแพร์พาณิชย์, 2552) ได้กล่าวว่า การรับรู้ เป็นกระบวนการที่แต่ละบุคคลเลือกสรร จัดระเบียบและตีความหมายสิ่งกระตุ้นอย่างเดียวกันและอยู่ภายใต้เงื่อนไขอย่างเดียวกัน แต่จะมีอิทธิพลต่อการเลือก การรู้จัก การตีความหมายของแต่ละบุคคลซึ่งขึ้นอยู่กับความต้องการ (needs) ค่านิยม (values) และความคาดหวัง (expectation) ของแต่ละบุคคล นอกจากนี้ ประชุม รอดประเสริฐ (2543) ยังให้ความสำคัญกับการรับรู้ นโยบาย ซึ่งการรับรู้ความชัดเจนของนโยบายเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะนำไปสู่การมีส่วนร่วมในการปฏิบัตินโยบาย โดยนโยบายต้องมีความชัดเจนของเป้าหมายหรือจุดมุ่งหมายปลายทาง มีแนวทางในการดำเนินงานมีความชัดเจนของวิธีการปฏิบัติ และมีปัจจัยสนับสนุนการดำเนินงาน เช่น งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์และสภาพแวดล้อม

Fullan (2001) ได้ระบุลักษณะที่มีผลต่อการรับรู้การดำเนินงานใน 4 ลักษณะ ดังนี้ (1) ความต้องการนโยบาย เป็นสิ่งสำคัญที่ครูต้องเข้าใจ มีความต้องการในนโยบาย ครูต้องเห็นถึงความสำคัญของการเปลี่ยนแปลงและยอมรับว่าการนโยบายนั้นเหมาะสมกับโรงเรียนของตน (2) ความชัดเจนของนโยบาย นโยบายต้องมีความชัดเจนทั้งเป้าหมายและวิธีดำเนินการเพื่อให้ครูสามารถนำไปปฏิบัติได้ การมีแนวปฏิบัติที่ชัดเจนจะสนับสนุนให้มีผู้ปฏิบัติเพิ่มมากขึ้น (3) ความซับซ้อนของนโยบาย หมายถึง ปัญหาและขอบเขตของนโยบายที่จะทำให้เกิดความพยายามสำหรับครูผู้สอนในการดำเนินนโยบาย และ (4) การนำนโยบายไปปฏิบัติ เป็นการแปลงนโยบายจากสิ่งที่เป็นนามธรรมให้เป็นรูปธรรม ซึ่งการนำนโยบายมาปฏิบัติ ต้องมีเนื้อหาวิธีการปฏิบัติ มีขั้นตอนดำเนินการที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง โดยการปฏิบัติจะสอดคล้องกับความเชื่อส่วนบุคคลของครู และค่าใช้จ่ายของการเปลี่ยนแปลง

จากความสำคัญของการรับรู้ที่จะส่งผลให้เกิดการขับเคลื่อนนโยบาย Tuytens and Devos (2009) ได้ทำการศึกษาการรับรู้ของครูต่อนโยบายการประเมินครูใหม่ โดยได้ทำการพัฒนาเครื่องมือลักษณะของนโยบายใหม่ในรูปแบบของสเกล ตามทฤษฎีการดำเนินนโยบายของ fullan (2001) เพื่อวัดการรับรู้ของครูเกี่ยวกับนโยบายการประเมินครูใหม่ โดยทำการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสำรวจและการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ทำให้ได้ 3 องค์ประกอบที่สอดคล้องกับสามในสี่ลักษณะของการดำเนินนโยบายที่นำเสนอโดย fullan ที่เป็นโครงสร้างการรับรู้นโยบายการศึกษา

ใหม่ ได้แก่ (1) การปฏิบัตินโยบาย (2) ความต้องการนโยบาย (3) ความชัดเจนในการดำเนินนโยบาย

จากที่กล่าวมาสรุปการรับรู้นโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน หมายถึง ความคิด ความเข้าใจของบุคคลที่มีต่อบทบาทหน้าที่และภารกิจในการปฏิบัติตามนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน ซึ่งประกอบด้วยความต้องการนโยบาย ความชัดเจนของนโยบาย และการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ตอนที่ 4 พฤติกรรมของผู้เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน

การศึกษาพฤติกรรมของผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน ผู้วิจัยได้ศึกษาบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาและครูพึงกระทำในการนำนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนมาใช้สำหรับการจัดการศึกษา มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. พฤติกรรมของผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เป็นหน่วยงานหลักในการประสานความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและชุมชน เป็นหน่วยงานที่มีภารกิจหลักในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาของโรงเรียน ให้จัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนานักเรียนไปสู่มาตรฐานการเรียนรู้ซึ่งเป็นเป้าหมายที่กำหนดไว้ร่วมกันในระดับชาติ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จะต้องปลูกฝังให้นักเรียนเป็นสมาชิกที่ดีของชุมชน มีความรักความภาคภูมิใจในบ้านเกิดเมืองนอนและท้องถิ่นของตนสามารถสรุปบทบาทของสำนักเขตพื้นที่การศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552) ได้ดังนี้ (1) จัดทำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น สำหรับสถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในเรื่องเกี่ยวกับชุมชน ท้องถิ่น โดยดำเนินการให้ฝ่ายต่าง ๆ อาทิ โรงเรียน ผู้ปกครอง ประชาชนในท้องถิ่น นักธุรกิจชุมชน ได้มีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำกรอบหลักสูตร (2) ส่งเสริม สนับสนุนและช่วยเหลือสถานศึกษา ในด้านการพัฒนาบุคลากร การสนับสนุนงบประมาณและทรัพยากร การดำเนินงานแบบมีส่วนร่วมและการเผยแพร่ความรู้ด้านวิชาการ (3) กำกับ ดูแลคุณภาพ นิเทศติดตามและประเมินผล

2. พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา จากการศึกษาบทบาท หน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กรมวิชาการ, 2545) และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552) สามารถสรุปพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในการขับเคลื่อนนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน ได้ 4 ประเด็นดังนี้ (1) กำหนดแผนการจัดกิจกรรมในหลักสูตรสถานศึกษา (2) ส่งเสริม สนับสนุน สร้างความตระหนัก ให้ครูเห็นคุณค่าและร่วมมือในการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน โดยการสนับสนุนให้ครูมีความรู้

ความสามารถในใช้จัดกิจกรรมที่หลากหลายสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนและสถานการณ์ปัจจุบันอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับประไพพรรณ ผ่องสวัสดิ์ (2549) ที่กล่าวว่าครูต้องการได้รับการสนับสนุนส่งเสริมจากผู้บริหารในการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนสำหรับการจัดการศึกษา (3) การนิเทศติดตาม ให้คำปรึกษา ประเมินผล แลกเปลี่ยนเรียนรู้และเผยแพร่ผลงานที่ประสบผลสำเร็จกับหน่วยงานและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง (4) การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ โดยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและประสานความร่วมมือและความเข้าใจอันดีระหว่างสถานศึกษากับนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรภาครัฐ และภาคเอกชนเพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรม

3. พฤติกรรมของครูผู้สอน นโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนจะขับเคลื่อนไปได้ครูมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง โดยพฤติกรรมของครูที่ควรปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน (สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ, 2545; สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552) สามารถสรุปได้ดังนี้ (1) ด้านการเรียนรู้ของตนเอง เป็นผู้ใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีความกระตือรือร้นในการพัฒนาตนเอง ติดตามข่าวสารทันเหตุการณ์ เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ครูต้องสร้างความรู้ ความเข้าใจโดยการลงมือปฏิบัติแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจนเกิดความเชื่อมั่นก่อนจึงนำไปจัดเป็นประสบการณ์การเรียนรู้ให้นักเรียนลงมือปฏิบัติ โดยศึกษาทำความเข้าใจกับสภาพพื้นที่ เจตคติ ความเชื่อ ความหลากหลายของวัฒนธรรม ศาสนา วิถีชีวิตความเป็นอยู่ การประกอบอาชีพของชุมชน เพื่อเชื่อมโยงแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนกับการจัดการเรียนรู้ (2) รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน โดยครูจัดทำเอกสารทะเบียนเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ที่น่าสนใจในชุมชนเก็บไว้เป็นข้อมูล (3) ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ ครูให้คำปรึกษาแนะนำนักเรียน ในการศึกษาหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน เป็นผู้ประสานงานและจัดหาวัสดุอุปกรณ์ เอกสารเพิ่มเติมและสร้างขวัญกำลังใจในการแสวงหาความรู้ของนักเรียน ตลอดจนการสรุปผลการเรียนรู้ ประเมินผลและเผยแพร่ผลงาน (4) สร้างเครือข่ายการเรียนรู้ เป็นกัลยาณมิตรสร้างความสัมพันธ์อันดีกับบุคลากรต่าง ๆ ในชุมชน

ตอนที่ 5 ผลของนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน

5.1 การจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ของครูมีวัตถุประสงค์และขั้นตอนวิธีการที่แตกต่างกัน ตัวอย่างงานวิจัยของนิจพร สุขสวัสดิ์อำนาจ (2541) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การศึกษาการใช้แหล่งวิทยากรในชุมชนประกอบการเรียนการสอนวิชาชีววิทยาในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 10 โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อศึกษาการใช้แหล่งวิทยากรในชุมชนประกอบการเรียนการสอนวิชาชีววิทยา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ

แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ตัวอย่างประชากร คือ ครูชีววิทยาที่สอนโรงเรียนมัธยมศึกษาจำนวน 235 คน ผลการวิจัยพบว่า (1) แหล่งวิทยาการในชุมชนที่ครูส่วนใหญ่ใช้ได้แก่ แหล่งวิทยาการประเภทบุคคล คือ อาจารย์จากโรงเรียนมัธยมศึกษา และนักวิชาการจากหน่วยงานด้านสาธารณสุข ประเภทสถานที่ คือ แหล่งน้ำธรรมชาติ และห้องสมุด ประเภทวัสดุอุปกรณ์ คือ วัสดุที่มีในธรรมชาติ ประเภทกิจกรรม คือ การแข่งขันการตอบปัญหาทางวิทยาศาสตร์ และการประกวดโครงงานวิทยาศาสตร์ ทั้งนี้พบว่าครูส่วนใหญ่มีการใช้แหล่งวิทยาการในชุมชนทุกประเภทอยู่ในระดับน้อย (2) วัตถุประสงค์ในการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนมุ่งเน้นพัฒนานักเรียนในด้านความรู้เป็นอันดับแรก รองลงไปเป็นทักษะกระบวนการวิทยาศาสตร์ และเจตคติต่อวิทยาศาสตร์ตามลำดับ (3) ขั้นตอนการใช้แหล่งวิทยาการในชุมชน ครูมีการสำรวจและค้นหาแหล่งวิทยาการในชุมชนและมีแนวทางการเลือกใช้โดยคำนึงถึงจุดประสงค์การเรียนรู้ ความประหยัด ความสะดวก ประสิทธิภาพและคุณสมบัติของแหล่งวิทยาการ (4) ปัญหาการใช้แหล่งวิทยาการในชุมชน ได้แก่ ขาดข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งวิทยาการในชุมชน ขาดงบประมาณแหล่งวิทยาการบางประเภทมีน้อย บางประเภทมีความยุ่งยากในการใช้ (5) ข้อเสนอแนะในการใช้แหล่งวิทยาการในชุมชน ได้แก่ ควรมีการรวบรวมรายชื่อแหล่งวิทยาการในชุมชนและอบรมให้ครูมีความรู้ในการใช้แหล่งวิทยาการในชุมชน ครูที่ต้องการใช้แหล่งวิทยาการในชุมชนควรชี้แจงให้นักเรียนและผู้ปกครองเข้าใจความจำเป็นในการใช้และมีการวางแผนการใช้ตัวอย่างรอบคอบ

ธนาวรรณ แสงงวไสยสุข (2551) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาการใช้แหล่งการเรียนรู้ของครูโรงเรียนวัดไร่ขิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครปฐม เขต 2 ใน 4 ประเภท คือ (1) แหล่งการเรียนรู้ที่เป็นบุคคล (2) แหล่งการเรียนรู้ที่เป็นสถานที่ที่สำคัญ (3) แหล่งการเรียนรู้ที่เป็นทรัพยากรธรรมชาติ และ (4) แหล่งการเรียนรู้ที่เป็นสื่อสารสนเทศ โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นครูผู้สอนและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ในปีการศึกษา 2550 จำนวน 74 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าความถี่ ร้อยละ และวิเคราะห์เนื้อหา ผลการศึกษาพบว่าครูผู้สอนได้ใช้แหล่งการเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอน ดังนี้ (1) ประเภทแหล่งการเรียนรู้ที่เป็นบุคคล ครูส่วนใหญ่นิมนต์พระสงฆ์มาสอนมากที่สุด ประเภทแหล่งการเรียนรู้ที่เป็นสถานที่ที่สำคัญ ส่วนใหญ่นำนักเรียนไปศึกษาแหล่งการเรียนรู้วัดไร่ขิงมากที่สุด แหล่งการเรียนรู้ที่เป็นทรัพยากรธรรมชาติ ครูส่วนใหญ่ก็นำนักเรียนไปศึกษาแหล่งการเรียนรู้แม่น้ำท่าจีนมากที่สุด แหล่งการเรียนรู้ที่เป็นสื่อสารสนเทศ ครูส่วนใหญ่ให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าจากสื่อ สิ่งพิมพ์ วารสาร หนังสือ ตำราจากห้องสมุดมากที่สุด (2) การใช้แหล่งการเรียนรู้ของครูโรงเรียนวัดไร่ขิงขาดการวางแผนที่ดี การติดต่อประสานงานเชิญครูภูมิปัญญาท้องถิ่นภูมิปัญญาท้องถิ่นขาดการสนใจที่ดี

ภูมิปัญญาท้องถิ่นสาขาที่ต้องการมีไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน รายวิชาที่ทำการสอน เวลาที่ใช้ในการศึกษาแหล่งการเรียนรู้ นอกสถานศึกษามีน้อยเกินไป ในการใช้แหล่งการเรียนรู้แต่ละครั้งใช้งบประมาณจำนวนมาก (3) ข้อเสนอแนะ ควรมีการวางแผนที่ดี ชัดเจน ควรสรรหาวิทยากรท้องถิ่น ครูภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เพียงพอ เหมาะสมและตรงตามสาขาที่ต้องการ ควรมีงบประมาณสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง และควรมีการประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจ และเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้เข้ามามีส่วนร่วมให้มากขึ้น

5.2 ผลของการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน

American Institutes for Research (2005) ได้ศึกษาผลที่เกิดขึ้นจากการศึกษานอกห้องเรียนของนักเรียนในแคลิฟอร์เนีย เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการศึกษานอกห้องเรียนโดยการเรียนรู้จากสภาพแวดล้อมธรรมชาติในวิชาวิทยาศาสตร์ พบว่า การศึกษานอกห้องเรียนมีส่วนในการเชื่อมโยงกับอัตราการเพิ่มของทักษะการแก้ปัญหา ความร่วมมือในการทำงาน และพฤติกรรมการแสดงออกตามธรรมชาติ นักเรียนสามารถทำความเข้าใจและรับรู้ความหมายของสิ่งต่าง ๆ โดยผลการวิจัยจาก 6 ใน 8 คน สามารถแก้ไขปัญหาและเรียนรู้พฤติกรรมต่าง ๆ นอกห้องเรียนได้ดียิ่งขึ้น สามารถทำให้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์เพิ่มขึ้น 27 เปอร์เซ็นต์ของก่อนการทดลองและมีความคงทนในการเรียนรู้

Abravanel (2003) ได้ศึกษาการสร้างกระบวนการเรียนรู้ โดยใช้บทบาทการมีส่วนร่วมของชุมชน เป็นงานวิจัยที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนให้ศึกษาธรรมชาติจากป่าในชุมชนร่วมกัน พัฒนาและอนุรักษ์ป่าไม้ในท้องถิ่น ซึ่งพื้นที่ของป่าสมัยก่อนเมื่อ 30 ปี แห้งแล้ง ไม่มีความอุดมสมบูรณ์ โดยการศึกษาเริ่มต้นจากการวัดและทำสัญลักษณ์ที่ตำแหน่งต่าง ๆ ของเปลือกไม้ กระบวนการเรียนรู้มีการจดบันทึกลักษณะต่าง ๆ ของต้นไม้ มีการถอนต้นไม้ที่ไม่เป็นประโยชน์ มีการนับจำนวนสถิติต้นไม้ และวางแผนการปลูกทดแทนต้นไม้ที่ถูกถอนไป ซึ่งการเรียนรู้ในครั้งนี้ทำให้นักเรียน เรียนรู้เกี่ยวกับความอุดมสมบูรณ์ของป่าและทำให้พลเมืองรุ่นใหม่เริ่มตระหนักถึงการจัดการทรัพยากรป่า เป็นการเรียนรู้การใช้ประโยชน์จากป่า มีการเรียนรู้ สร้างความสนใจเกี่ยวกับชุมชนของตนเอง ทำให้ปลูกฝังการเรียนรู้สร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน และในการเรียนรู้ของนักเรียนได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานของรัฐและคนในชุมชน ได้มีส่วนร่วมช่วยเหลือให้นักเรียนรู้จักจัดการพื้นที่ป่า รู้วิธีการวางแผนและอนุรักษ์ความอุดมสมบูรณ์ของป่า รู้จักการพัฒนา และออกแบบการวางแผนก่อนที่จะนำต้นไม้ไปใช้ประโยชน์

Dietz (2002) ได้ทำการศึกษาอิทธิพลการเรียนนอกห้องเรียนต่อความเข้าใจและความจดจำของนักเรียนอนุบาลโดยให้นักเรียนอนุบาลเรียนรู้จากการมีปฏิสัมพันธ์ ได้สัมผัสวัตถุต่าง ๆ และเรียนรู้ผ่านองค์ประกอบที่มีอยู่ในธรรมชาตินอกเหนือจากในห้องเรียน ซึ่งทำให้นักเรียนมีความ

กระตือรือร้นในการค้นหาสิ่งต่าง ๆ อย่างมีไหวพริบ โดยให้นักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับต้นไม้ ทำการถ่ายภาพส่วนต่าง ๆ เกี่ยวกับการศึกษาต้นไม้เช่น ความสูง ความกว้าง รากไม้ เปลือกไม้ หรือการผลิใบ การวิจัยเรื่องนี้พบว่าในการเรียนวิทยาศาสตร์ ควบคู่กับการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมนอกห้องเรียน จะช่วยเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ ความเข้าใจและการจดจำของเด็กได้

ไยดี หงส์เหิน (2553) ได้ศึกษาการพัฒนาความสามารถการเขียนสารคดี ของนักเรียนโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการเขียนสารคดี คิดเป็นร้อยละ 74.65 นักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 84.44 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมดซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ตามที่กำหนดไว้และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนอยู่ในระดับมาก

จินดา กวางษ์กลาง (2550) ได้ศึกษาผลการนำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น โดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติตำบลคำแคน จังหวัดขอนแก่น พบว่า นักเรียนร้อยละ 100 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยร้อยละ 81.33 ซึ่งผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80/70 ตามที่กำหนด

มาลีรัฐ สมภาร (2550) ได้ทำการพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง สมุนไพร โดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในหมู่บ้านทรัพย์สมบูรณ์ อำเภอภูผาม่าน จังหวัดขอนแก่น ให้นักเรียนศึกษาแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน พบว่า นักเรียนจำนวนร้อยละ 83.33 มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยร้อยละ 92.89 ของคะแนนเต็ม ซึ่งผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80/70 ตามที่กำหนดไว้ และจากการสังเกตพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน พบว่า นักเรียนมีความสนใจและต้องการเรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับท้องถิ่นของตนเอง ส่งผลให้มีความรู้ ความเข้าใจ รัก ภาคภูมิใจ และเห็นคุณค่าในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตนเอง มีทัศนคติที่ดี มีความสุขในการเรียน มีความกระตือรือร้นและสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

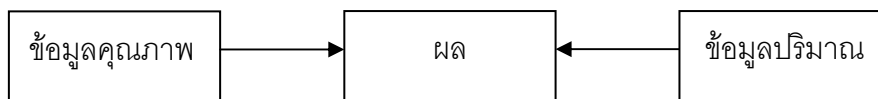
ภาษิต สุโพธิ์ (2547) ได้ศึกษาการใช้แหล่งการเรียนรู้ธรรมชาติบริเวณโรงเรียนในการพัฒนาการเรียนรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและความคงทนในการเรียนรู้ หลังจากการใช้ชุดบทปฏิบัติการสิ่งแวดล้อมจากแหล่งการเรียนรู้ธรรมชาติบริเวณโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า ภายหลังจากการใช้ชุดบทปฏิบัติการสิ่งแวดล้อมจากแหล่งการเรียนรู้ธรรมชาติบริเวณโรงเรียน นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจัดอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง และภายหลังจากการใช้ชุดบทปฏิบัติการสิ่งแวดล้อมจากแหล่งการเรียนรู้ธรรมชาติบริเวณโรงเรียนผ่านไป 2 สัปดาห์ นักเรียนมีความคงทนในการเรียนรู้ โดยมีแนวโน้มของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

สรุปได้ว่า การใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนสำหรับจัดการศึกษามีประโยชน์ โดยสามารถแบ่งออกได้เป็น (1) ด้านครูผู้สอน แหล่งการเรียนรู้ช่วยในการส่งเสริมการจัดการศึกษาที่หลากหลาย (2) ด้านชุมชน เป็นการส่งเสริมบทบาทการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา และ (3) ด้านนักเรียน ทำให้นักเรียนได้รับความรู้กว้างขวางขึ้น มีความเข้าใจในเนื้อหามากขึ้น มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นและมีความคงทนในการเรียนรู้ และช่วยส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน

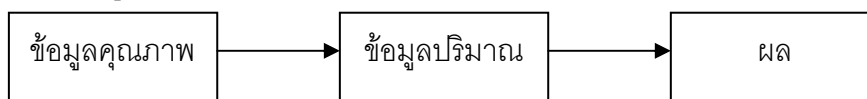
ตอนที่ 6 การวิจัยแบบผสม (Mixed-methods research)

การวิจัยแบบผสม (mixed-methods research) เป็นการวิจัยเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่ใช้เทคนิคการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการดำเนินการอาจต่อเนื่องกันเป็นระยะ ๆ หรือดำเนินการไปพร้อมกัน เพื่อให้ได้รับข้อมูลการวิจัยที่ถูกต้องและสมบูรณ์ การวิจัยแบบผสมเป็นการผสมผสานใน 3 วิธี (Creswell, 2007) ได้แก่ (1) ผสมผสานที่วิธีวิทยา (methodology) เป็นการผสมผสานความรู้ ความเชื่อ แนวคิดเชิงปรัชญา เกี่ยวข้องกับการเก็บรวบรวม การวิเคราะห์ และการรวมกันของแนวคิดการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพในกระบวนการวิจัยขั้นต่าง ๆ จากข้อสมมติฐานทางปรัชญาเริ่มแรกจนถึงการเขียนข้อสรุป (2) ผสมผสานที่วิธีวิจัย (method) มุ่งเน้นไปที่การเก็บวิเคราะห์ และผสมข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพในวิจัยเล่มเดียวหรือวิจัยหลายเล่ม ซึ่งเป็นการใช้แนวคิดการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพมาผสมเพื่อจะช่วยแก้ปัญหาหรือตอบคำถามวิจัยที่ใช้เพียงแนวคิดหรือวิธีการเก็บข้อมูลประเภทเดียวให้ดียิ่งขึ้น (3) ผสมผสานที่ข้อมูล (mixing the data) เป็นการเก็บรวมข้อมูลทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ ใน 3 รูปแบบ คือ การผสมข้อมูล (merge the data) การเชื่อมข้อมูล (connect the data) และการฝังตัวข้อมูล (embed the data) ดังแสดงในแผนภาพ

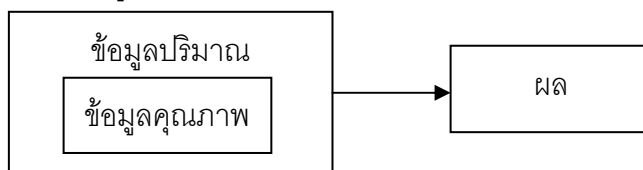
1. การผสมข้อมูล (merge the data)

2. การเชื่อมข้อมูล (connect the data)

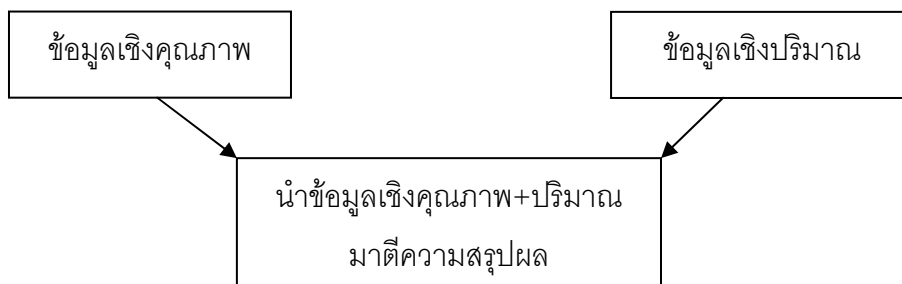
3. การฝังตัวข้อมูล (embed the data)

ภาพ 2.1 รูปแบบการผสมผสานที่ข้อมูล ในการวิจัยแบบผสม

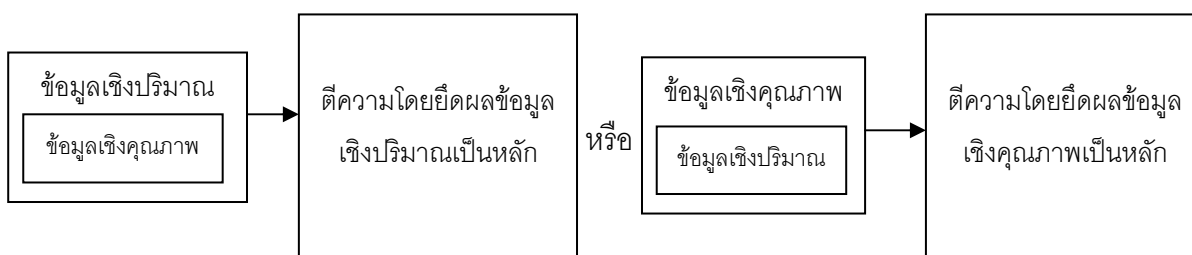
การออกแบบการวิจัยแบบผสม (mixed method design) เป็นกระบวนการเพื่อกำหนดแผนการดำเนินงานให้ได้คำตอบสำหรับปัญหาการวิจัย โดยการผสมผสานข้อมูลทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ ในการเลือกการออกแบบการวิจัยแบบผสม ต้องเลือกให้เหมาะสมกับปัญหาการวิจัยและความเหมาะสมของแต่ละรูปแบบ Creswell (2007) ได้แบ่งประเภทการออกแบบการวิจัยแบบผสมเป็น 4 แบบแผน ดังนี้

1. การออกแบบแบบสามเส้า (triangulation design) เป็นการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพพร้อมกัน (concurrent design) โดยให้ความสำคัญกับข้อมูลทั้งสองประเภทเท่ากัน เป็นการนำเอาข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพมาตรวจสอบหรือเทียบว่าผลตรงกันหรือไม่ โดยมีเงื่อนไขว่าวิธีการเก็บข้อมูลต้องเป็นทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ

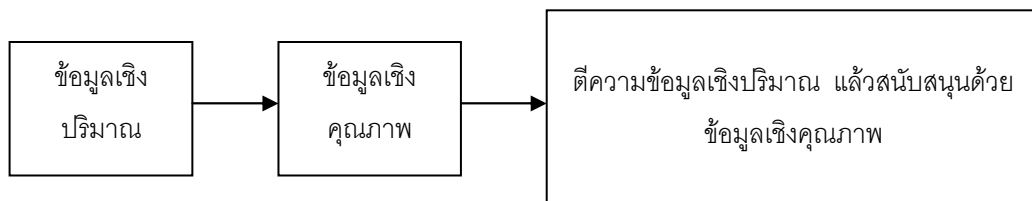
ภาพ 2.2 การออกแบบการตรวจสอบแบบสามเส้าในการวิจัยแบบผสม

2. การออกแบบแบบฝังตัว (embedded design) การวิจัยรูปแบบนี้ทำการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพพร้อมกัน (concurrent design) แต่ให้ความสำคัญกับข้อมูลทั้งสองประเภทไม่เท่ากัน ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยวิธีหนึ่งเป็นหลัก และใช้อีกระเบียบวิธีอีกวิธีหนึ่งเป็นตัวเสริมเพื่อตอบข้อคำถามที่แตกต่างกัน โดยข้อมูลที่ฝังตัวอยู่ข้างในจะมีความสำคัญน้อยกว่า การบูรณาการจะเกิดขึ้นในขั้นตอนของการวิเคราะห์ข้อมูล การวิจัยประเภทนี้เหมาะที่ใช้เพื่อศึกษาเรื่องใดเรื่องหนึ่งในมุมกว้าง ๆ และในการศึกษากลุ่มหลายกลุ่มในงานวิจัยเรื่องหนึ่ง ๆ

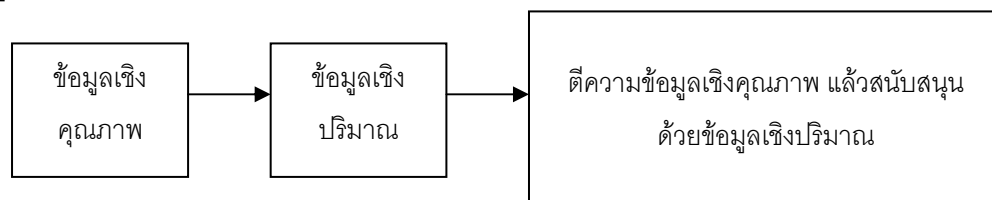
ภาพ 2.3 การออกแบบการฝังตัวในการวิจัยแบบผสม

3. การออกแบบเชิงอธิบาย (explanatory design) การวิจัยรูปแบบนี้ ทำการเก็บข้อมูลตามลำดับเวลา (sequential design) โดยแบ่งการวิจัยออกเป็นระยะๆ (phases) ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณก่อนในระยะที่หนึ่ง แล้วดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพในระยะที่สอง ซึ่งการออกแบบเชิงอธิบาย ประกอบด้วย 2 รูปแบบย่อย ได้แก่ รูปแบบแรก การอธิบายแบบติดตาม (follow-up explanations model) เป็นรูปแบบที่เน้นข้อมูลเชิงปริมาณมาก่อน แล้วจึงตามด้วยการศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพ สุดท้ายจึงตีความข้อมูลเชิงปริมาณ แล้วสนับสนุนด้วยข้อมูลเชิงคุณภาพ รูปแบบที่สอง การอธิบายเพื่อเลือกผู้มีส่วนร่วม (participant selection model) เป็นรูปแบบที่ศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณก่อน เพื่อเลือกกลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ สุดท้ายจึงตีความข้อมูลโดยเน้นข้อมูลเชิงคุณภาพเป็นหลัก คล้ายกับโมเดลการอธิบายแบบติดตาม แต่ต่างกันตรงที่รูปแบบนี้จะเน้นข้อมูลเชิงคุณภาพ

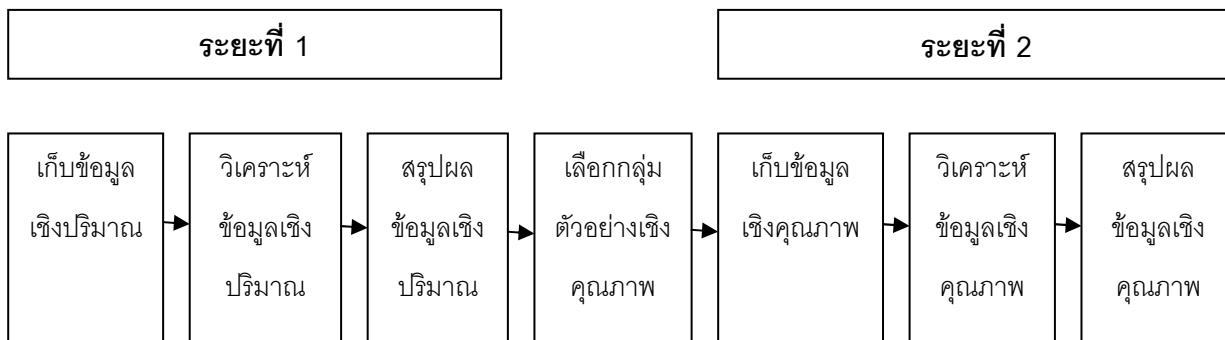
ภาพ 2.4 การออกแบบเชิงอธิบายในการวิจัยแบบผสม

4. การออกแบบเชิงสำรวจ (exploratory design) การวิจัยรูปแบบนี้ ทำการเก็บข้อมูลตามลำดับเวลา (sequential design) โดยแบ่งการวิจัยออกเป็นระยะๆ (phases) ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพก่อนในระยะที่หนึ่ง แล้วดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณในระยะที่สอง โดยให้ความสำคัญกับข้อมูลเชิงคุณภาพมากกว่าข้อมูลเชิงปริมาณ ซึ่งข้อมูลเชิงปริมาณจะใช้เสริมหรือสนับสนุนข้อมูลเชิงคุณภาพ การบูรณาการจะเกิดขึ้นในขั้นตอนของการตีความและการอภิปรายผล

ภาพ 2.5 การออกแบบเชิงสำรวจในการวิจัยแบบผสม

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกรูปแบบการวิจัยแบบผสม (mixed-methods) โดยใช้การออกแบบอธิบาย (explanatory design) โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะเวลา ระยะเวลาที่ 1 ทำการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ เพื่อทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างในระยะเวลาที่ 2 ซึ่งเป็นการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ

ภาพ 2.6 การวิจัยแบบผสม โดยใช้การออกแบบอธิบาย (explanatory design)

ตอนที่ 7 กรอบแนวคิดในการวิจัย

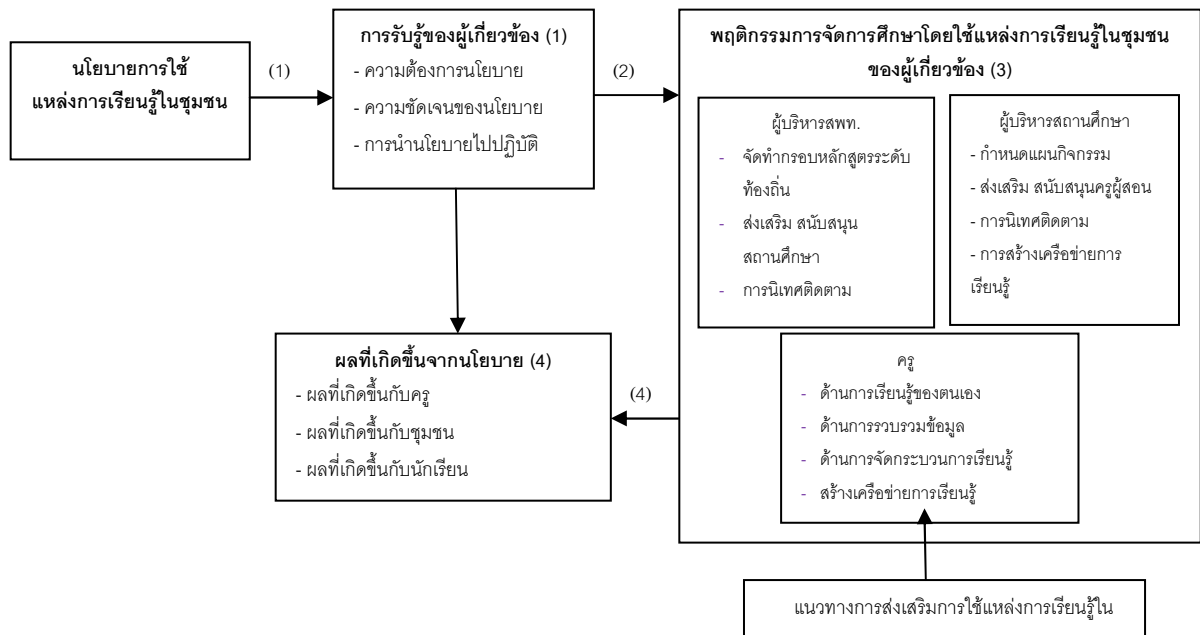
นโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มีจุดมุ่งหมายเพื่อการจัดการศึกษาและการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยให้สถานศึกษาและชุมชนร่วมมือกัน ส่งเสริมให้มีการใช้แหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายโดยเฉพาะการนำแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนมาจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยสามารถจำแนกเป็นประเด็นที่ศึกษาตามแหล่งอ้างอิง ได้ดังนี้

1. การรับรู้ต่อนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน การรับรู้เป็นสิ่งสำคัญในการนำนโยบายมาปฏิบัติให้เกิดผลสำเร็จ การศึกษางานของ Fullan (2001); Tuytens and Devos (2009); Shiffman and Kanuk. (2000 อ้างถึงใน อนงนาฏ สกุลแพร์พาณิชย์, 2552) และ ประชุมรอดประเสริฐ (2543) ได้ข้อสรุปว่าการรับรู้นโยบายประกอบด้วย การรับรู้ใน 3 ด้าน ได้แก่ (1) ความต้องการนโยบาย (2) ความชัดเจนของนโยบาย และ (3) การนำนโยบายไปปฏิบัติ

2. พฤติกรรมการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนของผู้เกี่ยวข้อง จากการศึกษาเอกสารของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552); กระทรวงศึกษาธิการ (2552); กรมวิชาการ (2545); สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2552); สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2545) สามารถสรุปพฤติกรรมของผู้ที่เกี่ยวข้องต่อนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน ได้ดังนี้ (1) พฤติกรรมของผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาใน 3 ด้าน ได้แก่ (1.1) การจัดทำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น (1.2) การส่งเสริม สนับสนุนสถานศึกษา (1.3) การนิเทศติดตาม เพื่อทำการวิเคราะห์พฤติกรรมของผู้เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน ว่ามี

พฤติกรรมที่ควรปฏิบัติหรือไม่ แล้วมีแนวทางในการสนับสนุน ส่งเสริมให้ผู้เกี่ยวข้องใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนสำหรับจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนให้เพิ่มมากขึ้น (2) พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาใน 4 ด้าน ได้แก่ (2.1) การกำหนดแผนกิจกรรม (2.2) การส่งเสริมสนับสนุนครูผู้สอน (2.3) การนิเทศติดตาม (2.4) การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ (3) พฤติกรรมของครูผู้สอนใน 4 ด้าน ได้แก่ (3.1) ด้านการเรียนรู้ของตนเอง (3.2) การรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน (3.3) ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ (3.4) การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้

3. ผลที่เกิดขึ้นจากนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน เป็นผลที่เกิดขึ้นกับครู ชุมชน และนักเรียน โดยจากศึกษา American institutes for research (2005); Abravanel (2003); Dieta (2002); ไยดี หงส์เหิน (2553); ธนาวรรณ แสงวไสยสุข (2551); จินดา กวางษ์กลาง (2550); มาลีรัฐ สมภาร (2550); ภาษิต สุโพธิ์ (2547) และ นิจพร สุขสวัสดิ์อำนาจ (2541)

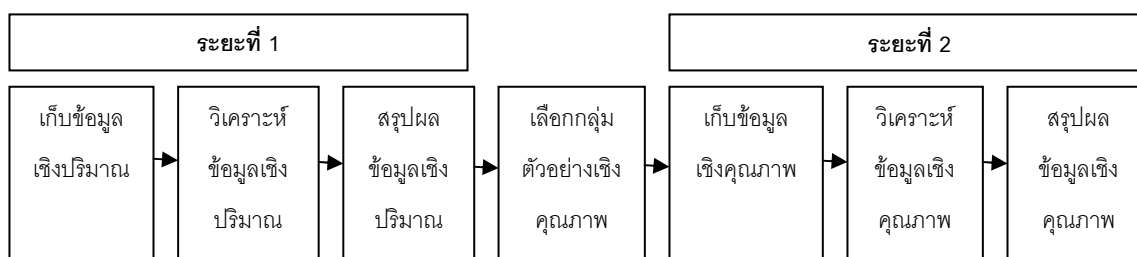
หมายเหตุ แหล่งอ้างอิงต่าง ๆ ของกรอบแนวคิดในการวิจัย

- (1) Tuytens, A and Devos, G (2009); Fullan (2001); Shiffman and Kanuk. (2000) อ้างถึงใน อนงนาฏ สกฤตแพร์พาณิชย์, 2552) และ ประชุม รอดประเสริฐ (2543)
- (2) ชิตาภา สุขพล้ำ (2548)
- (3) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552); กระทรวงศึกษาธิการ (2552); กรมวิชาการ (2545); สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา(2552); สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2545)
- (4) American institutes for research (2005); Abravanel (2003); Dieta (2002); ไยดี หงส์เหิน (2553); ธนาวรรณ แสงวไสยสุข (2551); จินดา กวางษ์กลาง (2550); มาลีรัฐ สมภาร (2550); ภาษิต สุโพธิ์ (2547) และ นิจพร สุขสวัสดิ์อำนาจ (2541)

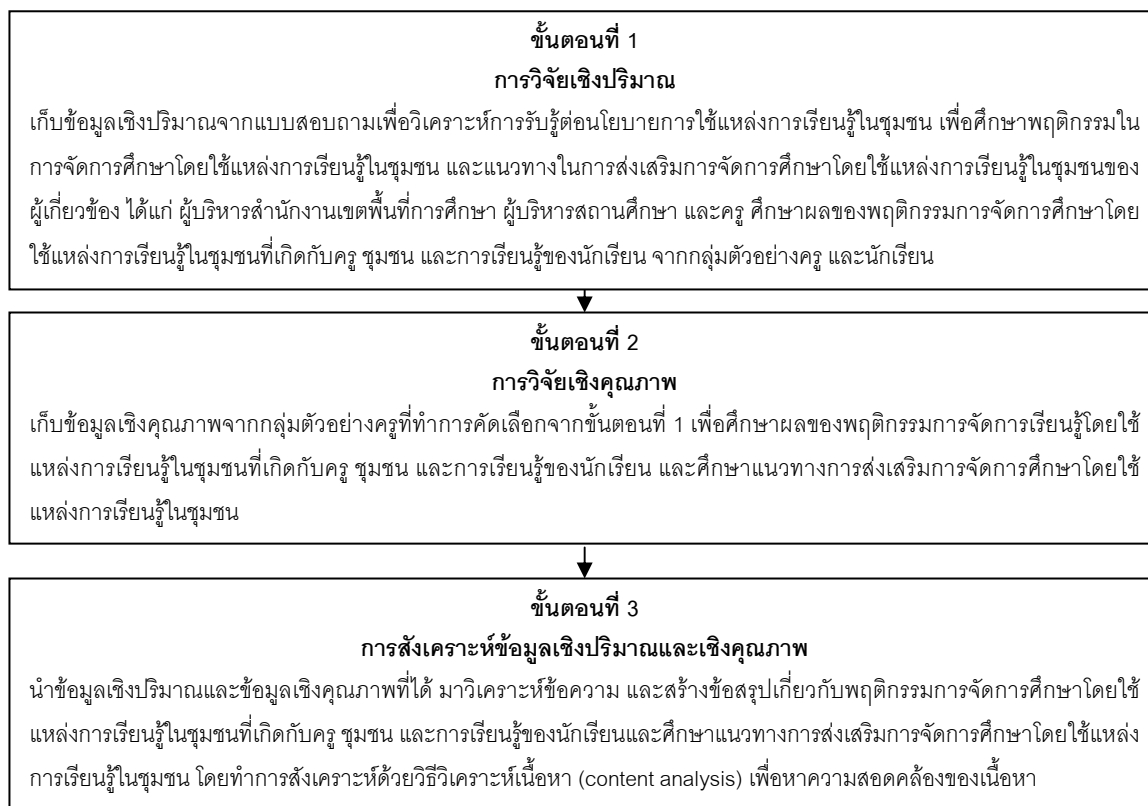
ภาพ 2.7 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) วิเคราะห์การรับรู้ของผู้เกี่ยวข้องต่อนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน (2) วิเคราะห์พฤติกรรมของผู้เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน (3) ศึกษาผลของพฤติกรรมจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนที่เกิดกับครู ชุมชน และการเรียนรู้ของนักเรียน และ (4) ศึกษาแนวทางการส่งเสริมการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน เป็นการวิจัยแบบผสม (mixed-methods) โดยใช้การออกแบบอธิบาย (explanatory design) แบบลำดับเวลา (sequential mixed method design) ดังภาพ 3.1 โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานวิจัยดังภาพ 3.2

ภาพ 3.1 การวิจัยแบบผสม โดยใช้การออกแบบอธิบาย แบบลำดับเวลา (Creswell, 2007)

ภาพ 3.2 ขั้นตอนวิธีดำเนินการวิจัยแบบผสม

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์การรับรู้และพฤติกรรมของผู้เกี่ยวข้องต่อนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน

การวิจัยในขั้นตอนนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์การรับรู้ต่อนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน เพื่อศึกษาพฤติกรรมในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน และแนวทางในการส่งเสริมการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนของผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และศิษย์เก่าของพฤติกรรมจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนที่เกิดกับครู ชุมชน และการเรียนรู้ของนักเรียน จากกลุ่มตัวอย่างครู และนักเรียน เป็นการศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถาม

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และนักเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยจำนวนประชากรของแต่ละกลุ่มมีจำนวนดังนี้ (1) ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดชัยภูมิ จำนวน 37 คน (2) ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 762 คน (3) ครู จำนวน 8,382 คน และ (4) นักเรียน จำนวน 126,864 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 เขต 2 และเขต 3, 2553)

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

(1) ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และ รองผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย โดยจำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 3 เขต เขตพื้นที่การศึกษาละ 5 คน รวม 15 คน

(2) กลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษา ครู และนักเรียน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามวิธีการของ Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยให้มีความคลาดเคลื่อนจากการสุ่มร้อยละ 5

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n แทน ขนาดกลุ่มตัวอย่าง
N แทน จำนวนประชากร
e เท่ากับ .05

จากการคำนวณตามสูตรดังกล่าวได้กลุ่มตัวอย่างของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 263 คน กลุ่มตัวอย่างครูจำนวน 382 คน และนักเรียน 400 คน วิธีการสุ่มตัวอย่างใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอน (multi-stage sampling) โดยมีการดำเนินการดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดพื้นที่ที่จะศึกษาเป็นทุกอำเภอในจังหวัดชัยภูมิ จำนวนทั้งหมด 16 อำเภอ

ขั้นที่ 2 สุ่มกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษา ในแต่ละอำเภอ โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นอย่างเป็นสัดส่วน (proportional stratified random sampling) จากจำนวนผู้บริหารสถานศึกษาในแต่ละอำเภอ เพื่อให้การเลือกกลุ่มตัวอย่างกระจายเป็นสัดส่วนกับกลุ่มประชากร และทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษาในสัดส่วนที่คำนวณได้ ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) ดังตาราง 3.1

$$\text{สัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษา} = \frac{n}{N} = \frac{263}{762} = 0.345$$

เมื่อ n แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
 N แทน จำนวนประชากรทั้งหมด

ตาราง 3.1 สัดส่วนขนาดกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษาแยกตามอำเภอ

อำเภอ	จำนวนโรงเรียน	โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างผู้บริหาร	จำนวนผู้บริหาร	จำนวนผู้บริหารกลุ่มตัวอย่าง
1. เมืองชัยภูมิ	106	37	106	37
2. บ้านเขว้า	39	13	39	13
3. หนองบัวแดง	63	22	63	22
4. คอนสวรรค์	45	16	45	16
5. ภูคิงชุมพล	22	8	22	8
6. แก้งคร้อ	60	21	60	21
7. บ้านแท่น	34	12	34	12
8. ภูเขียว	76	26	76	26
9. คอนสาร	43	15	43	15
10. เกษตรสมบูรณ์	66	23	66	23
11. จัตุรัส	51	18	51	18
12. บำเหน็จณรงค์	41	14	41	14
13. เทพสถิต	51	18	51	18
14. หนองบัวระเหว	33	11	33	11
15. เนินสง่า	16	6	16	6
16. ชำใหญ่	16	6	16	6
รวม	762	263	762	263

ขั้นที่ 3 การสุ่มโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างครูและนักเรียน ผู้วิจัยใช้โรงเรียนจำนวนร้อยละ 5 จากประชากรโรงเรียนทั้งหมดของแต่ละอำเภอในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในจังหวัดชัยภูมิ รวมทั้งสิ้น 40 โรงเรียน และสุ่มแต่ละโรงเรียนโดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling)

ขั้นที่ 4 สุ่มกลุ่มตัวอย่างครู ในแต่ละอำเภอ โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นอย่างเป็นสัดส่วน (proportional stratified random sampling) จากจำนวนครูในแต่ละอำเภอ เพื่อให้การเลือกกลุ่มตัวอย่างกระจายเป็นสัดส่วนกับกลุ่มประชากร และทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างครูในสัดส่วนที่คำนวณได้ ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) ดังตาราง 3.2

$$\text{สัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างครู} = \frac{n}{N} = \frac{382}{8,382} = 0.046$$

เมื่อ n แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
 N แทน จำนวนประชากรทั้งหมด

ขั้นที่ 5 สุ่มกลุ่มตัวอย่างนักเรียนในแต่ละโรงเรียนจากผลการสุ่มตัวอย่างครู โดยการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) จากจำนวนโรงเรียนในแต่ละอำเภอที่คำนวณได้ โรงเรียนละ 10 คน รวมทั้งสิ้น 400 คน ดังรายละเอียดในตาราง 3.2

ตาราง 3.2 สัดส่วนขนาดกลุ่มตัวอย่างโรงเรียน ครูและนักเรียน

อำเภอ	จำนวนโรงเรียน	โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างครูและนักเรียน	จำนวนครู	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	
				ครู	นักเรียน
1. เมืองชัยภูมิ	106	6	1,518	69	60
2. บ้านเขว้า	39	2	362	16	20
3. หนองบัวแดง	63	3	715	33	30
4. คอนสวรรค์	45	2	450	21	20
5. ภูคิงชุมพล	22	1	241	11	10
6. แก้งคร้อ	60	3	730	33	30
7. บ้านแท่น	34	2	357	16	20
8. ภูเขียว	76	4	925	42	40
9. คอนสาร	43	2	450	21	20
10. เกษตรสมบูรณ์	66	3	624	28	30
11. จตุรัส	51	3	576	26	30

ตาราง 3.2 (ต่อ)

อำเภอ	จำนวนโรงเรียน	โรงเรียนที่เป็น กลุ่มตัวอย่าง ครูและนักเรียน	จำนวนครู	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	
				ครู	นักเรียน
12. บำเหน็จณรงค์	41	2	369	17	20
13. เทพสถิต	51	3	490	22	30
14. หนองบัวระเหว	33	2	309	14	20
15. เนินสง่า	16	1	150	7	10
16. ชำใหญ่	16	1	116	5	10
รวม	762	40	8,382	382	400

จากขนาดของการสุ่มตัวอย่างที่กำหนดข้างต้น ผู้วิจัยเพิ่มกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 400 คน ครู จำนวน 600 คน และนักเรียน 600 คน เพื่อخذเซย์อัตราการตอบกลับแบบสอบถามที่ไม่ได้ตามเป้าหมาย โดยได้จัดส่งแบบสอบถามให้แต่ละโรงเรียนด้วยตนเองและทางไปรษณีย์ อัตราการตอบกลับแบบสอบถาม ปรากฏดังตาราง 3.3

ตาราง 3.3 สรุปจำนวนกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามตามกรอบการสุ่มและอัตราการตอบกลับ

ผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวนแบบสอบถาม ที่ส่ง	จำนวนแบบสอบถาม ที่ได้รับคืน	คิดเป็นร้อยละ
1. ผู้บริหารสพท.	15	15	100.00
2. ผู้บริหารสถานศึกษา	400	265	66.25
3. ครู	600	394	65.67
4. นักเรียน	600	427	71.17
รวม	1,615	1,101	68.17

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. การรับรู้นโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน หมายถึง ความคิด ความเข้าใจของบุคคลที่มีต่อบทบาทหน้าที่และภารกิจในการปฏิบัติตามนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน ซึ่งวัดจาก 3 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) ความต้องการนโยบาย (2) ความชัดเจนของนโยบาย และ (3) การนำนโยบายไปปฏิบัติ วัดจากแบบสอบถามความคิดเห็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ มีรายละเอียดการวัดในประเด็นต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1.1 ความต้องการนโยบาย หมายถึง การมองเห็นถึงความจำเป็น ความสำคัญ และประโยชน์ของนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน และยอมรับที่จะจัดการเรียนการสอน โดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน

1.2 ความชัดเจนของนโยบาย หมายถึง รายละเอียดหรือแนวทางในการดำเนินงานตามนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน เพื่อนำไปสู่การจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน ซึ่งประกอบด้วย (1) เป้าหมายของนโยบาย เกี่ยวกับข้อความที่เป็นวัตถุประสงค์และจุดหมายปลายทางที่กำหนดขึ้นเพื่อให้บรรลุความสำเร็จในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน และ (2) แนวทางในการดำเนินงาน เกี่ยวกับความชัดเจนของวิธีการปฏิบัติต่าง ๆ รวมถึงกลยุทธ์หรือกลวิธีต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการนำนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนมาปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของนโยบายที่วางไว้

1.3 การนำนโยบายไปปฏิบัติ หมายถึง การแปลงวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในนโยบายให้เป็นแผนงานและแนวทางดำเนินงานตามนโยบายอย่างเป็นรูปธรรมเพื่อให้ได้มาซึ่งวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

2. พฤติกรรมการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน หมายถึง ระดับของการกระทำหรือการแสดงออกที่สนองตอบต่อนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน โดยวัดจากแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ มีจำแนกการกระทำของกลุ่มผู้เกี่ยวข้อง 3 กลุ่ม ได้แก่ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และครู ในประเด็นต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

2.1 พฤติกรรมของผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หมายถึง การปฏิบัติงานของผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่เกิดจากการรับฐันโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน ประกอบด้วย การปฏิบัติใน 3 ด้าน ได้แก่ (1) การจัดทำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น ประกอบด้วย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร่วมกับชุมชนและสถานศึกษากำหนดแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้ชุมชนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น ปัญหาและความต้องการของแต่ละแห่ง (2) การส่งเสริม สนับสนุน สถานศึกษา ประกอบด้วย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาให้การช่วยเหลือสถานศึกษาในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน มีการพัฒนาบุคลากร จัดสรรงบประมาณและทรัพยากรในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน (3) การนิเทศติดตาม ประกอบด้วย การกำกับ ติดตาม ประเมินผล และการดูแลคุณภาพการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน

2.2 พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง การปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่เกิดจากการรับนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน ประกอบด้วย การปฏิบัติใน 4 ด้าน ได้แก่ (1) การกำหนดแผนกิจกรรม ประกอบด้วย การจัดทำแผนการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน และการกำหนดแผนการจัดกิจกรรมโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา (2) การส่งเสริม สนับสนุนครูผู้สอน ประกอบด้วย ผู้บริหารชี้แจงทำความเข้าใจ สร้างความตระหนักให้ครูทุกคนเห็นคุณค่า ร่วมมือในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน โดยการสร้างขวัญกำลังใจแก่ครูในการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนรวมทั้งสนับสนุนในด้านงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ เพื่อผลักดันให้ครูได้ใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนสำหรับการจัดการเรียนการสอน (3) การนิเทศติดตาม ประกอบด้วย นิเทศ ติดตาม ให้คำปรึกษา ประเมินผล (4) การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ ประกอบด้วย การสร้างเครือข่าย ประสานความร่วมมือและความเข้าใจอันดีระหว่างสถานศึกษากับผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรภาครัฐ ภาคเอกชนเพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรมและเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชน พร้อมทั้งแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เผยแพร่ผลงานที่ประสบผลสำเร็จกับหน่วยงานและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

2.3 พฤติกรรมของครูผู้สอน หมายถึง การปฏิบัติงานของครูที่เกิดจากการรับนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน ประกอบด้วย การปฏิบัติใน 4 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านการเรียนรู้ของตนเอง ประกอบด้วย เป็นผู้ใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีความกระตือรือร้นในการพัฒนาตนเอง ติดตามข่าวสารทันเหตุการณ์เพื่อจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน (2) การรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน ประกอบด้วย การศึกษาทำความเข้าใจแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน การจัดทำบัญชีข้อมูลแหล่งการเรียนรู้ (3) ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ ประกอบด้วย การใช้แหล่งเรียนรู้ประเภทบุคคล สถานที่ วัสดุต่าง ๆ ในชุมชน (4) การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ ประกอบด้วย ครูเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน ครูมีความสัมพันธ์อันดีระหว่างคนในชุมชนพร้อมที่จะให้การช่วยเหลือการประสานแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ เข้าด้วยกัน การจัดและเชื่อมโยงแหล่งการเรียนรู้ให้เป็นระบบ การถ่ายทอดแลกเปลี่ยนและเผยแพร่ความรู้

3. การเรียนรู้ของนักเรียน วัดในประเด็น ระดับของความรู้ที่ได้รับ ได้แก่ ความเข้าใจในเนื้อหาสาระ ความสามารถในการปฏิบัติ การใช้ทักษะกระบวนการต่าง ๆ รวมทั้งความรู้ลึกหรือเจตคติอันเป็นผลที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้โดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน และ กระบวนการเรียนรู้ที่เป็นระบบ ได้แก่ การดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอนหรือการใช้วิธีการต่าง ๆ ที่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้ของผู้เกี่ยวข้องต่อนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน พฤติกรรมของผู้เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน ผลของพฤติกรรมการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนที่เกิดกับครู ชุมชน และการเรียนรู้ของนักเรียน และแนวทางการส่งเสริมการจัดการศึกษา โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 4 ชุดได้แก่ แบบสอบถามชุดที่ 1 เป็นแบบสอบถามสำหรับผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา แบบสอบถามชุดที่ 2 เป็นแบบสอบถามสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา แบบสอบถามชุดที่ 3 เป็นแบบสอบถามสำหรับครู และแบบสอบถามชุดที่ 4 เป็นแบบสอบถามสำหรับนักเรียน

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ นโยบาย และพฤติกรรมของผู้เกี่ยวข้องต่อนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน เพื่อศึกษารายละเอียดต่าง ๆ ในการกำหนดนิยามตัวแปร โครงสร้างของตัวแปรที่ต้องการวัด และเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. กำหนดกรอบโครงสร้างเนื้อหาในแบบสอบถามการรับรู้และพฤติกรรมต่อนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน สำหรับผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และนักเรียน โดยสร้างตารางวิเคราะห์เนื้อหา และกำหนดองค์ประกอบ ดังตาราง 3.4 – 3.7

ตาราง 3.4 โครงสร้างของเนื้อหาและจำนวนข้อของแบบสอบถาม ฉบับที่ 1

ประเด็นหลัก	จำนวนข้อ	ประเด็นย่อย	จำนวนข้อ	ข้อที่
ภูมิหลังของผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา	5	(1) เพศ	1	1
		(2) อายุ	1	2
		(3) วุฒิการศึกษา	1	3
		(4) ตำแหน่ง	1	4
		(5) ระยะเวลาในการทำงาน	1	5
การรับรู้ต่อนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน	23	(1) ความต้องการนโยบาย	8	1-8
		(2) ความชัดเจนของนโยบาย	7	9-15
		(3) การนำนโยบายไปปฏิบัติ	8	16-23
พฤติกรรมการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนของผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา	20	(1) การจัดทำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น	6	1-6
		(2) การส่งเสริม สนับสนุนสถานศึกษา	8	7-14
		(3) การนิเทศติดตาม	6	15-20

ตาราง 3.5 โครงสร้างของเนื้อหาและจำนวนข้อของแบบสอบถาม ฉบับที่ 2

ประเด็นหลัก	จำนวนข้อ	ประเด็นย่อย	จำนวนข้อ	ข้อที่
ภูมิหลังของผู้บริหารสถานศึกษา	6	(1) เพศ	1	1
		(2) อายุ	1	2
		(3) วุฒิการศึกษา	1	3
		(4) ตำแหน่ง	1	4
		(5) ระยะเวลาในการทำงาน	1	5
		(6) ประเภทโรงเรียน	1	6
การรับรู้ต่อนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน	23	(1) ความต้องการนโยบาย	8	1-8
		(2) ความชัดเจนของนโยบาย	7	9-15
		(3) การนำนโยบายไปปฏิบัติ	8	16-23
พฤติกรรมจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนของผู้บริหารสถานศึกษา	22	(1) การกำหนดแผนกิจกรรม	5	1-5
		(2) การส่งเสริม สนับสนุนครูผู้สอน	7	6-12
		(3) การเฝ้าติดตาม	5	13-17
		(4) การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้	5	18-22

ตาราง 3.6 โครงสร้างของเนื้อหาและจำนวนข้อของแบบสอบถาม ฉบับที่ 3

ประเด็นหลัก	จำนวนข้อ	ประเด็นย่อย	จำนวนข้อ	ข้อที่
ภูมิหลังของครู	7	(1) เพศ	1	1
		(2) อายุ	1	2
		(3) วุฒิการศึกษา	1	3
		(4) กลุ่มสาระการเรียนรู้	1	4
		(5) ระยะเวลาในการทำงาน	1	5
		(6) ระดับวิทยฐานะ	1	6
		(7) ประเภทโรงเรียน	1	7
การรับรู้ต่อนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน	23	(1) ความต้องการนโยบาย	8	1-8
		(2) ความชัดเจนของนโยบาย	7	9-15
		(3) การนำนโยบายไปปฏิบัติ	8	16-23
พฤติกรรมจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนของครู	25	(1) ด้านการเรียนรู้ของตนเอง	6	1-6
		(2) การรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน	4	7-10
		(3) ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้	8	11-18
		(4) การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้	7	19-25
วิธีการจัดการศึกษาของครู	8	วิธีการจัดการศึกษาของครู	8	1-8

ตาราง 3.6 (ต่อ)

ประเด็นหลัก	จำนวนข้อ	ประเด็นย่อย	จำนวนข้อ	ข้อที่
ผลที่เกิดขึ้นจากนโยบาย	28	(1) ผลที่เกิดขึ้นกับครู	12	1-12
		(2) ผลที่เกิดขึ้นกับชุมชน	5	13-17
		(3) ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียน	11	18-28

ตาราง 3.7 โครงสร้างของเนื้อหาและจำนวนข้อของแบบสอบถาม ฉบับที่ 4

ประเด็นหลัก	จำนวนข้อ	ประเด็นย่อย	จำนวนข้อ	ข้อที่
ภูมิหลังของนักเรียน	5	(1) เพศ	1	1
		(2) อายุ	1	2
		(3) ระดับชั้นที่ศึกษา	1	3
		(4) โรงเรียน	1	4
		(5) เกรดเฉลี่ย	1	5
วิธีการจัดการศึกษาของครู	8	วิธีการจัดการศึกษาของครู	8	1-8
ผลที่เกิดขึ้นจากนโยบาย	11	ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียน	11	1-11

3. สร้างข้อคำถามการรับรู้และพฤติกรรมก่อนนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน ตามโครงสร้างเนื้อหาที่กำหนดไว้ จำนวน 4 ชุด คือ ชุดที่ 1 สำหรับผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ชุดที่ 2 สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ชุดที่ 3 สำหรับครู และชุดที่ 4 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับผลที่เกิดกับนักเรียนจากการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนสำหรับนักเรียน

4. นำแบบสอบถามที่จัดทำไปตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิจัยการศึกษาจำนวน 2 ท่าน และผู้ที่ทำงานหรือเกี่ยวข้องกับการศึกษาจำนวน 3 ท่าน (รายชื่อในภาคผนวก ก) ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อความกับจุดมุ่งหมายที่ต้องการวัด (item objective congruence: IOC) ความครอบคลุมของข้อคำถาม และความชัดเจนของภาษา โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิที่ทำการตรวจสอบข้อมูล ดังนี้

เกณฑ์การคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิจัยการศึกษา คือ เป็นผู้ที่มีคุณวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก และเป็นผู้มีประสบการณ์การทำงานด้านวิจัยการศึกษาไม่ต่ำกว่า 5 ปี

เกณฑ์การคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา คือ เป็นผู้ที่มีคุณวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาโท มีประสบการณ์การทำงานด้านการศึกษาไม่ต่ำกว่า 10 ปี และเป็นผู้ที่มีความรู้หรือทำงานเกี่ยวกับการจัดการศึกษา

5. คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนี IOC (item objective congruence) ที่คำนวณได้มากกว่า 0.5 จึงถือว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่ต้องการวัด (ศิริชัย กาญจนวาสี,

2552) เพื่อนำไปใช้ทดลองและคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนี IOC น้อยกว่า 0.50 ออกหรือปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ โดยผลการตรวจสอบ พบว่าค่าดัชนี IOC มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 0.4 – 1.0 โดยข้อคำถามที่มีค่าดัชนี IOC ต่ำกว่า 0.50 ผู้ทรงคุณวุฒิมีข้อเสนอแนะให้นำข้อคำถามออก เนื่องจากข้อคำถามมีความไม่สอดคล้องกับนิยามและแบบสอบถามยังคงมีโครงสร้างของเนื้อหาครบถ้วน ผู้วิจัยจึงได้ตัดข้อคำถาม ดังนี้ *ด้านความต้องการนโยบาย* ได้แก่ ท่านต้องการให้นักเรียนได้เรียนรู้เรื่องของชุมชน *ด้านความชัดเจนของนโยบาย* ได้แก่ พระราชบัญญัติส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และ*ด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติ* ได้แก่ ท่านคิดว่าการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนเป็นสิ่งที่ทำได้ยาก นอกจากนี้ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่าข้อคำถามหลายข้อมีความคล้ายคลึงกันจึงควรตัดข้อคำถามที่คล้ายคลึงกันออก ผู้วิจัยจึงได้ตัดข้อคำถาม ดังนี้ *ด้านความต้องการนโยบาย* ได้แก่ ท่านยอมรับที่จะจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน *ด้านความชัดเจนของนโยบาย* ได้แก่ ท่านทราบวิธีการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน *ด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติ* ได้แก่ ท่านคิดว่าการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนเป็นการเสียเวลา และงบประมาณ และในการตรวจสอบภาษาที่ใช้พบว่ายังมีความไม่ชัดเจนในบางข้อ ผู้วิจัยจึงปรับข้อคำถามตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ (รายละเอียดดังภาคผนวก ค)

6. ทำการปรับปรุงแบบสอบถาม แล้วนำแบบสอบถามชุดที่ 1 ไปทดลองใช้กับผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 5 ท่าน แบบสอบถามชุดที่ 2 ไปทดลองใช้กับผู้บริหารสถานศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ท่าน และชุดที่ 3 ไปทดลองใช้กับครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ท่าน ชุดที่ 4 ไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อปรับปรุงสำนวนภาษา และตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยง (reliability) ของแบบสอบถาม โดยหาความเที่ยงรายด้านและรายฉบับ ตามสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) พบว่ามีค่าความเที่ยงของแบบสอบถามสำหรับผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และนักเรียน ทั้งฉบับเท่ากับ 0.888, 0.965, 0.963 และ 0.956 ตามลำดับ และมีค่าความเที่ยงรายด้าน ดังตาราง 3.8

ตาราง 3.8 ค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม

แบบสอบถาม	ค่าความเที่ยงของผู้ให้ข้อมูล			
	ผู้บริหารสหพ	ผู้บริหารสถานศึกษา	ครู	นักเรียน
การรับรู้นโยบาย	0.843	0.930	0.887	-
พฤติกรรมในการจัดการศึกษา	0.929	0.952	0.936	-
วิธีการจัดการศึกษาของครู	-	-	0.922	0.887
ผลที่เกิดขึ้นจากนโยบาย	-	-	0.959	0.957
ทั้งฉบับ	0.888	0.965	0.963	0.956

7. นำผลการวิเคราะห์มาเป็นข้อมูลในการปรับปรุงแก้ไข จัดทำเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ และนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจริงจากกลุ่มตัวอย่างของการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้วิธีส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ และส่งแบบสอบถามด้วยตนเอง ดำเนินการติดตามแบบสอบถามด้วยตนเองและใช้โทรศัพท์ติดตาม โดยดำเนินการดังนี้

1. ขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทำหนังสือขอความร่วมมือ เสนอไปยังผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

2. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และนักเรียน โดยส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ พร้อมทั้งแนบหนังสือขอความร่วมมือจากบัณฑิตวิทยาลัยไปกับแบบสอบถามเพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากทางโรงเรียนและส่งแบบสอบถามกลับคืนทางไปรษณีย์ ในบางโรงเรียนผู้วิจัยส่งแบบสอบถามและรับคืนด้วยตนเอง โดยกำหนดระยะเวลาในการเก็บข้อมูล 2 สัปดาห์ ผู้วิจัยติดตามการตอบกลับโดยโทรศัพท์ติดตาม และเดินทางไปติดตามด้วยตนเองในบางโรงเรียน โดยเริ่มเก็บรวบรวมข้อมูลเมื่อวันที่ 14 ม.ค.54 ถึงวันที่ 18 ก.พ.54 รวมระยะเวลาที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลทั้งสิ้น 35 วัน ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืนทั้งสิ้น จำนวน 1,101 ฉบับ (แบ่งเป็นผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 15 ฉบับ ผู้บริหารสถานศึกษา 265 ฉบับ ครู 394 ฉบับ และนักเรียน 427 ฉบับ) คิดเป็น 68.17 % ของแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด

3. หลังจากการเก็บรวบรวมข้อมูล ทำการตรวจสอบความครบถ้วนของแบบสอบ พร้อมทั้งนำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืน ทำการลงรหัส (coding) เพื่อเตรียมสำหรับใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์และหาค่าสถิติ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ ดังนี้

1. การวิเคราะห์สถิติพื้นฐานเกี่ยวกับลักษณะของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สถิติบรรยาย ได้แก่ ค่าความถี่ และร้อยละ

2. การวิเคราะห์การรับรู้ของผู้ที่เกี่ยวข้องต่อนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน เป็นการวิเคราะห์โดยใช้สถิติพื้นฐานบรรยาย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สัมประสิทธิ์การกระจาย (C.V.) ค่าต่ำสุด (min) ค่าสูงสุด (max) ค่าความเบ้ (skewness) ค่าความโด่ง (kurtosis) หลังจากนั้นนำค่าเฉลี่ย (mean) ที่ได้มากำหนด

เกณฑ์การตัดสินและแปลความหมายระดับการรับรู้ต่อนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน ดังนี้

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	4.51 – 5.00	หมายถึง	ระดับการรับรู้มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	3.51 – 4.50	หมายถึง	ระดับการรับรู้มาก
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	2.51 – 3.50	หมายถึง	ระดับการรับรู้ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	1.51 – 2.50	หมายถึง	ระดับการรับรู้น้อย
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	1.00 – 1.50	หมายถึง	ระดับการรับรู้ที่น้อยที่สุด

3. การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการรับรู้นโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและครูโดยใช้สถิติทดสอบที (t-test) และเปรียบเทียบการรับรู้นโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนของผู้บริหารสถานศึกษา และครู จำแนกตามภูมิภาค โดยใช้สถิติวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA)

4. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (exploratory factor analysis) โดยกำหนดเกณฑ์การพิจารณาองค์ประกอบที่ได้คือค่าไอเกนต้องมีค่าเกินหนึ่ง และตัวแปรแต่ละตัวในแต่ละองค์ประกอบต้องมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ ตั้งแต่ 0.30 ขึ้นไป (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542)

5. การวิเคราะห์พฤติกรรมต่อนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน เป็นการวิเคราะห์โดยใช้สถิติพื้นฐานบรรยาย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สัมประสิทธิ์การกระจาย (C.V.) ค่าต่ำสุด (min) ค่าสูงสุด (max) ค่าความเบ้ (skewness) ค่าความโด่ง (kurtosis) หลังจากนั้นนำค่าเฉลี่ย (mean) ที่ได้มากำหนดเกณฑ์การตัดสินและแปลความหมายระดับการรับรู้ต่อนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน ดังนี้

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	4.51 – 5.00	หมายถึง	ระดับพฤติกรรมการปฏิบัติมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	3.51 – 4.50	หมายถึง	ระดับพฤติกรรมการปฏิบัติมาก
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	2.51 – 3.50	หมายถึง	ระดับพฤติกรรมการปฏิบัติปานกลาง
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	1.51 – 2.50	หมายถึง	ระดับพฤติกรรมการปฏิบัติน้อย
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	1.00 – 1.50	หมายถึง	ระดับพฤติกรรมการปฏิบัติที่น้อยที่สุด

6. การวิเคราะห์ผลที่เกิดขึ้นจากนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน เป็นการวิเคราะห์โดยใช้สถิติพื้นฐานบรรยาย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) หลังจากนั้นนำค่าเฉลี่ย (mean) ที่ได้มากำหนดเกณฑ์การตัดสินและแปลความหมายระดับผลที่เกิดขึ้นจากนโยบาย ดังนี้

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	4.51 – 5.00	หมายถึง	ระดับผลที่เกิดขึ้นมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	3.51 – 4.50	หมายถึง	ระดับผลที่เกิดขึ้นมาก
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	2.51 – 3.50	หมายถึง	ระดับผลที่เกิดขึ้นปานกลาง
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	1.51 – 2.50	หมายถึง	ระดับผลที่เกิดขึ้นน้อย
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	1.00 – 1.50	หมายถึง	ระดับผลที่เกิดขึ้นน้อยที่สุด

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาผลที่เกิดจากนโยบายและแนวทางการส่งเสริมการจัดการศึกษา โดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน

การวิจัยในขั้นตอนนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของพฤติกรรมกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนที่ครู ชุมชน และเกิดกับการเรียนรู้ของนักเรียน และแนวทางในการส่งเสริมการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน การวิจัยในขั้นตอนนี้ใช้การศึกษาเชิงคุณภาพจากกลุ่มตัวอย่าง ครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดชัยภูมิ โดยเจาะจงครูจากแบบสอบถามที่ผู้เกี่ยวข้องแนะนำสอดคล้องกันว่าเป็นครูที่ประสบความสำเร็จในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน และให้ความร่วมมือในการสัมภาษณ์ จำนวน 5 คน และเลือกกลุ่มตัวอย่างนักเรียนจากผลการเลือกครูเป็นหลัก โดยเลือกนักเรียน 3 คนต่อครู 1 คน รวมนักเรียนจำนวน 15 คน ผู้วิจัยเข้าไปศึกษาภาคสนาม โดยใช้การศึกษาเอกสาร (documentary study) การสังเกต (observation) และการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (Informal Interview) การดำเนินงานมีรายละเอียด ดังนี้

การเลือกกรณีศึกษา

ผู้วิจัยคัดเลือกครูกรณีศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดชัยภูมิ โดยพิจารณาจากแบบสอบถาม เมื่อได้อัตราการตอบกลับแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และครู จำนวนมากกว่าร้อยละ 80 ของแต่ละกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ จึงทำการจัดอันดับรายชื่อที่ทางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และครู แนะนำสอดคล้องกันว่าเป็นครูที่ประสบความสำเร็จในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน และใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนจัดการศึกษาที่น่าสนใจและสม่ำเสมอมากที่สุด 5 อันดับแรก โดยทำการคัดเลือกครูกรณีศึกษาที่อยู่คนละโรงเรียน หลังจากนั้นทำการติดต่อเพื่อขออนุญาตสัมภาษณ์ครูกรณีศึกษา โดยกำหนดเกณฑ์การคัดเลือกดังนี้

1. เป็นครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาเชิงปริมาณ

2. ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และครูให้ความเห็นสอดคล้องกันว่า เป็นครูที่ประสบความสำเร็จในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน และใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนจัดการศึกษาอย่างสม่ำเสมอ และเป็นประจำ

3. มีระดับคะแนนการรับรู้และพฤติกรรมการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนจากแบบสอบถามอยู่ในระดับมาก

4. เป็นครูที่มีความยินดีและให้ความร่วมมือในการสัมภาษณ์ จำนวน 5 คน

5. เลือกกลุ่มตัวอย่างนักเรียนจากผลการเลือกครูเป็นหลัก โดยเลือกนักเรียน 3 คนต่อครู 1 คน รวมนักเรียนจำนวน 15 คน

การเตรียมตัวทำงานภาคสนาม

1. ผู้วิจัยศึกษาเอกสารเกี่ยวกับบริบทโรงเรียนและแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนของครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อเป็นการเข้าใจข้อมูลพื้นฐานซึ่งช่วยให้เห็นความสัมพันธ์ของการสร้างข้อคำถามกับข้อมูลที่ต้องการ

2. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามในการศึกษาเชิงปริมาณ เพื่อศึกษาการรับรู้และพฤติกรรมต่อนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนของครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อให้เห็นภาพรวมต่อนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน

3. วางแผนการศึกษาภาคสนาม และเตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมในภาคสนาม ได้แก่ แบบบันทึกผลการวิเคราะห์เอกสาร แนวทางการสังเกต ประเด็นคำถามสำหรับการสัมภาษณ์ รวมทั้งการจัดอุปกรณ์ที่จะใช้ในการบันทึก ได้แก่ สมุดบันทึก กล้องถ่ายรูป และเทปบันทึกเสียง

แผนการศึกษาภาคสนาม

ผู้วิจัยได้วางแผนการเก็บรวบรวมข้อมูลและกำหนดช่วงระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล กิจกรรมที่ต้องดำเนินการและแหล่งข้อมูล ปรากฏดังตาราง 3.9

ตาราง 3.9 แผนการศึกษาภาคสนาม

ระยะเวลา	กิจกรรม
1 ก.พ. 54 – 8 ก.พ. 54	ติดต่อกับทางโรงเรียนของครุภรณ์ศึกษาเพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลและติดต่อกับครุภรณ์ศึกษาที่ 1-5 โดยตรง สร้างความเป็นกันเองและนัดหมายการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งที่ 1
9 ก.พ. 54 – 18 ก.พ. 54	เก็บรวบรวมข้อมูล ครั้งที่ 1 ของครุภรณ์ศึกษาที่ 1 - 5
21 ก.พ. 54 – 5 มี.ค. 54	เก็บรวบรวมข้อมูล ครั้งที่ 2 ของครุภรณ์ศึกษาที่ 1 - 5

การสร้างความสัมพันธ์ (rapport)

ในการสร้างความสัมพันธ์เพื่อให้เก็บข้อมูลเป็นไปอย่างราบรื่น และได้ข้อมูลที่มีคุณภาพ ผู้วิจัยให้ความสำคัญกับการปฏิบัติตนให้เข้ากับบรรยากาศของโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการแต่งกาย กิริยา วาจา ให้กลมกลืนกับบุคคลและสถานที่ในโรงเรียนหรือห้องเรียนที่ทำการศึกษ โดยอาศัยความจริงใจ ความอ่อนน้อมถ่อมตน ยิ้มแย้ม และการมีสัมมาคารวะต่อบุคคลในโรงเรียน การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้เปิดเผยสถานภาพจริง โดยเมื่อผู้วิจัยเข้าสู่โรงเรียนที่เป็นกรณีศึกษา ต้องเข้าพบผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อขออนุญาตศึกษาข้อมูลเพื่อการวิจัย และต้องแนะนำตนเองกับครูที่เป็นกรณีศึกษา ขออนุญาตในการเก็บข้อมูล พร้อมทั้งขอความร่วมมือเก็บข้อมูลกับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในชั้นตอนนี้ เพื่อสัมภาษณ์เกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียนจากการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน และแนวทางการส่งเสริมการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน ผู้วิจัยเข้าไปเก็บข้อมูลด้วยตนเองเป็นหลัก ตามวิธีวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อจะได้สัมผัสข้อมูลด้วยตนเอง และอาศัยเครื่องมือที่ช่วยในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. แบบสังเกต มีลักษณะเป็นแบบสำรวจสภาพทั่วไปของโรงเรียนและชุมชนบริเวณรอบโรงเรียน แบบสังเกตการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน การบันทึกพฤติกรรมและเหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นจริงกับครูและนักเรียนกรณีศึกษา
2. แบบบันทึกข้อมูล เกี่ยวกับการจัดแผนการจัดการเรียนรู้หรือโครงการการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนสำหรับจัดการศึกษา
3. แบบสัมภาษณ์ครูในประเด็นคำถามเกี่ยวกับการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนและแนวทางการส่งเสริมการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน มีรายละเอียดของประเด็นการสัมภาษณ์ ดังรายละเอียดในตาราง 3.10
4. แบบสัมภาษณ์นักเรียนในประเด็นคำถามการเรียนรู้ของนักเรียนจากการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน มีรายละเอียดของประเด็นการสัมภาษณ์ ดังรายละเอียดในตาราง 3.10
5. เทปบันทึกเสียง เพื่อช่วยในการบันทึกการสัมภาษณ์

ตาราง 3.10 โครงสร้างแบบสัมภาษณ์สำหรับการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ

ส่วนที่	ประเด็นการสัมภาษณ์	คำถามปลายเปิด
สัมภาษณ์ครู		
1	ภูมิลักษณ์ของผู้ให้สัมภาษณ์	(1) ชื่อ-สกุล (2) อายุ (3) โรงเรียน (4) กลุ่มสาระการเรียนรู้ (5) ระดับการศึกษา (6) ประสบการณ์ทำงาน
2	การจัดการเรียนการสอนของครูโดย ใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน	(1) เหตุผลในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ใน ชุมชน (2) วิธีการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองในการจัดการศึกษา โดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน (3) วิธีในการจัดหาแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนสำหรับจัด การศึกษา (4) วิธีการจัดทำเอกสารหรือฐานข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งการ เรียนรู้ในชุมชน (5) การจัดการกระบวนการเรียนรู้โดยใช้แหล่งการเรียนรู้ใน ชุมชน (6) ปัจจัยที่ทำให้จัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ใน ชุมชนประสบความสำเร็จ (7) ผลที่เกิดขึ้นจากการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ ในชุมชน และ (8) แนวทางในการส่งเสริมการใช้แหล่งการเรียนรู้ชุมชน สำหรับจัดการศึกษา
สัมภาษณ์นักเรียน		
1	ภูมิลักษณ์ของผู้ให้สัมภาษณ์	(1) ชื่อ-สกุล (2) อายุ (3) โรงเรียน (4) ระดับชั้น
2	ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียน	(1) การจัดการเรียนการสอนโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน ทำให้นักเรียนได้รับความรู้อะไรบ้าง (2) การจัดการเรียนการสอนโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างไร

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ขอหนังสือจากภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลถึงครูที่เป็นกรณีศึกษา ในการสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้ติดต่อนัดหมายล่วงหน้าก่อนวันสัมภาษณ์ หนึ่งสัปดาห์ เมื่อถึงวันนัดหมายผู้วิจัยได้เดินทางไปพบเพื่อดำเนินการสัมภาษณ์ โดยกำหนดระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ ระหว่างวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2554 ถึง 5 มีนาคม 2554 ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. แนะนำตนเองอย่างเปิดเผยและจริงใจกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูล
2. ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์และขอให้ผู้ให้ข้อมูลแสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ รวมทั้งขออนุญาตฉบับที่กคำสัมภาษณ์
3. สัมภาษณ์อย่างเป็นธรรมชาติโดยให้ผู้ให้สัมภาษณ์รู้สึกเป็นกันเอง และผู้วิจัยให้ความสนใจในทุกคำตอบพร้อมทั้งขออนุญาตบันทึกเทปในระหว่างการสัมภาษณ์ พร้อมทั้งฉบับที่กคำสัมภาษณ์โดยละเอียด
4. ทำการสังเกต สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างนักเรียนในการเรียนรู้จากแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน
5. ถอดเทปสัมภาษณ์ และสังเคราะห์เนื้อหาด้วยการสรุปตามประเด็นการสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้

ตาราง 3.11 กิจกรรมการวิจัยในการเก็บรวบรวมข้อมูล

วัน เดือน ปี	เวลา	กิจกรรมการวิจัย	ผู้ให้ข้อมูลและแหล่งข้อมูล
การเก็บรวบรวมข้อมูลครูกรณีศึกษาคนที่ 1			
1 ก.พ. 54	11.00-13.00 น.	สังเกตสภาพชุมชนและบรรยากาศทั่วไป	- เข้าพบผู้บริหารโรงเรียน เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล - สังเกตสภาพแวดล้อมของโรงเรียนและชุมชน
7 ก.พ. 54	14.00-17.00 น.	สัมภาษณ์ วิเคราะห์เอกสาร	- เก็บข้อมูลเบื้องต้น และสร้างสัมพันธ์กับครูกรณีศึกษา - ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับแผนการจัดการเรียนรู้ และตัวอย่างโครงการ
15 ก.พ. 54	12.00-17.30 น.	สัมภาษณ์	- สังเกตการจัดการศึกษา - สัมภาษณ์นักเรียน - เก็บข้อมูลเพิ่มเติม

ตาราง 3.11 (ต่อ)

วัน เดือน ปี	เวลา	กิจกรรมการวิจัย	ผู้ให้ข้อมูลและแหล่งข้อมูล
การเก็บรวบรวมข้อมูลครูกรณีศึกษาคนที่ 2			
2 ก.พ. 54	10.30-14.30 น.	สังเกตสภาพชุมชน และบรรยากาศ ทั่วไป	- เข้าพบผู้บริหารโรงเรียน เพื่อขอความร่วมมือในการ เก็บข้อมูล - สังเกตสภาพแวดล้อมของโรงเรียนและชุมชน - เก็บข้อมูลเบื้องต้น และสร้างสัมพันธ์กับครู กรณีศึกษา
22 ก.พ. 54	11.30-15.30 น.	วิเคราะห์เอกสาร สังเกต สัมภาษณ์	- ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาโดยใช้ แหล่งการเรียนรู้ชุมชน - สังเกตการเตรียมการจัดการศึกษา - สัมภาษณ์ครูกรณีศึกษา
28 ก.พ. 54	12.30-16.30 น.	สังเกต/สัมภาษณ์	- สังเกตการจัดการศึกษา - สัมภาษณ์นักเรียน - เก็บข้อมูลเพิ่มเติม
การเก็บรวบรวมข้อมูลครูกรณีศึกษาคนที่ 3			
4 ก.พ. 54	07.00-08.30 น.	สังเกตสภาพชุมชน และบรรยากาศ ทั่วไป	- เข้าพบผู้บริหารโรงเรียน เพื่อขอความร่วมมือในการ เก็บข้อมูล - สังเกตสภาพแวดล้อมของโรงเรียนและชุมชน - เก็บข้อมูลเบื้องต้น และสร้างสัมพันธ์กับครู กรณีศึกษา
3 มี.ค. 54	08.30-10.30 น.	วิเคราะห์เอกสาร สัมภาษณ์	- ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาโดยใช้ แหล่งการเรียนรู้ชุมชน - สัมภาษณ์ครูกรณีศึกษา
4 มี.ค. 54	10.30-15.30 น.	สังเกต สัมภาษณ์	- สังเกตการจัดการศึกษา - สัมภาษณ์นักเรียน - เก็บข้อมูลเพิ่มเติม
การเก็บรวบรวมข้อมูลครูกรณีศึกษาคนที่ 4			
6 ก.พ. 54	09.00-10.30 น.	สังเกตสภาพชุมชน และบรรยากาศ ทั่วไป	- เข้าพบผู้บริหารโรงเรียน เพื่อขอความร่วมมือในการ เก็บข้อมูล - สังเกตสภาพแวดล้อมของโรงเรียนและชุมชน

ตาราง 3.11 (ต่อ)

วัน เดือน ปี	เวลา	กิจกรรมการวิจัย	ผู้ให้ข้อมูลและแหล่งข้อมูล
17 ก.พ. 54	10.00- 15.00 น.	สัมภาษณ์ วิเคราะห์เอกสาร สังเกต สัมภาษณ์	- เก็บข้อมูลเบื้องต้น และสร้างสัมพันธ์กับครู กรณีศึกษา - ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาโดยใช้ แหล่งการเรียนรู้ชุมชน - สังเกตการจัดการศึกษา - สัมภาษณ์นักเรียน
21 ก.พ. 54	11.30-15.00 น.	สัมภาษณ์	- สัมภาษณ์ครูกรณีศึกษา - เก็บข้อมูลเพิ่มเติม
การเก็บรวบรวมข้อมูลครูกรณีศึกษาคนที่ 5			
15 ก.พ. 54	14.30-17.00 น.	สังเกตสภาพชุมชน และบรรยากาศ ทั่วไป สังเกต สัมภาษณ์	- เข้าพบผู้บริหารโรงเรียน เพื่อขอความร่วมมือในการ เก็บข้อมูล - สังเกตสภาพแวดล้อมของโรงเรียนและชุมชน - เก็บข้อมูลเบื้องต้น และสัมภาษณ์ครูกรณีศึกษา
2 มี.ค. 54	13.00-17.00 น.	วิเคราะห์เอกสาร สัมภาษณ์	- ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาโดยใช้ แหล่งการเรียนรู้ชุมชน - สัมภาษณ์ครูกรณีศึกษา

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความสมบูรณ์ชัดเจน ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้ การศึกษาเอกสาร (documentary study) การสังเกต (observation) และการสัมภาษณ์แบบมี โครงสร้าง (structured Interview) จากครูและนักเรียน และมีอุปกรณ์ช่วยในการเก็บรวบรวม ข้อมูล ได้แก่ สมุดบันทึก กล้องถ่ายรูป และเทปบันทึกเสียง โดยดำเนินการดังนี้

1. การศึกษาเอกสาร (documentary analysis) เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา โดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนของครูกรณีศึกษา ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ ตัวอย่างโครงการ แพ้มีสะสมผลงาน

2. การสังเกต (observation) ใช้การสังเกตแบบมีส่วนร่วม และการสังเกตแบบไม่มีส่วน ร่วม โดยเน้นการสังเกตพฤติกรรมกรรมการจัดการศึกษาของครู วิธีการเรียนรู้ของนักเรียน การมีส่วนร่วม ในกิจกรรมและการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างการเรียนรู้

3. การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (Informal Interview) โดยใช้การสัมภาษณ์แบบเปิดกว้าง (open interview) และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (indepth interview) เพื่อให้ทราบข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียนจากการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน และแนวทางการส่งเสริมการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน แนวทางการส่งเสริมการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน และผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียน ด้วยวิธีการศึกษาจากเอกสาร การสังเกต และการสัมภาษณ์ โดยมีการบันทึกเทปในระหว่างการสัมภาษณ์ (ผู้ถูกสัมภาษณ์มีความยินดีและอนุญาตให้สามารถบันทึกเสียงได้) จากนั้นผู้วิจัยได้ถอดเทปบันทึกการสนทนา พร้อมทั้งนำข้อมูลมาวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) และสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (analytic induction) ด้วยการสรุปความตามประเด็นสำคัญ ซึ่งได้นำเสนอข้อมูลแบบความเรียง

ขั้นตอนที่ 3 การสังเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

นำข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้ มาวิเคราะห์ข้อความ และสร้างข้อสรุปเกี่ยวกับพฤติกรรมจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนที่เกิดขึ้นกับครู ชุมชน และการเรียนรู้ของนักเรียน และศึกษาแนวทางการส่งเสริมการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน โดยทำการสังเคราะห์ด้วยวิธีวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) เพื่อหาความสอดคล้องของเนื้อหา ซึ่งมีขั้นตอน ดังนี้

1. ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อมูลจาก 2 ทาง

1.1 ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ผลพฤติกรรมจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนของครูและการเรียนรู้ของนักเรียน และวิเคราะห์ผลแนวทางการส่งเสริมการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนของผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และครู จากแบบสอบถาม

1.2 ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ครูในประเด็นการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนและแนวทางการส่งเสริมการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน และผลการสัมภาษณ์นักเรียนในประเด็นการเรียนรู้ของนักเรียนจากการจัดการเรียนการสอนโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน

2. กำหนดประเด็น และตัวแปรที่จะใช้สังเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัย ที่ได้มาจากการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนของครู ผลที่เกิดกับนักเรียนจากการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนและแนวทางการส่งเสริมการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน

3. การแปลผลข้อมูล ด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) เพื่อสรุปประเด็นพฤติกรรมของครูในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน ผลที่เกิดกับนักเรียนจากการเรียนการสอนโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน และแนวทางการส่งเสริมการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน

4. การตรวจสอบความเชื่อถือได้ของผลการสังเคราะห์ข้อมูล ด้วยวิธีการตรวจสอบข้อมูล พิจารณาจาก 2 ทาง ได้แก่

4.1 ข้อมูลจากผลการวิเคราะห์แบบสอบถามพฤติกรรมของครูและการเรียนรู้ของนักเรียน

4.2 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

5. นำเสนอผลการวิจัย โดยใช้วิธีการบรรยาย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง ผลของนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนที่มีต่อการรับรู้และพฤติกรรมของผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาการเรียนรู้นักเรียน: การวิจัยแบบวิธีผสม มีวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้ (1) เพื่อวิเคราะห์การรับรู้ของผู้เกี่ยวข้องต่อนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้นักเรียน (2) เพื่อวิเคราะห์พฤติกรรมของผู้เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน (3) เพื่อศึกษาผลของพฤติกรรมจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนที่เกิดกับครู ชุมชน และการเรียนรู้นักเรียน (4) เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณเกี่ยวกับการรับรู้และพฤติกรรมของผู้เกี่ยวข้องต่อนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนด้วยแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของครู ผลที่เกิดจากนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน และแนวทางการส่งเสริมการจัดการศึกษาที่เป็นกรณีศึกษาด้วยการสัมภาษณ์ ส่วนที่ 3 ผลการสังเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของครู ผลที่เกิดจากนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน และแนวทางการส่งเสริมการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ในตอนนี้ศึกษาใน 4 ประเด็นคือ (1) การรับรู้ของผู้เกี่ยวข้องต่อนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้นักเรียน (2) พฤติกรรมของผู้เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน (3) ผลของพฤติกรรมจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนที่เกิดกับครู ชุมชน และการเรียนรู้นักเรียน (4) แนวทางการส่งเสริมการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน โดยแบ่งการนำเสนอเป็น 5 ตอน ดังนี้ตอนที่ 1 ภูมิหลังของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 การรับรู้ต่อนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน ตอนที่ 3 พฤติกรรมของผู้เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน ตอนที่ 4 ผลที่เกิดขึ้นจากนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน และ ตอนที่ 5 แนวทางการส่งเสริมการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน

ตอนที่ 1 ภูมิหลังของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่ให้ข้อมูลมีทั้งหมด 15 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 86.67) มีอายุ 51 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 53.33) ทั้งหมดจบการศึกษา ระดับปริญญาโท (ร้อยละ 100) ส่วนใหญ่มีตำแหน่งรองผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (ร้อยละ 86.67) ทำงานมาแล้วเป็นระยะเวลามากกว่า 10 ปี (ร้อยละ 86.67) ดังตาราง 4.1

ตาราง 4.1 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจำแนกตาม ภูมิหลัง

ภูมิหลังของผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
1. ชาย	13	86.67
2. หญิง	2	13.33
รวม	15	100.00
อายุ (ปี)		
1. น้อยกว่า 31 ปี	-	-
2. 31 – 40 ปี	2	13.33
3. 41 – 50 ปี	5	33.33
4. 51 ปีขึ้นไป	8	53.33
รวม	15	100.00
วุฒิการศึกษาสูงสุด		
1. ต่ำกว่าปริญญาตรี	-	-
2. ปริญญาตรี	-	-
3. ปริญญาโท	15	100.00
4. ปริญญาเอก	-	-
รวม	15	100.00
ตำแหน่ง		
1. ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา	2	13.33
2. รองผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา	13	86.67
3. อื่นๆ	-	-
รวม	15	100.00
ระยะเวลาในการทำงาน		
1. น้อยกว่า 5 ปี	-	-
2. 5 - 10 ปี	2	13.33
3. มากกว่า 10 ปี	13	86.67
รวม	15	100.00

1.2 ผู้บริหาร

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่ให้ข้อมูลมีทั้งหมด 265 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 89.06) มีอายุ 51 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 56.60) ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาโท (ร้อยละ 78.87) มีตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการโรงเรียน (ร้อยละ 85.66) ทำงานมาแล้วเป็นระยะเวลามากกว่า 10 ปี (ร้อยละ 85.28) และอยู่โรงเรียนประถมศึกษา (ร้อยละ 61.89) ดังตาราง 4.2

ตาราง 4.2 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามภูมิหลัง

ภูมิหลังของผู้บริหารสถานศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
1. ชาย	236	89.06
2. หญิง	29	10.94
รวม	265	100.00
อายุ (ปี)		
1. น้อยกว่า 31 ปี	2	0.75
2. 31 – 40 ปี	18	6.79
3. 41 – 50 ปี	95	35.85
4. 51 ปีขึ้นไป	150	56.60
รวม	265	100.00
วุฒิการศึกษาสูงสุด		
1. ต่ำกว่าปริญญาตรี	-	-
2. ปริญญาตรี	50	18.87
3. ปริญญาโท	209	78.87
4. ปริญญาเอก	6	2.26
รวม	265	100.00
ตำแหน่ง		
1. ผู้อำนวยการ	227	85.66
2. รองผู้อำนวยการ	37	13.96
3. อื่นๆ	1	0.38
รวม	265	100.00
ระยะเวลาในการทำงาน		
1. น้อยกว่า 5 ปี	24	9.06
2. 5 - 10 ปี	15	5.66
3. มากกว่า 10 ปี	226	85.28
รวม	265	100.00
ประเภทโรงเรียน		
1. ประถมศึกษา	164	61.89
2. ขยายโอกาส	83	31.32
3. มัธยมศึกษา	18	6.79
รวม	265	100.00

1.3 ครู

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูที่ให้ข้อมูลมีทั้งหมด 394 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 74.62) มีอายุ 51 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 28.93) ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 84.77) สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยมากที่สุด (ร้อยละ 24.88) รองลงมาได้แก่ คณิตศาสตร์ และ วิทยาศาสตร์ (ร้อยละ 17.74 และ 16.59 ตามลำดับ) ทำงานมาแล้วเป็นระยะเวลามากกว่า 10 ปี (ร้อยละ 63.45) และมีระดับวิทยฐานะชำนาญการพิเศษมากที่สุด (ร้อยละ 42.13) รองลงมาคือไม่มีระดับวิทยฐานะ และวิทยฐานะชำนาญการ (ร้อยละ 32.99 และ 23.60 ตามลำดับ) และสอนอยู่โรงเรียนประถมศึกษา (ร้อยละ 41.12) ดังตาราง 4.3

ตาราง 4.3 จำนวนและร้อยละของครูจำแนกตามภูมิหลัง

ภูมิหลังของครู	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
1. ชาย	100	25.38
2. หญิง	294	74.62
รวม	394	100.00
อายุ (ปี)		
1. น้อยกว่า 31 ปี	71	18.02
2. 31 – 40 ปี	103	26.14
3. 41 – 50 ปี	106	26.90
4. 51 ปีขึ้นไป	114	28.93
รวม	394	100.00
วุฒิการศึกษาสูงสุด		
1. ต่ำกว่าปริญญาตรี	11	2.79
2. ปริญญาตรี	335	84.77
3. ปริญญาโท	47	11.93
4. ปริญญาเอก	1	0.25
รวม	394	100.00
กลุ่มสาระการเรียนรู้		
1. คณิตศาสตร์	77	17.74
2. วิทยาศาสตร์	72	16.59
3. ภาษาไทย	108	24.88
4. สังคมศึกษาฯ	37	8.53
5. ภาษาต่างประเทศ	38	8.76
6. การงานอาชีพฯ	53	12.21
7. สุขศึกษา	26	5.99
8. ศิลปะ	23	5.30
รวม	*434	100.00
ระยะเวลาในการทำงาน		
1. น้อยกว่า 5 ปี	78	19.80
2. 5 - 10 ปี	66	16.75
3. มากกว่า 10 ปี	250	63.45
รวม	394	100.00

ตาราง 4.3 (ต่อ)

ภูมิหลังของครู	จำนวน	ร้อยละ
ระดับวิทยฐานะ		
1. ชำนาญการ	93	23.60
2. ชำนาญการพิเศษ	166	42.13
3. เชี่ยวชาญ	4	1.02
4. เชี่ยวชาญพิเศษ	1	0.25
5. ไม่มี	130	32.99
รวม	394	100.00
ประเภทโรงเรียน		
1. ประถมศึกษา	162	41.12
2. ขยายโอกาส	125	31.73
3. มัธยมศึกษา	107	27.16
รวม	394	100.00

หมายเหตุ * จำนวนครู 394 คน แต่เนื่องจากมีครูที่สอนมากกว่า 1 สาระการเรียนรู้ จำนวนรวมจึงเป็น 434 คน

1.4 นักเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนที่ให้ข้อมูลมีทั้งหมด 427 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 70.49) มีอายุอยู่ในช่วง 12-15 ปีมากที่สุด (ร้อยละ 66.51) รองลงมาคือ ช่วง 16-18 ปี (ร้อยละ 18.74) ส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ระดับชั้นมัธยมศึกษา (ร้อยละ 61.59) มีเกรดเฉลี่ยสะสม 2.51-3.00 มากที่สุด (ร้อยละ 28.34) รองลงมา คือ 3.01 – 3.50 (ร้อยละ 28.10) ดังตาราง 4.4

ตาราง 4.4 จำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามภูมิหลัง

ภูมิหลังของนักเรียน	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
1. ชาย	126	29.51
2. หญิง	301	70.49
รวม	427	100.00
อายุ (ปี)		
1. ต่ำกว่า 12	61	14.29
2. 12-15	284	66.51
3. 16-18	80	18.74
4. 18 ขึ้นไป	2	0.47
รวม	427	100.00
ระดับชั้นที่ศึกษา		
1. ประถมศึกษา	164	38.41
2. มัธยมศึกษา	263	61.59
รวม	427	100.00
เกรดเฉลี่ยสะสม		
1. 2.00	21	4.92
2. 2.01–2.50	58	13.58
3. 2.51 – 3.00	121	28.34
4. 3.01 – 3.50	120	28.10
5. > 3.50 ขึ้นไป	107	25.06
รวม	427	100.00

ตอนที่ 2 การรับรู้นโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน

การวิเคราะห์การรับรู้นโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน ทำการศึกษาใน 3 ประเด็น คือ (1) การรับรู้นโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน แบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความต้องการนโยบาย ด้านความชัดเจนของนโยบาย และด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติ (2) การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการรับรู้นโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนระหว่างกลุ่มผู้เกี่ยวข้อง และ (3) การเปรียบเทียบการรับรู้นโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนของผู้บริหารสถานศึกษา และครูจําแนกตามภูมิภาค ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 การรับรู้นโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนของผู้เกี่ยวข้อง

ด้านที่ 1 ความต้องการนโยบาย

ผลการวิเคราะห์ต่อไปนี้เป็นกรการรับรู้นโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนในด้านความต้องการนโยบาย ซึ่งความต้องการนโยบาย หมายถึง การที่เห็นถึงความสำคัญ และประโยชน์ของนโยบาย รวมทั้งการยอมรับที่จะจัดการเรียนการสอนโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน จากตาราง 4.5 และแผนภาพ 4.1 พบว่า ในภาพรวมผู้เกี่ยวข้องส่วนใหญ่มีการรับรู้สอดคล้องกันในด้านความต้องการนโยบายอยู่ในระดับมาก (\bar{X} ทุกข้ออยู่ระหว่าง 4.26-4.46) โดยมีการรับรู้เกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนมีความสำคัญนักเรียนควรที่จะได้เรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.46$) รองลงมาคือการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนทำให้นักเรียนรักท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.40$) และมีการรับรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนช่วยพัฒนาทักษะการเรียนรู้มีค่าน้อยสุด ($\bar{X} = 4.26$)

เมื่อจําแนกตามกลุ่มผู้เกี่ยวข้อง พบว่า ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีการรับรู้ในด้านความต้องการนโยบายอยู่ในระดับมาก (\bar{X} ทุกข้ออยู่ระหว่าง 4.00-4.33) โดยมีการรับรู้เกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนมีความสำคัญนักเรียนควรที่จะได้เรียนรู้และการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนทำให้นักเรียนรักท้องถิ่นมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.33$) และมีค่าเฉลี่ยการรับรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนทำให้เกิดการเรียนรู้แบบบูรณาการน้อยสุด ($\bar{X} = 4.00$)

ผู้บริหารสถานศึกษา มีการรับรู้ในด้านความต้องการนโยบายอยู่ในระดับมาก (\bar{X} ทุกข้ออยู่ระหว่าง 4.22-4.49) โดยมีการรับรู้เกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนมีความสำคัญนักเรียนควรที่จะได้เรียนรู้มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.49$) รองลงมาคือมีการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนทำให้นักเรียนรักท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.41$) และมีค่าเฉลี่ยการรับรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนช่วยพัฒนาทักษะการเรียนรู้มีค่าน้อยสุด ($\bar{X} = 4.22$)

ครู มีการรับรู้ในด้านความต้องการนโยบายอยู่ในระดับมาก (\bar{X} ทุกข้ออยู่ระหว่าง 4.28-4.44) โดยมีการรับรู้เกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนมีความสำคัญนักเรียนควรที่จะได้เรียนรู้มี

ค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.44$) รองลงมาคือการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนทำให้นักเรียนรักท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.39$) และมีค่าเฉลี่ยการรับรู้เกี่ยวกับการต้องการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนสำหรับจัดการศึกษาน้อยสุด ($\bar{X} = 4.28$)

ตาราง 4.5 ระดับความต้องการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนตามการรับรู้ของผู้เกี่ยวข้อง

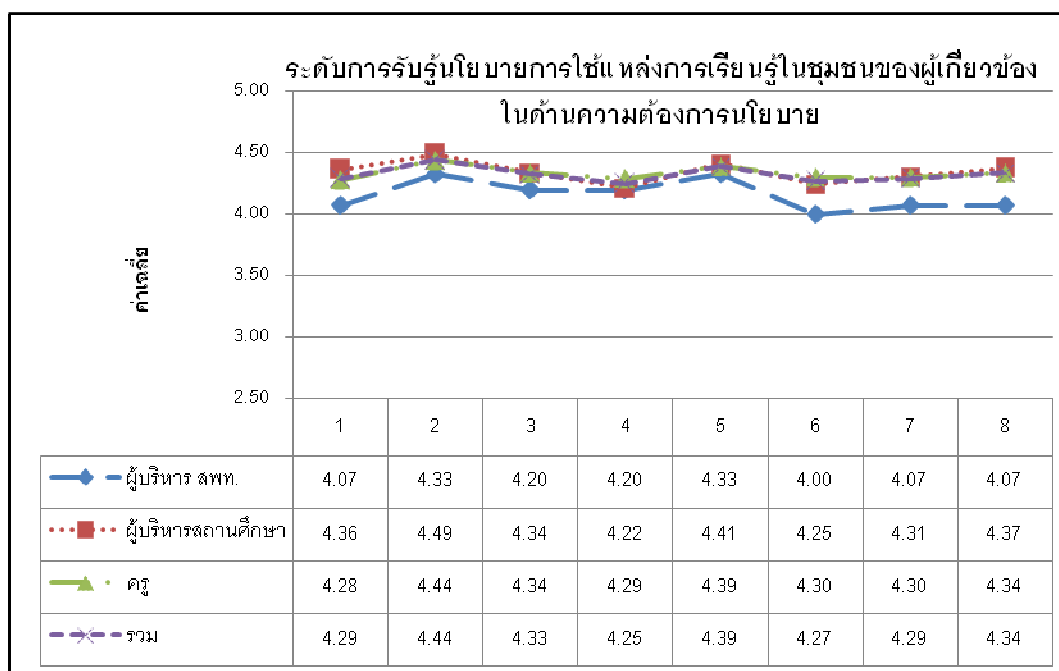
ข้อคำถาม	ระดับความต้องการ					N	Mean	SD.
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
1. ท่านต้องการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนสำหรับจัดการศึกษา								
ผู้บริหาร สพท.	0(0.00)	0(0.00)	3(20.00)	8(53.33)	4(26.67)	15	4.07	0.70
ผู้บริหารสถานศึกษา	1(0.38)	2(0.75)	22(8.30)	115(43.40)	125(47.17)	265	4.36	0.70
ครู	2(0.51)	3(0.76)	38(9.64)	190(48.22)	161(40.86)	394	4.28	0.71
รวม	3(0.45)	5(0.74)	63(9.35)	313(46.44)	290(43.03)	674	4.31	0.71
2. ท่านคิดว่าแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนมีความสำคัญนักเรียนควรที่จะได้เรียนรู้								
ผู้บริหาร สพท.	0(0.00)	0(0.00)	3(20.00)	4(26.67)	8(53.33)	15	4.33	0.82
ผู้บริหารสถานศึกษา	0(0.00)	2(0.75)	12(4.53)	105(39.62)	146(55.09)	265	4.49	0.62
ครู	1(0.25)	4(1.02)	18(4.57)	169(42.89)	202(51.27)	394	4.44	0.66
รวม	1(0.15)	6(0.89)	33(4.90)	278(41.25)	356(52.82)	674	4.46	0.65
3. ท่านคิดว่าแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนช่วยส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน								
ผู้บริหาร สพท.	0(0.00)	0(0.00)	3(20.00)	6(40.00)	6(40.00)	15	4.20	0.77
ผู้บริหารสถานศึกษา	0(0.00)	2(0.75)	27(10.19)	115(43.40)	121(45.66)	265	4.34	0.69
ครู	1(0.25)	7(1.78)	25(6.35)	184(46.70)	177(44.92)	394	4.34	0.70
รวม	1(0.15)	9(1.34)	55(8.16)	305(45.25)	304(45.10)	674	4.34	0.70
4. ท่านคิดว่าการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนช่วยพัฒนาทักษะการเรียนรู้								
ผู้บริหาร สพท.	0(0.00)	0(0.00)	3(20.00)	6(40.00)	6(40.00)	15	4.20	0.77
ผู้บริหารสถานศึกษา	0(0.00)	2(0.75)	36(13.58)	130(49.06)	97(36.60)	265	4.22	0.70
ครู	0(0.00)	8(2.03)	41(10.41)	175(44.42)	170(43.15)	394	4.29	0.73
รวม	0(0.00)	10(1.48)	80(11.87)	311(46.14)	273(40.50)	674	4.26	0.72
5. ท่านคิดว่าการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนทำให้นักเรียนรักท้องถิ่น								
ผู้บริหาร สพท.	0(0.00)	0(0.00)	2(13.33)	6(40.00)	7(46.67)	15	4.33	0.72
ผู้บริหารสถานศึกษา	1(0.38)	1(0.38)	29(10.94)	91(34.34)	143(53.96)	265	4.41	0.73
ครู	1(0.25)	5(1.27)	40(10.15)	142(36.04)	206(52.28)	394	4.39	0.74
รวม	2(0.30)	6(0.89)	71(10.53)	239(35.46)	356(52.82)	674	4.40	0.73
6. ท่านคิดว่าการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนทำให้เกิดการเรียนรู้แบบบูรณาการ								
ผู้บริหาร สพท.	0(0.00)	0(0.00)	4(26.67)	7(46.67)	4(26.67)	15	4.00	0.76
ผู้บริหารสถานศึกษา	2(0.75)	4(1.51)	27(10.19)	126(47.55)	106(40.00)	265	4.25	0.76
ครู	0(0.00)	4(1.02)	43(10.91)	176(44.67)	171(43.40)	394	4.30	0.70
รวม	2(0.30)	8(1.19)	74(10.98)	309(45.85)	281(41.69)	674	4.27	0.73
7. ท่านคิดว่าการนำนักเรียนไปศึกษาแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนทำให้การเรียนการสอนสอดคล้องกับโลกแห่งความจริง								
ผู้บริหาร สพท.	0(0.00)	0(0.00)	4(26.67)	6(40.00)	5(33.33)	15	4.07	0.80
ผู้บริหารสถานศึกษา	0(0.00)	2(0.75)	33(12.45)	112(42.26)	118(44.53)	265	4.31	0.71
ครู	1(0.25)	5(1.27)	43(10.91)	169(42.89)	176(44.67)	394	4.30	0.73
รวม	1(0.15)	7(1.04)	80(11.87)	287(42.58)	299(44.36)	674	4.30	0.73

ตาราง 4.5 (ต่อ)

ข้อคำถาม	ระดับความต้องการ					N	Mean	SD.
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
8. ท่านคิดว่าความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้								
ผู้บริหาร สพท.	0(0.00)	1(6.67)	2(13.33)	7(46.67)	5(33.33)	15	4.07	0.88
ผู้บริหารสถานศึกษา	0(0.00)	0(0.00)	34(12.83)	98(36.98)	133(50.19)	265	4.37	0.70
ครู	1(0.25)	5(1.27)	30(7.61)	181(45.94)	177(44.92)	394	4.34	0.70
รวม	1(0.15)	6(0.89)	66(9.79)	286(42.43)	315(46.74)	674	4.35	0.70

หมายเหตุ ตัวเลขนอกวงเล็บเป็นค่าความถี่และตัวเลขในวงเล็บเป็นค่าร้อยละ

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	1.00 – 1.50	หมายถึง	ระดับการรับรู้ที่น้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	1.51 – 2.50	หมายถึง	ระดับการรับรู้ที่น้อย
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	2.51 – 3.50	หมายถึง	ระดับการรับรู้ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	3.51 – 4.50	หมายถึง	ระดับการรับรู้มาก
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	4.51 – 5.00	หมายถึง	ระดับการรับรู้มากที่สุด

ข้อคำถาม

1 = ท่านต้องการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนสำหรับการจัดการศึกษา	5 = ท่านคิดว่าการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนทำให้นักเรียนรักท้องถิ่น
2 = ท่านคิดว่าแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนมีความสำคัญนักเรียนควรที่จะได้เรียนรู้	6 = ท่านคิดว่าการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนทำให้เกิดการเรียนรู้แบบบูรณาการ
3 = ท่านคิดว่าแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนช่วยส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน	7 = ท่านคิดว่าการนำนักเรียนไปศึกษาแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนทำให้การเรียนรู้สอดคล้องกับโลกแห่งความจริง
4 = ท่านคิดว่าการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนช่วยพัฒนาทักษะการเรียนรู้	8 = ท่านคิดว่าความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

ภาพ 4.1 ระดับความต้องการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนตามการรับรู้ของผู้เกี่ยวข้อง

ด้านที่ 2 ความชัดเจนของนโยบาย

ตาราง 4.6 และแผนภาพ 4.2 เป็นการรับรู้นโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนในด้านความชัดเจนของนโยบาย พบว่า ในภาพรวมผู้เกี่ยวข้องส่วนใหญ่มีการรับรู้สอดคล้องกันในด้านความชัดเจนของนโยบาย อยู่ในระดับปานกลางถึงมาก (\bar{X} ทุกข้ออยู่ระหว่าง 3.27-4.18) โดยการเรียนรู้ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือพระราชบัญญัติการศึกษา มีการกำหนดและส่งเสริมให้ใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนสำหรับการจัดการศึกษา ($\bar{X} = 4.18$) รองลงมาคือ พระราชบัญญัติการศึกษา มีการกำหนดวัตถุประสงค์ในการใช้แหล่งการเรียนรู้ไว้อย่างชัดเจน ($\bar{X} = 3.98$) และมีการรับรู้เกี่ยวกับการได้รับการอบรมเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนมีค่าเฉลี่ยน้อยสุด ($\bar{X} = 3.27$)

เมื่อจำแนกตามกลุ่มผู้เกี่ยวข้อง พบว่า ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีการรับรู้ในด้านความชัดเจนของนโยบายอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก (\bar{X} ทุกข้ออยู่ระหว่าง 2.93-4.13) โดยมีการรับรู้เกี่ยวกับการมีแนวปฏิบัติในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.13$) รองลงมาคือ พระราชบัญญัติการศึกษา มีการกำหนดและส่งเสริมให้ใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนสำหรับการจัดการศึกษาและพระราชบัญญัติการศึกษาเกี่ยวกับนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนมีความชัดเจน ($\bar{X} = 4.00$) และมีค่าเฉลี่ยการได้รับการอบรมเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนน้อยสุด ($\bar{X} = 2.93$)

ผู้บริหารสถานศึกษา มีการรับรู้ในด้านความชัดเจนของนโยบายอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก (\bar{X} ทุกข้ออยู่ระหว่าง 3.28-4.18) โดยมีการรับรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติการศึกษา มีการกำหนดและส่งเสริมให้ใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนสำหรับการจัดการศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.18$) รองลงมาคือ พระราชบัญญัติการศึกษา มีการกำหนดวัตถุประสงค์ในการใช้แหล่งการเรียนรู้ไว้อย่างชัดเจน ($\bar{X} = 3.95$) และมีค่าเฉลี่ยการได้รับการอบรมเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนน้อยสุด ($\bar{X} = 3.28$)

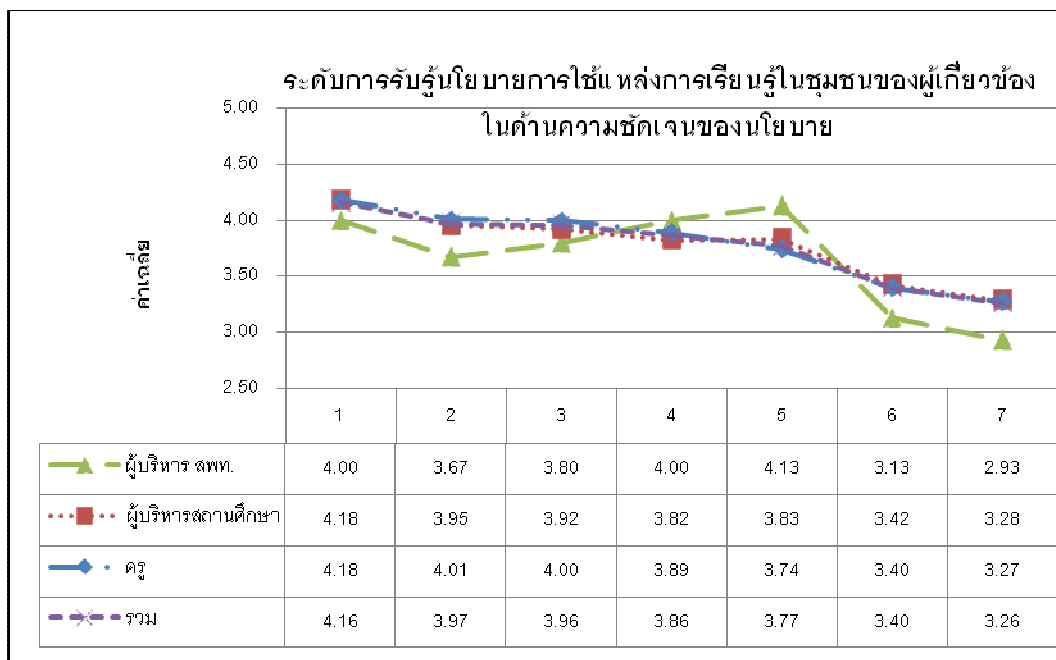
ครู มีการรับรู้ในด้านความชัดเจนของนโยบายอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก (\bar{X} ทุกข้ออยู่ระหว่าง 3.27-4.18) โดยมีการรับรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติการศึกษา มีการกำหนดและส่งเสริมให้ใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนสำหรับการจัดการศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.18$) รองลงมาคือ พระราชบัญญัติการศึกษา มีการกำหนดวัตถุประสงค์ในการใช้แหล่งการเรียนรู้ไว้อย่างชัดเจน ($\bar{X} = 4.01$) และมีค่าเฉลี่ยการได้รับการอบรมเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนน้อยสุด ($\bar{X} = 3.27$)

ตาราง 4.6 ระดับความชัดเจนในนโยบายตามการรับรู้ของผู้เกี่ยวข้อง

ข้อคำถาม	ระดับความชัดเจน					N	Mean	SD.
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
1. พระราชบัญญัติการศึกษามีการกำหนดและส่งเสริมให้ใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนสำหรับจัดการศึกษา								
ผู้บริหาร สพท.	0(0.00)	0(0.00)	4(26.67)	7(46.67)	4(26.67)	15	4.00	0.76
ผู้บริหารสถานศึกษา	0(0.00)	3(1.13)	41(15.47)	127(47.92)	94(35.47)	265	4.18	0.72
ครู	1(0.25)	4(1.02)	48(12.18)	211(53.55)	130(32.99)	394	4.18	0.70
รวม	1(0.15)	7(1.04)	93(13.80)	345(51.19)	228(33.83)	674	4.18	0.71
2. พระราชบัญญัติการศึกษามีการกำหนดวัตถุประสงค์ในการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนไว้อย่างชัดเจน								
ผู้บริหาร สพท.	0(0.00)	0(0.00)	7(46.67)	6(40.00)	2(13.33)	15	3.67	0.72
ผู้บริหารสถานศึกษา	0(0.00)	1(0.38)	64(24.15)	147(55.47)	53(20.00)	265	3.95	0.68
ครู	1(0.25)	11(2.79)	69(17.51)	214(54.31)	99(25.13)	394	4.01	0.75
รวม	1(0.15)	12(1.78)	140(20.77)	367(54.45)	154(22.85)	674	3.98	0.72
3. พระราชบัญญัติการศึกษามีการกำหนดเป้าหมายของการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนไว้อย่างชัดเจน								
ผู้บริหาร สพท.	0(0.00)	0(0.00)	5(33.33)	8(53.33)	2(13.33)	15	3.80	0.68
ผู้บริหารสถานศึกษา	0(0.00)	1(0.38)	72(27.17)	139(52.45)	53(20.00)	265	3.92	0.69
ครู	1(0.25)	11(2.79)	75(19.04)	206(52.28)	101(25.63)	394	4.00	0.76
รวม	1(0.15)	12(1.78)	152(22.55)	353(52.37)	156(23.15)	674	3.97	0.74
4. พระราชบัญญัติการศึกษาเกี่ยวกับนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนมีความชัดเจน								
ผู้บริหาร สพท.	0(0.00)	0(0.00)	4(26.67)	7(46.67)	4(26.67)	15	4.00	0.76
ผู้บริหารสถานศึกษา	1(0.38)	8(3.02)	78(29.43)	129(48.68)	49(18.49)	265	3.82	0.78
ครู	2(0.51)	10(2.54)	95(24.11)	209(53.05)	78(19.80)	394	3.89	0.76
รวม	3(0.45)	18(2.67)	177(26.26)	345(51.19)	131(19.44)	674	3.86	0.77
5. ท่านมีแนวปฏิบัติในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน								
ผู้บริหาร สพท.	0(0.00)	0(0.00)	3(20.00)	7(46.67)	5(33.33)	15	4.13	0.74
ผู้บริหารสถานศึกษา	1(0.38)	12(4.53)	63(23.77)	143(53.96)	46(17.36)	265	3.83	0.78
ครู	7(1.78)	17(4.31)	113(28.68)	193(48.98)	64(16.24)	394	3.74	0.84
รวม	8(1.19)	29(4.30)	179(26.56)	343(50.89)	115(17.06)	674	3.78	0.82
6. ท่านมีเอกสาร ตำรา หรือคู่มือ เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจในการปฏิบัติตามนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน								
ผู้บริหาร สพท.	0(0.00)	4(26.67)	5(33.33)	6(40.00)	0(0.00)	15	3.13	0.83
ผู้บริหารสถานศึกษา	5(1.89)	34(12.83)	96(36.23)	105(39.62)	25(9.43)	265	3.42	0.90
ครู	12(3.05)	43(10.91)	149(37.82)	156(39.59)	34(8.63)	394	3.40	0.90
รวม	17(2.52)	81(12.02)	250(37.09)	267(39.61)	59(8.75)	674	3.40	0.90
7. ท่านได้รับการอบรมเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน								
ผู้บริหาร สพท.	1(6.67)	3(20.00)	7(46.67)	4(26.67)	0(0.00)	15	2.93	0.88
ผู้บริหารสถานศึกษา	10(3.77)	50(18.87)	78(29.43)	109(41.13)	18(6.79)	265	3.28	0.97
ครู	5(2.12)	30(12.71)	87(36.86)	92(38.98)	22(9.32)	394	3.27	1.02
รวม	36(5.34)	108(16.02)	222(32.94)	254(37.69)	54(8.01)	674	3.27	1.00

หมายเหตุ ตัวเลขนอกวงเล็บเป็นค่าความถี่และตัวเลขในวงเล็บเป็นค่าร้อยละ

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	1.00 – 1.50	หมายถึง	ระดับการรับรู้ที่น้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	1.51 – 2.50	หมายถึง	ระดับการรับรู้ที่น้อย
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	2.51 – 3.50	หมายถึง	ระดับการรับรู้ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	3.51 – 4.50	หมายถึง	ระดับการรับรู้ที่มาก
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	4.51 – 5.00	หมายถึง	ระดับการรับรู้ที่มากที่สุด

ข้อคำถาม

- 1 = พระราชบัญญัติการศึกษา มีการกำหนดและส่งเสริมให้ใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนสำหรับจัดการศึกษา
- 2 = พระราชบัญญัติการศึกษา มีการกำหนดวัตถุประสงค์ในการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนไว้อย่างชัดเจน
- 3 = พระราชบัญญัติการศึกษามีการกำหนดเป้าหมายของการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนไว้อย่างชัดเจน
- 4 = พระราชบัญญัติการศึกษาเกี่ยวกับนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนมีความชัดเจน
- 5 = ท่านมีแนวปฏิบัติในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน
- 6 = ท่านมีเอกสาร ตำรา หรือคู่มือ เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจในการปฏิบัติตามนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน
- 7 = ท่านได้รับการอบรมเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน

ภาพ 4.2 ระดับความชัดเจนในนโยบายตามการรับรู้ของผู้เกี่ยวข้อง

ด้านที่ 3 การนำนโยบายไปปฏิบัติ

ตาราง 4.7 และแผนภาพ 4.3 เป็นการรับรู้นโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนในด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติ พบว่า ในภาพรวมผู้เกี่ยวข้องส่วนใหญ่มีการรับรู้สอดคล้องกันในด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก (\bar{X} ทุกข้ออยู่ระหว่าง 3.47-3.79) โดยการรับรู้ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ โรงเรียน(สำนักงานเขต) ของท่านส่งเสริมให้จัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน (\bar{X} = 3.79) รองลงมาคือ โรงเรียน(สำนักงานเขต)ของท่านกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนที่ชัดเจนสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล (\bar{X} = 3.75) และมีค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับเมื่อเสนอโครงการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน ท่านได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานอย่างเหมาะสมน้อยสุด (\bar{X} = 3.47)

เมื่อจำแนกตามกลุ่มผู้เกี่ยวข้อง พบว่า ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีการรับรู้ในด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก (\bar{X} ทุกข้ออยู่ระหว่าง 3.00 – 3.53) โดยการรับรู้ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาของท่านมีการจัดประชุมเพื่อชี้แจงแนวทางในการปฏิบัติของสถานศึกษาตามนโยบายในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนไว้อย่างชัดเจน ($\bar{X} = 3.53$) รองลงมาคือ เมื่อเสนอโครงการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน ท่านได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานอย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 3.47$) และมีค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาของท่านให้การสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนน้อยสุด ($\bar{X} = 3.00$)

ผู้บริหารสถานศึกษา มีการรับรู้ในด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก (ค่าเฉลี่ยทุกข้ออยู่ระหว่าง 3.38 – 3.88) โดยมีการรับรู้เกี่ยวกับโรงเรียนของท่านส่งเสริมให้จัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.88$) รองลงมาคือ โรงเรียนของท่านกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนที่ชัดเจนสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล ($\bar{X} = 3.82$) และเมื่อเสนอโครงการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน ท่านได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานอย่างเหมาะสมน้อยสุด ($\bar{X} = 3.38$)

ครู มีการรับรู้ในด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติอยู่ในระดับมาก (\bar{X} ทุกข้ออยู่ระหว่าง 3.51 – 3.76) โดยมีการรับรู้เกี่ยวกับโรงเรียนได้ส่งเสริมให้จัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.76$) รองลงมาคือ โรงเรียนของท่านกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนที่ชัดเจนสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล ($\bar{X} = 3.73$) และมีค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับโรงเรียนมีการจัดประชุมเพื่อชี้แจงแนวทางในการปฏิบัติตนตามนโยบายในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนน้อยสุด ($\bar{X} = 3.51$)

ตาราง 4.7 ระดับการนำนโยบายไปปฏิบัติตามการรับรู้ของผู้เกี่ยวข้อง

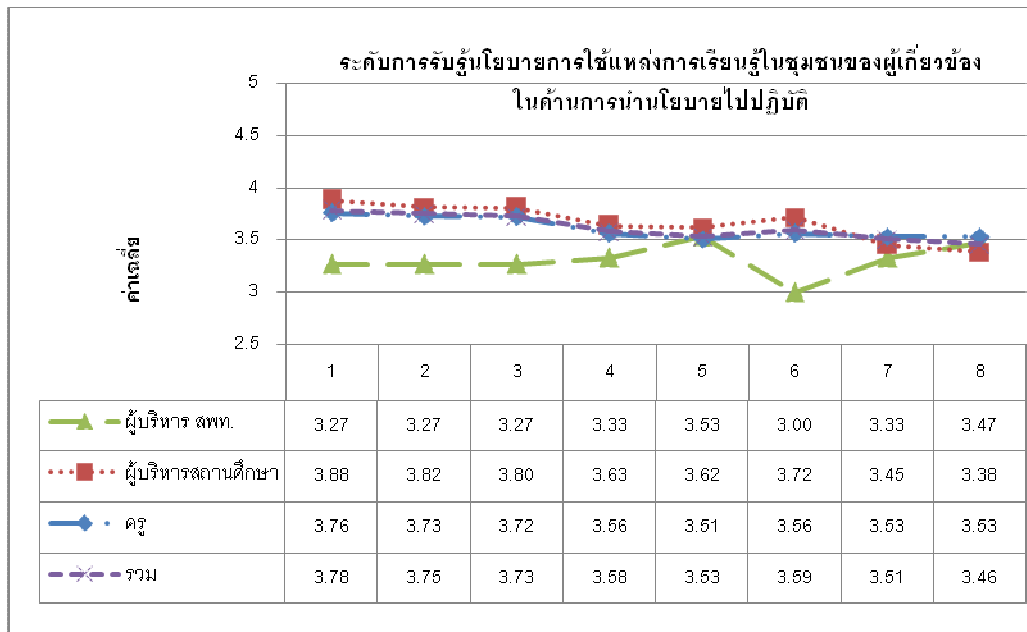
ข้อคำถาม	ระดับการนำนโยบายไปปฏิบัติ					N	Mean	SD.
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
1. โรงเรียน(สำนักงานเขต) ของท่านส่งเสริมให้จัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน								
ผู้บริหาร สพท.	0(0.00)	3(20.00)	6(40.00)	5(33.33)	1(6.67)	15	3.27	0.88
ผู้บริหารสถานศึกษา	0(0.00)	6(2.26)	68(25.66)	143(53.96)	48(18.11)	265	3.88	0.72
ครู	7(1.78)	25(6.35)	93(23.60)	201(51.02)	68(17.26)	394	3.76	0.87
รวม	7(1.04)	34(5.04)	167(24.78)	349(51.78)	117(17.36)	674	3.79	0.82
2. โรงเรียน(สำนักงานเขต) ของท่านกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนที่ชัดเจนสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล								
ผู้บริหาร สพท.	1(6.67)	1(6.67)	7(46.67)	5(33.33)	1(6.67)	15	3.27	0.96
ผู้บริหารสถานศึกษา	0(0.00)	8(3.02)	72(27.17)	146(55.09)	39(14.72)	265	3.82	0.71
ครู	5(1.27)	26(6.60)	103(26.14)	198(50.25)	62(15.74)	394	3.73	0.85
รวม	6(0.89)	35(5.19)	182(27.00)	349(51.78)	102(15.13)	674	3.75	0.81

ตาราง 4.7 (ต่อ)

ข้อคำถาม	ระดับการนำนโยบายไปปฏิบัติ					N	Mean	SD.
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
3. โรงเรียน(สำนักงานเขต) ของท่านมีการกำหนดวิสัยทัศน์ในการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนสำหรับจัดการศึกษาไว้อย่างชัดเจน								
ผู้บริหาร สพท.	1(6.67)	2(13.33)	5(33.33)	6(40.00)	1(6.67)	15	3.27	1.03
ผู้บริหารสถานศึกษา	2(0.75)	13(4.91)	71(26.79)	128(48.30)	51(19.25)	265	3.80	0.83
ครู	6(1.52)	24(6.09)	111(28.17)	187(47.46)	66(16.75)	394	3.72	0.87
รวม	9(1.34)	39(5.79)	187(27.74)	321(47.63)	118(17.51)	674	3.74	0.86
4. โรงเรียน(สำนักงานเขต) ของท่านมีการกำหนดหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนไว้อย่างชัดเจน								
ผู้บริหาร สพท.	0(0.00)	3(20.00)	5(33.33)	6(40.00)	1(6.67)	15	3.33	0.90
ผู้บริหารสถานศึกษา	1(0.38)	15(5.66)	92(34.72)	129(48.68)	28(10.57)	265	3.63	0.76
ครู	7(1.78)	29(7.36)	139(35.28)	173(43.91)	46(11.68)	394	3.56	0.86
รวม	8(1.19)	47(6.97)	236(35.01)	308(45.70)	75(11.13)	674	3.59	0.82
5. โรงเรียน(สำนักงานเขต) ของท่านมีการจัดประชุมเพื่อชี้แจงแนวทางในการปฏิบัติตนตามนโยบายในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน								
ผู้บริหาร สพท.	0(0.00)	3(20.00)	3(20.00)	7(46.67)	2(13.33)	15	3.53	0.99
ผู้บริหารสถานศึกษา	2(0.75)	28(10.57)	67(25.28)	141(53.21)	27(10.19)	265	3.62	0.84
ครู	6(1.52)	37(9.39)	141(35.79)	172(43.65)	38(9.64)	394	3.51	0.85
รวม	8(1.19)	68(10.09)	211(31.31)	320(47.48)	67(9.94)	674	3.55	0.85
6. โรงเรียน(สำนักงานเขต) ของท่านให้การสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน								
ผู้บริหาร สพท.	1(6.67)	4(26.67)	5(33.33)	4(26.67)	1(6.67)	15	3.00	1.07
ผู้บริหารสถานศึกษา	1(0.38)	18(6.79)	73(27.55)	136(51.32)	37(13.96)	265	3.72	0.80
ครู	8(2.03)	35(8.88)	128(32.49)	175(44.42)	48(12.18)	394	3.56	0.89
รวม	10(1.48)	57(8.46)	206(30.56)	315(46.74)	86(12.76)	674	3.61	0.87
7. โรงเรียน(สำนักงานเขต) ของท่านมีงบประมาณในการส่งเสริมการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน								
ผู้บริหาร สพท.	1(6.67)	3(20.00)	3(20.00)	6(40.00)	2(13.33)	15	3.33	1.18
ผู้บริหารสถานศึกษา	8(3.02)	38(14.34)	72(27.17)	121(45.66)	26(9.81)	265	3.45	0.96
ครู	8(2.03)	44(11.17)	130(32.99)	156(39.59)	56(14.21)	394	3.53	0.94
รวม	17(2.52)	85(12.61)	205(30.42)	283(41.99)	84(12.46)	674	3.49	0.95
8. เมื่อท่านเสนอโครงการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน ท่านได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานอย่างเหมาะสม								
ผู้บริหาร สพท.	0(0.00)	3(20.00)	5(33.33)	4(26.67)	3(20.00)	15	3.47	1.06
ผู้บริหารสถานศึกษา	10(3.77)	38(14.34)	85(32.08)	104(39.25)	28(10.57)	265	3.38	0.98
ครู	7(1.78)	41(10.41)	128(32.49)	172(43.65)	46(11.68)	394	3.53	0.89
รวม	17(2.52)	82(12.17)	218(32.34)	280(41.54)	77(11.42)	674	3.47	0.93

หมายเหตุ ตัวเลขนอกวงเล็บเป็นค่าความถี่และตัวเลขในวงเล็บเป็นค่าร้อยละ

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	1.00 – 1.50	หมายถึง	ระดับการรับรู้ที่น้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	1.51 – 2.50	หมายถึง	ระดับการรับรู้ที่น้อย
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	2.51 – 3.50	หมายถึง	ระดับการรับรู้ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	3.51 – 4.50	หมายถึง	ระดับการรับรู้ที่มาก
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	4.51 – 5.00	หมายถึง	ระดับการรับรู้ที่มากที่สุด

ข้อคำถาม

- 1 = โรงเรียน(สำนักงานเขต)ของท่านส่งเสริมให้จัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน
- 2 = โรงเรียน(สำนักงานเขต)ของท่านกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนที่ชัดเจนสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล
- 3 = โรงเรียน(สำนักงานเขต)ของท่านมีการกำหนดวิสัยทัศน์ในการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนสำหรับจัดการศึกษาไว้อย่างชัดเจน
- 4 = โรงเรียน(สำนักงานเขต)ของท่านมีการกำหนดหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนไว้อย่างชัดเจน
- 5 = โรงเรียน(สำนักงานเขต)ของท่านมีการจัดประชุมเพื่อชี้แจงแนวทางในการปฏิบัติตามนโยบายในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน
- 6 = โรงเรียน(สำนักงานเขต)ของท่านให้การสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน
- 7 = โรงเรียน(สำนักงานเขต)ของท่านมีงบประมาณในการส่งเสริมการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน
- 8 = เมื่อท่านเสนอโครงการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน ท่านได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานอย่างเหมาะสม

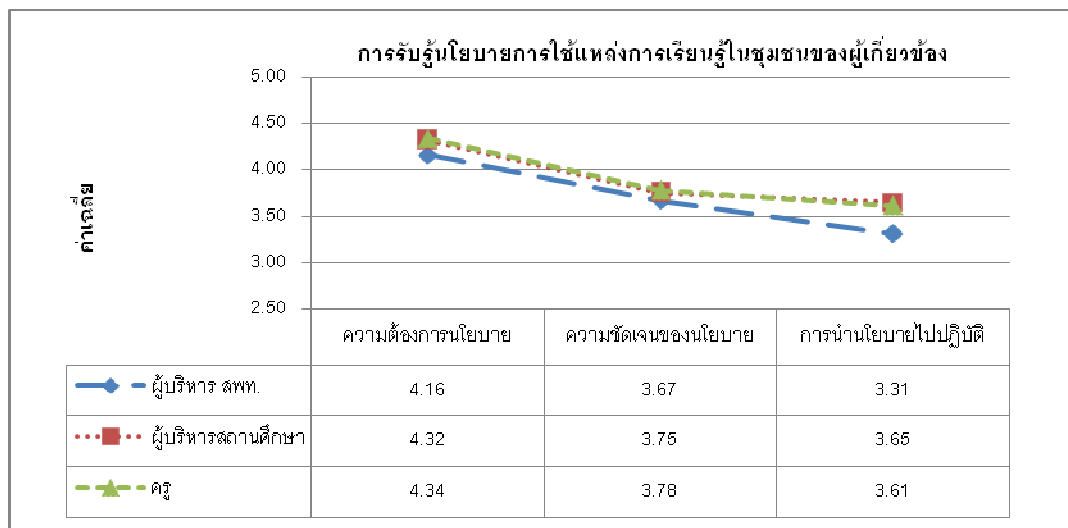
ภาพ 4.3 ระดับการนำนโยบายไปปฏิบัติตามการรับรู้ของผู้เกี่ยวข้อง

จากตาราง 4.8 และแผนภาพ 4.4 การรับรู้นโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนจำแนกตามกลุ่มผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และ ครู วิเคราะห์ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความต้องการนโยบาย ด้านความชัดเจนของนโยบาย และด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติ พบว่า ผู้เกี่ยวข้องทุกกลุ่ม มีการรับรู้นโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนอยู่ในระดับมาก โดยผู้บริหารสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยการรับรู้นโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนสูงสุด ($\bar{X} = 3.93$) รองลงมาคือครู ($\bar{X} = 3.91$) และผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีค่าเฉลี่ยการรับรู้นโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนน้อยสุด ($\bar{X} = 3.71$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้เกี่ยวข้องมีการรับรู้ในแต่ละด้านสอดคล้องกัน โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดในด้านความต้องการนโยบาย รองลงมาคือ ด้านความชัดเจนของนโยบาย และด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

เมื่อพิจารณาโดยภาพรวม พบว่า ความเบ้ทุกตัว มีค่าเป็นลบ แสดงว่าผู้เกี่ยวข้องส่วนใหญ่ มีการรับรู้นโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนในระดับที่สูงกว่าค่าเฉลี่ย เมื่อพิจารณาความโด่ง มีค่าอยู่ในช่วง -0.01 ถึง 0.82 โดยส่วนใหญ่มีค่าความโด่งมากกว่าโค้งปกติ (ค่าความโด่งมากกว่า 0) แสดงว่าข้อมูลมีการกระจายน้อย และมีสัมประสิทธิ์การกระจายอยู่ระหว่างร้อยละ 11.96-15.90 แสดงว่า มีการกระจายของข้อมูลแตกต่างกันไม่มาก

ตาราง 4.8 การรับรู้นโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนของผู้เกี่ยวข้อง

การรับรู้	ผู้เกี่ยวข้อง	N	Min.	Max.	Mean	SD.	Sk.	Ku.	CV(%)
ความต้องการนโยบาย	ผู้บริหารสหพ.	15	3.00	5.00	4.16	0.64	-0.49	-0.81	15.38
	ผู้บริหารสถานศึกษา	265	2.25	5.00	4.34	0.51	-0.74	0.79	11.75
	ครู	394	1.38	5.00	4.34	0.54	-1.16	2.59	12.44
ความชัดเจนของนโยบาย	ผู้บริหารสหพ.	15	3.00	4.71	3.67	0.51	0.56	-0.13	13.90
	ผู้บริหารสถานศึกษา	265	2.14	5.00	3.77	0.58	-0.25	-0.16	15.38
	ครู	394	1.71	5.00	3.78	0.60	-0.38	0.08	15.87
การนำนโยบายไปปฏิบัติ	ผู้บริหารสหพ.	15	1.50	4.75	3.31	0.84	-0.36	0.46	25.38
	ผู้บริหารสถานศึกษา	265	1.75	5.00	3.66	0.62	-0.31	-0.08	16.94
	ครู	394	1.00	5.00	3.61	0.72	-0.62	0.61	19.94
เฉลี่ยรวม	ผู้บริหารสหพ.	15	2.67	4.82	3.71	0.59	-0.15	-0.01	15.90
	ผู้บริหารสถานศึกษา	265	2.34	5.00	3.93	0.47	-0.45	0.47	11.96
	ครู	394	1.66	5.00	3.91	0.50	-0.60	0.82	12.79

ภาพ 4.4 ระดับการรับรู้นโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนของผู้เกี่ยวข้อง

2.2 การเปรียบเทียบการรับรู้นโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน

การเปรียบเทียบการรับรู้นโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและครู ผู้วิจัยทำการศึกษากลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่อยู่โรงเรียนเดียวกัน ทั้งนี้เพื่อกำจัดตัวแปรแทรกซ้อนด้านบริบทของโรงเรียนที่อาจส่งผลถึงการรับรู้นโยบาย ซึ่งได้จำนวนผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่อยู่โรงเรียนเดียวกัน จำนวน 27 โรงเรียน โดยทำการรวมข้อมูล (aggregating data) โดยการหาค่าเฉลี่ยแยกตามกลุ่มผู้บริหารสถานศึกษาและครูของแต่ละโรงเรียน แล้วจึงทำการทดสอบค่า (t-test independent)

ตาราง 4.9 และ 4.10 การรับรู้นโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนของครู ทั้ง 27 โรงเรียน มีการรับรู้นโยบายโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$) เมื่อพิจารณาสัมประสิทธิ์การกระจาย (CV) พบว่าโรงเรียนร้อยละ 48.15 มีการรับรู้นโยบายต่ำกว่าค่าเฉลี่ยรวม และมีการกระจายของข้อมูลแตกต่างกันไม่มากนัก (CV ต่ำกว่า 20%) รองลงมา โรงเรียนร้อยละ 44.44 มีการรับรู้นโยบายสูงกว่าค่าเฉลี่ยรวม และมีการกระจายของข้อมูลแตกต่างกันไม่มากนัก ส่วนโรงเรียนร้อยละ 7.41 มีการรับรู้นโยบายต่ำกว่าค่าเฉลี่ยรวม และมีการกระจายของข้อมูลแตกต่างกันมาก (CV สูงกว่า 20%)

ตาราง 4.9 การรับรู้นโยบายของครูจำแนกตามโรงเรียน

โรงเรียน	N	Min.	Max.	Mean	SD.	Sk.	Ku.	CV(%)
1	10	3.13	4.48	3.70	0.40	0.69	0.14	10.79
2	15	2.45	4.48	3.85	0.53	-1.52	2.53	13.85
3	5	2.80	3.95	3.54	0.47	-1.17	1.31	13.17
4	11	2.60	4.59	3.73	0.52	-0.69	1.57	13.97
5	10	2.88	4.08	3.62	0.47	-0.79	-1.28	12.93
6	5	2.89	4.73	3.75	0.79	-0.03	-2.05	20.98
7	4	2.99	3.88	3.53	0.38	-1.30	2.17	10.84
8	5	3.68	4.24	4.02	0.23	-0.71	-0.06	5.67
9	10	2.99	4.69	3.66	0.54	0.53	-0.18	14.69
10	6	3.34	4.21	3.83	0.32	-0.21	-0.33	8.44
11	5	3.04	4.43	3.89	0.58	-0.65	-0.23	14.84
12	22	3.07	4.37	3.71	0.42	0.12	-1.35	11.37
13	9	3.51	4.83	4.18	0.47	0.08	-1.39	11.35
14	5	3.88	4.68	4.17	0.33	1.13	0.63	7.87
15	5	3.18	4.21	3.79	0.43	-0.56	-0.72	11.23
16	6	2.69	4.57	3.55	0.72	0.22	-1.25	20.32
17	4	3.57	4.50	4.02	0.39	0.24	0.97	9.60
18	5	3.16	4.42	3.86	0.48	-0.54	-0.09	12.56
19	4	3.43	4.54	3.98	0.54	0.03	-4.84	13.61
20	5	2.38	4.15	3.48	0.69	-1.20	1.62	19.75
21	20	3.80	4.65	4.33	0.22	-0.33	-0.04	5.17
22	7	3.76	4.60	4.15	0.27	0.26	0.25	6.61
23	10	3.27	5.00	4.03	0.56	0.24	-0.76	13.97

ตาราง 4.9 (ต่อ)

โรงเรียน	N	Min.	Max.	Mean	SD.	Sk.	Ku.	CV(%)
24	19	3.39	4.86	4.03	0.42	0.23	-0.57	10.53
25	9	3.18	5.00	3.84	0.53	1.17	2.63	13.72
26	14	2.98	4.73	3.75	0.55	0.25	-1.05	14.66
27	9	2.51	4.57	4.15	0.65	-2.47	6.37	15.75
เฉลี่ยรวม	239	3.48	4.33	3.86	0.23	0.20	-0.80	5.96

หมายเหตุ ตัวเลขนอกวงเล็บเป็นค่าความถี่และตัวเลขในวงเล็บเป็นค่าร้อยละ

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	1.00 – 1.50	หมายถึง	ระดับการรับรู้ที่น้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	1.51 – 2.50	หมายถึง	ระดับการรับรู้ที่น้อย
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	2.51 – 3.50	หมายถึง	ระดับการรับรู้ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	3.51 – 4.50	หมายถึง	ระดับการรับรู้มาก
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	4.51 – 5.00	หมายถึง	ระดับการรับรู้มากที่สุด

ตาราง 4.10 ค่าสัมประสิทธิ์การกระจายการรับรู้นโยบายของครู

Mean	กลุ่มต่ำ		กลุ่มสูง		รวม	
CV	N	%	N	%	N	%
ต่ำกว่า 20%	13	48.15	12	44.44	25	92.59
สูงกว่า 20%	2	7.41	-	0.00	2	7.41
รวม	15	55.56	12	44.44	27	100.00

หมายเหตุ กลุ่มต่ำ หมายถึง โรงเรียนที่มีค่าเฉลี่ย (mean) ต่ำกว่า ค่าเฉลี่ยรวม

กลุ่มสูง หมายถึง โรงเรียนที่มีค่าเฉลี่ย (mean) สูงกว่า ค่าเฉลี่ยรวม

เกณฑ์การพิจารณาค่า สัมประสิทธิ์การกระจาย (CV)

ถ้า ค่า C.V. ต่ำกว่า 20% หมายถึง การกระจายแตกต่างกันไม่มาก

ถ้า ค่า C.V. สูงกว่า 20% หมายถึง การกระจายแตกต่างกันมาก

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์องค์ประกอบ (factor analysis) เพื่อตรวจสอบตัวบ่งชี้การรับรู้ นโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนที่สร้างขึ้นในแต่ละด้าน ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบ พบว่า ด้านความต้องการนโยบาย ประกอบด้วย 1 องค์ประกอบ ด้านความชัดเจนของนโยบาย ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ นั่นคือ องค์ประกอบที่ 1 ด้านเป้าหมายของนโยบาย และ องค์ประกอบที่ 2 ด้านแนวทางในการดำเนินงาน และในด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติ ประกอบด้วย 1 องค์ประกอบ (รายละเอียดดังภาคผนวก จ) หลังจากนั้นทำการเปรียบเทียบการรับรู้ นโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและ ครู โดยใช้สถิติ ทดสอบที (t-test independent) ผลการวิเคราะห์ได้ในตาราง 4.11 พบว่า การรับรู้ นโยบายการใช้ แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนโดยภาพรวมและรายด้านทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ (1) ความต้องการนโยบาย (2) ความชัดเจนของนโยบาย ทั้งความชัดเจนในเป้าหมายของนโยบายและแนวทางในการ ดำเนินงาน และ (3) การนำนโยบายไปปฏิบัติ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู แตกต่างกันอย่างไม่มี นัยสำคัญที่ระดับ .05 แสดงว่ายังไม่มีหลักฐานเพียงพอที่จะสรุปได้ว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครู จะมีระดับการรับรู้ นโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาสัมประสิทธิ์การกระจาย (CV) พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการกระจายการรับรู้นโยบายโดยภาพรวมและรายด้านทั้ง 3 ด้าน มากกว่าครู แสดงว่าภายในกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษามีการรับรู้นโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนแตกต่างกันมากกว่ากลุ่มตัวอย่างครู

ตาราง 4.11 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการรับรู้นโยบายระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและครู

ตัวแปร	ผู้บริหาร (N= 27)			ครู (N = 27)			Levene's Test	Sig.	t	df	p
	Mean	SD.	CV(%)	Mean	SD.	CV(%)					
1. ความต้องการนโยบาย	4.44	0.43	9.68	4.30	0.27	6.28	6.56	0.01	-1.39	43.78	0.17
2. ความชัดเจนของนโยบาย	3.90	0.52	13.33	3.72	0.27	7.26	7.64	0.01	-1.61	38.96	0.12
(1) เป้าหมายของนโยบาย	4.08	0.60	14.71	3.97	0.23	5.79	22.32	0.00	-0.91	33.52	0.37
(2) แนวทางการดำเนินงาน	3.65	0.82	22.47	3.38	0.40	11.83	11.04	0.00	-1.57	37.91	0.13
3. การนำนโยบายไปปฏิบัติ	3.67	0.58	15.80	3.55	0.35	9.86	6.97	0.01	-0.92	42.77	0.36
เฉลี่ยรวม	4.00	0.40	10.00	3.86	0.23	5.96	4.72	0.03	-1.64	41.17	0.11

2.3 การเปรียบเทียบการรับรู้นโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนของผู้บริหารสถานศึกษาและครูจำแนกตามภูมิภาค

ผลการวิจัยต่อไปนี้เป็น การเปรียบเทียบการรับรู้นโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในด้านความต้องการนโยบาย ความชัดเจนของนโยบาย และการนำนโยบายไปปฏิบัติ ตามตัวแปรภูมิภาค

2.3.1 ผู้บริหารสถานศึกษา

ตาราง 4.12 แสดงผลการเปรียบเทียบการรับรู้นโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนของผู้บริหารสถานศึกษาในด้านความต้องการนโยบาย ความชัดเจนของนโยบาย และการนำนโยบายไปปฏิบัติ ตามตัวแปรภูมิภาค ได้แก่ เพศ ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเพศชายและเพศหญิง มีความต้องการนโยบายแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเพศหญิงมีความต้องการนโยบายมากกว่าเพศชาย และในด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเพศหญิง มีการรับรู้การนำนโยบายไปปฏิบัติมากกว่าเพศชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 4.12 การเปรียบเทียบการรับรู้นโยบายของผู้บริหารสถานศึกษาตามเพศ

การรับรู้นโยบาย	N	Mean	SD	Levene's F	p	t	df	p
ด้านความต้องการนโยบาย								
ชาย	236	4.32	0.52	1.11	0.29	-2.05	39.75	0.05
หญิง	29	4.50	0.41					
ด้านความชัดเจนของนโยบาย								
ชาย	236	3.76	0.57	0.00	0.96	-0.97	34.87	0.34
หญิง	29	3.87	0.59					
ด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติ								
ชาย	236	3.64	0.63	2.26	0.13	-2.23	38.13	0.03
หญิง	29	3.88	0.53					

ตาราง 4.13 แสดงผลการเปรียบเทียบการรับรู้นโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนของผู้บริหารสถานศึกษาในด้านความต้องการนโยบาย ความชัดเจนของนโยบาย และการนำนโยบายไปปฏิบัติ ตามตัวแปรภูมิหลัง ได้แก่ อายุ โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยจากการทดสอบค่า F พบว่า ไม่มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 แสดงว่า ยังไม่มีหลักฐานเพียงพอที่จะสรุปว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่มีอายุต่างกันจะมีระดับการรับรู้นโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนในด้านความต้องการนโยบาย ความชัดเจนของนโยบาย และการนำนโยบายไปปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 4.13 การเปรียบเทียบการรับรู้นโยบายของผู้บริหารสถานศึกษาตามอายุ

การรับรู้ นโยบาย	N	Mean	SD	แหล่งความ แปรปรวน	ss	df	MS	F	p	ทดสอบ รายคู่
ด้านความต้องการนโยบาย										
น้อยกว่า 31 ปี	2	4.63	0.00	Bet gr.	0.57	3	0.19	0.72	0.54	-
31 – 40 ปี	18	4.35	0.44	W/n gr.	68.16	261	0.26			
41 – 50 ปี	95	4.39	0.44	รวม	68.73	264				
51 ปีขึ้นไป	150	4.31	0.56							
รวม	265	4.34	0.51	Levene's test: F= 2.14, df1=3, df2=261, p=0.10						
ด้านความชัดเจนของนโยบาย										
น้อยกว่า 31 ปี	2	4.07	0.51	Bet gr.	0.22	3	0.07	0.22	0.88	-
31 – 40 ปี	18	3.82	0.56	W/n gr.	87.12	261	0.33			
41 – 50 ปี	95	3.77	0.56	รวม	87.34	264				
51 ปีขึ้นไป	150	3.77	0.59							
รวม	265	3.77	0.58	Levene's test: F= 0.11, df1=3, df2=261, p=0.95						
ด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติ										
น้อยกว่า 31 ปี	2	3.94	0.09	Bet gr.	2.31	3	0.77	2.02	0.11	-
31 – 40 ปี	18	3.97	0.48	W/n gr.	99.49	261	0.38			
41 – 50 ปี	95	3.59	0.63	รวม	101.80	264				
51 ปีขึ้นไป	150	3.67	0.62							
รวม	265	3.66	0.62	Levene's test: F= 1.88, df1=3, df2=261, p=0.13						

ตาราง 4.14 แสดงผลการเปรียบเทียบการรับรู้นโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนของผู้บริหารสถานศึกษาในด้านความต้องการนโยบาย ความชัดเจนของนโยบาย และการนำนโยบายไปปฏิบัติ ตามตัวแปรภูมิหลัง ได้แก่ วุฒิการศึกษา โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยจากการทดสอบค่า F พบว่า ไม่มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 แสดงว่า ยังไม่มีหลักฐานเพียงพอที่จะสรุปว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันจะมีระดับการรับรู้นโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนในด้านความต้องการนโยบาย ความชัดเจนของนโยบาย และการนำนโยบายไปปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 4.14 การเปรียบเทียบการรับรู้นโยบายของผู้บริหารสถานศึกษาตามวุฒิการศึกษา

การรับรู้ นโยบาย	N	Mean	SD	แหล่งความ แปรปรวน	ss	df	MS	F	p	ทดสอบ รายคู่
ด้านความต้องการนโยบาย										
ปริญญาตรี	50	4.22	0.58	Bet gr.	0.98	2	0.49	1.90	0.15	-
ปริญญาโท	209	4.37	0.49	W/n gr.	67.74	262	0.26			
ปริญญาเอก	6	4.25	0.48	รวม	68.73	264				
รวม	265	4.34	0.51	Levene's test: F= 0.21, df1=2, df2=262, p=0.82						
ด้านความชัดเจนของนโยบาย										
ปริญญาตรี	50	3.83	0.57	Bet gr.	0.71	2	0.35	1.07	0.34	-
ปริญญาโท	209	3.77	0.56	W/n gr.	86.63	262	0.33			
ปริญญาเอก	6	3.48	1.12	รวม	87.34	264				
รวม	265	3.77	0.58	Levene's test: F= 6.83, df1=2, df2=262, p=0.00						
ด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติ										
ปริญญาตรี	50	3.71	0.53	Bet gr.	0.46	2	0.23	0.59	0.56	-
ปริญญาโท	209	3.66	0.63	W/n gr.	101.35	262	0.39			
ปริญญาเอก	6	3.42	0.87	รวม	101.80	264				
รวม	265	3.66	0.62	Levene's test: F= 3.76, df1=2, df2=262, p=0.02						

ตาราง 4.15 แสดงผลการเปรียบเทียบการรับรู้นโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนของผู้บริหารสถานศึกษาในด้านความต้องการนโยบาย ความชัดเจนของนโยบาย และการนำนโยบายไปปฏิบัติ ตามตัวแปรภูมิหลัง ได้แก่ ตำแหน่ง ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาและรองผู้บริหารสถานศึกษา มีการนำนโยบายไปปฏิบัติ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารสถานศึกษาตำแหน่งรองผู้บริหารมีการรับรู้การนำนโยบายไปปฏิบัติมากกว่าตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา

ตาราง 4.15 การเปรียบเทียบการรับรู้นโยบายของผู้บริหารสถานศึกษาตามตำแหน่ง

การรับรู้ นโยบาย	N	Mean	SD	Levene's F	p	t	df	p
ด้านความต้องการนโยบาย								
ผู้บริหาร	227	4.33	0.52	0.01	0.92	-0.98	50.45	0.33
รองผู้บริหาร	37	4.42	0.48					
ด้านความชัดเจนของนโยบาย								
ผู้บริหาร	227	3.75	0.58	1.06	0.30	-1.94	52.90	0.06
รองผู้บริหาร	37	3.92	0.51					
ด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติ								
ผู้บริหาร	227	3.63	0.63	3.69	0.06	-2.24	54.69	0.03
รองผู้บริหาร	37	3.85	0.52					

ตาราง 4.16 แสดงผลการเปรียบเทียบการรับรู้นโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนของผู้บริหารสถานศึกษาในด้านความต้องการนโยบาย ความชัดเจนของนโยบาย และการนำนโยบายไปปฏิบัติ ตามตัวแปรภูมิหลัง ได้แก่ ระยะเวลาในการทำงาน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยจากการทดสอบค่า F พบว่า ไม่มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 แสดงว่ายังไม่มีหลักฐานเพียงพอที่จะสรุปว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่มีระยะเวลาในการทำงานต่างกันจะมีระดับการรับรู้นโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนในด้านความต้องการนโยบาย ความชัดเจนของนโยบาย และการนำนโยบายไปปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 4.16 การเปรียบเทียบการรับรู้นโยบายของผู้บริหารสถานศึกษาตามระยะเวลาในการทำงาน

การรับรู้นโยบาย	N	Mean	SD	แหล่งความแปรปรวน	ss	df	MS	F	p	ทดสอบรายคู่
ด้านความต้องการนโยบาย										
น้อยกว่า 5 ปี	24	4.33	0.54	Bet gr.	0.66	2	0.33	1.26	0.28	-
5 - 10 ปี	15	4.14	0.66	W/n gr.	68.07	262	0.26			
มากกว่า 10 ปี	226	4.36	0.50	รวม	68.73	264				
รวม	265	4.34	0.51	Levene's test: F= 0.41, df1=2, df2=262, p=0.66						
ด้านความชัดเจนของนโยบาย										
น้อยกว่า 5 ปี	24	3.68	0.56	Bet gr.	0.24	2	0.12	0.37	0.69	-
5 - 10 ปี	15	3.81	0.51	W/n gr.	87.10	262	0.33			
มากกว่า 10 ปี	226	3.78	0.58	รวม	87.34	264				
รวม	265	3.77	0.58	Levene's test: F= 0.34, df1=2, df2=262, p=0.71						
ด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติ										
น้อยกว่า 5 ปี	24	3.55	0.71	Bet gr.	0.51	2	0.25	0.66	0.52	-
5 - 10 ปี	15	3.58	0.57	W/n gr.	101.30	262	0.39			
มากกว่า 10 ปี	226	3.68	0.61	รวม	101.80	264				
รวม	266	3.94	0.46	Levene's test: F= 0.45, df1=2, df2=262, p=0.64						

ตาราง 4.17 แสดงผลการเปรียบเทียบการรับรู้นโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนของผู้บริหารสถานศึกษาในด้านความต้องการนโยบาย ความชัดเจนของนโยบาย และการนำนโยบายไปปฏิบัติ ตามตัวแปรภูมิหลัง ได้แก่ ประเภทโรงเรียน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยจากการทดสอบค่า F พบว่า การรับรู้นโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนของผู้บริหารสถานศึกษาระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนประถม ขยายโอกาส และมัธยม ในด้านความชัดเจนของนโยบายเท่านั้นที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($F=3.01$, $p=0.05$) โดยผลการทดสอบภายหลัง (post-hoc analysis) พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษามีการรับรู้ความชัดเจนของนโยบายมากกว่าผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาส และโรงเรียนประถมศึกษา

ตาราง 4.17 การเปรียบเทียบการรับรู้นโยบายของผู้บริหารสถานศึกษาตามประเภทของโรงเรียน

การรับรู้ นโยบาย	N	Mean	SD	แหล่งความ แปรปรวน	ss	df	MS	F	p	ทดสอบ รายคู่
ด้านความต้องการนโยบาย										
ประถม	164	4.32	0.50	Bet gr.	0.34	2	0.17	0.64	0.53	-
ขยายโอกาส	83	4.36	0.55	W/n gr.	68.39	262	0.26			
มัธยม	18	4.45	0.46	รวม	68.73	264				
รวม	265	4.34	0.51	Levene's test: F= 0.59, df1=2 df2=262 , p=0.56						
ด้านความชัดเจนของนโยบาย										
ประถม	164	3.79	0.54	Bet gr.	5.14	2	2.57	8.19	0.00	3>2,1
ขยายโอกาส	83	3.64	0.62	W/n gr.	82.21	262	0.31			
มัธยม	18	4.22	0.46	รวม	87.34	264				
รวม	265	3.77	0.58	Levene's test: F= 3.01, df1=2 df2=262 , p=0.05						
ด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติ										
ประถม	164	3.64	0.65	Bet gr.	1.46	2	0.73	1.91	0.15	-
ขยายโอกาส	83	3.64	0.55	W/n gr.	100.34	262	0.38			
มัธยม	18	3.94	0.63	รวม	101.80	264				
รวม	265	3.66	0.62	Levene's test: F= 0.74, df1=2 df2=262 , p=0.48						

โดยสรุปรวม ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของการรับรู้นโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนของผู้บริหาร ด้านความต้องการนโยบาย ด้านความชัดเจนของนโยบาย และ ด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติ เมื่อจำแนกตามตัวแปร อายุ วุฒิการศึกษาสูงสุด และระยะเวลาในการทำงาน ไม่พบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ในด้านความต้องการนโยบาย พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาเพศหญิง มีความต้องการนโยบายสูงกว่าผู้บริหารสถานศึกษาเพศชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านความชัดเจนของนโยบาย พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษามีการรับรู้ความชัดเจนของนโยบายมากกว่าผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาส และโรงเรียนประถมศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และในด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเพศหญิง มีการรับรู้การนำนโยบายไปปฏิบัติสูงกว่าผู้บริหารสถานศึกษาเพศชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ ผู้บริหารสถานศึกษาตำแหน่งรองผู้บริหารสถานศึกษามีการรับรู้การนำนโยบายไปปฏิบัติมากกว่าตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3.2 ครู

ผลการวิจัยต่อไปนี้เป็นารเปรียบเทียบการรับรู้นโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนของครูในด้านความต้องการนโยบาย ความชัดเจนของนโยบาย และการนำนโยบายไปปฏิบัติ ตามตัวแปรภูมิหลัง ได้แก่ เพศ ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) ในตาราง 4.18 พบว่า ไม่มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 แสดงว่ายังไม่มีความแตกต่างเพียงพที่จะสรุปว่าครูที่มีเพศต่างกัน จะมีระดับการรับรู้นโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน ในด้านความต้องการนโยบาย ความชัดเจนของนโยบาย และการนำนโยบายไปปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 4.18 การเปรียบเทียบการรับรู้นโยบายของครูตามเพศ

การรับรู้นโยบาย	N	Mean	SD	Levene's F	p	t	df	p
ด้านความต้องการนโยบาย								
ชาย	100	4.31	0.54	0.21	0.65	-0.55	392.00	0.58
หญิง	294	4.34	0.54					
ด้านความชัดเจนของนโยบาย								
ชาย	100	3.75	0.61	0.05	0.83	-0.73	392.00	0.47
หญิง	294	3.80	0.60					
ด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติ								
ชาย	100	3.60	0.69	0.40	0.53	-0.15	392.00	0.88
หญิง	294	3.61	0.73					

ตาราง 4.19 แสดงผลการเปรียบเทียบการรับรู้นโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนของครู ในด้านความต้องการนโยบาย ความชัดเจนของนโยบาย และการนำนโยบายไปปฏิบัติ ตามตัวแปรภูมิหลัง ได้แก่ อายุ โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยจากการทดสอบค่า F พบว่า ไม่มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 แสดงว่ายังไม่มีความแตกต่างเพียงพที่จะสรุปว่าครูที่มีอายุต่างกันจะมีระดับการรับรู้นโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนในด้านความต้องการนโยบาย ความชัดเจนของนโยบาย และการนำนโยบายไปปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 4.19 การเปรียบเทียบการรับรู้นโยบายของครูตามอายุ

การรับรู้ นโยบาย	N	Mean	SD	แหล่งความ แปรปรวน	ss	df	MS	F	p	ทดสอบ รายคู่
ด้านความต้องการนโยบาย										
น้อยกว่า 31 ปี	71	4.32	0.58	Bet gr.	1.61	3	0.54	1.83	0.14	-
31 – 40 ปี	103	4.25	0.58	W/n gr.	114.09	390	0.29			
41 – 50 ปี	106	4.35	0.55	รวม	115.70	393				
51 ปีขึ้นไป	114	4.42	0.46							
รวม	394	4.34	0.54	Levene's test: F = 1.61, df1=3 df2=390 , p=0.19						
ด้านความชัดเจนของนโยบาย										
น้อยกว่า 31 ปี	71	3.65	0.58	Bet gr.	1.94	3	0.65	1.79	0.15	-
31 – 40 ปี	103	3.84	0.61	W/n gr.	140.92	390	0.36			
41 – 50 ปี	106	3.84	0.64	รวม	142.87	393				
51 ปีขึ้นไป	114	3.77	0.57							
รวม	394	3.78	0.60	Levene's test: F = 0.33, df1=3 df2=390 , p=0.80						
ด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติ										
น้อยกว่า 31 ปี	71	3.44	0.80	Bet gr.	2.49	3	0.83	1.61	0.19	-
31 – 40 ปี	103	3.67	0.74	W/n gr.	200.66	390	0.51			
41 – 50 ปี	106	3.63	0.67	รวม	203.15	393				
51 ปีขึ้นไป	114	3.65	0.69							
รวม	394	3.61	0.72	Levene's test: F = 0.95, df1=3 df2=390 , p=0.42						

ตาราง 4.20 แสดงผลการเปรียบเทียบการรับรู้นโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนของครู ในด้านความต้องการนโยบาย ความชัดเจนของนโยบาย และการนำนโยบายไปปฏิบัติ ตามตัวแปรภูมิหลัง ได้แก่ วุฒิการศึกษา โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยจากการทดสอบค่า F พบว่า การรับรู้นโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนในด้านความต้องการนโยบายระหว่างครูที่มีวุฒิมัธยมศึกษาปริญญาตรี และวุฒิมัธยมศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F=3.47$, $p=0.00$) ผลการทดสอบภายหลัง (post-hoc analysis) พบว่า ครูที่มีวุฒิมัธยมศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีการรับรู้ด้านความต้องการนโยบายมากกว่าครูที่มีวุฒิมัศึกษาระดับปริญญาตรี และในด้านความชัดเจนของนโยบายระหว่างครูที่มีวุฒิมัธยมศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีและวุฒิมัศึกษาระดับปริญญาตรี มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F= 0.80$, $p=0.03$) ผลการทดสอบภายหลัง (post-hoc analysis) พบว่าครูที่มีวุฒิมัธยมศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีมีการรับรู้ด้านความชัดเจนของนโยบายมากกว่าครูที่มีวุฒิมัศึกษาระดับปริญญาตรี

ตาราง 4.20 การเปรียบเทียบการรับรู้นโยบายของครูตามวุฒิการศึกษา

การรับรู้นโยบาย	N	Mean	SD	แหล่งความแปรปรวน	ss	df	MS	F	p	ทดสอบรายคู่
ด้านความต้องการนโยบาย										
ต่ำกว่าปริญญาตรี	11	4.45	0.32	Bet gr.	4.44	2.00	2.22	7.81	0.00**	3>2
ปริญญาตรี	335	4.29	0.56	W/h gr.	111.25	391.00	0.28			
ปริญญาโทและเอก	48	4.61	0.39	รวม	115.70	393.00				
รวม	394	4.34	0.54	Levene's test: F=3.47, df1=2, df2=391, p=0.03						
ด้านความชัดเจนของนโยบาย										
ต่ำกว่าปริญญาตรี	11	4.23	0.70	Bet gr.	3.12	2.00	1.56	4.36	0.01**	1>2
ปริญญาตรี	335	3.75	0.59	W/h gr.	139.75	391.00	0.36			
ปริญญาโทและเอก	48	3.90	0.61	รวม	142.87	393.00				
รวม	394	3.78	0.60	Levene's test: F=0.80, df1=2, df2=391, p=0.45						
ด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติ										
ต่ำกว่าปริญญาตรี	11	3.84	0.96	Bet gr.	0.91	2.00	0.46	0.88	0.41	-
ปริญญาตรี	335	3.61	0.67	W/h gr.	202.24	391.00	0.52			
ปริญญาโทและเอก	48	3.53	0.97	รวม	203.15	393.00				
รวม	394	3.61	0.72	Levene's test: F=6.43, df1=2, df2=391, p=0.00						

ตาราง 4.21 แสดงผลการเปรียบเทียบการรับรู้นโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนของครู ในด้านความต้องการนโยบาย ความชัดเจนของนโยบาย และการนำนโยบายไปปฏิบัติ ตามตัวแปรภูมิหลัง ได้แก่ กลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยจากการทดสอบค่า F พบว่า ไม่มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 แสดงว่า ยังไม่มีหลักฐานเพียงพอที่จะสรุปว่าครูที่มีกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างกันจะมีระดับการรับรู้นโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนในด้านความต้องการนโยบาย ความชัดเจนของนโยบาย และการนำนโยบายไปปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 4.21 การเปรียบเทียบการรับรู้นโยบายของครูตามกลุ่มสาระการเรียนรู้

การรับรู้นโยบาย	N	Mean	SD	แหล่ง ความ แปรปรวน	ss	df	MS	F	p	ทดสอบ รายคู่
ด้านความต้องการนโยบาย										
คณิตศาสตร์	71	4.29	0.54	Bet gr.	1.58	7.00	0.23	0.76	0.62	-
วิทยาศาสตร์	65	4.28	0.72	W/n gr.	114.12	386.00	0.30			
ภาษาไทย	101	4.40	0.50	รวม	115.70	393.00				
สังคมศึกษา	34	4.29	0.54							
ภาษาต่างประเทศ	34	4.29	0.51							
การงานอาชีพ	48	4.29	0.46							
สุขศึกษา	22	4.47	0.42							
ศิลปะ	19	4.45	0.49							
รวม	394	4.34	0.54	Levene's test: F=1.27, df1=7, df2=386, p=0.26						
ด้านความชัดเจนของนโยบาย										
คณิตศาสตร์	71	3.70	0.59	Bet gr.	1.56	7.00	0.22	0.61	0.75	-
วิทยาศาสตร์	65	3.83	0.70	W/n gr.	141.30	386.00	0.37			
ภาษาไทย	101	3.80	0.64	รวม	142.87	393.00				
สังคมศึกษา	34	3.73	0.49							
ภาษาต่างประเทศ	34	3.74	0.55							
การงานอาชีพ	48	3.79	0.59							
สุขศึกษา	22	3.86	0.56							
ศิลปะ	19	3.97	0.47							
รวม	394	3.78	0.60	Levene's test: F=1.36, df1=7, df2=386, p=0.22						
ด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติ										
คณิตศาสตร์	71	3.61	0.64	Bet gr.	1.02	7.00	0.15	0.28	0.96	-
วิทยาศาสตร์	65	3.61	0.83	W/n gr.	202.13	386.00	0.52			
ภาษาไทย	101	3.62	0.70	รวม	203.15	393.00				
สังคมศึกษา	34	3.63	0.67							
ภาษาต่างประเทศ	34	3.57	0.86							
การงานอาชีพ	48	3.54	0.69							
สุขศึกษา	22	3.61	0.58							
ศิลปะ	19	3.81	0.82							
รวม	394	3.61	0.72	Levene's test: F=1.43, df1=7, df2=386, p=0.19						

ตาราง 4.22 แสดงผลการเปรียบเทียบการรับรู้นโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนของครูในด้านความต้องการนโยบาย ความชัดเจนของนโยบาย และการนำนโยบายไปปฏิบัติ ตามตัวแปรภูมิหลัง ได้แก่ ระยะเวลาในการทำงาน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยจากการทดสอบค่า F พบว่า ไม่มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 แสดงว่า ยังไม่มีหลักฐานเพียงพอที่จะสรุปว่าครูที่มีระยะเวลาในการทำงานต่างกันจะมีระดับการรับรู้ นโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนในด้านความต้องการนโยบาย ความชัดเจนของนโยบาย และการนำนโยบายไปปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 4.22 การเปรียบเทียบการรับรู้นโยบายของครูตามระยะเวลาในการทำงาน

การรับรู้ นโยบาย	N	Mean	SD	แหล่งความ แปรปรวน	ss	df	MS	F	p	ทดสอบ รายคู่
ด้านความต้องการนโยบาย										
น้อยกว่า 5 ปี	78	4.29	0.54	Bet gr.	1.33	2	0.66	2.27	0.10	-
5 - 10 ปี	66	4.23	0.63	W/n gr.	114.37	391	0.29			
มากกว่า 10 ปี	250	4.38	0.52	รวม	115.70	393				
รวม	394	4.34	0.54	Levene's test: F=2.36, df1=2, df2=391, p=0.10						
ด้านความชัดเจนของนโยบาย										
น้อยกว่า 5 ปี	78	3.71	0.52	Bet gr.	1.53	2	0.77	2.12	0.12	-
5 - 10 ปี	66	3.69	0.64	W/n gr.	141.34	391	0.36			
มากกว่า 10 ปี	250	3.83	0.62	รวม	142.87	393				
รวม	394	3.78	0.60	Levene's test: F=2.65, df1=2, df2=391, p=0.07						
ด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติ										
น้อยกว่า 5 ปี	78	3.52	0.74	Bet gr.	2.68	2	1.34	2.62	0.07	-
5 - 10 ปี	66	3.48	0.81	W/n gr.	200.47	391	0.51			
มากกว่า 10 ปี	250	3.67	0.68	รวม	203.15	393				
รวม	394	3.61	0.72	Levene's test: F=2.04, df1=2, df2=391, p=0.13						

ตาราง 4.23 แสดงผลการเปรียบเทียบการรับรู้นโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนของครูในด้านความต้องการนโยบาย ความชัดเจนของนโยบาย และการนำนโยบายไปปฏิบัติ ตามตัวแปรภูมิหลัง ได้แก่ ระดับวิทยฐานะ โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยจากการทดสอบค่า F พบว่า การรับรู้นโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนของครูระหว่างครูที่มีระดับวิทยฐานะชำนาญการ ชำนาญการพิเศษ เชี่ยวชาญและเชี่ยวชาญพิเศษ ในด้านความต้องการนโยบายเท่านั้นที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (F=0.10, p=0.96) โดยผลการทดสอบภายหลัง (post-hoc analysis) พบว่า ครูที่มีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ มีความต้องการนโยบายมากกว่าครูที่มีวิทยฐานะเชี่ยวชาญและเชี่ยวชาญพิเศษ

ตาราง 4.23 การเปรียบเทียบการรับรู้นโยบายของครูตามระดับวิทยฐานะ

การรับรู้นโยบาย	N	Mean	SD	แหล่งความแปรปรวน	ss	df	MS	F	p	ทดสอบรายคู่
ด้านความต้องการนโยบาย										
ชำนาญการ	93	4.27	0.50	Bet gr.	3.06	3	1.02	3.53	0.02	2>3
ชำนาญการพิเศษ	166	4.40	0.56	W/n gr.	112.64	390	0.29			
เชี่ยวชาญและเชี่ยวชาญพิเศษ	5	3.73	0.45	รวม	115.70	393				
ไม่มีวิทยฐานะ	130	4.32	0.54							
รวม	394	4.34	0.54	Levene's test: F=0.10, df1=3, df2=390, p=0.96						
ด้านความชัดเจนของนโยบาย										
ชำนาญการ	93	3.75	0.63	Bet gr.	1.67	3	0.56	1.54	0.20	-
ชำนาญการพิเศษ	166	3.84	0.62	W/n gr.	141.20	390	0.36			
เชี่ยวชาญและเชี่ยวชาญพิเศษ	5	4.11	0.51	รวม	142.87	393				
ไม่มีวิทยฐานะ	130	3.72	0.57							
รวม	394	3.78	0.60	Levene's test: F=0.72, df1=3, df2=390, p=0.54						
ด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติ										
ชำนาญการ	93	3.66	0.70	Bet gr.	3.32	3	1.11	2.16	0.09	-
ชำนาญการพิเศษ	166	3.65	0.70	W/n gr.	199.83	390	0.51			
เชี่ยวชาญและเชี่ยวชาญพิเศษ	5	4.15	0.22	รวม	203.15	393				
ไม่มีวิทยฐานะ	130	3.51	0.75							
รวม	394	3.61	0.72	Levene's test: F=1.66, df1=3, df2=390, p=0.18						

ตาราง. 4.24 แสดงผลการเปรียบเทียบการรับรู้นโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนของครูในด้านความต้องการนโยบาย ความชัดเจนของนโยบาย และการนำนโยบายไปปฏิบัติ ตามตัวแปรภูมิหลัง ได้แก่ ประเภทโรงเรียน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยจากการทดสอบค่า F พบว่า ไม่มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 แสดงว่ายังไม่มีหลักฐานเพียงพอที่จะสรุปว่าครูที่มีอยู่ประเภทโรงเรียนต่างกันจะมีระดับการรับรู้นโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนในด้านความต้องการนโยบาย ความชัดเจนของนโยบาย และการนำนโยบายไปปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 4.24 การเปรียบเทียบการรับรู้นโยบายของครูตามประเภทของโรงเรียน

การรับรู้นโยบาย	N	Mean	SD	แหล่งความแปรปรวน	ss	df	MS	F	p	ทดสอบรายคู่
ด้านความต้องการนโยบาย										
ประถม	162	4.40	0.53	Bet gr.	1.02	2	0.51	1.73	0.18	-
ขยายโอกาส	125	4.30	0.56	W/n gr.	114.68	391	0.29			
มัธยม	107	4.29	0.54	รวม	115.70	393				
รวม	394	4.34	0.54	Levene's test: F= 0.14, df1=2 df2=391 , p=0.87						
ด้านความชัดเจนของนโยบาย										
ประถม	162	3.84	0.63	Bet gr.	1.26	2	0.63	1.73	0.18	-
ขยายโอกาส	125	3.77	0.54	W/n gr.	141.61	391	0.36			
มัธยม	107	3.71	0.63	รวม	142.87	393				
รวม	394	3.78	0.60	Levene's test: F= 1.70, df1=2 df2=391 , p=0.18						
ด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติ										
ประถม	162	3.63	0.71	Bet gr.	0.34	2	0.17	0.33	0.72	-
ขยายโอกาส	125	3.62	0.69	W/n gr.	202.81	391	0.52			
มัธยม	107	3.56	0.77	รวม	203.15	393				
รวม	394	3.61	0.72	Levene's test: F= 1.11, df1=2 df2=391 , p=0.33						

โดยสรุปรวม ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของการรับรู้นโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนของครู ด้านความต้องการนโยบาย ด้านความชัดเจนของนโยบาย และ ด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติ เมื่อจำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ระยะเวลาในการทำงาน และ ประเภทโรงเรียน ไม่พบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ในด้านความต้องการนโยบาย พบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีการรับรู้ด้านความต้องการนโยบายมากกว่าครูที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และครูที่มีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ มีความต้องการนโยบายมากกว่าครูที่มีวิทยฐานะเชี่ยวชาญและเชี่ยวชาญพิเศษ ด้านความชัดเจนของนโยบาย พบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีมีการรับรู้ด้านความชัดเจนของนโยบายมากกว่าครูที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 3 พฤติกรรมของผู้เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน

พฤติกรรมของผู้เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน ทำการวิเคราะห์ในผู้เกี่ยวข้อง 3 กลุ่ม ได้แก่ ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และ ครู โดยวิเคราะห์สถิติพื้นฐาน

3.1 พฤติกรรมของผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

พฤติกรรมในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนของผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา แบ่งการนำเสนอ เป็น 3 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านการจัดทำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น (2) ด้านการส่งเสริมสนับสนุนสถานศึกษา และ (3) ด้านการนิเทศติดตาม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

(1) ด้านการจัดทำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น

พฤติกรรมของผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนด้านการจัดทำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น พบว่า ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีพฤติกรรมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.31$) โดยมีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมเกี่ยวกับการมีวิธีการที่ส่งเสริมให้สถานศึกษาใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนสำหรับจัดการศึกษาสูงสุด ($\bar{X} = 3.53$) รองลงมาคือ การสามารถวางแผนการปฏิบัติงานกับสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนสำหรับจัดการศึกษา ($\bar{X} = 3.47$) และมีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมเกี่ยวกับการร่วมกับสถานศึกษาและชุมชนในการกำหนดนโยบายและวางแผนการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนสำหรับจัดการศึกษาน้อยสุด ($\bar{X} = 3.13$) ดังตาราง 4.25

ตาราง 4.25 พฤติกรรมของผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาด้านการจัดทำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น

พฤติกรรม	ระดับพฤติกรรม						Mean	SD.
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	รวม		
1. ท่านจัดทำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น สำหรับสถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน	0 (0.00)	2 (13.33)	7 (46.67)	5 (33.33)	1 (6.67)	15 (100)	3.33	0.82
2. ท่านมีวิธีการที่ส่งเสริมให้สถานศึกษาใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนสำหรับจัดการศึกษา	0 (0.00)	1 (6.67)	6 (40.00)	7 (46.67)	1 (6.67)	15 (100)	3.53	0.74
3. ท่านร่วมกับสถานศึกษาและชุมชนในการกำหนดนโยบายและวางแผนการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนสำหรับจัดการศึกษา	0 (0.00)	3 (20.00)	8 (53.33)	3 (20.00)	1 (6.67)	15 (100)	3.13	0.83
4. ท่านสามารถวางแผนการปฏิบัติงานกับสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนสำหรับจัดการศึกษา	0 (0.00)	2 (13.33)	6 (40.00)	5 (33.33)	2 (13.33)	15 (100)	3.47	0.92
5. ท่านเคยมีส่วนร่วมร่วมกับสถานศึกษาเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น โดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน	1 (6.67)	2 (13.33)	7 (46.67)	3 (20.00)	2 (13.33)	15 (100)	3.20	1.08
6. ท่านศึกษาสภาพแวดล้อมและความต้องการของชุมชนแต่ละแห่ง เพื่อนำมากำหนดนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนสำหรับจัดการศึกษา	1 (6.67)	2 (13.33)	6 (40.00)	5 (33.33)	1 (6.67)	15 (100)	3.20	1.01
เฉลี่ยรวม							3.31	0.83

หมายเหตุ ตัวเลขนอกวงเล็บเป็นค่าความถี่และตัวเลขในวงเล็บเป็นค่าร้อยละ

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	1.00 – 1.50	หมายถึง	ระดับพฤติกรรมการปฏิบัติที่น้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	1.51 – 2.50	หมายถึง	ระดับพฤติกรรมการปฏิบัติที่น้อย
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	2.51 – 3.50	หมายถึง	ระดับพฤติกรรมการปฏิบัติปานกลาง
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	3.51 – 4.50	หมายถึง	ระดับพฤติกรรมการปฏิบัติมาก
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	4.51 – 5.00	หมายถึง	ระดับพฤติกรรมการปฏิบัติมากที่สุด

(2) ด้านการส่งเสริมสนับสนุนสถานศึกษา

พฤติกรรมของผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนด้านการส่งเสริมสนับสนุนสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีพฤติกรรมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.63$) โดยมีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมเกี่ยวกับการส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมเพื่อสืบสานวัฒนธรรมและประเพณีของชุมชนสูงสุด ($\bar{X} = 3.93$) รองลงมา คือ การให้ความร่วมมือและเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่สถานศึกษาจัดร่วมกับชุมชน และการสนับสนุนให้สถานศึกษา ครู และชุมชนเห็นความสำคัญของการนำแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนมาจัดการศึกษา ($\bar{X} = 3.87$) และมีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมเกี่ยวกับการจัดอบรมหรือแนะนำเกี่ยวกับการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนน้อยสุด ($\bar{X} = 3.20$) ดังตาราง 4.26

ตาราง 4.26 พฤติกรรมของผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาด้านการส่งเสริมสนับสนุนสถานศึกษา

พฤติกรรม	ระดับพฤติกรรม						Mean	SD.
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	รวม		
1. ท่านส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนสำหรับจัดการศึกษา	0 (0.00)	1 (6.67)	8 (53.33)	4 (26.67)	2 (13.33)	15 (100)	3.47	0.83
2. ท่านจัดอบรมหรือแนะนำเกี่ยวกับการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน	0 (0.00)	4 (26.67)	6 (40.00)	3 (20.00)	2 (13.33)	15 (100)	3.20	1.01
3. ท่านมีส่วนช่วยสนับสนุนการจัดการศึกษาของสถานศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน	0 (0.00)	1 (6.67)	9 (60.00)	3 (20.00)	2 (13.33)	15 (100)	3.40	0.83
4. ท่านให้ความร่วมมือและเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่สถานศึกษาจัดร่วมกับชุมชน	0 (0.00)	0 (0.00)	5 (33.33)	7 (46.67)	3 (20.00)	15 (100)	3.87	0.74
5. ท่านสนับสนุนให้สถานศึกษา ครู และชุมชนเห็นความสำคัญของการนำแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนมาจัดการศึกษา	0 (0.00)	0 (0.00)	5 (33.33)	7 (46.67)	3 (20.00)	15 (100)	3.87	0.74
6. ท่านมีส่วนร่วมในการแสวงหาบุคคลในท้องถิ่นและสถานที่ในชุมชนสำหรับจัดการศึกษาให้แก่นักเรียน	0 (0.00)	1 (6.67)	5 (33.33)	8 (53.33)	1 (6.67)	15 (100)	3.60	0.74
7. ท่านสนับสนุนให้สถานศึกษามีการรวบรวมข้อมูล จัดทำสารสนเทศเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน	0 (0.00)	2 (13.33)	4 (26.67)	6 (40.00)	3 (20.00)	15 (100)	3.67	0.98
8. ท่านส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมเพื่อสืบสานวัฒนธรรมและประเพณีของชุมชน	0 (0.00)	0 (0.00)	5 (33.33)	6 (40.00)	4 (26.67)	15 (100)	3.93	0.80
เฉลี่ยรวม							3.63	0.70

หมายเหตุ ตัวเลขนอกวงเล็บเป็นค่าความถี่และตัวเลขในวงเล็บเป็นค่าร้อยละ

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00 – 1.50 หมายถึง	ระดับพฤติกรรมการปฏิบัติที่น้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.51 – 2.50 หมายถึง	ระดับพฤติกรรมการปฏิบัติที่น้อย
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.51 – 3.50 หมายถึง	ระดับพฤติกรรมการปฏิบัติปานกลาง
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 – 4.50 หมายถึง	ระดับพฤติกรรมการปฏิบัติมาก
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.51 – 5.00 หมายถึง	ระดับพฤติกรรมการปฏิบัติมากที่สุด

(3) ด้านการนิเทศติดตาม

พฤติกรรมของผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนด้านการนิเทศติดตามพบว่า ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามีพฤติกรรมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.58$) โดยมีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมเกี่ยวกับการสนับสนุนให้มีการนำผลการติดตามและประเมินผล มาใช้ปรับปรุงและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนและการสนับสนุนให้มีการนำผลการติดตามและประเมินผล มาใช้พัฒนาการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนสูงสุด ($\bar{X} = 3.80$) และมีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ความก้าวหน้าหรือข่าวสารของการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนให้สถานศึกษา ครู และชุมชนรับทราบและการมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การใช้ประโยชน์จากแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนกับหน่วยงานและบุคลากรที่เกี่ยวข้องน้อยสุด ($\bar{X} = 3.40$) ดังตาราง 4.27

ตาราง 4.27 พฤติกรรมของผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาด้านการนิเทศติดตาม

พฤติกรรม	ระดับพฤติกรรม						Mean	SD.
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	รวม		
1. ท่านมีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลสถานศึกษาในการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนสำหรับจัดการศึกษา	0 (0.00)	3 (20.00)	4 (26.67)	6 (40.00)	2 (13.33)	15 (100)	3.47	0.99
2. ท่านสนับสนุนให้มีการนำผลการติดตามและประเมินผล มาใช้ปรับปรุงและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน	0 (0.00)	1 (6.67)	5 (33.33)	5 (33.33)	4 (26.67)	15 (100)	3.80	0.94
3. ท่านสนับสนุนให้มีการนำผลการติดตามและประเมินผล มาใช้พัฒนาการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน	0 (0.00)	1 (6.67)	5 (33.33)	5 (33.33)	4 (26.67)	15 (100)	3.80	0.94
4. ท่านสนับสนุนให้วิทยากรหรือผู้รับผิดชอบแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนจัดระบบติดตามและประเมินผลการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน	0 (0.00)	1 (6.67)	6 (40.00)	6 (40.00)	2 (13.33)	15 (100)	3.60	0.83
5. ท่านประชาสัมพันธ์ความก้าวหน้าหรือข่าวสารของการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนให้สถานศึกษา ครู และชุมชนรับทราบ	0 (0.00)	2 (13.33)	7 (46.67)	4 (26.67)	2 (13.33)	15 (100)	3.40	0.91
6. ท่านมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การใช้ประโยชน์จากแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนกับหน่วยงานและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง	0 (0.00)	2 (13.33)	6 (40.00)	6 (40.00)	1 (6.67)	15 (100)	3.40	0.83
เฉลี่ยรวม							3.58	0.80

หมายเหตุ ตัวเลขนอกวงเล็บเป็นค่าความถี่และตัวเลขในวงเล็บเป็นค่าร้อยละ

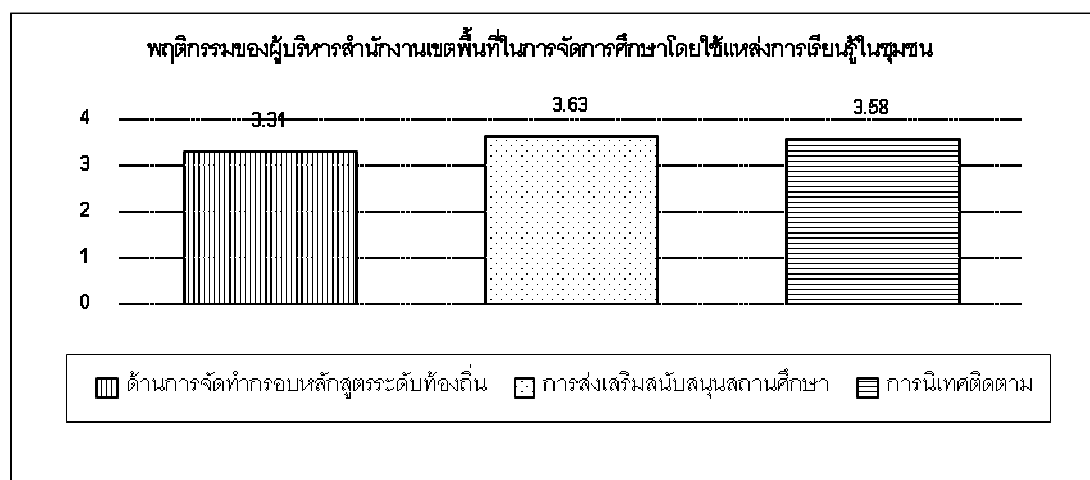
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	1.00 – 1.50 หมายถึง	ระดับพฤติกรรมการปฏิบัติที่น้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	1.51 – 2.50 หมายถึง	ระดับพฤติกรรมการปฏิบัติที่น้อย
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	2.51 – 3.50 หมายถึง	ระดับพฤติกรรมการปฏิบัติปานกลาง
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	3.51 – 4.50 หมายถึง	ระดับพฤติกรรมการปฏิบัติมาก
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	4.51 – 5.00 หมายถึง	ระดับพฤติกรรมการปฏิบัติมากที่สุด

ตาราง 4.28 และแผนภาพ 4.5 พฤติกรรมของผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนโดยภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.50$) โดยมีพฤติกรรมด้านการส่งเสริมสนับสนุนสถานศึกษามากที่สุด ($\bar{X} = 3.63$) รองลงมาคือ ด้านการนิเทศติดตาม ($\bar{X} = 3.58$) และมีพฤติกรรมด้านการจัดทำรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่นน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.31$)

เมื่อพิจารณาโดยภาพรวม พบว่า ความเข้มแข็งค่าเป็นบวก (0.03) แสดงว่าผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนในระดับที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย เมื่อพิจารณาความโค้งมีค่าเท่ากับ (-0.89) แสดงว่าข้อมูลมีการกระจายมาก และมีสัมประสิทธิ์การกระจายเท่ากับ (20.57) แสดงว่า มีการกระจายของข้อมูลแตกต่างกันมาก

ตาราง 4.28 พฤติกรรมของผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน

พฤติกรรม	N	Min.	Max.	Mean	SD.	Sk.	Ku.	CV(%)
1. การจัดทำรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น	15	2	5	3.31	0.83	0.04	0.65	25.08
2. การส่งเสริม สนับสนุนสถานศึกษา	15	3	5	3.63	0.70	0.38	-0.55	19.28
3. การนิเทศติดตาม	15	2	5	3.58	0.80	-0.52	-0.80	22.35
เฉลี่ยรวม	15	2	5	3.50	0.72	0.03	-0.89	20.57

ภาพ 4.5 ค่าเฉลี่ยพฤติกรรมของผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน

3.2 พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา

พฤติกรรมในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนของผู้บริหารสถานศึกษาแบ่งการนำเสนอ เป็น 4 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านการกำหนดแผนกิจกรรม (2) การส่งเสริมสนับสนุนครูผู้สอน (3) การนิเทศติดตาม และ(4) การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

(1) ด้านการกำหนดแผนกิจกรรม

พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนด้านการกำหนดแผนกิจกรรม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีพฤติกรรมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.57$) โดยมีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมเกี่ยวกับการเชิญปราชญ์ชาวบ้านในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการศึกษาสูงสุด ($\bar{X} = 3.70$) รองลงมา คือ การกำหนดการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนไว้ในแผนการจัดกิจกรรมของหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.65$) และมีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมเกี่ยวกับการมีการสอบถามความต้องการของชุมชนก่อนวางแผนการจัดการศึกษาน้อยสุด ($\bar{X} = 3.38$) ดังตาราง 4.29

ตาราง 4.29 พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการกำหนดแผนกิจกรรม

พฤติกรรม	ระดับพฤติกรรม						Mean	SD.
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	รวม		
1. ท่านกำหนดการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนไว้ในแผนการจัดกิจกรรมของหลักสูตรสถานศึกษา	1 (0.38)	13 (4.91)	99 (37.36)	116 (43.77)	36 (13.58)	265 (100)	3.65	0.79
2. ท่านได้เชิญผู้ปราชญ์ชาวบ้านในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการศึกษา	0 (0.00)	19 (7.17)	85 (32.08)	118 (44.53)	43 (16.23)	265 (100)	3.70	0.83
3. ท่านมีการสอบถามความต้องการของชุมชนก่อนวางแผนการจัดการศึกษา	5 (1.89)	36 (13.58)	96 (36.23)	108 (40.75)	20 (7.55)	265 (100)	3.38	0.88
4. ท่านร่วมกับครูผู้สอนและชุมชน ในการกำหนดแนวทางการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนสำหรับจัดการศึกษา	3 (1.13)	22 (8.30)	95 (35.85)	119 (44.91)	26 (9.81)	265 (100)	3.54	0.83
5. ท่านร่วมกับครูผู้สอนและชุมชน ในการกำหนดให้มีการจัดทำโครงการการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนสำหรับจัดการศึกษา	2 (0.75)	19 (7.17)	97 (36.60)	117 (44.15)	30 (11.32)	265 (100)	3.58	0.81
เฉลี่ยรวม							3.57	0.66

หมายเหตุ ตัวเลขนอกวงเล็บเป็นค่าความถี่และตัวเลขในวงเล็บเป็นค่าร้อยละ

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	1.00 – 1.50	หมายถึง	ระดับพฤติกรรมการปฏิบัติน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	1.51 – 2.50	หมายถึง	ระดับพฤติกรรมการปฏิบัติน้อย
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	2.51 – 3.50	หมายถึง	ระดับพฤติกรรมการปฏิบัติปานกลาง
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	3.51 – 4.50	หมายถึง	ระดับพฤติกรรมการปฏิบัติมาก
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	4.51 – 5.00	หมายถึง	ระดับพฤติกรรมการปฏิบัติมากที่สุด

(2) ด้านการส่งเสริมสนับสนุนครูผู้สอน

พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน ด้านการส่งเสริมสนับสนุนครูผู้สอนพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีพฤติกรรมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$) โดยมีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมเกี่ยวกับการส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมเพื่อสืบสานวัฒนธรรมและประเพณีของชุมชนสูงสุด ($\bar{X} = 4.20$) รองลงมาคือ การได้สนับสนุนครูผู้สอนให้เห็นความสำคัญของการนำแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนมาใช้ในการจัดการศึกษา ($\bar{X} = 4.05$) และมีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมเกี่ยวกับการให้คำปรึกษา แนะนำการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนแก่ครูผู้สอนมีน้อยสุด ($\bar{X} = 3.69$) ดังตาราง 4.30

ตาราง 4.30 พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการส่งเสริมสนับสนุนครู

พฤติกรรม	ระดับพฤติกรรม						Mean	SD.
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	รวม		
1. ท่านให้คำปรึกษา แนะนำการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนแก่ครูผู้สอน	2 (0.75)	14 (5.28)	87 (32.83)	123 (46.42)	39 (14.72)	265 (100)	3.69	0.81
2. ท่านส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผู้สอนนำนักเรียนไปศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองกับแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน	0 (0.00)	9 (3.40)	54 (20.38)	126 (47.55)	76 (28.68)	265 (100)	4.02	0.79
3. ท่านได้สนับสนุนครูผู้สอนให้เห็นความสำคัญของการนำแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนมาใช้ในการจัดการศึกษา	0 (0.00)	4 (1.51)	61 (23.02)	118 (44.53)	82 (30.94)	265 (100)	4.05	0.77
4. ท่านส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมเพื่อสืบสานวัฒนธรรมและประเพณีของชุมชน	0 (0.00)	3 (1.13)	47 (17.74)	108 (40.75)	107 (40.38)	265 (100)	4.20	0.77
5. ท่านได้ส่งเสริมให้ครูผู้สอนแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้กับปราชญ์ชาวบ้านในชุมชนอยู่เสมอ	1 (0.38)	8 (3.02)	83 (31.32)	111 (41.89)	62 (23.40)	265 (100)	3.85	0.83
6. ท่านสนับสนุนให้มีการรวบรวมข้อมูล จัดทำสารสนเทศเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน	1 (0.38)	6 (2.26)	89 (33.58)	115 (43.40)	54 (20.38)	265 (100)	3.81	0.79
7. ท่านส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผู้สอนประสานงานกับคนในชุมชน/เจ้าหน้าที่ ในชุมชนเพื่อนำนักเรียนไปเรียนรู้	1 (0.38)	4 (1.51)	70 (26.42)	140 (52.83)	50 (18.87)	265 (100)	3.88	0.73
	เฉลี่ยรวม						3.93	0.62

หมายเหตุ ตัวเลขนอกวงเล็บเป็นค่าความถี่และตัวเลขในวงเล็บเป็นค่าร้อยละ

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	1.00 – 1.50 หมายถึง	ระดับพฤติกรรมการปฏิบัติที่น้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	1.51 – 2.50 หมายถึง	ระดับพฤติกรรมการปฏิบัติที่น้อย
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	2.51 – 3.50 หมายถึง	ระดับพฤติกรรมการปฏิบัติปานกลาง
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	3.51 – 4.50 หมายถึง	ระดับพฤติกรรมการปฏิบัติมาก
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	4.51 – 5.00 หมายถึง	ระดับพฤติกรรมการปฏิบัติมากที่สุด

(3) ด้านการนิเทศติดตาม

พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนด้านการนิเทศติดตาม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีพฤติกรรมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.63$) โดยมีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมเกี่ยวกับประชาสัมพันธ์ความก้าวหน้าหรือข่าวสารของสถานศึกษาให้ชุมชนรับทราบสูงสุด ($\bar{X} = 3.73$) รองลงมาคือ การสนับสนุนให้มีการนำผลการติดตามและประเมินผลมาใช้ปรับปรุงและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน ($\bar{X} = 3.64$) และมีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมเกี่ยวกับการสนับสนุนให้วิทยากรหรือผู้รับผิดชอบแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนจัดระบบติดตามและประเมินผลการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนน้อยสุด ($\bar{X} = 3.58$) ดังตาราง 4.31

ตาราง 4.31 พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการนิเทศติดตาม

พฤติกรรม	ระดับพฤติกรรม						Mean	SD.
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	รวม		
1. ท่านได้นิเทศ ติดตาม ประเมินผลการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนสำหรับการจัดการศึกษา	2 (0.75)	17 (6.42)	97 (36.60)	120 (45.28)	29 (10.94)	265 (100)	3.59	0.80
2. ท่านสนับสนุนให้มีการนำผลการติดตามและประเมินผล มาใช้ปรับปรุงและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน	3 (1.13)	13 (4.91)	92 (34.72)	125 (47.17)	32 (12.08)	265 (100)	3.64	0.80
3. ท่านสนับสนุนให้มีการนำผลการติดตามและประเมินผล มาใช้พัฒนาการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน	3 (1.13)	17 (6.42)	90 (33.96)	125 (47.17)	30 (11.32)	265 (100)	3.61	0.81
4. ท่านประชาสัมพันธ์ความก้าวหน้าหรือข่าวสารของสถานศึกษาให้ชุมชนรับทราบ	4 (1.51)	11 (4.15)	83 (31.32)	121 (45.66)	46 (17.36)	265 (100)	3.73	0.85
5. ท่านสนับสนุนให้วิทยากรหรือผู้รับผิดชอบแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนจัดระบบติดตามและประเมินผลการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน	3 (1.13)	19 (7.17)	93 (35.09)	120 (45.28)	30 (11.32)	265 (100)	3.58	0.83
เฉลี่ยรวม							3.63	0.68

หมายเหตุ ตัวเลขนอกวงเล็บเป็นค่าความถี่และตัวเลขในวงเล็บเป็นค่าร้อยละ

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	1.00 – 1.50 หมายถึง	ระดับพฤติกรรมการปฏิบัติที่น้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	1.51 – 2.50 หมายถึง	ระดับพฤติกรรมการปฏิบัติที่น้อย
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	2.51 – 3.50 หมายถึง	ระดับพฤติกรรมการปฏิบัติปานกลาง
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	3.51 – 4.50 หมายถึง	ระดับพฤติกรรมการปฏิบัติมาก
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	4.51 – 5.00 หมายถึง	ระดับพฤติกรรมการปฏิบัติมากที่สุด

(4) ด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้

พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน ด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีพฤติกรรมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$) โดยมีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมเกี่ยวกับการนำนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมสืบสานวัฒนธรรม ประเพณีของชุมชนอยู่เสมอสูงสุด ($\bar{X} = 4.24$) รองลงมาคือ การติดต่อประสานงานกับหน่วยงาน เจ้าหน้าที่และปราชญ์ชาวบ้านในท้องถิ่นเพื่อจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนอยู่เสมอ ($\bar{X} = 3.77$) และมีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมเกี่ยวกับการเผยแพร่ผลงานและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนกับหน่วยงานและบุคลากรที่เกี่ยวข้องน้อยสุด ($\bar{X} = 3.58$) ดังตาราง 4.32

ตาราง 4.32 พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้

พฤติกรรม	ระดับพฤติกรรม						Mean	SD.
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	รวม		
1. ท่านนำนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมสืบสานวัฒนธรรมประเพณีของชุมชนอยู่เสมอ	0 (0.00)	3 (1.13)	41 (15.47)	110 (41.51)	111 (41.89)	265 (100)	4.24	0.75
2. ท่านสร้างเครือข่ายระหว่างโรงเรียนกับชุมชนหรือหน่วยงานต่าง ๆ ในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน	2 (0.75)	15 (5.66)	85 (32.08)	108 (40.75)	55 (20.75)	265 (100)	3.75	0.87
3. ท่านติดต่อประสานงานกับหน่วยงานเจ้าหน้าที่และปราชญ์ชาวบ้านในท้องถิ่นเพื่อจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนอยู่เสมอ	2 (0.75)	10 (3.77)	86 (32.45)	117 (44.15)	50 (18.87)	265 (100)	3.77	0.82
4. ท่านส่งเสริมให้มีการประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมของโรงเรียนโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนอยู่เสมอ	1 (0.38)	23 (8.68)	78 (29.43)	125 (47.17)	38 (14.34)	265 (100)	3.66	0.84
5. ท่านเผยแพร่ผลงานและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนกับหน่วยงานและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง	5 (1.89)	22 (8.30)	88 (33.21)	114 (43.02)	36 (13.58)	265 (100)	3.58	0.89
เฉลี่ยรวม							3.80	0.69

หมายเหตุ ตัวเลขนอกวงเล็บเป็นค่าความถี่และตัวเลขในวงเล็บเป็นค่าร้อยละ

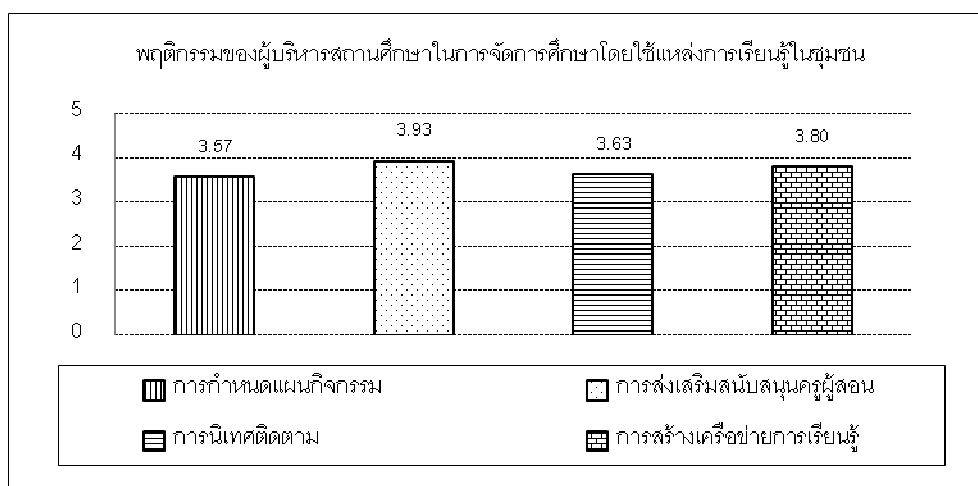
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	1.00 – 1.50 หมายถึง	ระดับพฤติกรรมการปฏิบัติที่น้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	1.51 – 2.50 หมายถึง	ระดับพฤติกรรมการปฏิบัติที่น้อย
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	2.51 – 3.50 หมายถึง	ระดับพฤติกรรมการปฏิบัติปานกลาง
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	3.51 – 4.50 หมายถึง	ระดับพฤติกรรมการปฏิบัติมาก
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	4.51 – 5.00 หมายถึง	ระดับพฤติกรรมการปฏิบัติมากที่สุด

ตาราง 4.33 และแผนภาพ 4.6 พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนโดยภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.73$) โดยมีพฤติกรรมด้านการส่งเสริมสนับสนุนครูมากที่สุด ($\bar{X} = 3.93$) รองลงมาคือ ด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ และด้านการนิเทศติดตาม ($\bar{X} = 3.80$, $\bar{X} = 3.63$ ตามลำดับ) และมีพฤติกรรมด้านการกำหนดแผนกิจกรรมน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.57$)

เมื่อพิจารณาโดยภาพรวม พบว่า ความเบ้มีค่าเป็นลบ (-0.34) แสดงว่า ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนในระดับที่สูงกว่าค่าเฉลี่ย เมื่อพิจารณาค่าความโด่งเท่ากับ (-0.07) แสดงว่าข้อมูลมีการกระจายมาก และมีสัมประสิทธิ์การกระจาย (15.82) แสดงว่า มีการกระจายของข้อมูลแตกต่างกันไม่มาก

ตาราง 4.33 พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน

พฤติกรรม	N	Min.	Max.	Mean	SD.	Sk.	Ku.	CV(%)
1. การกำหนดแผนกิจกรรม	265	2	5	3.57	0.66	-0.26	-0.13	18.49
2. การส่งเสริม สนับสนุนครูผู้สอน	265	2	5	3.93	0.62	-0.32	-0.47	15.78
3. การนิเทศติดตาม	265	1	5	3.63	0.68	-0.43	0.26	18.73
4. การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้	265	1	5	3.80	0.69	-0.36	-0.18	18.16
เฉลี่ยรวม	265	2	5	3.73	0.59	-0.34	-0.07	15.82

ภาพ 4.6 ค่าเฉลี่ยพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน

3.3 พฤติกรรมของครู

การนำเสนอพฤติกรรมในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนของครูผู้สอน ผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอ เป็น 2 ประเด็น คือ (1) พฤติกรรมการจัดการศึกษาของครู แบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการเรียนรู้ของตนเอง ด้านการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ และด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ และ (2) วิธีการจัดการศึกษาของครู โดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.3.1 พฤติกรรมการจัดการศึกษาของครู

(1) ด้านการเรียนรู้ของตนเอง

พฤติกรรมของครูในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนด้านการเรียนรู้ของตนเอง พบว่า ครูมีพฤติกรรมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.52$) โดยมีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมเกี่ยวกับการศึกษาสภาพในชุมชน ศิลปวัฒนธรรม ความเชื่อประเพณีต่าง ๆ เพื่อที่จะนำมาจัดการศึกษาสูงสุด ($\bar{X} = 3.61$) รองลงมาคือ การสามารถนำความรู้เกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนไปประยุกต์หรือปรับปรุงใช้ได้เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของผู้เรียน ($\bar{X} = 3.59$) และมีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมเกี่ยวกับการมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับปราชญ์ชาวบ้านในชุมชนเพื่อจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนอยู่เสมอน้อยสุด ($\bar{X} = 3.44$) ดังตาราง 4.34

ตาราง 4.34 พฤติกรรมของครูด้านการเรียนรู้ของตนเอง

พฤติกรรม	ระดับพฤติกรรม						Mean	SD.
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	รวม		
1. ท่านศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน	4 (1.02)	29 (7.36)	160 (0.61)	160 (40.61)	41 (10.41)	394 (100)	3.52	0.82
2. ท่านศึกษาสภาพในชุมชน ศิลปวัฒนธรรม ความเชื่อประเพณีต่าง ๆ เพื่อที่จะนำมาจัดการศึกษา	4 (1.02)	27 (6.85)	137 (34.77)	178 (45.18)	48 (12.18)	394 (100)	3.61	0.83
3. ท่านศึกษาวิธีจัดทำแผนการเรียนรู้แบบบูรณาการโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนสำหรับจัดการศึกษา	6 (1.52)	38 (9.64)	154 (39.09)	158 (40.10)	38 (9.64)	394 (100)	3.47	0.85
4. ท่านมีการกำหนดแนวทางหรือนำความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนมาจัดการศึกษา	5 (1.27)	39 (9.90)	15 (38.07)	158 (40.10)	42 (10.66)	394 (100)	3.49	0.86
5. ท่านสามารถนำความรู้เกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนไปประยุกต์หรือปรับปรุงใช้ได้เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของผู้เรียน	5 (1.27)	28 (7.11)	138 (35.03)	177 (44.92)	46 (11.68)	394 (100)	3.59	0.83
6. ท่านมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับปราชญ์ชาวบ้านในชุมชนเพื่อจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนอยู่เสมอ	8 (2.03)	46 (11.68)	149 (37.82)	146 (37.06)	45 (11.42)	394 (100)	3.44	0.91
เฉลี่ยรวม							3.52	0.72

หมายเหตุ ตัวเลขนอกวงเล็บเป็นค่าความถี่และตัวเลขในวงเล็บเป็นค่าร้อยละ

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	1.00 – 1.50 หมายถึง	ระดับพฤติกรรมการปฏิบัติที่น้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	1.51 – 2.50 หมายถึง	ระดับพฤติกรรมการปฏิบัติที่น้อย
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	2.51 – 3.50 หมายถึง	ระดับพฤติกรรมการปฏิบัติปานกลาง
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	3.51 – 4.50 หมายถึง	ระดับพฤติกรรมการปฏิบัติมาก
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	4.51 – 5.00 หมายถึง	ระดับพฤติกรรมการปฏิบัติมากที่สุด

(2) ด้านการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน

พฤติกรรมของครูในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนด้านการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน พบว่า ครูมีพฤติกรรมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.26$) โดยมีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมเกี่ยวกับการค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ที่มีอยู่ในชุมชนและการจัดบันทึกแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน เช่น สถานที่ ประเพณีวัฒนธรรมหรือรายชื่อบุคคล ที่สามารถนำมาจัดการศึกษาอยู่เสมอสูงสุด ($\bar{X} = 3.35$) รองลงมาคือ การจัดทำเอกสารทะเบียนเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ที่น่าสนใจในชุมชนเก็บไว้เป็นข้อมูล ($\bar{X} = 3.17$) และมีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมเกี่ยวกับการร่วมกับชุมชนในการวางแผนการสำรวจแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนเพื่อนำมาจัดการศึกษาน้อยสุด ($\bar{X} = 3.16$) ดังตาราง 4.35

ตาราง 4.35 พฤติกรรมของครูด้านการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน

พฤติกรรม	ระดับพฤติกรรม						Mean	SD.
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	รวม		
1. ท่านค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ที่มีอยู่ในชุมชน	12 (3.05)	40 (10.15)	160 (40.61)	162 (41.12)	20 (5.08)	394 (100)	3.35	0.85
2. ท่านจัดบันทึกแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน เช่น สถานที่ ประเพณีวัฒนธรรมหรือรายชื่อบุคคลที่สามารถนำมาจัดการศึกษาอยู่เสมอ	13 (3.30)	48 (12.18)	155 (39.34)	144 (36.55)	34 (8.63)	394 (100)	3.35	0.92
3. ท่านจัดทำเอกสารทะเบียนเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ที่น่าสนใจในชุมชนเก็บไว้เป็นข้อมูล	30 (7.61)	64 (16.24)	142 (36.04)	125 (31.73)	33 (8.38)	394 (100)	3.17	1.05
4. ท่านร่วมกับชุมชนในการวางแผนการสำรวจแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนเพื่อนำมาจัดการศึกษา	29 (7.36)	66 (16.75)	147 (37.31)	118 (29.95)	34 (8.63)	394 (100)	3.16	1.04
เฉลี่ยรวม							3.26	0.86

หมายเหตุ ตัวเลขนอกวงเล็บเป็นค่าความถี่และตัวเลขในวงเล็บเป็นค่าร้อยละ

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	1.00 – 1.50 หมายถึง	ระดับพฤติกรรมการปฏิบัติที่น้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	1.51 – 2.50 หมายถึง	ระดับพฤติกรรมการปฏิบัติที่น้อย
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	2.51 – 3.50 หมายถึง	ระดับพฤติกรรมการปฏิบัติปานกลาง
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	3.51 – 4.50 หมายถึง	ระดับพฤติกรรมการปฏิบัติมาก
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	4.51 – 5.00 หมายถึง	ระดับพฤติกรรมการปฏิบัติมากที่สุด

(3) ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้

พฤติกรรมของครูในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ พบว่า ครูมีพฤติกรรม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.46$) โดยมีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้เกี่ยวกับการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ ในชุมชนอย่างหลากหลายสูงสุด ($\bar{X} = 3.66$) รองลงมาคือ การให้คำปรึกษาแนะนำนักเรียน ในการศึกษาหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน ($\bar{X} = 3.64$) และมี

ค่าเฉลี่ยพฤติกรรมเกี่ยวกับการจัดทำแผนการเรียนรู้ที่สอดคล้องการใช้อยู่แห่งการเรียนรู้ในชุมชนในทุกรายวิชาน้อยสุด ($\bar{X} = 3.24$) ดังตาราง 4.36

ตาราง 4.36 พฤติกรรมของครูด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้

พฤติกรรม	ระดับพฤติกรรม						Mean	SD.
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	รวม		
1. ท่านใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนสำหรับจัดการศึกษา	11 (2.79)	46 (11.68)	131 (33.25)	162 (41.12)	44 (11.17)	394 (100)	3.46	0.94
2. ท่านให้คำปรึกษาแนะนำนักเรียน ในการศึกษาหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน	5 (1.27)	31 (7.87)	121 (30.71)	179 (45.43)	58 (14.72)	394 (100)	3.64	0.87
3. ท่านสร้างขวัญกำลังใจในการแสวงหาความรู้ของนักเรียน โดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน	6 (1.52)	39 (9.90)	118 (29.95)	176 (44.67)	55 (13.96)	394 (100)	3.60	0.90
4. ท่านจัดการศึกษาเพื่อให้นักเรียนได้ฝึกประสบการณ์ด้านอาชีพที่ตนสนใจ จากสถานประกอบการในชุมชน	17 (4.31)	47 (11.93)	141 (35.79)	142 (36.04)	47 (11.93)	394 (100)	3.39	0.99
5. ท่านจัดการศึกษาโดยให้ประชาชนชาวบ้านในชุมชน ได้ถ่ายทอดความรู้ให้แก่นักเรียน	19 (4.82)	56 (14.21)	132 (33.50)	139 (35.28)	48 (12.18)	394 (100)	3.36	1.02
6. ท่านเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ ในชุมชนอย่างหลากหลาย	6 (1.52)	32 (8.12)	117 (29.70)	172 (43.65)	67 (17.01)	394 (100)	3.66	0.90
7. ท่านจัดทำแผนการเรียนรู้ที่สอดคล้องการใช้อยู่แห่งการเรียนรู้ในชุมชนในทุกรายวิชา	18 (4.57)	66 (16.75)	150 (38.07)	123 (31.22)	37 (9.39)	394 (100)	3.24	0.99
8. ท่านจัดทำแผนการเรียนรู้แบบบูรณาการข้ามวิชาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน	19 (4.82)	67 (17.01)	136 (34.52)	128 (32.49)	44 (11.17)	394 (100)	3.28	1.03
เฉลี่ยรวม							3.46	0.79

หมายเหตุ ตัวเลขนอกวงเล็บเป็นค่าความถี่และตัวเลขในวงเล็บเป็นค่าร้อยละ

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	1.00 – 1.50 หมายถึง	ระดับพฤติกรรมการปฏิบัติที่น้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	1.51 – 2.50 หมายถึง	ระดับพฤติกรรมการปฏิบัติที่น้อย
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	2.51 – 3.50 หมายถึง	ระดับพฤติกรรมการปฏิบัติปานกลาง
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	3.51 – 4.50 หมายถึง	ระดับพฤติกรรมการปฏิบัติมาก
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	4.51 – 5.00 หมายถึง	ระดับพฤติกรรมการปฏิบัติมากที่สุด

(4) ด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้

พฤติกรรมของครูในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ พบว่า ครูมีพฤติกรรมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.57$) โดยมีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ เกี่ยวกับการนำนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมสืบสานวัฒนธรรมประเพณีของชุมชนอยู่เสมอสูงสุด ($\bar{X} = 3.99$) รองลงมาคือ การเข้าร่วมกิจกรรมสืบสานวัฒนธรรมประเพณีของชุมชนอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 3.98$) และมีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมเกี่ยวกับการติดต่อประสานงานกับหน่วยงาน เจ้าหน้าที่และประชาชนชาวบ้านในท้องถิ่นเพื่อจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนอยู่เสมอน้อยสุด ($\bar{X} = 3.37$) ดังตาราง 4.37

ตาราง 4.37 พฤติกรรมของครูด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้

พฤติกรรม	ระดับพฤติกรรม						Mean	SD.
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	รวม		
1. ท่านเข้าร่วมกิจกรรมสืบสานวัฒนธรรมประเพณีของชุมชนอย่างสม่ำเสมอ	1 (0.25)	24 (6.09)	91 (23.10)	145 (36.80)	133 (33.76)	394 (100)	3.98	0.91
2. ท่านนำนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมสืบสานวัฒนธรรมประเพณีของชุมชนอยู่เสมอ	2 (0.51)	22 (5.58)	89 (22.59)	145 (36.80)	136 (34.52)	394 (100)	3.99	0.92
3. ท่านสร้างเครือข่ายระหว่างโรงเรียนกับชุมชนหรือหน่วยงานต่าง ๆ ในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน	13 (3.30)	57 (14.47)	140 (35.53)	127 (32.23)	57 (14.47)	394 (100)	3.40	1.01
4. ท่านติดต่อประสานงานกับหน่วยงาน เจ้าหน้าที่และปราชญ์ชาวบ้านในท้องถิ่นเพื่อจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนอยู่เสมอ	16 (4.06)	59 (14.97)	129 (32.74)	145 (36.80)	45 (11.42)	394 (100)	3.37	1.00
5. ท่านส่งเสริมให้มีการประชาสัมพันธ์การจัดการศึกษาของโรงเรียนโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนอยู่เสมอ	12 (3.05)	54 (13.71)	138 (35.03)	140 (35.53)	50 (12.69)	394 (100)	3.41	0.98
6. ท่านให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการแสวงหาแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนมาใช้สำหรับจัดการศึกษา	12 (3.05)	51 (12.94)	131 (33.25)	156 (39.59)	44 (11.17)	394 (100)	3.43	0.96
7. ท่านร่วมกับชุมชนในการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนมาใช้สำหรับจัดการศึกษา	18 (4.57)	35 (8.88)	146 (37.06)	145 (36.80)	50 (12.69)	394 (100)	3.44	0.98
เฉลี่ยรวม							3.57	0.80

หมายเหตุ ตัวเลขของวงเล็บเป็นค่าความถี่และตัวเลขในวงเล็บเป็นค่าร้อยละ

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00 – 1.50 หมายถึง ระดับพฤติกรรมการปฏิบัติน้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.51 – 2.50 หมายถึง ระดับพฤติกรรมการปฏิบัติน้อย

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.51 – 3.50 หมายถึง ระดับพฤติกรรมการปฏิบัติปานกลาง

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 – 4.50 หมายถึง ระดับพฤติกรรมการปฏิบัติมาก

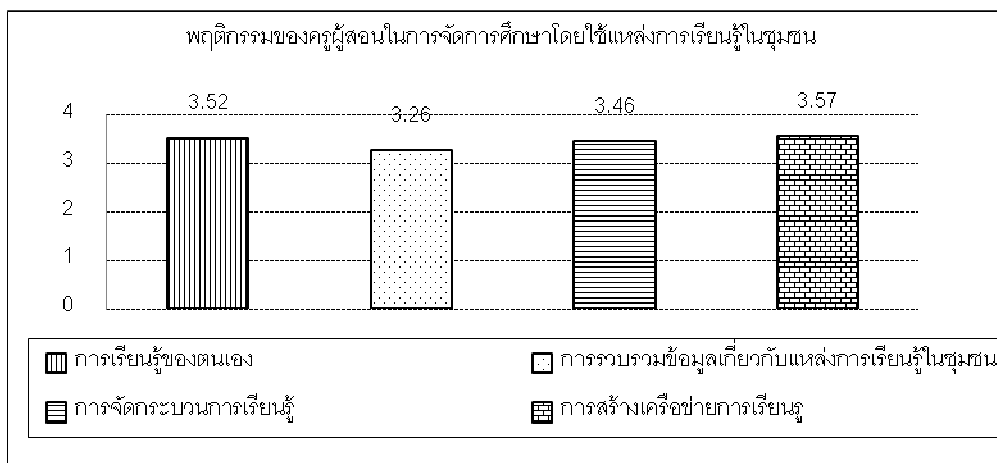
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.51 – 5.00 หมายถึง ระดับพฤติกรรมการปฏิบัติมากที่สุด

จากตาราง 4.38 และแผนภาพ 4.7 พฤติกรรมของครูในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนในภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.45$) โดยมีพฤติกรรมด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้มากที่สุด ($\bar{X} = 3.57$) รองลงมาคือ ด้านการเรียนรู้ของตนเอง และด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.52$, $\bar{X} = 3.46$ ตามลำดับ) และมีพฤติกรรมด้านการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.26$)

เมื่อพิจารณาความเบ้มีค่าเป็นลบ (-0.38) แสดงว่า ครูส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนในระดับที่สูงกว่าค่าเฉลี่ย เมื่อพิจารณาค่าความโค้งเท่ากับ (-0.04) แสดงว่าข้อมูลมีการกระจายมาก และมีสัมประสิทธิ์การกระจาย (20.82) แสดงว่ามีการกระจายของข้อมูลแตกต่างกันมาก

ตาราง 4.38 พฤติกรรมของครูในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน

พฤติกรรม	N	Min.	Max.	Mean	SD.	Sk.	Ku.	CV(%)
1. ด้านการเรียนรู้ของตนเอง	394	1	5	3.52	0.72	-0.39	0.19	20.45
2. การรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน	394	1	5	3.26	0.86	-0.40	-0.06	26.38
3. ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้	394	1	5	3.46	0.79	-0.37	-0.09	22.83
4. การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้	394	1	5	3.57	0.80	-0.42	-0.21	22.41
เฉลี่ยรวม	394	1	5	3.45	0.72	-0.38	-0.04	20.87

ภาพ 4.7 ค่าเฉลี่ยพฤติกรรมของครูในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน

3.3.2 วิธีการจัดการศึกษาของครูโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน

วิธีการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนของครูจากการสอบถามครูและนักเรียนโดยภาพรวม พบว่า พฤติกรรมการจัดการศึกษาของครู 5 อันดับแรกที่ครูมีพฤติกรรมมากที่สุด ได้แก่ (1) การนำนักเรียนร่วมประเพณี วัฒนธรรมในชุมชนสูงสุด ($\bar{X} = 4.03$) (2) แนะนำแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนให้นักเรียนค้นคว้าหาความรู้ ($\bar{X} = 3.67$) (3) นำ วัสดุ สิ่งของในชุมชนมาให้นักเรียนศึกษา ($\bar{X} = 3.54$) (4) มีกิจกรรมการประดิษฐ์สิ่งของจากวัสดุในชุมชน ($\bar{X} = 3.50$) และ (5) สอดแทรกภูมิปัญญาท้องถิ่นในเนื้อหา ($\bar{X} = 3.48$)

วิธีการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนของครูตามความคิดเห็นของครู สูงสุด 5 อันดับแรก คือ (1) นำนักเรียนร่วมประเพณี วัฒนธรรมในชุมชน ($\bar{X} = 4.16$) (2) แนะนำแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนให้นักเรียนค้นคว้าหาความรู้ ($\bar{X} = 3.83$) (3) สอดแทรกภูมิปัญญาท้องถิ่นในเนื้อหา ($\bar{X} = 3.60$) (4) นำนักเรียนไปเรียนรู้จากแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน ($\bar{X} = 3.59$) และ (5) นำ วัสดุ สิ่งของในชุมชนมาให้นักเรียนศึกษา ($\bar{X} = 3.56$)

วิธีการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนของครูตามความคิดเห็นของนักเรียน สูงสุด 5 อันดับแรก คือ (1) นำนักเรียนร่วมประเพณี วัฒนธรรมในชุมชน ($\bar{X} = 3.91$) (2) แนะนำ

แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนให้นักเรียนค้นคว้าหาความรู้ ($\bar{X} = 3.53$) (3) นำวัสดุ สิ่งของในชุมชนมาให้นักเรียนศึกษา ($\bar{X} = 3.52$) (4) มีกิจกรรมการประดิษฐ์สิ่งของจากวัสดุในชุมชน ($\bar{X} = 3.47$) และ (5) สอดแทรกภูมิปัญญาท้องถิ่นในเนื้อหา ($\bar{X} = 3.37$) ดังตาราง 4.39

ตาราง 4.39 วิธีการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน

วิธีการ	ระดับพฤติกรรม					N	Mean	SD.
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
1. สอดแทรกภูมิปัญญาท้องถิ่นในเนื้อหา								
ครู	3(0.76)	38(9.64)	118(29.95)	191(48.48)	44(11.17)	394(100)	3.60	0.84
นักเรียน	17(3.98)	72(16.86)	130(30.44)	153(35.83)	55(12.88)	427(100)	3.37	1.03
รวม	20(2.44)	110(13.40)	248(30.21)	344(41.90)	99(12.06)	821(100)	3.48	0.95
2. นำนักเรียนไปเรียนรู้จากแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน								
ครู	12(3.05)	32(8.12)	126(31.98)	160(40.61)	64(16.24)	394(100)	3.59	0.96
นักเรียน	42(9.84)	89(20.84)	139(32.55)	103(24.12)	54(12.65)	427(100)	3.09	1.16
รวม	54(6.58)	121(14.74)	265(32.28)	263(32.03)	118(14.37)	821(100)	3.33	1.10
3. นำปราชญ์ชาวบ้านมาให้ความรู้กับนักเรียน								
ครู	14(3.55)	47(11.93)	119(30.20)	153(38.83)	61(15.48)	394(100)	3.51	1.01
นักเรียน	53(12.41)	77(18.03)	129(30.21)	116(27.17)	52(12.18)	427(100)	3.09	1.20
รวม	67(8.16)	124(15.10)	248(30.21)	269(32.76)	113(13.76)	821(100)	3.29	1.13
4. นำนักเรียนร่วมประเพณี วัฒนธรรมในชุมชน								
ครู	0(0.00)	19(4.82)	57(14.47)	158(40.10)	160(40.61)	394(100)	4.16	0.85
นักเรียน	20(4.68)	36(8.43)	89(20.84)	100(23.42)	182(42.62)	427(100)	3.91	1.18
รวม	20(2.44)	55(6.70)	146(17.78)	258(31.43)	342(41.66)	821(100)	4.03	1.04
5. แนะนำแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนให้นักเรียนค้นคว้าหาความรู้								
ครู	6(1.52)	29(7.36)	84(21.32)	182(46.19)	93(23.60)	394(100)	3.83	0.92
นักเรียน	17(3.98)	54(12.65)	128(29.98)	142(33.26)	86(20.14)	427(100)	3.53	1.07
รวม	23(2.80)	83(10.11)	212(25.82)	324(39.46)	179(21.80)	821(100)	3.67	1.01
6. มีสื่อการสอนประกอบการเรียนกับแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน								
ครู	11(2.79)	40(10.15)	139(35.28)	149(37.82)	55(13.96)	394(100)	3.50	0.95
นักเรียน	21(4.92)	83(19.44)	136(31.85)	119(27.87)	68(15.93)	427(100)	3.30	1.10
รวม	32(3.90)	123(14.98)	275(33.50)	268(32.64)	123(14.98)	821(100)	3.40	1.04
7. มีกิจกรรมการประดิษฐ์สิ่งของจากวัสดุในชุมชน								
ครู	8(2.03)	47(11.93)	124(31.47)	156(39.59)	59(14.97)	394(100)	3.54	0.95
นักเรียน	32(7.49)	68(15.93)	96(22.48)	128(29.98)	103(24.12)	427(100)	3.47	1.23
รวม	40(4.87)	115(14.01)	220(26.80)	284(34.59)	162(19.73)	821(100)	3.50	1.10
8. นำวัสดุ สิ่งของในชุมชนมาให้นักเรียนศึกษา								
ครู	7(1.78)	43(10.91)	128(32.49)	156(39.59)	60(15.23)	394(100)	3.56	0.94
นักเรียน	29(6.79)	56(13.11)	113(26.46)	123(28.81)	106(24.82)	427(100)	3.52	1.19
รวม	36(4.38)	99(12.06)	241(29.35)	279(33.98)	166(20.22)	821(100)	3.54	1.08

ตอนที่ 4 ผลที่เกิดขึ้นจากนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน

ผลที่เกิดขึ้นจากนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน ศึกษาในผลที่เกิดขึ้นกับครู ชุมชน และนักเรียน นำเสนอผลการวิเคราะห์ ดังนี้ (1) ผลที่เกิดขึ้นกับครู (2) ผลที่เกิดขึ้นกับชุมชน และ (3) ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

(1) ผลที่เกิดขึ้นกับครู

ผลที่เกิดขึ้นต่อครูจากนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน 5 อันดับแรก ได้แก่ (1) การมีความสัมพันธ์ที่ดีกับคนในชุมชนมากยิ่งขึ้น ($\bar{X} = 3.97$) (2) ทำให้เข้าร่วมกิจกรรมในชุมชนมากขึ้น (3) เป็นผู้มีส่วนในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมประเพณีของชุมชน ($\bar{X} = 3.96$) (4) ศึกษาแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนและรู้จักชุมชนมากขึ้น ($\bar{X} = 3.81$) และ (5) ได้รับความร่วมมือ ช่วยเหลือจากหน่วยงานและบุคลากรในชุมชนมากขึ้น ($\bar{X} = 3.81$) ดังตาราง 4.40

ตาราง 4.40 ผลที่เกิดขึ้นกับครูจากนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน

ผลที่เกิดขึ้น	ระดับผลที่เกิดขึ้น						Mean	SD.
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	รวม		
1. ใช้เวลาเตรียมความพร้อมในการสอนโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนมากขึ้น	6 (1.52)	27 (6.85)	168 (42.64)	154 (39.09)	39 (9.90)	394 (100)	3.49	0.82
2. วางแผนการสอนโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนมากขึ้น	4 (1.02)	29 (7.36)	146 (37.06)	166 (42.13)	49 (12.44)	394 (100)	3.58	0.84
3. เข้าร่วมกิจกรรมในชุมชนมากขึ้น	0 (0.00)	21 (5.33)	88 (22.34)	170 (43.15)	115 (29.19)	394 (100)	3.96	0.85
4. จัดทำเอกสารประกอบการสอนเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนเพิ่มขึ้น	6 (1.52)	35 (8.88)	119 (30.20)	165 (41.88)	69 (17.51)	394 (100)	3.65	0.92
5. ศึกษาแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนและรู้จักชุมชนมากขึ้น	2 (0.51)	19 (4.82)	114 (28.93)	177 (44.92)	82 (20.81)	394 (100)	3.81	0.84
6. ได้รับความร่วมมือ ช่วยเหลือจากหน่วยงาน และบุคลากรในชุมชนมากขึ้น	2 (0.51)	28 (7.11)	94 (23.86)	189 (47.97)	81 (20.56)	394 (100)	3.81	0.86
7. พัฒนาสภาพแวดล้อมหรือสถานที่ในชุมชนให้เอื้อต่อการเรียนรู้มากขึ้น	5 (1.27)	28 (7.11)	117 (29.70)	166 (42.13)	78 (19.80)	394 (100)	3.72	0.90
8. มีความสัมพันธ์ที่ดีกับคนในชุมชนมากยิ่งขึ้น	1 (0.25)	19 (4.82)	78 (19.80)	189 (47.97)	107 (27.16)	394 (100)	3.97	0.83
9. ได้รับการยกย่องและเป็นที่ยอมรับของคนในชุมชน	1 (0.25)	26 (6.60)	94 (23.86)	188 (47.72)	85 (21.57)	394 (100)	3.84	0.85
10. ได้เรียนรู้ไปพร้อมกับนักเรียนและได้รับความรู้เพิ่มขึ้น	3 (0.76)	18 (4.57)	83 (21.07)	188 (47.72)	102 (25.89)	394 (100)	3.93	0.85
11. มีหลักสูตรท้องถิ่นและการบูรณาการเรียนรู้เพิ่มขึ้น	2 (0.51)	30 (7.61)	102 (25.89)	177 (44.92)	83 (21.07)	394 (100)	3.78	0.88
12. เป็นผู้มีส่วนในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมประเพณีของชุมชน	4 (1.02)	16 (4.06)	78 (19.80)	191 (48.48)	105 (26.65)	394 (100)	3.96	0.85

หมายเหตุ ตัวเลขในวงเล็บเป็นค่าความถี่และตัวเลขในวงเล็บเป็นค่าร้อยละ

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00 – 1.50	หมายถึง	ระดับผลที่เกิดขึ้นน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.51 – 2.50	หมายถึง	ระดับผลที่เกิดขึ้นน้อย
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.51 – 3.50	หมายถึง	ระดับผลที่เกิดขึ้นปานกลาง
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 – 4.50	หมายถึง	ระดับผลที่เกิดขึ้นมาก
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.51 – 5.00	หมายถึง	ระดับผลที่เกิดขึ้นมากที่สุด

(2) ผลที่เกิดขึ้นกับชุมชน

ผลที่เกิดขึ้นต่อชุมชนจากนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน 3 อันดับแรก ได้แก่ (1) ชุมชนมีความรักและความภาคภูมิใจในภูมิปัญญาท้องถิ่นของตน ($\bar{X} = 3.93$) (2) ชุมชนให้ความร่วมมือในกิจกรรมของโรงเรียนเพิ่มขึ้น ($\bar{X} = 3.91$) และ (3) สิ่งแวดล้อมและสถานที่ในชุมชนได้รับการดูแลรักษาเพิ่มขึ้น ($\bar{X} = 3.88$) ดังตาราง 4.41

ตาราง 4.41 ผลที่เกิดขึ้นกับชุมชนจากนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน

ผลที่เกิดขึ้น	ระดับผลที่เกิดขึ้น						Mean	SD.
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	รวม		
1. ชุมชนให้ความร่วมมือในกิจกรรมของโรงเรียนเพิ่มขึ้น	1 (0.25)	25 (6.35)	70 (17.77)	209 (53.05)	89 (22.59)	394 (100)	3.91	0.82
2. การจัดการศึกษาสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน	4 (1.02)	24 (6.09)	91 (23.10)	193 (48.98)	82 (20.81)	394 (100)	3.82	0.86
3. สิ่งแวดล้อมและสถานที่ในชุมชนได้รับการดูแลรักษาเพิ่มขึ้น	4 (1.02)	16 (4.06)	89 (22.59)	201 (51.02)	84 (21.32)	394 (100)	3.88	0.82
4. เยาวชนเกิดการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีที่ดั้งเดิมเพิ่มขึ้น	1 (0.25)	26 (6.60)	97 (24.62)	198 (50.25)	72 (18.27)	394 (100)	3.80	0.82
5. ชุมชนมีความรักและความภาคภูมิใจในภูมิปัญญาท้องถิ่นของตน	0 (0.00)	21 (5.33)	84 (21.32)	190 (48.22)	99 (25.13)	394 (5.33)	3.93	0.82

หมายเหตุ ตัวเลขนอกวงเล็บเป็นค่าความถี่และตัวเลขในวงเล็บเป็นค่าร้อยละ

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	1.00 – 1.50 หมายถึง	ระดับผลที่เกิดขึ้นน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	1.51 – 2.50 หมายถึง	ระดับผลที่เกิดขึ้นน้อย
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	2.51 – 3.50 หมายถึง	ระดับผลที่เกิดขึ้นปานกลาง
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	3.51 – 4.50 หมายถึง	ระดับผลที่เกิดขึ้นมาก
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	4.51 – 5.00 หมายถึง	ระดับผลที่เกิดขึ้นมากที่สุด

(3) ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียน

ตาราง 4.42 ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียนจากนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนโดยภาพรวม 5 อันดับแรก ได้แก่ (1) การได้รับความรู้ที่หลากหลาย สามารถนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้สูงสุด ($\bar{X} = 3.99$) (2) เกิดความคิดสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 3.90$) (3) เกิดความรักและศรัทธาในภูมิปัญญาท้องถิ่นและชุมชนของตน ($\bar{X} = 3.89$) (4) เข้าใจวัฒนธรรม ประเพณี ค่านิยมของชุมชน เกิดเจตคติที่ดีต่อชุมชน ($\bar{X} = 3.86$) และ (5) เกิดปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนและท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.85$)

ครู มีความคิดเห็นว่าผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียนจากนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน 5 อันดับแรก ได้แก่ (1) การได้รับความรู้ที่หลากหลาย สามารถนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้ ($\bar{X} = 4.02$) (2) การเกิดความรักและศรัทธาในภูมิปัญญาท้องถิ่นและชุมชนของตน ($\bar{X} = 4.02$) (3) การเกิดปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนและท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.02$) (4) เข้าใจวัฒนธรรม ประเพณี ค่านิยม

ของชุมชน เกิดเจตคติที่ดีต่อชุมชน ($\bar{X} = 4.01$) และ (5) เกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับคนรอบข้างมากขึ้น ($\bar{X} = 3.91$)

นักเรียนมีความคิดเห็นว่าการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน 5 อันดับแรก ได้แก่ (1) การได้รับความรู้ที่หลากหลาย สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้สูงสุด ($\bar{X} = 3.97$) (2) เกิดความคิดสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 3.93$) (3) เกิดความรักและศรัทธาในภูมิปัญญาท้องถิ่นและชุมชนของตน ($\bar{X} = 3.78$) (4) มีความสนใจในการเรียนมากขึ้น ($\bar{X} = 3.74$) และ (5) เข้าใจวัฒนธรรม ประเพณี ค่านิยมของชุมชน เกิดเจตคติที่ดีต่อชุมชน ($\bar{X} = 3.72$)

ตาราง 4.42 ผลที่เกิดขึ้นกับการเรียนรู้ของนักเรียนจากนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน

ข้อคำถาม	ระดับผลที่เกิดขึ้น					N	Mean	SD.
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
1. นักเรียนมีความเข้าใจเนื้อหาและจดจำเนื้อหาได้ง่ายขึ้น								
ครู	2(0.51)	18(4.57)	99(25.13)	188(47.72)	87(22.08)	394(100)	3.86	0.83
นักเรียน	10(2.34)	43(10.07)	150(35.13)	143(33.49)	81(18.97)	427(100)	3.57	0.98
รวม	12(1.46)	61(7.43)	249(30.33)	331(40.32)	168(20.46)	821(100)	3.71	0.92
2. นักเรียนได้รับความรู้ที่หลากหลาย สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้								
ครู	0(0.00)	13(3.30)	81(20.56)	186(47.21)	114(28.93)	394(100)	4.02	0.79
นักเรียน	6(1.41)	26(6.09)	96(22.48)	145(33.96)	154(36.07)	427(100)	3.97	0.98
รวม	6(0.73)	39(4.75)	177(21.56)	331(40.32)	268(32.64)	821(100)	3.99	0.89
3. นักเรียนมีความสนใจในการเรียนมากขึ้น								
ครู	0(0.00)	18(4.57)	96(24.37)	187(47.46)	93(23.60)	394(100)	3.90	0.81
นักเรียน	7(1.64)	37(8.67)	116(27.17)	168(39.34)	99(23.19)	427(100)	3.74	0.96
รวม	7(0.85)	55(6.70)	212(25.82)	355(43.24)	192(23.39)	821(100)	3.82	0.90
4. นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้น								
ครู	1(0.25)	22(5.58)	117(29.70)	191(48.48)	63(15.99)	394(100)	3.74	0.80
นักเรียน	6(1.41)	37(8.67)	153(35.83)	147(34.43)	84(19.67)	427(100)	3.62	0.94
รวม	7(0.85)	59(7.19)	270(32.89)	338(41.17)	147(17.90)	821(100)	3.68	0.88
5. นักเรียนเกิดการพัฒนาทักษะกระบวนการมากขึ้น								
ครู	0(0.00)	21(5.33)	86(21.83)	207(52.54)	80(20.30)	394(100)	3.88	0.79
นักเรียน	9(2.11)	39(9.13)	119(27.87)	163(38.17)	97(22.72)	427(100)	3.70	0.99
รวม	9(1.10)	60(7.31)	205(24.97)	370(45.07)	177(21.56)	821(100)	3.79	0.90
6. นักเรียนเกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับคนรอบข้างมากขึ้น								
ครู	0(0.00)	15(3.81)	80(20.30)	225(57.11)	74(18.78)	394(100)	3.91	0.73
นักเรียน	14(3.28)	42(9.84)	142(33.26)	161(37.70)	68(15.93)	427(100)	3.53	0.98
รวม	14(1.71)	57(6.94)	222(27.04)	386(47.02)	142(17.30)	821(100)	3.71	0.89

ตาราง 4.42 (ต่อ)

ข้อคำถาม	ระดับผลที่เกิดขึ้น					N	Mean	SD.
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
7. นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์								
ครู	1(0.25)	17(4.31)	98(24.87)	191(48.48)	87(22.08)	394(100)	3.88	0.81
นักเรียน	6(1.41)	34(7.96)	86(20.14)	160(37.47)	141(33.02)	427(100)	3.93	0.99
รวม	7(0.85)	51(6.21)	184(22.41)	351(42.75)	228(27.77)	821(100)	3.90	0.90
8. นักเรียนเกิดความรักและศรัทธาในภูมิปัญญาท้องถิ่นและชุมชนของตน								
ครู	1(0.25)	11(2.79)	78(19.80)	192(48.73)	112(28.43)	394(100)	4.02	0.79
นักเรียน	8(1.87)	41(9.60)	106(24.82)	156(36.53)	116(27.17)	427(100)	3.78	1.01
รวม	9(1.10)	52(6.33)	184(22.41)	348(42.39)	228(27.77)	821(100)	3.89	0.92
9. นักเรียนเข้าใจวัฒนธรรม ประเพณี ค่านิยมของชุมชน เกิดเจตคติที่ดีต่อชุมชน								
ครู	1(0.25)	12(3.05)	84(21.32)	182(46.19)	115(29.19)	394(100)	4.01	0.81
นักเรียน	12(2.81)	37(8.67)	126(29.51)	136(31.85)	116(27.17)	427(100)	3.72	1.04
รวม	13(1.58)	49(5.97)	210(25.58)	318(38.73)	231(28.14)	821(100)	3.86	0.95
10. นักเรียนรู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง								
ครู	0(0.00)	18(4.57)	96(24.37)	193(48.98)	87(22.08)	394(100)	3.89	0.80
นักเรียน	13(3.04)	50(11.71)	143(33.49)	140(32.79)	81(18.97)	427(100)	3.53	1.02
รวม	13(1.58)	68(8.28)	239(29.11)	333(40.56)	168(20.46)	821(100)	3.70	0.94
11. นักเรียนเกิดปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนและท้องถิ่น								
ครู	2(0.51)	12(3.05)	70(17.77)	203(51.52)	107(27.16)	394(100)	4.02	0.79
นักเรียน	20(4.68)	34(7.96)	112(26.23)	154(36.07)	107(25.06)	427(100)	3.69	1.08
รวม	22(2.68)	46(5.60)	182(22.17)	357(43.48)	214(26.07)	821(100)	3.85	0.96

หมายเหตุ ตัวเลขนอกวงเล็บเป็นค่าความถี่และตัวเลขในวงเล็บเป็นค่าร้อยละ

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	1.00 – 1.50 หมายถึง	ระดับผลที่เกิดขึ้นน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	1.51 – 2.50 หมายถึง	ระดับผลที่เกิดขึ้นน้อย
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	2.51 – 3.50 หมายถึง	ระดับผลที่เกิดขึ้นปานกลาง
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	3.51 – 4.50 หมายถึง	ระดับผลที่เกิดขึ้นมาก
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	4.51 – 5.00 หมายถึง	ระดับผลที่เกิดขึ้นมากที่สุด

ตอนที่ 5 แนวทางการส่งเสริมการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน

ผลการวิจัยต่อไปนี้เป็นผลการวิเคราะห์ข้อมูลปลายเปิดจากแบบสอบถาม ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และครู เกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน โดยผู้วิจัยได้นำเสนอโดยเรียงลำดับความถี่ ดังต่อไปนี้

แนวทางการส่งเสริม	ประเด็นย่อย	ความถี่
1. ด้านงบประมาณ	<ul style="list-style-type: none"> - ควรระดมทรัพยากรจากหน่วยงานองค์กรส่วนท้องถิ่น - ควรจัดหางบประมาณสนับสนุนจากอบต.และเทศบาล - ควรจัดงบประมาณตอบแทนคำวิทยากรท้องถิ่น - สำนักงานเขตพื้นที่ควรจัดสรรงบประมาณให้เพิ่มเติม - ควรจัดกิจกรรมแบบบูรณาการเพื่อลดค่าใช้จ่าย 	38

แนวทางการส่งเสริม	ประเด็นย่อย	ความถี่
2. ด้านการจัดการเรียนการสอน	<ul style="list-style-type: none"> - หน่วยงานราชการ องค์กรส่วนท้องถิ่น ควรส่งเสริมและพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นอย่างจริงจัง - ควรกำหนดไว้ในโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาและกำหนดในวิสัยทัศน์ - ควรจัดหน่วยวิชาเพิ่มเติม สอนเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยเฉพาะ - ควรมีการจัดการศึกษาโดยดำเนินโครงการอย่างต่อเนื่อง 	35
3. จัดทำข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน	<ul style="list-style-type: none"> - ควรศึกษาข้อมูลแหล่งการเรียนรู้ จัดทำเนียบสาระเนื้อหา - ควรสำรวจค้นหาแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน จัดแยกประเภท - ควรรวบรวมรายชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น - ควรจัดทำสารสนเทศเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้อย่างเป็นรูปธรรม ต่อเนื่อง และนำมาใช้จริง - สถานศึกษาควรสำรวจและจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน โดยให้ชุมชนและนักเรียนร่วมกันจัดหาแหล่งการเรียนรู้ 	26
4. ส่งเสริมพัฒนาแหล่งการเรียนรู้	<ul style="list-style-type: none"> - หน่วยงานต่าง ๆ ควรเสนอ/พัฒนาแหล่งการเรียนรู้ให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ที่สมบูรณ์แบบ - ควรจัดทำแผนพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน - ทุกภาคส่วนควรร่วมกันพัฒนา ปรับปรุงแหล่งการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับการเรียนรู้ของนักเรียน - ควรขึ้นทะเบียนแหล่งการเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น - ควรสนับสนุน ยกย่องให้มีปราชญ์ชาวบ้านเพิ่มขึ้น - ควรส่งเสริมให้ปราชญ์ชาวบ้านในชุมชนมีเอกลักษณ์ที่โดดเด่น 	21
5. การส่งเสริมการจัดการศึกษา	<ul style="list-style-type: none"> - ควรส่งเสริมการจัดนิทรรศการวิชาการนำเสนอเอกสาร ผลงานเกี่ยวกับการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน - ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมกระตุ้น ให้ครูจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ - ควรประสานงานนักวิชาการ จัดทำคู่มือการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน - ผู้บริหารควรมีนโยบายการส่งเสริมที่ชัดเจน - ควรมีการสร้างเครือข่ายระหว่างโรงเรียน แลกเปลี่ยนให้ครูที่ประสบความสำเร็จถ่ายทอดความรู้หรือแลกเปลี่ยนประสบการณ์ - ควรสร้างเครือข่ายโรงเรียนและชุมชนในกาวางแผนการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน 	18
6. การประชาสัมพันธ์	<ul style="list-style-type: none"> - ควรประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน - ควรประชาสัมพันธ์ผู้ที่ประสบความสำเร็จอย่างต่อเนื่อง - ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้เห็นความสำคัญและให้ความรู้ มีข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ในจังหวัดทางอินเตอร์เน็ตและเอกสารต่างๆ - เจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานในระดับท้องถิ่น ระดับอำเภอ หรือระดับจังหวัด ควรเสนอ/ประชาสัมพันธ์แหล่งการเรียนรู้เชิญชวนให้นักเรียนไปเรียนรู้ 	12
7. ด้านการนิเทศ	<ul style="list-style-type: none"> - ควรมีการประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง - ควรมีการนิเทศ กำกับ ติดตามประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง 	9

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเชิงคุณภาพ

การวิจัยในตอนนี้ใช้การสัมภาษณ์ครูและนักเรียนที่เป็นกรณีศึกษาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของครู ผลที่เกิดจากนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนและแนวทางในการส่งเสริมการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน โดยการนำเสนอแบ่งเป็น ตอนที่ 1 ภูมิหลังของกรณีศึกษา ตอนที่ 2 วิธีการจัดการศึกษาของครูโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน ตอนที่ 3 ผลที่เกิดขึ้นจากการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน และตอนที่ 4 แนวทางการส่งเสริมการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน ซึ่งได้ผลการวิเคราะห์ดังนี้

ตอนที่ 1 ภูมิหลังของกรณีศึกษา

ภูมิหลังของครูกรณีศึกษา จำนวน 5 ท่าน เป็นเพศชาย จำนวน 2 คน เพศหญิง จำนวน 3 คน อายุตั้งแต่ 28-55 ปี สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ จำนวน 1 คน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย จำนวน 1 คน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีจำนวน 1 คน และสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 2 คน สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีจำนวน 4 คน ปริญญาโทจำนวน 1 คน มีประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 3-35 ปี สอนอยู่โรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 2 คน โรงเรียนมัธยมจำนวน 2 คน และโรงเรียนขยายโอกาส จำนวน 1 คน โดยโรงเรียนของครูกรณีศึกษาส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในอำเภอเทพสถิต ดังตาราง 4.43

ตาราง 4.43 ภูมิหลังของครูกรณีศึกษา

ที่	อายุ	เพศ	กลุ่มสาระการเรียนรู้	ระดับการศึกษา	ประสบการณ์ทำงาน	ประเภทโรงเรียน	อำเภอ
1.	54	ชาย	ทุกกลุ่มสาระ	ปริญญาโท	35	ประถม	เทพสถิต
2.	55	หญิง	วิทยาศาสตร์	ปริญญาตรี	30	มัธยม	บ้านเนินจนรงค์
3.	28	ชาย	ภาษาไทย	ปริญญาตรี	3	ขยายโอกาส	เทพสถิต
4.	48	หญิง	การงานอาชีพฯ	ปริญญาตรี	26	มัธยม	จัตุรัส
5.	50	หญิง	ทุกกลุ่มสาระ	ปริญญาตรี	31	ประถม	เทพสถิต

ภูมิหลังของนักเรียนที่เป็นกรณีศึกษา จำนวน 15 คน เป็นเพศชาย จำนวน 7 คน เพศหญิง จำนวน 8 คน อายุตั้งแต่ 9-16 ปี ศึกษาอยู่ระดับชั้นประถมศึกษาจำนวน 6 คน และระดับชั้นมัธยมศึกษาจำนวน 9 คน และอยู่โรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 6 คน โรงเรียนมัธยมจำนวน 6 คน และโรงเรียนขยายโอกาส จำนวน 3 คน ดังตาราง 4.44

ตาราง 4.44 ภูมิหลังของนักเรียนที่เป็นกรณีศึกษา

ที่	อายุ	เพศ	ระดับชั้น	ประเภทโรงเรียน
1.	9	หญิง	ป.3	ประถม
2.	9	หญิง	ป.3	ประถม
3.	9	ชาย	ป.3	ประถม
4.	12	หญิง	ป.6	ประถม
5.	12	หญิง	ป.6	ประถม
6.	11	ชาย	ป.5	ประถม
7.	13	ชาย	ม.1	ขยายโอกาส
8.	13	ชาย	ม.2	ขยายโอกาส
9.	15	ชาย	ม.3	ขยายโอกาส
10.	15	หญิง	ม.3	มัธยม
11.	15	ชาย	ม.3	มัธยม
12.	15	หญิง	ม.3	มัธยม
13.	16	หญิง	ม.4	มัธยม
14.	15	หญิง	ม.4	มัธยม
15.	16	ชาย	ม.4	มัธยม

ตอนที่ 2 วิธีการจัดการศึกษาของครูโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน

ผลการวิจัยต่อไปนี้เป็นการศึกษาสัมภาษณ์ครูกรณีศึกษา จำนวน 5 ท่าน และสรุปความตามประเด็นการสัมภาษณ์ ดังนี้ (1) เหตุผลในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน (2) วิธีการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน (3) วิธีการจัดหาแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนสำหรับจัดการศึกษา (4) วิธีการจัดทำเอกสารหรือฐานข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน (5) การจัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน และ (6) ปัจจัยที่ทำให้จัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนประสบผลสำเร็จ โดยมีรายละเอียดในแต่ละหัวข้อ ดังต่อไปนี้

(1) เหตุผลในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน

จากการสัมภาษณ์ครูกรณีศึกษาถึงเหตุผลในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน ครูมีความคิดเห็นว่าเพราะ การมีนโยบายส่งเสริมให้ใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนสำหรับการจัดการศึกษา ประกอบกับครูเห็นความสำคัญและประโยชน์ที่จะเกิดกับนักเรียนและประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอน

“เพราะมีในกรอบหลักสูตรสถานศึกษา... และเป็นสิ่งที่สอดคล้องกับหลักสูตรทั้ง 44 และ 51...”

(สัมภาษณ์ครูกรณีศึกษาคนที่ 2, 22 ก.พ. 2554)

“เรามองว่าอยู่ในโรงเรียนน่าเบื่อ แม้แต่ตัวเราก็เบื่อ แหล่งเรียนรู้ในชุมชน รอบ ๆ โรงเรียน ใกล้นี้ ก็เยอะ พาเด็กไปได้”

(สัมภาษณ์ครูกรณีศึกษาคนที่ 1, 7 ก.พ. 2554)

“เป็นการจัดประสบการณ์ตรงให้ผู้เรียนได้ศึกษา ให้เกิดความรู้จริง และได้ลงมือปฏิบัติ... สอดคล้องกับหลักสูตร...”

(สัมภาษณ์ครูกรณีศึกษาคนที่ 4, 17 ก.พ. 2554)

“นักเรียนได้ศึกษาได้ฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง เห็นของจริงจะสามารถสร้างเสริมพัฒนาความรู้ได้เองมากขึ้น โดยมีผู้รู้หรือครูเป็นผู้แนะนำ เพิ่มเติม และเป็นสิ่งใกล้ตัวนักเรียน สามารถหาความรู้และทักษะพื้นฐานได้ง่าย ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย นอกจากนั้นยังได้มีการส่งเสริมให้จัดทำหลักสูตรและสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นโดยเน้นการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนเป็นหลักอีกด้วย”

(สัมภาษณ์ครูกรณีศึกษาคนที่ 3, 3 มี.ค. 2554)

“เพราะอยากให้นักเรียนได้สืบสานวัฒนธรรมของตนเอง ไม่ลืม และมีความภาคภูมิใจในความเป็นท้องถิ่นของตน”

(สัมภาษณ์ครูกรณีศึกษาคนที่ 5, 2 มี.ค. 2554)

(2) วิธีการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน

วิธีการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนของครูกรณีศึกษา พบว่า มีการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง ส่วนใหญ่ศึกษาจากอินเทอร์เน็ตและหนังสือ มีการได้รับคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญและได้รับการอบรมโดยแทรกอยู่ในวิธีการจัดการศึกษาแบบบูรณาการ

“ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง สืบค้นจากแหล่งข้อมูลต่างๆ เช่น ห้องสมุด หนังสือ อินเทอร์เน็ต ส่วนการพัฒนาตนเองก็ได้รับการพัฒนาโดยการเข้ารับการอบรมและการศึกษาดูงานต่าง ๆ”

(สัมภาษณ์ครูกรณีศึกษาคนที่ 3, 3 มี.ค. 2554)

“เราก็อาศัยประสบการณ์ ...มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันระหว่างคณะครู...ส่วนการได้รับการอบรม ไม่มีเลยนะเรื่องการใช้แหล่งการเรียนรู้ในการจัดการศึกษา มีแต่สอดแทรกในเรื่องการสอนแบบบูรณาการ...”

(สัมภาษณ์ครูกรณีศึกษาคนที่ 2, 22 ก.พ. 2554)

“ผมก็เริ่มค้นคว้าด้วยตัวเอง ศึกษาเอง ลองผิดลองถูกเอง ทดลองเรียนรู้เช่นการเพาะกระเจียว ก็ลองทำเอง ค้นจากอินเทอร์เน็ตบ้าง ก็ทำให้ได้ความรู้นำมาสอนให้กับนักเรียน”

(สัมภาษณ์ครูกรณีศึกษาคนที่ 1, 7 ก.พ. 2554)

“ก็เรียนรู้เรื่อย ๆ จากชาวบ้าน จากการร่วมกิจกรรมในชุมชนต่าง ๆ”

(สัมภาษณ์ครูกรณีศึกษาคนที่ 4, 17 ก.พ. 2554)

“การเรียนรู้ด้วยตนเองนั้นสำคัญ พี่ชอบอยู่แล้วก็ศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ จาก อินเทอร์เน็ตด้วยตนเอง แล้วก็ได้รับคำแนะนำจากอาจารย์...มีผู้เชี่ยวชาญมาให้คำปรึกษา”
(สัมภาษณ์ครูกรณีศึกษาคนที่ 5, 2 มี.ค. 2554)

(3) วิธีการจัดหาแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนสำหรับจัดการศึกษา

จากการสัมภาษณ์ครูกรณีศึกษาส่วนใหญ่มีวิธีการจัดหาแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน สำหรับจัดการศึกษา คือ เป็นแหล่งการเรียนรู้ที่ตั้งอยู่ในชุมชนบริเวณรอบ ๆ โรงเรียนเป็นทั้ง ทรัพยากรธรรมชาติ อาชีพ ภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือผลิตภัณฑ์ที่โดดเด่นในชุมชน โดยมีความ เหมาะสมกับเนื้อหาและเกิดประโยชน์ต่อนักเรียน

“เราต้องมองหาแหล่งเรียนรู้ใกล้ ๆ ตัว...ก็ต้องมาวางแผนว่าสถานที่นี้สอดคล้องกับเนื้อหา กับนักเรียนชั้นไหน กลุ่มสาระอะไรบ้าง ...”

(สัมภาษณ์ครูกรณีศึกษาคนที่ 2, 22 ก.พ. 2554)

“วิธีการจัดหาแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน อันดับแรก ต้องดูก่อนว่าในชุมชนของเรา ใกล้ ๆ โรงเรียน มีทรัพยากร มีธรรมชาติ หรือชาวบ้านมีความรู้อะไรที่น่าสนใจ เหมาะสมที่จะ นำมาจัดการเรียนให้นักเรียน แล้วดูว่าแหล่งเรียนรู้นั้น เราจะนำมาประยุกต์ใช้จัดการ เรียนอย่างไร ในเรื่องใด ...”

(สัมภาษณ์ครูกรณีศึกษาคนที่ 1, 7 ก.พ. 2554)

“...ดูว่าในชุมชนมีจุดเด่นหรือมีสินค้าอะไรที่ควรอนุรักษ์ส่งเสริม สามารถเอามาประกอบ อาชีพได้ และมีกลุ่มชาวบ้านพร้อมที่จะให้ความรู้ ก็จะไปขอความร่วมมือพานักเรียนไป ศึกษา”

(สัมภาษณ์ครูกรณีศึกษาคนที่ 4, 17 ก.พ. 2554)

“...เป็นสิ่งควัฒนธรรม ธรรมชาติรอบ ๆ โรงเรียน...”

(สัมภาษณ์ครูกรณีศึกษาคนที่ 5, 2 มี.ค. 2554)

“...ดูบริบทโรงเรียนและชุมชนใกล้แหล่งเรียนรู้ไหน ก็หาที่อยู่ใกล้โรงเรียนก่อนจึงค่อย ๆ ขยับไปไกลออกไป เช่น ต่างหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด...”

(สัมภาษณ์ครูกรณีศึกษาคนที่ 3, 3 มี.ค. 2554)

(4) วิธีการจัดทำเอกสารหรือฐานข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน

ครูมีวิธีการจัดทำเอกสารหรือฐานข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ใน สรุปลงได้ดังนี้ ขั้นที่ 1 ทำ การสำรวจข้อมูลจากสถานที่จริง จากการสอบถามผู้รู้ หรือค้นคว้าจากอินเทอร์เน็ต ขั้นที่ 2 ทำการ จัดบันทึกลักษณะแหล่งการเรียนรู้ เช่น สิ่งที่น่าสนใจ สถานที่ตั้ง การเดินทาง ระยะเวลาในการ เดินทาง ผู้รับผิดชอบ และภาพถ่ายสถานที่จริง ขั้นตอนที่ 3 ทำการจัดประเภทแหล่งการเรียนรู้ใน ชุมชน เช่น แบ่งตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ แบ่งตามหมวดหมู่ของผลิตภัณฑ์ หรือแบ่งตาม ระยะเวลาในการเดินทาง เป็นต้น

“ได้มีการจัดทำเอกสารหรือข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนไว้เป็นฐานข้อมูล โดยการถ่ายภาพจากการไปศึกษาแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ในแหล่งเรียนรู้ทุกแหล่งแล้วนำมาจัดทำสมุดบันทึกตามหัวข้อที่กำหนดให้ศึกษาที่เหมาะสมกับเวลา ถ้ากรณีนี้ที่จัดกิจกรรมแล้วก็จะขอผลงานที่นักเรียนทำจากแหล่งเรียนรู้ในชุมชนเพื่อแนะนำ แก่ไขและเก็บไว้เป็นข้อมูลเพื่อจัดทำทะเบียนการไปแหล่งเรียนรู้ในชุมชนแต่ละครั้งไว้อย่างละเอียด”

(สัมภาษณ์ครูกรณีศึกษาคนที่ 4, 17 ก.พ. 2554)

“จัดทำโดยการรวบรวมข้อมูลแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน แยกประเภทพร้อมจัดทำข้อมูลรายละเอียดของแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ โดยการสอบถามข้อมูลจากประชาชนชาวบ้านหรือภูมิปัญญาท้องถิ่นและค้นคว้าทางอินเทอร์เน็ต”

(สัมภาษณ์ครูกรณีศึกษาคนที่ 3, 3 มี.ค. 2554)

“ก่อนที่จะจัดทำเอกสารได้ ต้องนำนักเรียนไปสำรวจแหล่งเรียนรู้ก่อนว่ามีอะไรบ้าง แต่ละที่มีจุดเด่นอะไรที่น่าสนใจ แหล่งเรียนรู้ไหนที่นักเรียนสนใจ เราก็จะได้นำนักเรียนไปศึกษา...”

(สัมภาษณ์ครูกรณีศึกษาคนที่ 1, 7 ก.พ. 2554)

ส่วนเหตุผลที่ไม่ได้จัดทำเอกสารหรือฐานข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน เนื่องจากเมื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนมาแล้ว แต่ไม่ได้มีการหลอมรวมเป็นรูปเล่ม เนื่องจากต้องประสานกับบุคคลหลายฝ่าย จึงทำให้ไม่มีเอกสารหรือข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน

“เมื่อพบสิ่งใดน่าสนใจก็นำตัวอย่างที่ดีมาเสนอให้นักเรียนรู้และแนะวิธีค้นคว้าเพิ่มเติม แต่การจัดทำเป็นเอกสารที่ เพียงแต่เขียนรายชื่อ แหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ในชุมชนไว้ แต่ไม่เจาะถึงรายละเอียด เมื่อนำนักเรียนไปศึกษาจึงจะค้นคว้า สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติม เป็นกรณีไป”

(สัมภาษณ์ครูกรณีศึกษาคนที่ 5, 2 มี.ค. 2554)

“โรงเรียนนี้จะมีการสำรวจแหล่งเรียนรู้ของแต่ละกลุ่มสาระ มีการสำรวจว่าแหล่งเรียนรู้ที่สอดคล้องกับแต่ละกลุ่มสาระมีอะไรบ้าง จริง ๆ มีการทำเป็นเอกสารไว้ของแต่ละกลุ่ม แต่ไม่ได้หลอมรวม เช่น กลุ่มการงานฯ ก็จะแยกเป็น จักสาน อาหาร ผลิตภัณฑ์ ตัดเย็บ ก็จะแบ่งแยกย่อยมาว่ามีอะไรบ้าง ก็จะมีทุกกลุ่มสาระ”

(สัมภาษณ์ครูกรณีศึกษาคนที่ 2, 22 ก.พ. 2554)

(5) การจัดการกระบวนการเรียนรู้โดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน

การจัดการกระบวนการเรียนรู้โดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนของครูกรณีศึกษา มี 3 วิธี คือ สอดแทรกในเนื้อหาวิชาพื้นฐาน เปิดรายวิชาเพิ่มเติม และเปิดเป็นกิจกรรมชุมนุม มีรายละเอียดดังนี้ (1) แทรกในเนื้อหาวิชาพื้นฐาน พบว่า ครูจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน สอดแทรกในเนื้อหาวิชาพื้นฐานของแต่ละรายวิชา เนื่องจากครูมีความคิดเห็นว่า แหล่งการเรียนรู้

ในชุมชนสอดคล้องกับเนื้อหาในรายวิชาที่สอน สามารถบูรณาการสอดแทรกเข้าไปในเนื้อหาได้ ซึ่งจะทำให้นักเรียนมีความเข้าใจในเนื้อหาบทเรียนมากยิ่งขึ้น ตัวอย่างเช่น ในวิชาวิทยาศาสตร์เรียนเรื่องการทำนาเกลือ ครูก็นำนักเรียนไปศึกษาการทำนาเกลือ ทำให้นักเรียนได้เห็นกระบวนการและเรียนรู้จากผู้ที่มีความรู้เรื่องนั้นโดยตรง (2) เปิดรายวิชาเพิ่มเติม โดยครูจัดทำรายวิชาเพิ่มเติมเป็นหลักสูตรท้องถิ่นของแต่ละสถานศึกษา โดยแต่ละสถานศึกษาจะเลือกแหล่งการเรียนรู้ที่มีในท้องถิ่นหรือเป็นแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนที่นักเรียนต้องการศึกษา ทำให้ได้ศึกษาแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนที่หลากหลายประเภทและเป็นการบูรณาการทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และ (3) กิจกรรมชุมนุม โดยครูจัดการศึกษาโดยใช้เวลาในช่วงกิจกรรมชุมนุมในการนำนักเรียนศึกษาแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนหรือนำปราชญ์ชาวบ้านมาให้ความรู้แก่นักเรียน โดยการศึกษาแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนแต่ละครั้งได้มีการจัดทำเป็นโครงการโดยเป็นโครงการของกลุ่มสาระการเรียนรู้หรือเป็นการบูรณาการทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ซึ่งการไปศึกษาแต่ละครั้งครูจะมีเอกสารประกอบการเรียนรู้ให้นักเรียน

“ต้องวางแผนก่อนว่าแหล่งเรียนรู้สอดคล้องกับเนื้อหา กับนักเรียนชั้นไหน กลุ่มสาระอะไรบ้าง แล้วก็จัดทำแผน จัดทำแผนเสร็จเราก็กำหนดว่าจะไปวันไหน ก่อนกำหนดเราก็ต้องเสนอโครงการถึงผู้บริหารให้ผู้บริหารเห็นชอบก่อน... เช่นสอนเรื่องการทำนาเกลือก็นำนักเรียนไปเรียนสถานที่จริง ให้นักที่ทำนาเกลือสอน สาธิตให้ดูเลย หรือการจัดกระบวนการเรียนการสอนอาจารย์ทุกท่านต้องนำแหล่งเรียนรู้เข้ามาในหลักสูตรทุกวิชา จึงทำให้เกิดการบูรณาการ จัดทำเป็นโครงการไป ไปที่หนึ่งก็จะให้ได้ทั้ง 8 กลุ่มสาระเลย แล้วจัดทำเป็น ใบงาน เป็นเล่มให้เด็กเลย... มีอยู่สองประเด็น คือ เราพาออกไปหรือให้เด็กออกไปศึกษาเอง แล้วนำมาเสนอเราว่าเด็กไปแล้วทำอะไร”

(สัมภาษณ์ครูกรณีศึกษาคนที่ 2, 22 ก.พ. 2554)

“จัดสอนในกิจกรรมชุมนุม เป็นการเรียนเรื่องภูมิปัญญาชาวบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยตรงเลย...”

(สัมภาษณ์ครูกรณีศึกษาคนที่ 3, 3 มี.ค. 2554)

“สร้างหลักสูตรสาระท้องถิ่น สาระเพิ่มเติมใช้สอนนักเรียนที่สนใจ ...”

(สัมภาษณ์ครูกรณีศึกษาคนที่ 5, 2 มี.ค. 2554)

“ต้องทำเป็นโครงการ ... ใช้ชั่วโมงชุมชน ..จะทำเป็นโครงการต่อเนื่องต่อยอด...”

(สัมภาษณ์ครูกรณีศึกษาคนที่ 1, 7 ก.พ. 2554)

“มีในเนื้อหา เช่น การทำฟุ่มเทียนพรรษา ในชั่วโมงก็พาไปเรียน.. มีกลุ่มแม่บ้านมาช่วยสาธิตด้วย ...”

(สัมภาษณ์ครูกรณีศึกษาคนที่ 4, 17 ก.พ. 2554)

นอกจากนี้ในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน ครูได้มีการส่งเสริมให้นักเรียนนำความรู้จากการเรียนมาประกอบอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียน เนื่องจากครูมีความคิดเห็นว่าเมื่อนักเรียนเรียนรู้แล้วสามารถหารายได้เสริมได้จะทำให้นักเรียนมีทักษะชีวิตติดตัว และเมื่อสร้างเป็นอาชีพได้ ก็จะมีการกระจายความรู้ไปสู่ผู้ปกครองและนักเรียนคนอื่นได้

“ มีสิ่งจูงใจเพราะเด็กมีรายได้ เราจึงใจเปลี่ยนจากการเรียนให้มาเป็นอาชีพได้ ... ทุกโครงการเป็นอาชีพเสริมได้ ผู้ปกครองก็ช่วยกันทำ เด็กไปกระจายความรู้ต่อ ได้เงินค่าก็ไม่ลืม แล้วก็จะอยาก่วมกิจกรรมกับเราอีก ”

(สัมภาษณ์ครูกรณีศึกษาคนที่ 1, 7 ก.พ. 2554)

“ เรียนไปแล้วก็ไปทำขาย ... ก็ส่งเสริมให้ขาย จัดเป็นโครงการอาชีพระหว่างเรียน”

(สัมภาษณ์ครูกรณีศึกษาคนที่ 4, 17 ก.พ. 2554)

“ ... เป็นการเรียนเรื่องภูมิปัญญาและอาชีพของชาวบ้านทั้งนั้น ทั้งสมุนไพร การนวดขนมโบราณ เอาทำเป็นอาชีพเสริมได้ทั้งนั้น ที่เราสอนแบบนี้อย่างน้อยก็เห็นลู่ทางประกอบอาชีพได้ ”

(สัมภาษณ์ครูกรณีศึกษาคนที่ 2, 22 ก.พ. 2554)

ตาราง 4.45 แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนของครูกรณีศึกษาที่ใช้จัดการศึกษา โดยแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนที่ใช้ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมของโรงเรียนและชุมชน ซึ่งส่วนใหญ่ใช้แหล่งการเรียนรู้ประเภทสถานที่ในชุมชน โดยเป็นสถานที่ที่เป็นธรรมชาติและเป็นสถานที่ที่ถ่ายทอดภูมิปัญญาของชุมชน ส่วนกิจกรรมในชุมชน เช่น วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น ครูกรณีศึกษาทุกโรงเรียนนำนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสืบสานวัฒนธรรมท้องถิ่น

ตาราง 4.45 แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนของครูกรณีศึกษาที่ใช้จัดการศึกษา

ประเภทแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน	ครูคนที่ 1	ครูคนที่ 2	ครูคนที่ 3	ครูคนที่ 4	ครูคนที่ 5
วัสดุและอุปกรณ์ในชุมชน	- ต้นกระเจียว และต้นปทุมมา	- ตัวอย่างหิน	-	-	-
บุคคลในชุมชน	- การเพาะต้นกระเจียว - การทำว่าวจุฬาพร้อมธนู	- มวยไทย - การระบำพื้นบ้าน	- การทำบ้านดิน	- การทำพุ่มเทียนพรรษา - การประกอบอาหาร เช่น ส้มตำ ไก่ย่าง การทำขนมไทย - เศรษฐกิจพอเพียง เช่น การเลี้ยงสัตว์ การทำปุ๋ย	- วัฒนธรรมของชุมชน เช่น ภาษา การละเล่น ฯลฯ

ตาราง 4.45 (ต่อ)

ประเภทแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน	ครูคนที่ 1	ครูคนที่ 2	ครูคนที่ 3	ครูคนที่ 4	ครูคนที่ 5
(2) กลุ่มแม่บ้าน	- สาธิต ผลิตภัณฑ์การทำไม้กวาดดอกหญ้า	- สาธิตการตัดเย็บเสื้อสตรี - สาธิตทำ กระยาสารท	-	- สาธิตการประดิษฐ์ของชำร่วย เช่น การประดิษฐ์ดอกกระเจียวจากถุงน่อง การทำพวงกุญแจจากผลมะค่า การพันพวงกุญแจ พันถุงผ้า พันเสื้อ	-
(3) เจ้าหน้าที่	- เจ้าหน้าที่อนามัยและสาธารณสุข สอนเรื่องการป้องกันยุงลาย - เจ้าหน้าที่อุทยานสาธิต การเพาะต้นกระเจียว	-	- เจ้าหน้าที่สถานีอนามัย สอนเรื่องการรักษาสุขภาพและการรักษาฟัน - เจ้าหน้าที่สถานีตำรวจ สอนเรื่องสิ่งเสพติด	-	- ผู้ใหญ่บ้าน สอนเรื่อง การอนุรักษ์ ธรรมชาติ
(4) อื่น	-	-	- คณ ะ ลี ก ปิยะเขียน	-	-
สถานที่ในชุมชน	- อุทยานแห่งชาติป่าหินงาม - ป่าไม้เต็งรังและเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าซับลังกาและเขาพังเหย - วัดเขาประดู่ชุมพล - น้ำตก	- อุทยานแห่งชาติป่าหินงาม - บึงบางอำพันธ์ - วัดบางอำพันธ์ (ภูมิปัญญาท้องถิ่นและการดูแล) - ศูนย์วัฒนธรรมไทย สายใยชุมชน - นาเกลือ - เข้มืองแร่	- บ้านดิน แหล่งการเรียนรู้หมู่บ้านเทพพนา - ตลาดนัด - ร้านตัดผม	- อุทยานแห่งชาติป่าหินงาม - ร้านค้าขายของที่ระลึกในอำเภอ	- สถานที่ในหมู่บ้าน - ป่าไม้ - ธรรมชาติในชุมชน - น้ำตก

ตาราง 4.45 (ต่อ)

ประเภทแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน	ครูคนที่ 1	ครูคนที่ 2	ครูคนที่ 3	ครูคนที่ 4	ครูคนที่ 5
กิจกรรมในชุมชน	- วัฒนธรรม ประเพณี ท้องถิ่น เช่น วันสงกรานต์ วันลอยกระทง วันเข้าพรรษา	- วัฒนธรรม ประเพณี ท้องถิ่น เช่น วันลอยกระทง วันเข้าพรรษา	- วัฒนธรรม ประเพณี ท้องถิ่น เช่น วันลอยกระทง วันเข้าพรรษา	- วัฒนธรรม ประเพณี ท้องถิ่น เช่น วันลอยกระทง วันเข้าพรรษา	- วัฒนธรรม ภาษาชาว ญัฮกุร - ศิลปะพื้นบ้าน ชาวญัฮกุร เช่น งานเย็บปัก เสื่อพอก ฯลฯ - วิถีชีวิตชาวบน

(6) ปัจจัยที่ทำให้จัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนประสบผลสำเร็จ

ครูกรณีศึกษามีความคิดเห็นว่า ปัจจัยที่ทำให้จัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนประสบผลสำเร็จได้แก่ (1) ผู้บริหาร โดยผู้บริหารต้องส่งเสริมสนับสนุนและเห็นความสำคัญในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน (2) ครู เมื่อจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนครูผู้สอนมีความสุข สนุกและอยากเรียนรู้ไปพร้อมกันนักเรียน (3) เพื่อนร่วมงาน ช่วยเหลือกำลังใจและให้ความช่วยเหลือสนับสนุนและมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ (4) นักเรียนมีความตั้งใจและให้ความร่วมมือในการเรียนจากแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน และ (5) ชุมชน โดยชุมชนให้การสนับสนุนการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน รวมทั้งการเสียสละความรู้ เวลาและสถานที่ในการให้นักเรียนเรียนรู้

“ทั้งตัวเรา เพื่อนครู ผู้บริหาร แล้วก็นักเรียนมีส่วนสำคัญ ตัวเรา เราเองก็อยากไปอยากเรียนรู้ เพื่อนครูก็สนับสนุนช่วยกันคิดช่วยกันทำไปงานไปความรู้ ผู้บริหารก็สนับสนุนเต็มที่ทำโครงการไปท่านเห็นว่าดีก็อนุมัติ แล้วนักเรียนก็พร้อมที่จะเรียนรู้ตามสิ่งที่เราต้องการ ก็ดีทำให้จัดการเรียนการสอนแบบนี้สนุก ไม่น่าเบื่อ ผู้บริหารสำคัญที่สุด ถ้าผู้บริหารสนับสนุนอย่างไรก็สำเร็จ”

(สัมภาษณ์ครูกรณีศึกษาคนที่ 2, 22 ก.พ. 2554)

“ก็อยู่ที่ตัวเรา ตัวเราชอบ แล้วเราก็ไม่ได้ห่วงเรื่องค่าใช้จ่าย คิดถึงแก่เด็ก เด็กก็ชอบ เท่านั้นที่ OK แล้ว”

(สัมภาษณ์ครูกรณีศึกษาคนที่ 1, 7 ก.พ. 2554)

“เราต้องมีใจมุ่งมั่นหนักแน่นในการทำงาน ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค มีความเพียรพยายาม คิดถึงผลที่ได้จากแหล่งเรียนรู้ และผู้เรียนมีความต้องการที่จะเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้จริง นอกเหนือจากห้องเรียน เราเป็นครูผู้สอนก็ต้องจัดให้ และที่สำคัญผู้บริหารเปิดโอกาสให้ไปแหล่งเรียนรู้ที่จัดเรียนตามแผนการสอนได้ ประกอบกับผู้ปกครองสนับสนุนให้บุตรไปแหล่งเรียนรู้ที่นอกสถานศึกษาได้”

(สัมภาษณ์ครูกรณีศึกษาคนที่ 4, 17 ก.พ. 2554)

“ความสัมพันธ์อันดีของโรงเรียนกับชุมชน ผู้บริหารสนับสนุน ผู้บริหารสนับสนุนสำคัญนะ กระตุ้นครู ทำให้มีกำลังใจ อีกเรื่องก็คือนักเรียน นักเรียนมีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน เรียน...”

(สัมภาษณ์ครูกรณีศึกษาคนที่ 5, 2 มี.ค. 2554)

“ก็การได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหาร และได้รับการสนับสนุนจากเพื่อนครูด้วยตนเอง เพื่อนครูนี้เป็นแรงเสริมให้เราทำงานประสบความสำเร็จอย่างมากนะ ”

(สัมภาษณ์ครูกรณีศึกษาคนที่ 3, 3 มี.ค. 2554)

ตอนที่ 3 ผลที่เกิดขึ้นจากการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน

ผลที่เกิดขึ้นจากการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน มีดังนี้ (1) ผลที่เกิดขึ้นกับครู ครูเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง มีความสุขในการจัดการเรียนการสอน ได้รับความรู้เพิ่มเติม และมีความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน นอกจากนี้ ยังส่งผลทางอ้อมถึงการผ่านการประเมินการเลื่อนวิทยฐานะด้วย (2) ผลที่เกิดขึ้นกับโรงเรียนและชุมชน ทำให้เกิดการเชื่อมความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างโรงเรียนและชุมชน และเยาวชนเห็นคุณค่าของชุมชนเพิ่มขึ้น โดยชุมชนให้ความร่วมมือในกิจกรรมของโรงเรียนเพิ่มขึ้น และ (3) ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียน นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีความสุขในการเรียนรู้ โดยกระบวนการเรียนรู้เกิดจากการได้เห็นของจริง ได้ปฏิบัติจริง ทำให้เกิดประสบการณ์ สามารถเข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้นและจดจำได้ดี ก่อให้เกิดทักษะกระบวนการ และยังเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สามารถนำความรู้ที่ได้ไปปฏิบัติในชีวิตจริงได้ โดยมีรายละเอียดข้อมูลจากการสัมภาษณ์ดังนี้

ครูมีความคิดเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนนอกจากส่งผลให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้แล้วยังส่งผลให้ตนเองมีความภาคภูมิใจ มีความสุขในการจัดการเรียนการสอนอีกด้วย

“เราก็ได้แต่ความภาคภูมิใจ... ส่วนใหญ่ก็ต้องการให้นักเรียนได้”

(สัมภาษณ์ครูกรณีศึกษาคนที่ 4, 17 ก.พ. 2554)

“พี่ก็ได้อะไรเยอะนะ พาเด็กไปเรียนรู้ตอนแรก ๆ เราก็ยังไม่ค่อยมีประสบการณ์ ก็ได้ความรู้... เราก็ได้ความรู้เยอะ หลาย ๆ อย่างที่ไม่มีในหนังสือ เราก็ได้ ”

(สัมภาษณ์ครูกรณีศึกษาคนที่ 2, 22 ก.พ. 2554)

“...ได้ความภูมิใจ ...”

(สัมภาษณ์ครูกรณีศึกษาคนที่ 3, 4 มี.ค. 2554)

“ผมก็ได้ความสุข ได้ความรู้ เรียนรู้ไปพร้อมกับเด็ก ลองผิดลองถูกกัน ที่สำคัญอยู่ในชุมชน เราให้ชุมชนสอนคนในชุมชน... สอนทั้งลูก สอนทั้งแม่ ก็เกิดความผูกพันกัน มีความเข้าใจกัน เราไปไหนมาไหนคนก็รู้จักไม่เกลียด ก็ดี”

(สัมภาษณ์ครูกรณีศึกษาคนที่ 1, 7 ก.พ. 2554)

“ในการจัดการสอนจากแหล่งการเรียนรู้ทำให้ประเมินผลตามตัวชี้วัดได้ง่าย ”

(สัมภาษณ์ครูกรณีศึกษาคนที่ 2, 28 ก.พ. 2554)

“ความภูมิใจ ปลื้มใจ”

(สัมภาษณ์ครูกรณีศึกษาคนที่ 5, 2 มี.ค. 2554)

“นี่อย่างทำอาจารย์ 3 ผู้ตรวจดูของผม รู้ว่าทำจริง ก็ให้ผ่าน... ผมก็ทำเรื่องการใช้แหล่งการเรียนรู้ หลักสูตรท่องถิ่น เกี่ยวกับเรื่องกระเจียวนี้แหละ”

(สัมภาษณ์ครูกรณีศึกษาคนที่ 1, 15 ก.พ. 2554)

ผลที่เกิดขึ้นจากการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนที่เกิดประโยชน์กับโรงเรียนและชุมชน คือ ทำให้เกิดการเชื่อมความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างโรงเรียนและชุมชน และเยาวชนเห็นคุณค่าของชุมชนเพิ่มขึ้น โดยชุมชนให้ความร่วมมือในกิจกรรมของโรงเรียนเพิ่มขึ้น

“ประโยชน์ที่ทางโรงเรียนก็ได้เยอะมาก ได้ประชาสัมพันธ์โรงเรียน... ชุมชนก็จะได้มีส่วนร่วมในโรงเรียน ชุมชนถ้ามีส่วนร่วมในโรงเรียนก็จะรู้ความเป็นไปของชุมชนว่ามีอะไรบ้าง โรงเรียนพัฒนาไปแค่ไหน มีหลักสูตรอะไรพัฒนาลูกหลาน...ชุมชนจะเชื่อมั่นในโรงเรียน ว่าโรงเรียนมีกิจกรรมเยอะ ก็จะมั่นใจ เป็นการประชาสัมพันธ์โรงเรียนไปในตัว”

(สัมภาษณ์ครูกรณีศึกษาคนที่ 3, 3 มี.ค. 2554)

“เป็นการตอบสนองต่อยุทธศาสตร์สถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่น แหล่งเรียนรู้ในชุมชนที่ทุกคนจะต้องช่วยกันอนุรักษ์ และเป็นการเสริมประสบการณ์เกี่ยวกับอาชีพการใช้ชีวิตประจำวัน จำเป็นที่สถานศึกษาต้องเกี่ยวข้องทุก ๆ ที่”

(สัมภาษณ์ครูกรณีศึกษาคนที่ 2, 22 ก.พ. 2554)

“โรงเรียนมีความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน”

(สัมภาษณ์ครูกรณีศึกษาคนที่ 1, 7 ก.พ. 2554)

“เป็นการเปิดโรงเรียน พี่ว่าเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีอย่างหนึ่งระหว่างบ้าน โรงเรียน และชุมชน”

(สัมภาษณ์ครูกรณีศึกษาคนที่ 4, 17 ก.พ. 2554)

ผลการสัมภาษณ์ครูกรณีศึกษาเกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียนจากการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน พบว่า ทำให้นักเรียนได้รับความรู้ มีความสุข สนุกสนานกับการเรียน ทำให้เกิดความเข้าใจในเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้น จดจำได้นานขึ้น เกิดทักษะบวนการได้ปฏิบัติจริง มีความสามัคคี เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน ซึ่งส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และผลที่เกิดขึ้นทางอ้อมต่อตัวนักเรียนคือ นักเรียนมีความรู้ในการประกอบอาชีพ หารายได้ระหว่างเรียนและได้รับการสนับสนุนทุนทางการศึกษา

“เด็กจะได้รับประสบการณ์ตรง ผลจะส่งตรงไปกับเด็กส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น เพราะเด็กได้เห็นโดยตรง ได้ปฏิบัติจริง ก็คือถ้าเราพูด เด็กก็จะฟัง แต่นึกภาพไม่ออก เด็กไม่ได้เห็นจริง ...เมื่อเด็กไปเค้าก็จะได้สอบถามผู้รู้ในเรื่องนั้นโดยตรง เด็กก็มีความสนใจมากขึ้นไง สนใจมาก ดีกว่าเราพูดหน้ากระดาน”

(สัมภาษณ์ครูกรณีศึกษาคนที่ 2, 22 ก.พ. 2554)

“ด้านการเรียนรู้.. ได้รับบริจาคสิ่งของเยอะโดยเฉพาะทุนการศึกษา... เด็กได้อุ่นรักษ์ รักธรรมชาติ มีความสุข สนุกไม่น่าเบื่อ แถมยังได้อาชีพ ชุมชนก็ได้”

(สัมภาษณ์ครูกรณีศึกษาคนที่ 1, 7 ก.พ. 2554)

“เด็กได้จิตสาธารณะ ความเสียสละ ได้ความสามัคคีนะ ทำงานกับเพื่อนก็ได้ใจเพื่อน...”

(สัมภาษณ์ครูกรณีศึกษาคนที่ 3, 3 มี.ค. 2554)

“นักเรียนสามารถหาความรู้ได้ด้วยตนเองทั้งในและนอกเวลาเรียน แหล่งเรียนรู้บางอย่างสามารถนำไปประกอบอาชีพได้ ความสามารถสร้างและพัฒนาชิ้นงานให้มีคุณภาพได้ดีขึ้น นักเรียนมีทักษะด้านอาชีพ สามารถนำไปประกอบอาชีพได้ มีความรัก ภาคภูมิใจในชุมชนของตนเอง ”

(สัมภาษณ์ครูกรณีศึกษาคนที่ 4, 17 ก.พ. 2554)

“เป็นสังคมจริง ๆ ที่นักเรียนต้องเรียนรู้และต้องสัมผัสด้วยชีวิตจริง ๆ ให้ประสบการณ์จริง โดยประโยชน์ต่อนักเรียน คือได้นำความรู้ที่ได้ศึกษาจากแหล่งเรียนรู้มาใช้ในชีวิตประจำวัน ทั้งต่อตนเอง ต่อเพื่อน ต่อครอบครัว นอกจากนี้ยังทำให้นักเรียนมีความภาคภูมิใจ และเพิ่มพูนประสบการณ์ให้นักเรียนได้โดยตรง สามารถนำข้อดี ข้อคิด ที่ไปพบเห็นมา มาแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับเพื่อน ทำให้นักเรียนสนใจเรียนดีขึ้น”

(สัมภาษณ์ครูกรณีศึกษาคนที่ 5, 2 มี.ค. 2554)

“การเรียนรู้ของเด็ก... ส่วนมากถ้าได้ลงมือปฏิบัติจริง รู้แล้วก็ปฏิบัติเลย จะเป็นสิ่งที่ยั่งยืน ไม่ลืมได้ตลอดเลย แถมยังไปต่อยอดรุ่นน้องได้อีก ไปเล่าประสบการณ์ให้รุ่นน้องฟัง เรียนในห้องเรียนเค้าก็ไม่เห็นภาพ แต่ถ้าเค้าได้ลงมือทำเองก็จะได้ประสบการณ์ตรงเลย และที่ว่าเด็กเค้าต้องรักท้องถิ่นเพิ่มขึ้นแน่นอน”

(สัมภาษณ์ครูกรณีศึกษาคนที่ 2, 28 ก.พ. 2554)

“ช่วยเพิ่มประสบการณ์ตรง นักเรียนได้รับความรู้ตามความเป็นจริง ช่วยให้เกิดจิตสำนึกในการรักหวงแหนภูมิปัญญาท้องถิ่นให้มั่นคงตลอดไป”

(สัมภาษณ์ครูกรณีศึกษาคนที่ 3, 4 มี.ค. 2554)

“ช่วยให้นักเรียนเกิดความรู้ เรียนรู้ได้เร็วเกิดความจำ เกิดทักษะจากประสบการณ์ตรง มีความตระหนักถึงคุณค่าของความรู้ความเป็นมาของวัฒนธรรมที่ต้องหวงแหน สามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันหรือถ่ายทอดให้ผู้อื่นให้มีความรู้ต่อ ๆ ไป นักเรียนบางคนอาจจะเปลี่ยนทัศนคติที่ไม่ดีให้กลับเป็นดีดีขึ้นกว่าเดิมและไม่มองในแง่ร้ายต่อไป นักเรียนมีความกระตือรือร้นสนใจในการเรียน มีความรู้เพิ่มขึ้น มีประสบการณ์มากขึ้น กล้าแสดงออกมากขึ้น กล้าตัดสินใจปัญหา หาวิธีแก้ปัญหาได้เอง พึ่งตนเองได้ เวลาเรียนมีอารมณ์แจ่มใส ร่าเริง เบิกบานมากกว่าปกติ และที่ว่าเมื่อเรียนเรื่องของชุมชนนะ นักเรียนมีความตระหนักรัก และหวงแหนสิ่งที่มีอยู่ในชุมชนและก็จะรักษาอนุรักษ์ไว้”

(สัมภาษณ์ครูกรณีศึกษาคนที่ 4, 21 ก.พ. 2554)

ผลการสัมภาษณ์นักเรียนกรณีศึกษา เมื่อนักเรียนได้ไปเรียนรู้จากแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน นักเรียนเกิดเจตคติที่ดีในการเรียน เรียนอย่างมีความสุข สามารถนำความรู้ไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้ ได้ความสามัคคี เสียสละ และมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้น

“ได้ความรู้ค่ะ สนุกกว่าเรียนอยู่ในห้อง เรียนในห้องได้แต่ฟังครู ไม่เข้าใจ ไปเรียนปฏิบัติจริง หนูก็ตั้งใจฟัง เพื่อนก็เจียบ ยังได้ทำจริง ๆ ด้วย... ได้รู้ว่าในชุมชนเราก็มีของดีอยู่ น่าจะมีที่เดียวในโลก ตอนเรียนหนูก็ตั้งใจเรียนนะ ตั้งใจฟัง ตั้งใจจด ไม่เข้าใจก็ถามเลย”

(สัมภาษณ์นักเรียนของครูกรณีศึกษาคนที่ 4, 17 ก.พ. 2554)

“สนุก ได้ความรู้ครับ ช่วยให้มีสมาธิด้วยเพราะตั้งใจฟัง เกรงใจผู้สอน ...นำไปทำจริงได้ เอาไปประกอบอาชีพก็ทำได้ และผมว่าทำให้เกิดความรักและความภูมิใจในบ้านผมนะ”

(สัมภาษณ์นักเรียนของครูกรณีศึกษาคนที่ 4, 17 ก.พ. 2554)

“ได้รู้วิธีทำ ได้ปฏิบัติการทำเทียน สามารถนำไปประกอบอาชีพได้และทำเป็นอาชีพเสริมได้ ... เรียนนอกห้องเรียนทำให้ได้เปลี่ยนบรรยากาศได้ความรู้... และสามารถนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้”

(สัมภาษณ์นักเรียนของครูกรณีศึกษาคนที่ 4, 17 ก.พ. 2554)

“ได้เป็นผู้นำครับ ได้ความสามัคคีร่วมมือกัน ได้ความรู้ สนุก... มีความรับผิดชอบมาก...”

(สัมภาษณ์นักเรียนของครูกรณีศึกษาคนที่ 3, 4 มี.ค. 2554)

“มีความอดทนเพิ่มขึ้น มีความสนใจมากกว่า... ชอบ อยากเรียนแบบนี้อีก ดีมาก... มีความเสียสละมากขึ้น สนุก”

(สัมภาษณ์นักเรียนของครูกรณีศึกษาคนที่ 3, 4 มี.ค. 2554)

“ได้ความเสียสละ อดทน สนุกสนาน เฮฮา พวกเพื่อนช่วยกันดี ทำให้รักกัน”

(สัมภาษณ์นักเรียนของครูกรณีศึกษาคนที่ 3, 4 มี.ค. 2554)

“ได้ความรู้ ทำให้จำได้ไม่ลืมครับ... เกิดความรัก ความภาคภูมิใจในท้องถิ่น ได้เกิดมีจิตสำนึกที่จะพัฒนาชุมชนและอนุรักษ์วัฒนธรรมและสืบทอดต่อไป ก็ทำให้พวกผมเกิดมีความรัก รักสถานที่และผู้คน และจะเผยแพร่ต่อ ๆ ไป”

(สัมภาษณ์นักเรียนของครูกรณีศึกษาคนที่ 2, 28 ก.พ. 2554)

“ได้ความรู้ที่แปลกใหม่และนำไปใช้ในชีวิตได้จริงค่ะ แล้วพวกเราก็ช่วยกันทำขายด้วยนะ”

(สัมภาษณ์นักเรียนของครูกรณีศึกษาคนที่ 2, 28 ก.พ. 2554)

“ได้ทำ ได้ปฏิบัติจริง ได้ความรู้มากกว่าในหนังสือเรียน... ได้เห็นอุปกรณ์ในการทำจริง มีความสุขกว่าอยู่ในห้อง และมีรายได้ด้วย”

(สัมภาษณ์นักเรียนของครูกรณีศึกษาคนที่ 1, 18 ก.พ. 2554)

“ได้รู้ว่างานที่ชาวบ้านทำนั้น ทำอย่างไร และมีอะไรบ้าง ชาวบ้านก็เก่งเหมือนกันมีความรู้รอบตัวเยอะ ในอนาคตข้างหน้าเราอาจนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันก็ได้”

(สัมภาษณ์นักเรียนของครูกรณีศึกษาคนที่ 1, 15 ก.พ. 2554)

“ได้เห็นธรรมชาติค่ะ วิชาศิลปะก็ได้มานั่งวาดรูปกลางธรรมชาติ มีศาลาได้ยินเสียงนกร้อง.. มีความสุข... อย่างการเรียนทำขนม ก็ได้เรียนจากกลุ่มแม่บ้าน คำมีเทคนิคดี เราก็ได้เรียนด้วย... ถ้าอย่างเช่นที่ทำให้เข้าใจในหนังสือดีขึ้น ก็การทำงานเกลือค่ะ ได้จำไม่ลืมเลย”

(สัมภาษณ์นักเรียนของครูกรณีศึกษาคนที่ 2, 28 ก.พ. 2554)“

“... ผมว่าได้เกิดทักษะการทำงาน ได้กลุ่ม เพื่อนช่วยกัน... ก็ช่วยกันทำในกลุ่ม ชยันมาก ตั้งใจกว่าอยู่ในห้องอีก”

(สัมภาษณ์นักเรียนของครูกรณีศึกษาคนที่ 1, 15 ก.พ. 2554)

“ได้ความรู้ ได้ฝึกด้วยตนเอง ได้ประสบการณ์ รู้สึกดีนะครับ ภูมิใจที่ได้ไปเรียนที่ชุมชน และได้เรียนกับบุคคลที่มีฝีมือ”

(สัมภาษณ์นักเรียนของครูกรณีศึกษาคนที่ 5, 2 มี.ค. 2554)

“ได้รู้วัฒนธรรมค่ะ กล้าแสดงออกมากขึ้น”

(สัมภาษณ์นักเรียนของครูกรณีศึกษาคนที่ 5, 2 มี.ค. 2554)

“สนุก ได้เห็นอะไรเยอะแยะ”

(สัมภาษณ์นักเรียนของครูกรณีศึกษาคนที่ 5, 2 มี.ค. 2554)

ตอนที่ 4 แนวทางการส่งเสริมการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้

ครูมีความคิดเห็นว่าการส่งเสริมการใช้แหล่งการเรียนรู้ชุมชนสำหรับการจัดการศึกษา คือ ควรมีการสนับสนุนด้านงบประมาณ ควรมีการจัดนิทรรศการแสดงผลงานเกี่ยวกับการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ โดยผู้บริหารกระตุ้นส่งเสริม ให้กำลังใจ และนิเทศติดตาม

“ แนวทางในการส่งเสริม เราไม่ใช่ผู้บริหารเราก็สั่งไม่ได้ ต้องผู้บริหารกระตุ้นสนับสนุน ตอนนี้มีระบบเครือข่าย โรงเรียนใกล้ ๆ เราก็จัดกิจกรรมบูรณาการ เราเอาตัวครูเราเป็นเครื่องมือ เป็นแหล่งเรียนรู้ให้โรงเรียนอื่นเข้ามา... เราก็เอา 4-5 โรงเรียนมาเรียนรู้อกับเรา ปฏิบัติตนให้เป็นตัวอย่าง คำก็จะมาขอสูตรขอแผนเราไป อาจารย์ต่าง ๆ ก็สนใจ...มีโรงเรียนในเครือข่ายมา open house เปิดให้โรงเรียนอื่นมาศึกษางาน ทั้ง 8 กลุ่มสาระ...งบประมาณก็เป็นสิ่งสำคัญ ถ้ามีงบประมาณมามาก ก็สามารถจัดกิจกรรมได้บ่อยขึ้น...ถ้ามีการหลอมรวมข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ ในแต่ละกลุ่มสาระ ก็จะทำให้มีข้อมูลประกอบการพานักเรียนไป...”

(สัมภาษณ์ครูกรณีศึกษาคนที่ 2, 22 ก.พ. 2554)

“ อยากให้ผู้บริหารหรือเขต สนับสนุนคนที่คิดอะไรที่แปลก คิดนอกกรอบ ต้องให้ความสำคัญ อย่าไปปิดกั้น น่าจะสนับสนุน...แหล่งการเรียนรู้รอบ ๆ โรงเรียน มีเยอะนำมาใช้ในการจัดการศึกษาได้ทั้งนั้น ร่วมกันทั้งโรงเรียนจัดโครงการขึ้นมา...”

(สัมภาษณ์ครูกรณีศึกษาคนที่ 1, 7 ก.พ. 2554)

“ ช่วยกันส่งเสริมการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน ช่วยกันเผยแพร่ประชาสัมพันธ์แหล่งเรียนรู้ในชุมชน การจัดนิทรรศการทางวิชาการ และการขอรับการสนับสนุนด้านงบประมาณจากหน่วยงานต่าง ๆ ”

(สัมภาษณ์ครูกรณีศึกษาคนที่ 4, 17 ก.พ. 2554)

“ มีการประสานความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ หน่วยงานอื่น หรือชาวบ้านเยอะ ๆ ผู้บริหาร ส่งเสริมกระตุ้นครู โดยมีงบประมาณจูงใจ มีการติดตามการดำเนินงาน... ยกย่องชมเชยผู้ที่จัดการศึกษาได้ประสบผลสำเร็จก็จะมีกำลังใจนะ ”

(สัมภาษณ์ครูกรณีศึกษาคนที่ 5, 2 มี.ค. 2554)

“ มีการจัดนิทรรศการผลงานเด่น ๆ ของแต่ละโรงเรียนที่จัดการศึกษาโดยใช้แหล่งเรียนรู้ทุกเทอม แต่ละโรงเรียนก็จะกระตุ้นกันเอง แล้วก็ต้องมีงบให้ด้วยนะ ”

(สัมภาษณ์ครูกรณีศึกษาคนที่ 3, 3 มี.ค. 2554)

ส่วนที่ 3 ผลการสังเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

ในตอนนี้นำผู้วิจัยนำผลวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ และผลวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพมาสังเคราะห์ ในประเด็นดังนี้ (1) วิธีการจัดการศึกษาของครู โดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน (2) ผลที่เกิดขึ้นจากการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน และ (3) แนวทางการส่งเสริมการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ ได้ผลการสังเคราะห์ ดังนี้

(1) วิธีการจัดการศึกษาของครู

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการจัดการศึกษาของครูจำนวน 394 คน พบว่า ครูมีพฤติกรรมด้านการเรียนรู้ของตนเองอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.52$) ด้านการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.26$) ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.46$) และด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้มาก ($\bar{X} = 3.57$) โดยข้อมูลดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์กรณีศึกษา โดยสามารถสรุปประเด็นดังนี้

1. ด้านการเรียนรู้ของตนเอง ครูมีการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับปราชญ์ชาวบ้านอยู่เสมอ
2. ด้านการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน มีการจัดทำเอกสารทะเบียนเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน เพื่อความสะดวกในการจัดการศึกษา
3. ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ มีการจัดการศึกษาโดย สอดแทรกในเนื้อหาวิชาพื้นฐาน เปิดรายวิชาเพิ่มเติม หรือเปิดเป็นกิจกรรมชุมนุม โดยให้นักเรียนได้เรียนจากแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ในชุมชน
4. ด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ มีการจัดกิจกรรมโดยให้นักเรียนร่วมวัฒนธรรม ประเพณีของชุมชน และมีการติดต่อประสานงานระหว่างโรงเรียน ชุมชน และหน่วยงานต่าง ๆ

ตาราง 4.46 ผลการสังเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการจัดการศึกษาของคุณครู

ประเด็น		ผลการสังเคราะห์
ข้อมูลเชิงปริมาณ	ข้อมูลเชิงคุณภาพ	
การเรียนรู้ของตนเอง		
ด้านการเรียนรู้ของตนเอง อยู่ในระดับมาก	มีการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง ส่วนใหญ่ศึกษาจากอินเทอร์เน็ตและหนังสือ มีการได้รับคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญและได้รับการอบรมโดยแทรกอยู่ในวิธีการจัดการศึกษา	มีการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง จากการปฏิบัติจริง มีการศึกษาสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมของชุมชน จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับปราชญ์ชาวบ้าน
การรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน		
ด้านการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง	มีการจัดทำทะเบียนเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน โดยมีขั้นตอนดังนี้ ขั้นที่ 1 ทำการสำรวจข้อมูลจากสถานที่จริง จากการสอบถามผู้รู้ หรือค้นคว้าจากอินเทอร์เน็ต ขั้นที่ 2 ทำการจดบันทึกลักษณะแหล่งการเรียนรู้ เช่น สิ่งที่น่าสนใจ สถานที่ตั้ง การเดินทาง ระยะเวลาในการเดินทาง ผู้รับผิดชอบ และภาพถ่ายสถานที่จริง ขั้นตอนที่ 3 ทำการจัดประเภทแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน เช่น แบ่งตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ แบ่งตามหมวดหมู่ของผลิตภัณฑ์ หรือแบ่งตามระยะเวลาในการเดินทาง เป็นต้น ส่วนเหตุผลที่ไม่ได้จัดทำเนื่องจาก เมื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนมาแล้ว แต่ไม่ได้มีการหลอมรวมเป็นรูปเล่ม เนื่องจากต้องประสานกับบุคคลหลายฝ่าย จึงไม่ได้จัดทำเอกสารข้อมูล	มีการรวบรวม ค้นคว้า และจัดทำเอกสารทะเบียนแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนไว้เป็นข้อมูลสำหรับการจัดการศึกษา โดยวิธีการจัดทำ มีดังนี้ (1) สำรวจข้อมูลแหล่งการเรียนรู้จากสถานที่จริง สอบถามผู้รู้ หรือค้นคว้าจากอินเทอร์เน็ต (2) บันทึกลักษณะแหล่งการเรียนรู้ที่ทำการสำรวจ (3) จัดประเภทแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน เพื่อให้สะดวกและเหมาะสมสำหรับนำมาจัดการศึกษา

ตาราง 4.46 (ต่อ)

ประเด็น		ผลการสังเคราะห์
ข้อมูลเชิงปริมาณ	ข้อมูลเชิงคุณภาพ	
การจัดกระบวนการเรียนรู้		
ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ อยู่ในระดับปานกลาง	ประเภทของแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนส่วนใหญ่ใช้จัดการศึกษา คือ แหล่งการเรียนรู้ประเภทสถานที่ในชุมชน โดยเป็นสถานที่ที่เป็นธรรมชาติและเป็นสถานที่ที่ถ่ายทอดภูมิปัญญาของชุมชน วิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้ มี 3 วิธี คือ (1) สอดแทรกในเนื้อหาวิชาพื้นฐาน (2) เปิดรายวิชาเพิ่มเติม (3) เปิดเป็นกิจกรรมชุมนุม	มีการจัดการศึกษาโดย สอดแทรกในเนื้อหาวิชาพื้นฐาน เปิดรายวิชาเพิ่มเติม หรือเปิดเป็นกิจกรรมชุมนุม โดยให้นักเรียนได้เรียนจากแหล่งการเรียนรู้ที่มีอยู่ในชุมชน
การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้		
ด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้มากที่สุด	มีการจัดกิจกรรมโดยให้นักเรียนร่วมวัฒนธรรมประเพณีของชุมชน และมีการติดต่อประสานงานระหว่างโรงเรียน ชุมชน และ หน่วยงานต่าง ๆ	มีการจัดกิจกรรมโดยให้นักเรียนร่วมวัฒนธรรมประเพณีของชุมชน และมีการติดต่อประสานงานระหว่างโรงเรียน ชุมชน และ หน่วยงานต่าง ๆ อยู่เสมอ

(2) ผลที่เกิดขึ้นจากการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน

2.1 ผลที่เกิดขึ้นกับครู

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลผลที่เกิดขึ้นกับครู จำนวน 394 คน พบว่า ผลที่เกิดขึ้น 5 อันดับแรก ได้แก่ (1) การมีความสัมพันธ์ที่ดีกับคนในชุมชนมากยิ่งขึ้น ($\bar{X} = 3.97$) (2) ทำให้เข้าร่วมกิจกรรมในชุมชนมากขึ้นและเป็นผู้มีส่วนในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมประเพณีของชุมชน ($\bar{X} = 3.96$) (3) เป็นผู้มีส่วนในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมประเพณีของชุมชน ($\bar{X} = 3.96$) (4) ศึกษาแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนและรู้จักชุมชนมากขึ้น ($\bar{X} = 3.81$) และ (5) ได้รับความร่วมมือช่วยเหลือจากหน่วยงานและบุคลากรในชุมชนมากขึ้น ($\bar{X} = 3.81$) โดยข้อมูลดังกล่าวมีประเด็นที่สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพและมีประเด็นเพิ่มเติมจากการสัมภาษณ์ครูกรณีศึกษา โดยสามารถสรุปประเด็นดังนี้

1. ด้านเจตคติ ครูมีความภาคภูมิใจในตนเอง มีความสุขในการจัดการเรียนการสอน
2. ด้านความรู้ ได้รับความรู้เพิ่มเติม มีการเรียนรู้ไปพร้อมกับนักเรียน ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้ที่มีประสบการณ์โดยตรง

- ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน มีความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนมากยิ่งขึ้น เป็นส่วนหนึ่งในการช่วยอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมประเพณีของชุมชน ทำให้ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานและชุมชนในการจัดการศึกษามากขึ้น

2.2 ผลที่เกิดขึ้นกับชุมชน

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลผลที่เกิดขึ้นกับชุมชน ของครูจำนวน 394 คน พบว่า ผลที่เกิดขึ้น 3 อันดับแรก ได้แก่ (1) ชุมชนมีความรักและความภาคภูมิใจในภูมิปัญญาท้องถิ่นของตน ($\bar{X} = 3.93$) (2) ชุมชนให้ความร่วมมือในกิจกรรมของโรงเรียนเพิ่มขึ้น ($\bar{X} = 3.91$) และ (3) สิ่งแวดล้อมและสถานที่ในชุมชนได้รับการดูแลรักษาเพิ่มขึ้น ($\bar{X} = 3.88$) โดยข้อมูลดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์กรณีศึกษา โดยสามารถสรุปประเด็นดังนี้

- เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างโรงเรียนและชุมชน โดยชุมชนให้ความร่วมมือในกิจกรรมของโรงเรียนเพิ่มขึ้น
- มีความสัมพันธ์ที่ดีกับคนในชุมชนมากยิ่งขึ้น ชุมชนรู้จักโรงเรียนและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
- สิ่งแวดล้อมและสถานที่ในชุมชนได้รับการดูแลรักษาเพิ่มขึ้น โดยเยาวชนเห็นคุณค่าของชุมชน

2.3 ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียน

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียน จากความคิดเห็นของครู จำนวน 394 คน และนักเรียน จำนวน 427 คน พบว่า ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียนโดยภาพรวม 5 อันดับแรก ได้แก่ (1) การได้รับความรู้ที่หลากหลาย สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้สูงสุด ($\bar{X} = 3.99$) (2) เกิดความคิดสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 3.90$) (3) เกิดความรักและศรัทธาในภูมิปัญญาท้องถิ่นและชุมชนของตน ($\bar{X} = 3.89$) (4) เข้าใจวัฒนธรรม ประเพณี ค่านิยมของชุมชน เกิดเจตคติที่ดีต่อชุมชน ($\bar{X} = 3.86$) และ (5) เกิดปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนและท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.85$) โดยข้อมูลดังกล่าวมีประเด็นที่สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพและมีประเด็นเพิ่มเติมจากการสัมภาษณ์ครูและนักเรียนกรณีศึกษา โดยสามารถสรุปผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียนได้เป็นการเรียนรู้ใน 3 ด้าน ดังนี้

- ด้านเจตคติการเรียนรู้ ได้แก่ นักเรียนเกิดความสนุกสนาน มีความสุขในการเรียน มีความสนใจในการเรียนมากขึ้น เข้าใจวัฒนธรรม ประเพณี ค่านิยมของชุมชน เกิดเจตคติที่ดีต่อชุมชน และเกิดความรักและศรัทธาในภูมิปัญญาท้องถิ่นและชุมชนของตน

2. ด้านกระบวนการเรียนรู้ ได้แก่ นักเรียนเกิดกระบวนการทำงานร่วมกับผู้อื่น เกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับคนรอบข้างมากขึ้น นำไปสู่ความสามัคคี เกิดการพัฒนาทักษะกระบวนการมากขึ้น เกิดความคิดสร้างสรรค์ สามารถต่อยอด และเผยแพร่ความรู้ได้และเกิดการพัฒนาทักษะกระบวนการมากขึ้น
3. ด้านเนื้อหา ได้แก่ นักเรียนมีความเข้าใจเนื้อหาและจดจำเนื้อหาได้ง่ายขึ้น ได้รับความรู้ที่กว้างและลึกซึ้งมากขึ้น มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้น และได้รับความรู้ที่หลากหลาย สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

ตาราง 4.47 ผลการสังเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นจากการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน

ประเด็น		ผลการสังเคราะห์
ข้อมูลเชิงปริมาณ	ข้อมูลเชิงคุณภาพ	
ผลที่เกิดขึ้นกับครู		
(1) การมีความสัมพันธ์ที่ดีกับคนในชุมชนมากยิ่งขึ้น	ครูผู้สอนได้ความภาคภูมิใจในตนเอง มีความสุขในการจัดการเรียนการสอน ได้รับความรู้เพิ่มเติม และมีความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน	(1) ด้านเจตคติมีความภาคภูมิใจในตนเอง มีความสุขในการจัดการเรียนการสอน
(2) ทำให้เข้าร่วมกิจกรรมในชุมชนมากขึ้นและเป็นผู้มีส่วนในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมประเพณีของชุมชน		(2) ด้านความรู้ได้รับความรู้เพิ่มเติม มีการเรียนรู้ไปพร้อมกับนักเรียน ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้ที่มีประสบการณ์โดยตรง
(3) เป็นผู้มีส่วนในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมประเพณีของชุมชน		(3) ด้านความสัมพันธ์กับชุมชนมีความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนมากยิ่งขึ้น เป็นส่วนในการช่วยอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมประเพณีของชุมชน
(4) ได้รับความร่วมมือ ช่วยเหลือจากหน่วยงานและบุคลากรในชุมชนมากขึ้น		ทำให้ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานและชุมชนในการจัดการศึกษามากขึ้น
(5) ศึกษาแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนและรู้จักชุมชนมากขึ้น		
ผลที่เกิดขึ้นกับชุมชน		
(1) การมีความสัมพันธ์ที่ดีกับคนในชุมชนมากยิ่งขึ้นสูงสุด	ทำให้เกิดการเชื่อมความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างโรงเรียนและชุมชน และเยาวชนเห็นคุณค่าของชุมชนเพิ่มขึ้น โดยชุมชนให้ความร่วมมือในกิจกรรมของโรงเรียนเพิ่มขึ้น	เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างโรงเรียนและชุมชน โดยชุมชนให้ความร่วมมือในกิจกรรมของโรงเรียนเพิ่มขึ้น ชุมชนรู้จักโรงเรียนและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากขึ้น โดยชุมชนได้เห็นการดำเนินงานของโรงเรียน เห็นกิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัดให้แก่ลูกหลาน ทำให้เกิดความเชื่อมั่นในโรงเรียน และยังเป็นกำลังเสริมให้สิ่งแวดล้อมและสถานที่ในชุมชนได้รับการดูแลรักษาเพิ่มขึ้น โดยเยาวชนเห็นคุณค่าของชุมชน
(2) ชุมชนให้ความร่วมมือในกิจกรรมของโรงเรียนเพิ่มขึ้น		
(3) สิ่งแวดล้อมและสถานที่ในชุมชนได้รับการดูแลรักษาเพิ่มขึ้น		

ตาราง 4.47 (ต่อ)

ประเด็น		ผลการสังเคราะห์
ข้อมูลเชิงปริมาณ	ข้อมูลเชิงคุณภาพ	
ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียน		
(1) การได้รับความรู้ที่หลากหลาย สามารถนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้สูงสุด	นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีความสุขในการเรียนรู้ โดย กระบวนการเรียนรู้เกิดจากการได้ เห็นของจริง ได้ปฏิบัติจริง ทำให้	<p>(1) ด้านเจตคติการเรียนรู้ เกิดความสุขสนุกสนาน มีความสุขในการเรียน มีความสนใจในการเรียนมากขึ้น เข้าใจวัฒนธรรม ประเพณี ค่านิยมของชุมชน เกิด เจตคติที่ดีต่อชุมชน และเกิดความรักและศรัทธาใน ภูมิปัญญาท้องถิ่นและชุมชนของตน</p> <p>(2) ด้านกระบวนการเรียนรู้ เกิดกระบวนการทำงานร่วมกับผู้อื่น เกิดการ แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับคนรอบข้างมากขึ้น นำไปสู่ความสามัคคี เกิดการพัฒนาทักษะ กระบวนการมากขึ้น เกิดความคิดสร้างสรรค์ สามารถต่อยอด และเผยแพร่ความรู้ได้</p> <p>(3) ด้านเนื้อหา มีความเข้าใจเนื้อหาและจดจำเนื้อหาได้ง่าย ขึ้น ได้รับความรู้ที่กว้างและลึกซึ้งมากขึ้น มี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้น และได้รับความรู้ที่ หลากหลาย สามารถนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้</p>
(2) เกิดความคิดสร้างสรรค์	เห็นของจริง ได้ปฏิบัติจริง ทำให้	
(3) เกิดความรักและศรัทธาในภูมิ ปัญญาท้องถิ่นและชุมชนของตน	เกิดประสบการณ์ สามารถเข้าใจ เนื้อหาได้ง่ายขึ้นและจดจำได้ดี	
(4) เข้าใจวัฒนธรรม ประเพณี ค่านิยมของชุมชน เกิดเจตคติที่ดี ต่อชุมชน	ก่อให้เกิดทักษะกระบวนการ และ ยังเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สามารถนำความรู้ที่ได้ไปปฏิบัติใน ชีวิตจริงได้	
(5) เกิดปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนและ ท้องถิ่น		

(3) แนวทางการส่งเสริมการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลแนวทางการส่งเสริมการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ใน ชุมชน ของผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และครู โดยมีประเด็นที่ สอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ครูภูมิปัญญา สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ด้านงบประมาณ โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติม หรือจัดหางบประมาณสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยร่วมกันระดม ทรัพยากรใช้ประโยชน์ให้คุ้มค่า และลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น
2. ด้านการจัดการเรียนการสอน ควรมีการส่งเสริมการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น โดยมีการ กำหนดไว้ในวิสัยทัศน์และโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา โดยดำเนินงานอย่างจริงจัง และดำเนินโครงการอย่างต่อเนื่อง
3. ควรจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน แต่งตั้งคณะกรรมการหรือ สถานศึกษาร่วมกับชุมชนและนักเรียนศึกษาข้อมูลแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนและจัดทำ เอกสารสารสนเทศเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอน
4. ควรส่งเสริมพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ ส่งเสริม ปรับปรุงและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ใน ชุมชนให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ที่สมบูรณ์แบบเหมาะสมแก่การเรียนรู้ของนักเรียนและ

ควรส่งเสริมการขึ้นทะเบียนแหล่งการเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งยกย่องเชิดชูภูมิปัญญาท้องถิ่น

5. ด้านการส่งเสริมการจัดการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมกระตุ้นอย่างจริงจัง และควรมีการจัดนิทรรศการวิชาการแสดงผลงานการจัดการศึกษาเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์และวิธีการจัดการศึกษา และควรสร้างเครือข่ายระหว่างโรงเรียนและชุมชนในการวางแผนการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน
6. การประชาสัมพันธ์ หน่วยงานทุกภาคส่วนควรประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ที่มีอยู่ในชุมชน โดยมีการประชาสัมพันธ์ผ่านทางสื่อต่าง ๆ เช่น อินเทอร์เน็ต สถานีราชการ เอกสารคู่มือ เป็นต้น
7. ด้านการนิเทศ ควรมีการประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและนิเทศ กำกับติดตามประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

ตาราง 4.48 ผลการสังเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้

ประเด็น		ผลการสังเคราะห์
ข้อมูลเชิงปริมาณ	ข้อมูลเชิงคุณภาพ	
(1) ด้านงบประมาณ		
<ul style="list-style-type: none"> - ควรระดมทรัพยากรจากหน่วยงานองค์กรส่วนท้องถิ่น - ควรจัดหางบประมาณสนับสนุนจาก อบต. และเทศบาล - ควรจัดงบประมาณตอบแทนค่าวิทยากรท้องถิ่น - สำนักงานเขตพื้นที่ควรจัดสรรงบประมาณให้เพิ่มเติม - ควรจัดกิจกรรมแบบบูรณาการเพื่อลดค่าใช้จ่าย 	<p>ควรมีการสนับสนุนด้านการงบประมาณ เพื่อที่จะได้นำนักเรียนไปเรียนรู้ได้บ่อยขึ้น และมีค่าตอบแทนวิทยากร</p>	<p>สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติม หรือจัดหางบประมาณสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยร่วมกันระดมทรัพยากรใช้ประโยชน์ให้คุ้มค่า และลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น</p>
(2) ด้านการจัดการเรียนการสอน		
<ul style="list-style-type: none"> - หน่วยงานราชการ องค์กรส่วนท้องถิ่น ควรส่งเสริมและพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นอย่างจริงจัง - ควรกำหนดไว้ในโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา และในวิสัยทัศน์ - ควรจัดหน่วยวิชาเพิ่มเติม สอนเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยเฉพาะ - ควรมีการจัดการศึกษาโดยดำเนินโครงการอย่างต่อเนื่อง 	<p>ควรร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ของโรงเรียน และนำมาปฏิบัติอย่างจริงจัง</p>	<p>ควรมีการส่งเสริมการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น โดยมีการกำหนดไว้ในวิสัยทัศน์และโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา โดยดำเนินงานอย่างจริงจังและดำเนินโครงการอย่างต่อเนื่อง</p>

ตาราง 4.48 (ต่อ)

ประเด็น		ผลการสังเคราะห์
ข้อมูลเชิงปริมาณ	ข้อมูลเชิงคุณภาพ	
(3) จัดทำข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน		
<ul style="list-style-type: none"> - คว้าศึกษาข้อมูลแหล่งการเรียนรู้จัดทำเนียบสาระเนื้อหา - คว้าสำรวจค้นหาแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน จัดแยกประเภท - คว้ารวบรวมรายชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น - คว้าจัดทำสารสนเทศเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้อย่างเป็นรูปธรรม ต่อเนื่อง และนำมาใช้จริง - สถานศึกษาควรสำรวจและจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน ให้ชุมชนและนักเรียนร่วมกันจัดหาแหล่งการเรียนรู้ 	<p>ควรถัดทำข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ แล้วมีการหลอมรวมเป็นเอกสารของโรงเรียน</p>	<p>ควรถัดตั้งคณะกรรมการหรือสถานศึกษาร่วมกับชุมชนและนักเรียนศึกษาข้อมูลแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนและจัดทำเอกสารสารสนเทศเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอน</p>
(4) ส่งเสริมพัฒนาแหล่งการเรียนรู้		
<ul style="list-style-type: none"> - หน่วยงานต่าง ๆ ควรเสนอ/พัฒนาแหล่งการเรียนรู้ให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ที่สมบูรณ์แบบ - คว้าจัดทำแผนพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน - ทุภาคส่วนควรร่วมกันพัฒนาปรับปรุงแหล่งการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับการเรียนรู้ของนักเรียน - คว้าขึ้นทะเบียนแหล่งการเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น - คว้าสนับสนุน ยกย่องให้มีปราชญ์ชาวบ้านเพิ่มขึ้น - คว้าส่งเสริมสนับสนุนปราชญ์ชาวบ้านในชุมชนให้มีเอกลักษณ์ที่โดดเด่น 	<p>แหล่งการเรียนรู้รอบ ๆ โรงเรียน มีหลากหลาย ควรถัดนำมาใช้ในการจัดการศึกษา โดยดูให้เหมาะสมกับบริบทโรงเรียนและนักเรียน</p>	<p>ควรถัดส่งเสริม ปรับปรุงและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ที่สมบูรณ์แบบเหมาะสมแก่การเรียนรู้ของนักเรียน และส่งเสริมการขึ้นทะเบียนแหล่งการเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งยกย่องเชิดชูภูมิปัญญาท้องถิ่น</p>
5) การส่งเสริมการจัดการศึกษา		
<ul style="list-style-type: none"> - คว้าส่งเสริมการจัดนิทรรศการวิชาการนำเสนอเอกสาร ผลงานเกี่ยวกับการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน - คว้าบริหารสถานศึกษาควรถัดส่งเสริมกระตุ้น ให้ครูจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ - คว้าประสานงานนักวิชาการ จัดทำคู่มือการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน 	<p>คว้าบริหารควรกระตุ้นส่งเสริม ซึ่งคว้าบริหารมีบทบาทสำคัญในการวางนโยบายการจัดการศึกษาของโรงเรียน</p>	<p>คว้าบริหารสถานศึกษาควรถัดส่งเสริมกระตุ้นอย่างจริงจัง และมีการจัดนิทรรศการวิชาการแสดงผลงานการจัดการศึกษาเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์และวิธีการจัดการศึกษาและสร้างเครือข่ายระหว่างโรงเรียนและชุมชนในการวางแผนการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน</p>

ตาราง 4.48 (ต่อ)

ประเด็น		ผลการสังเคราะห์
ข้อมูลเชิงปริมาณ	ข้อมูลเชิงคุณภาพ	
<ul style="list-style-type: none"> - ผู้บริหารควรมีนโยบายการส่งเสริมที่ชัดเจน - ควรมีการสร้างเครือข่ายระหว่างโรงเรียน แลกเปลี่ยนให้ครูที่ประสบความสำเร็จถ่ายทอดความรู้หรือแลกเปลี่ยนประสบการณ์ - ควรสร้างเครือข่ายโรงเรียนและชุมชนในการวางแผนการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน 		
(6) การประชาสัมพันธ์		
<ul style="list-style-type: none"> - ควรประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ที่มีอยู่ในชุมชน - ควรประชาสัมพันธ์ผู้ที่ประสบความสำเร็จอย่างต่อเนื่อง - ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้เห็นความสำคัญและให้ความรู้ มีข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ในจังหวัดทางอินเทอร์เน็ตและ เอกสารต่าง ๆ - เจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานในระดับท้องถิ่น ระดับอำเภอ หรือระดับจังหวัด ควรเสนอ/ประชาสัมพันธ์แหล่งการเรียนรู้เชิญชวนให้นักเรียนไปเรียนรู้ 	<p>ควรจัดนิทรรศการการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนของโรงเรียนเพื่อประชาสัมพันธ์ เป็นแบบอย่างในการจัดการศึกษาสำหรับโรงเรียนอื่น</p>	<p>หน่วยงานทุกภาคส่วนควรประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ที่มีอยู่ในชุมชน โดยมีการประชาสัมพันธ์ผ่านทางสื่อต่างๆ เช่น อินเทอร์เน็ต สถานที่ราชการ เอกสาร คู่มือ เป็นต้น</p>
(7) ด้านการนิเทศ		
<ul style="list-style-type: none"> - ควรมีการประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง - ควรมีการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง 	<p>ผู้บริหารควรมีการติดตามการดำเนินงาน ยกย่องชมเชยผู้ที่จัดการศึกษาได้ประสบความสำเร็จ</p>	<p>ควรมีการประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง</p>

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) วิเคราะห์การรับรู้ของผู้เกี่ยวข้องต่อนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน (2) วิเคราะห์พฤติกรรมของผู้เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน (3) ศึกษาผลของพฤติกรรมจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนที่เกิดกับครู ชุมชน และการเรียนรู้ของนักเรียน และ (4) ศึกษาแนวทางการส่งเสริมจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน

กลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และนักเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ประกอบด้วย (1) ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดชัยภูมิ จำนวน 15 คน (2) ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 263 คน (3) ครู จำนวน 394 คน และ (4) นักเรียน จำนวน 427 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถามเพื่อศึกษาการรับรู้ต่อนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน ศึกษาพฤติกรรมในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน เพื่อศึกษาผลของพฤติกรรมจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนที่เกิดกับครู ชุมชน และการเรียนรู้ของนักเรียน และเพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม จำนวน 4 ฉบับ ได้แก่ แบบสอบถามผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 15 ฉบับ แบบสอบถามสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 400 ฉบับ แบบสอบถามสำหรับครู จำนวน 600 ฉบับ และแบบสอบถามนักเรียน จำนวน 600 ฉบับ รวม 1,615 ฉบับ ซึ่งแบบสอบถามนี้ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน และตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเที่ยงรายฉบับ ดังนี้ 0.888, 0.965, 0.963 และ 0.956 ตามลำดับ และได้รับอัตราการตอบกลับของแบบสอบถามทั้งหมด 1,101 ฉบับ (แบ่งเป็นผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 15 ฉบับ ผู้บริหารสถานศึกษา 265 ฉบับ ครู 394 ฉบับ และนักเรียน 427 ฉบับ) คิดเป็น 68.17 % ของแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติบรรยาย และสถิติทดสอบค่าเฉลี่ย ได้แก่ สถิติทดสอบค่าที (t-test) และสถิติทดสอบความแปรปรวน (ANOVA) ขั้นตอนที่ 2 เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพจากกลุ่มตัวอย่างครูที่ทำการคัดเลือกจากขั้นตอนที่ 1 เพื่อศึกษาผลของพฤติกรรมจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนที่เกิดกับการเรียนรู้ของ

นักเรียน และศึกษาแนวทางการส่งเสริมการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสังเกตและแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา จากนั้นนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ และผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพมาสังเคราะห์ในขั้นตอนที่ 3 เพื่อสร้างข้อสรุปเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนที่เกิดกับครู ชุมชน และการเรียนรู้ของนักเรียน และศึกษาแนวทางการส่งเสริมการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน โดยทำการสังเคราะห์ด้วยวิธีวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) เพื่อหาความสอดคล้องของเนื้อหา

ภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุ 51 ปีขึ้นไป ทั้งหมดจบการศึกษาระดับปริญญาโท ส่วนใหญ่มีตำแหน่งรองผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และทำงานมาแล้วเป็นระยะเวลามากกว่า 10 ปี กลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุ 51 ปีขึ้นไป จบการศึกษาระดับปริญญาโท มีตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการโรงเรียน ทำงานมาแล้วเป็นระยะเวลามากกว่า 10 ปี และส่วนใหญ่อยู่โรงเรียนประถมศึกษา กลุ่มตัวอย่างครูส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 51 ปีขึ้นไป จบการศึกษาระดับปริญญาตรี สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยมากที่สุด ทำงานมาแล้วเป็นระยะเวลามากกว่า 10 ปี และมีระดับวิทยฐานะชำนาญการพิเศษมากที่สุด และสอนอยู่โรงเรียนประถมศึกษา และกลุ่มตัวอย่างนักเรียนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุอยู่ในช่วง 12-15 ปีมากที่สุด รองลงมาคือ ช่วง 16-18 ปี ส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ระดับชั้นมัธยมศึกษา และมีเกรดเฉลี่ยสะสม 2.51-3.00 มากที่สุด

สรุปผลการวิจัย

การสรุปผลวิจัยในครั้งนี้ นำเสนอเป็น 4 ตอน ได้แก่ (1) การรับรู้ของผู้เกี่ยวข้องต่อนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน (2) พฤติกรรมของผู้เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน (3) ผลที่เกิดขึ้นจากนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน และ (4) แนวทางการส่งเสริมการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. การรับรู้ของผู้เกี่ยวข้องต่อนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน

ผู้เกี่ยวข้องมีการรับรู้ต่อนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนด้านความต้องการนโยบาย ความชัดเจนของนโยบาย และการนำนโยบายไปปฏิบัติโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และมีการรับรู้ในแต่ละด้านสอดคล้องกัน โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดในด้านความต้องการนโยบาย รองลงมาคือ ด้านความชัดเจนของนโยบาย และด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด โดยมีรายละเอียดแต่ละด้าน ดังนี้

1.1 ด้านความต้องการนโยบายผู้เกี่ยวข้องเห็นด้วยมากที่สุดในเรื่องแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนมีความสำคัญนักเรียนควรที่จะได้เรียนรู้ รองลงมาคือ การจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนทำให้นักเรียนรักท้องถิ่น และมีความเห็นน้อยที่สุดในเรื่องการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนช่วยพัฒนาทักษะการเรียนรู้

1.2 ด้านความชัดเจนของนโยบายผู้เกี่ยวข้องเห็นด้วยมากที่สุดในเรื่องพระราชบัญญัติการศึกษา มีการกำหนดและส่งเสริมให้ใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนสำหรับจัดการศึกษา รองลงมาคือพระราชบัญญัติการศึกษา มีการกำหนดวัตถุประสงค์ในการใช้แหล่งการเรียนรู้ไว้อย่างชัดเจน และมีความเห็นน้อยที่สุดในเรื่องการได้รับการอบรมเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน

1.3 ด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติผู้เกี่ยวข้องเห็นด้วยมากที่สุดในเรื่อง โรงเรียน(สำนักงานเขต) ส่งเสริมให้จัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน รองลงมาคือโรงเรียน(สำนักงานเขต) กำหนดนโยบายการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนที่ชัดเจนสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล และมีความเห็นน้อยที่สุดในเรื่องเมื่อเสนอโครงการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน ท่านได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานอย่างเหมาะสม

1.4 ผู้บริหารสถานศึกษาเพศหญิง มีการรับรู้นโยบายด้านความต้องการนโยบายและการนำนโยบายไปปฏิบัติสูงกว่าผู้บริหารสถานศึกษาเพศชาย ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษามีการรับรู้ความชัดเจนของนโยบายมากกว่าผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาส และโรงเรียนประถมศึกษา และ ผู้บริหารสถานศึกษาตำแหน่งรองผู้บริหารสถานศึกษามีการรับรู้นโยบายไปปฏิบัติมากกว่าตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.5 ครูที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีการรับรู้ด้านความต้องการนโยบายมากกว่าครูที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีมีการรับรู้ด้านความชัดเจนของนโยบายมากกว่าครูที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี และครูที่มีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ มีความต้องการนโยบายมากกว่าครูที่มีวิทยฐานะเชี่ยวชาญและเชี่ยวชาญพิเศษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. พฤติกรรมของผู้เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน

2.1 ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีพฤติกรรมในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนโดยภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าการส่งเสริมสนับสนุนสถานศึกษา และการนิเทศติดตาม อยู่ในระดับมาก แต่มีการจัดทำรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่นอยู่ในระดับปานกลาง

2.2 ผู้บริหารสถานศึกษา มีพฤติกรรมในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน โดยภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ การส่งเสริมสนับสนุนครูผู้สอน การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ การนิเทศ ติดตาม และการกำหนดแผนกิจกรรม ตามลำดับ

2.3 ครู มีพฤติกรรมในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนโดยภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การเรียนรู้ของตนเองและการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนและด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่อยู่ในระดับปานกลาง โดยวิธีการจัดการศึกษาที่ครูใช้มากที่สุด คือ การนำนักเรียนร่วมประเพณี วัฒนธรรมในชุมชน

3. ผลที่เกิดขึ้นจากนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน

3.1 ผลต่อครูผู้สอน ทำให้ครูมีความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนมากยิ่งขึ้น เกิดเจตคติที่ดีมีความภาคภูมิใจในตนเอง มีความสุขในการจัดการเรียนการสอน และยังทำให้ครูเกิดการเรียนรู้ไปพร้อมกับการจัดการเรียนการสอน

3.2 ผลต่อชุมชน ทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีกับคนในชุมชนมากยิ่งขึ้น ชุมชนให้ความร่วมมือในกิจกรรมของโรงเรียนเพิ่มขึ้น และสิ่งแวดล้อม สถานที่ในชุมชนได้รับการดูแลรักษาเพิ่มขึ้น

3.3 ผลต่อนักเรียน ทำให้เกิดการเรียนรู้ใน 3 ด้านได้แก่ ด้านเนื้อหา ทำให้ได้รับความรู้ที่หลากหลาย สามารถนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้ ด้านเจตคติการเรียนรู้ ทำให้นักเรียนมีความสุขในการเรียน และด้านกระบวนการเรียนรู้ ทำให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเองและเกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น

4. แนวทางการส่งเสริมการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้

แนวทางที่ช่วยเพิ่มและส่งเสริมการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน คือ ควรมีการสนับสนุนด้านงบประมาณในการจัดการศึกษา ควรส่งเสริมการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น ควรจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน ควรส่งเสริมพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่สมบูรณ์แบบ โดยผู้บริหารสถานศึกษากระตุ้นส่งเสริมอย่างจริงจัง พร้อมทั้งมีการนิเทศกำกับติดตามอย่างต่อเนื่อง โดยมีรายละเอียดดังนี้

- (1) ด้านงบประมาณ โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติม หรือจัดหางบประมาณสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยร่วมกันระดมทรัพยากรให้ประโยชน์ให้คุ้มค่า และลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น

- (2) ด้านการจัดการเรียนการสอน ควรมีการส่งเสริมการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น โดยมีการกำหนดไว้ในวิสัยทัศน์และโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา โดยดำเนินงานอย่างจริงจังและดำเนินโครงการอย่างต่อเนื่อง
- (3) ควรจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน โดยแต่งตั้งคณะกรรมการหรือสถานศึกษาร่วมกับชุมชนและนักเรียนศึกษาข้อมูลแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนและจัดทำเอกสารสารสนเทศเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอน
- (4) ควรส่งเสริมพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ โดยส่งเสริม ปรับปรุงและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ที่สมบูรณ์แบบเหมาะสมแก่การเรียนรู้ของนักเรียน และส่งเสริมขึ้นทะเบียนแหล่งการเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งยกย่องเชิดชูภูมิปัญญาท้องถิ่น
- (5) ด้านการส่งเสริมการจัดการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมกระตุ้นอย่างจริงจัง และมีการจัดนิทรรศการวิชาการแสดงผลงานการจัดการศึกษาเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์และวิธีการจัดการศึกษา และสร้างเครือข่ายระหว่างโรงเรียนและชุมชนในการวางแผนการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน
- (6) ด้านการประชาสัมพันธ์ หน่วยงานทุกภาคส่วนควรประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ที่มีอยู่ในชุมชน โดยมีการประชาสัมพันธ์ผ่านทางสื่อต่าง ๆ เช่น อินเทอร์เน็ต สถานีราชการ เอกสารคู่มือ เป็นต้น
- (7) ด้านการนิเทศ ควรมีการประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

อภิปรายผลการวิจัย

1. การรับรู้ของผู้เกี่ยวข้องต่อนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน

การที่ผู้เกี่ยวข้องของทุกกลุ่ม ได้แก่ ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และครู มีการรับรู้นโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ผู้เกี่ยวข้องทั้ง 3 กลุ่ม มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในด้านความต้องการนโยบาย รองลงมาคือ ด้านความชัดเจนของนโยบาย ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้เกี่ยวข้องเห็นถึงความสำคัญและประโยชน์ของนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน อาทิเช่น แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนช่วยพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน ทำให้นักเรียนรักท้องถิ่น สามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ประกอบกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตราที่ 25 และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ที่มีการส่งเสริมให้จัด

การศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน ทำให้ผู้เกี่ยวข้องมีการรับรู้ความชัดเจนในการจัดการศึกษา โดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน แต่ในด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติในทุกกลุ่มผู้เกี่ยวข้องมีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าด้านความต้องการนโยบายและความชัดเจนของนโยบาย ซึ่งเมื่อวิเคราะห์จากข้อคำถามย่อยในประเด็นด้านการนำนโยบายมาปฏิบัติ ประเด็นเรื่องเมื่อเสนอโครงการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน ท่านได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานอย่างเหมาะสมมีค่าเฉลี่ยน้อยสุด ทั้งนี้จะเห็นได้ว่า กลุ่มผู้เกี่ยวข้องมีความคิดเห็นในการนำนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนมาปฏิบัติยังมีข้อจำกัดในเรื่องของงบประมาณ ซึ่งเป็นส่วนประกอบสำคัญของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับเรื่องวิทย์ เกษสุวรรณ (2551) ที่ให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านทรัพยากร เช่น งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ ที่หน่วยงานควรให้การสนับสนุน เพื่อให้ผู้ปฏิบัติได้ตอบสนองต่อนโยบายในการปฏิบัติมากขึ้น ถ้าผู้ปฏิบัติไม่มีทรัพยากร การทำงานอาจล่าช้าหรือทำให้นโยบายไม่ถูกนำไปปฏิบัติ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุณิสา สมสมัย (2550) ได้ศึกษาปัญหาการใช้แหล่งการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า การขาดงบประมาณจัดเป็นปัญหาประการหนึ่งที่ทำให้ครูไม่สามารถน่านักเรียนไปยังแหล่งการเรียนรู้ได้ ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ (2550) ได้มีแนวทางให้บริหารจัดการแหล่งการเรียนรู้ โดยการบริหารงบประมาณให้เกิดประโยชน์คุ้มค่ามากที่สุด โดยแหล่งที่มาของเงินประมาณ คือ อาจใช้เงินนอกงบประมาณและเงินงบประมาณ โดยใช้จ่ายตามระเบียบของราชการมาบริหารจัดการ หรือระดมทรัพยากรจากทุกภาคส่วนมาใช้จัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน

2. พฤติกรรมของผู้เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน

2.1 ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีพฤติกรรมในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยมีพฤติกรรมด้านการส่งเสริมสนับสนุนสถานศึกษา อาทิเช่น ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมเพื่อสืบสานวัฒนธรรมและประเพณีของชุมชน ส่งเสริมให้สถานศึกษา ครู และชุมชนเห็นความสำคัญของการนำแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนมาจัดการศึกษา และด้านการนิเทศติดตามโดยมีการนำผลการติดตามและประเมินผล มาใช้ปรับปรุงและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน และพัฒนาการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน อยู่ในระดับมาก แต่มีการจัดทำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่นอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเมื่อวิเคราะห์จากข้อคำถามย่อยในประเด็นด้านการจัดทำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น ประเด็นเรื่องการทำงานร่วมกับสถานศึกษา และชุมชนในการกำหนดนโยบายและวางแผนการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนสำหรับจัดการศึกษาน้อยสุด ทั้งนี้อาจเนื่องจาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต้องร่วมกับสถานศึกษาและชุมชน ในการจัดทำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น เพื่อให้สถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการ

สอนในเรื่องเกี่ยวกับชุมชน ท้องถิ่น โดยดำเนินการให้ฝ่ายต่าง ๆ อาทิ โรงเรียน ผู้ปกครอง ประชาชนในท้องถิ่น นักธุรกิจชุมชน ได้มีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำกรอบหลักสูตร (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552) ดังนั้นการทำกรอบหลักสูตรท้องถิ่นจึงมีการประสานงานกับบุคลากรในหลาย ๆ หน่วยงาน ทำให้ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีพฤติกรรมกาปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

2.2 ผู้บริหารสถานศึกษา มีพฤติกรรมในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน โดยภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ การส่งเสริมสนับสนุนครูผู้สอน การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ การนิเทศติดตาม และการกำหนดแผนกิจกรรม ตามลำดับ ทั้งนี้จะเห็นว่าพฤติกรรมในทุกด้านอยู่ในระดับมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการส่งเสริมสนับสนุนครูผู้สอนในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน ผู้บริหารสถานศึกษามีพฤติกรรมอยู่ในระดับมาก อาทิเช่น ส่งเสริมให้จัดกิจกรรมเพื่อสืบสานวัฒนธรรมและประเพณีของชุมชน ให้นำแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนมาใช้ในการจัดการศึกษา และนำนักเรียนไปศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองกับแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน เป็นต้น ซึ่งเป็นสิ่งที่สอดคล้องกับนโยบายการส่งเสริมให้จัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และจากการศึกษางานวิจัยของประไพพรรณ ผ่องสวัสดิ์ (2549) และวิทยาภรณ์ สุขสนธิวงศ์ (2552) ที่ทำการศึกษากการส่งเสริมการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง จึงทำให้เห็นแนวโน้มที่ผู้บริหารสถานศึกษามีพฤติกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนในทิศทางที่มากขึ้น

2.3 การที่ครูมีพฤติกรรมในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนโดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การเรียนรู้ของตนเองและการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในระดับมาก ส่วนด้านการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนและด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้แก่ การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ การเรียนรู้ของตนเอง การจัดกระบวนการเรียนรู้ และการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากการมีพฤติกรรมด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้มากที่สุด อาทิเช่น การนำนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมสืบสานวัฒนธรรมประเพณีของชุมชน ร่วมกับชุมชนในการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน ทั้งนี้อาจเนื่องจากการนำนักเรียนร่วมประเพณี วัฒนธรรมในชุมชน เป็นสิ่งที่สอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตของนักเรียนและคนในชุมชน ประกอบกับมีการปฏิบัติจนเป็น

ประเพณีวัฒนธรรมสืบต่อกันมา และเมื่อพิจารณาประเภทของแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนที่ครู ศึกษานิเทศก์ ส่วนใหญ่ใช้จัดการศึกษา คือ แหล่งการเรียนรู้ประเภทสถานที่ในชุมชน โดยเป็นสถานที่ที่เป็น ธรรมชาติและเป็นสถานที่ที่ถ่ายทอดภูมิปัญญาของชุมชน การที่ครูส่วนใหญ่เลือกใช้แหล่ง การเรียนรู้ประเภทสถานที่ เนื่องจากในแต่ละชุมชนมีทรัพยากรธรรมชาติและเอกลักษณ์ที่โดดเด่นของ แต่ละชุมชนที่ครูต้องการให้นักเรียนเรียนรู้ในสิ่งที่ใกล้ตัว ประกอบกับแหล่งการเรียนรู้ประเภทสถานที่ ธรรมชาติ สามารถจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการได้หลายกลุ่มสาระการเรียนรู้ และเมื่อพิจารณา แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนประเภทวัสดุ อุปกรณ์ในชุมชน ครูศึกษานิเทศก์มีการนำมาใช้จัดการศึกษาน้อย ทั้งนี้ควรมีการกระตุ้นส่งเสริมให้นำวัสดุ อุปกรณ์ที่มีอยู่ในธรรมชาติและในท้องถิ่น เช่น พืชประจำ ท้องถิ่น ดิน หิน แร่ ที่มีอยู่ในชุมชน เป็นต้น มาบูรณาการหรือประกอบในเนื้อหา เพื่อให้ นักเรียนได้ เรียนรู้ เป็นการกระตุ้นความสนใจ อีกทั้งยังให้นักเรียนได้เห็นของจริง รู้จักทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น เพิ่มขึ้น

ส่วนพฤติกรรมด้านการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนน้อยที่สุด ทั้งนี้อาจ เนื่องจาก การรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน ต้องใช้เวลาและประสานความร่วมมือ กับบุคคลทั้งในโรงเรียนและชุมชน มีการจัดทำเอกสารรวบรวมเป็นรูปเล่ม เมื่อครูขาดการประสานงาน ทำให้การจัดทำเอกสารทะเบียนเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ขาดความต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับ นายฤศ นุรักษ์ มณีภักดี (2549) ที่ได้ศึกษาการรวบรวมข้อมูลและจัดกลุ่มแหล่งการเรียนรู้ ได้กล่าวว่า ส่วนมาก แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน ซึ่งถือว่าเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่สำคัญมีจำนวนมาก แต่โรงเรียนยังไม่ได้มีการ รวบรวม จัดกลุ่ม ตลอดจนจัดทำฐานข้อมูล เพื่อให้ครูผู้สอนสามารถเลือกใช้ได้สะดวกและยังสามารถ ใช้แหล่งการเรียนรู้ที่มีอยู่อย่างหลากหลายมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างคุ้มค่าเกิด ประสิทธิภาพมากที่สุด จะเห็นได้ว่า การรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ จัดเป็นเรื่องที่สำคัญ เป็นประโยชน์ในการจัดการศึกษา เพื่อให้เกิดความสะดวกแก่ครูผู้สอนและทำให้เกิดประสิทธิภาพใน การจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน ดังนั้น ครูและบุคลากรทุกคน จะต้องทำงานเป็นทีม รับผิดชอบการดำเนินการจัดหาและรวบรวมข้อมูลแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนที่สำคัญ และใช้จัดกิจกรรม การเรียนรู้ ที่บูรณาการเข้ากับแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมศักยภาพของนักเรียนและใช้แหล่ง การเรียนรู้ในชุมชนให้เกิดประโยชน์สูงสุด (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550) โดยวิธีการจัดทำเอกสารหรือ ฐานข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน มีขั้นตอนดังนี้ (1) ทำการสำรวจข้อมูลจากสถานที่จริง จากการสอบถามผู้รู้ หรือค้นคว้าจากอินเทอร์เน็ต (2) ทำการจดบันทึกลักษณะแหล่งการเรียนรู้ เช่น สิ่ง ที่น่าสนใจ สถานที่ตั้ง ความสำคัญ ความเหมาะสมกับวิชากลุ่มสาระใด เป็นต้น และ (3) ทำการจัด

ประเภทแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน เช่น แบ่งตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ แบ่งตามหมวดหมู่ของสถานที่ หรือผลิตภัณฑ์ หรือแบ่งตามระยะเวลาในการเดินทาง

3. ผลที่เกิดขึ้นจากนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน

3.1 การจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน ทำให้ครูมีความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน มากยิ่งขึ้น เนื่องจากครูได้นำนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน และเรียนรู้วิถีชีวิตในชุมชน ทำให้เข้าร่วมกิจกรรมในชุมชนมากขึ้นและเป็นผู้มีส่วนในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมประเพณีของชุมชน นอกจากนี้ครูเกิดเจตคติที่ดี มีความภาคภูมิใจในตนเอง มีความสุขในการจัดการเรียนการสอน ทั้งนี้ เนื่องจากเมื่อครูจัดการเรียนการสอนโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างตั้งใจ และมีความสุข นักเรียนมีพฤติกรรมเป็นไปตามความคาดหวังของครู ทำให้ครูเกิดความรู้สึภาคภูมิใจ และมีความสุขในการจัดการศึกษา อีกทั้งครูยังได้เรียนรู้ไปพร้อมกับนักเรียน ได้รับประสบการณ์เพิ่มเติม เนื่องจาก การที่ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้ที่ มีประสบการณ์ตรง ทำให้เกิดการเรียนรู้เพิ่มขึ้น สอดคล้องกับทิตนา แชมมณี (2550) ที่กล่าวว่า ครูต้องพัฒนาตนเองไม่หยุดนิ่ง ต้องเรียนรู้ไปพร้อมกับนักเรียน พร้อมทั้งจะแสวงหาความรู้ และเรียนรู้ควบคู่ไปกับการจัดการเรียนการสอน

3.2 ผลต่อชุมชน จากการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน ส่งผลให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างโรงเรียนและชุมชน ชุมชนให้ความร่วมมือในกิจกรรมของโรงเรียนเพิ่มขึ้น ทั้งนี้อาจเนื่องจาก เมื่อครูนำนักเรียนไปเรียนรู้จากแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนหรือการนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาชุมชนและผู้ปกครองได้มีส่วนในการจัดประสบการณ์ให้กับนักเรียน ได้ร่วมวางรากฐานทางขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม และค่านิยมแก่นักเรียน เกิดการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ทำให้ชุมชนและผู้ปกครองเข้าใจโรงเรียนเห็นการดำเนินงานของโรงเรียน ส่งผลให้ชุมชนและผู้ปกครองคอยช่วยเหลือการดำเนินงานของโรงเรียนทั้งทรัพยากร และปัจจัยด้านต่าง ๆ สอดคล้องกับยุวรัตน์ จงใจรักษ์ (2547) และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2541) ที่กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษามีความสำคัญในแง่ที่คนในชุมชนจะได้ทราบกิจการต่าง ๆ ของโรงเรียน เป็นการสร้างความเชื่อถือ ความมั่นใจ ทั้งยังเป็นการสนับสนุนให้คนในชุมชนเข้ามาช่วยเหลือกิจการต่าง ๆ ของโรงเรียน ส่งเสริมให้คนในชุมชนมีความเข้าใจ ให้ความสำคัญของการศึกษาว่าเป็นหน้าที่ของทุกคนที่ต้องให้ความสนใจและมีส่วนร่วมดูแลจัดการศึกษาของโรงเรียนต่อไป นอกจากนี้ ผลที่เกิดขึ้นกับชุมชนจากการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน ยังทำให้นักเรียนเกิดความรัก และศรัทธาในภูมิปัญญาท้องถิ่นและเห็นคุณค่าของชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับ Abravanel (2003) ได้ศึกษาการสร้างกระบวนการเรียนรู้ โดยใช้บทบาทการมี

ส่วนร่วมของชุมชน พบว่า นักเรียนเกิดการเรียนรู้ มีความรักและผูกพันกับชุมชน และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในชุมชน

3.3 ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียนจากการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ใน 3 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านเจตคติการเรียนรู้ นักเรียนเกิดความสนุกสนาน มีความสุขในการเรียน มีความสนใจในการเรียนมากขึ้น เนื่องจาก การที่นักเรียนได้เปลี่ยนบรรยากาศจากการเรียนในห้องเรียน ที่มีสภาพแวดล้อมและสื่อต่าง ๆ ที่นักเรียนเคยเห็นประจำ มาเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นประสบการณ์จริงในสภาพแวดล้อมก็แตกต่างไปจากการเรียนในห้องเรียน มาเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นไปที่กระบวนการกลุ่ม นักเรียนสามารถศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง และสามารถนำความรู้เหล่านั้นมาแลกเปลี่ยนกับคนรอบข้างได้ จึงทำให้นักเรียนเกิดความสุข และความสนุกสนานในการเรียน สอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2544) และธนพล กลิ่นเมือง (2550) ที่กล่าวว่า นักเรียนจะเกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียน เมื่อนักเรียนได้รับประสบการณ์ตรง โดยให้นักเรียนเกิดความรู้สึกรัก และอารมณ์ต่อสิ่งที่เรียนรู้ ได้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่น และได้ลงมือปฏิบัติ จะทำให้นักเรียนเกิดเจตคติที่ดีขึ้นช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมี เจตคติที่ดีต่อการเรียน (2) ด้านกระบวนการเรียนรู้ ได้แก่ นักเรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง กระบวนการทำงานร่วมกับผู้อื่น เกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับคนรอบข้างมากขึ้น นำไปสู่ความสามัคคี เกิดการพัฒนาทักษะกระบวนการมากขึ้น เกิดความคิดสร้างสรรค์ สามารถต่อยอด และเผยแพร่ความรู้ได้และเกิดการพัฒนากิจกรรมกระบวนการมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับสมจิต สวธนไพบุลย์ (2550) และ American Institutes for Research (2005) ที่พบว่า การเรียนรู้ในแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายทำให้นักเรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีวิธีการสร้างความรู้ ได้คิด แก้ปัญหาด้วยตนเองและได้ลงมือปฏิบัติจริง อีกทั้งยังได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่น (3) ด้านความรู้ ได้แก่ นักเรียนมีความเข้าใจเนื้อหาและจดจำเนื้อหาได้ง่ายขึ้น ได้รับความรู้ที่กว้างและลึกซึ้งมากขึ้น รวมทั้งสามารถจดจำบทเรียนได้นาน ทำให้ได้รับความรู้ที่หลากหลาย สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ทั้งนี้เนื่องมาจากการที่นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ได้เห็นของจริง เกิดการเรียนรู้ตามวิธีของตนเอง ซึ่งจะทำให้นักเรียนเข้าใจและสามารถจดจำความรู้ที่ได้รับได้นานยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545); มาลีรัฐ สมภาณ (2550) และ Dietz (2002) ที่ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งการเรียนรู้ นักเรียนจะได้เรียนรู้จากประสบการณ์ จึงได้ฝึกปฏิบัติหาความรู้และสรุปความรู้ได้ด้วยตนเองทำให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ จนเป็นผู้ที่คิดเป็นและเกิดการใฝ่รู้ใฝ่เรียนอย่างต่อเนื่อง ได้เรียนรู้ ได้ค้นพบความรู้ที่นอกเหนือจากหนังสือเรียน

4. แนวทางการส่งเสริมการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้

แนวทางที่ช่วยเพิ่มและส่งเสริมการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน คือ ควรมีการสนับสนุนการจัดสรรงบประมาณสำหรับส่งเสริมการจัดการศึกษา โดยเป็นค่าการตอบแทนวิทยากรท้องถิ่น และงบประมาณในการสนับสนุนการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน ทั้งนี้งบประมาณมีส่วนสำคัญในการกระตุ้นส่งเสริมการจัดการศึกษา นอกจากนี้ ควรส่งเสริมการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น จัดทำข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน ควรส่งเสริมพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ที่สมบูรณ์แบบ โดยผู้บริหารสถานศึกษากระตุ้นส่งเสริมอย่างจริงจัง ประกอบกับมีการนิเทศกำกับติดตามอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่กระบวนการศึกษาที่สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2553) ที่กล่าวว่า ควรเน้นความสำคัญของภูมิปัญญามาบูรณาการในหลักสูตรการศึกษา ส่งเสริมหลักสูตรท้องถิ่น พร้อมทั้งจัดตั้งองค์การบริหารรวบรวมข้อมูลภูมิปัญญาไทยโดยเฉพาะ สนับสนุนงบประมาณที่ใช้ในการบริหารจัดการ ประสานงาน เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน ทั้งนี้ผู้บริหารมีส่วนสำคัญในการกำหนดบทบาทของบุคคลในการทำงาน และเป็นผู้ประสานงาน ตลอดจนควบคุม กำกับ ดูแล การปฏิบัติงานให้บรรลุตามเป้าหมาย และจากข้อสังเกตของการศึกษาเชิงคุณภาพ พบว่า ส่วนใหญ่ครูครุภัณฑ์ศึกษา ที่ทำการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนส่วนใหญ่ มีประสบการณ์การทำงานมาแล้วมากกว่า 25 ปี ดังนั้น จึงควรมีแนวทางให้ผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงาน ถ่ายทอดความรู้ที่มีอยู่ในด้านของการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนให้กับครูรุ่นใหม่ เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้วิธีหนึ่ง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

1.1.1 สำนักเขตพื้นที่การศึกษาควรมีการวิเคราะห์ศักยภาพแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนทุกประเภทที่ใช้ในกระบวนการจัดการศึกษา เพื่อทำให้เกิดความน่าเชื่อถือตลอดจนการยกระดับแหล่งการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพื่อกระตุ้นส่งเสริมให้สถานศึกษานำนักเรียนไปเรียนรู้

1.1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรกระตุ้นส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น เพื่อให้การจัดการศึกษาเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของนักเรียนแต่ละชุมชน ซึ่งเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนให้สอดคล้องกับบริบทของชุมชน โดยนักเรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน และเกิดความรักความผูกพันหวงแหน ภาคภูมิใจในท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และพัฒนาท้องถิ่นของตน

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษา

จากผลการวิจัย พบว่า การจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนเกิดประโยชน์ทั้งต่อนักเรียน ครู ชุมชน และสถานศึกษาในหลาย ๆ ด้าน ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรส่งเสริมให้มีการใช้แหล่งการเรียนรู้ในการจัดการศึกษาให้มากขึ้น โดยจัดสรรงบประมาณให้แก่ครูผู้สอนอย่างเพียงพอ รวมทั้งสนับสนุนให้ครูได้เข้าร่วมอบรมหรือเข้าประชุมสัมมนา เพื่อเพิ่มพูนความรู้และเกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์เกี่ยวกับการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนสำหรับจัดการศึกษา

1.3 ครู

จากผลการวิจัย พบว่า ครูยังขาดการรวบรวม การจัดกลุ่ม ตลอดจนการจัดทำฐานข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน ดังนั้น โรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ควรได้รวบรวมและจัดทำทะเบียนแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน เพื่อให้ครูสามารถเลือกใช้แหล่งการเรียนรู้ได้สะดวก และยังสามารถใช้แหล่งการเรียนรู้ที่มีอยู่อย่างหลากหลายมาใช้ในการจัดการศึกษาอย่างคุ้มค่าและเกิดประสิทธิวิภาพมากที่สุด

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ในการวิจัยครั้งนี้การเลือกนักเรียนกรณีศึกษาในการวิจัยเชิงคุณภาพทำการคัดเลือกโดยให้ครูกรณีศึกษาเป็นผู้คัดเลือก ซึ่งอาจทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างนักเรียนกรณีศึกษาเป็นเด็กที่ตั้งใจเรียนอยู่แล้วเป็นส่วนใหญ่ จึงควรมีการคัดเลือกนักเรียนที่มีความหลากหลาย ในด้านของนักเรียนที่มีผลการเรียนสูง ปานกลาง และต่ำ หรือนักเรียนที่ตั้งใจเรียนและนักเรียนที่ไม่ตั้งใจเรียน เพื่อให้ได้มุมมองเกี่ยวกับการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนที่หลากหลายเพิ่มขึ้น

2.2 ควรศึกษากระบวนการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน ในระดับเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อสนองต่อนโยบายการส่งเสริมการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน และเพื่อพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่น

2.3 ควรทำการศึกษาเชิงคุณภาพผลการดำเนินงานของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานที่เป็นแบบอย่างที่ดี (best practices) ในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนในด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและด้านการพัฒนาบุคลากร เพื่อเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาต่าง ๆ ในการที่จะนำแบบอย่างที่ดีไปปฏิบัติให้เหมาะสมกับบริบท สภาพแวดล้อมของตนเอง และเพื่อขยายผลการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนให้แพร่หลาย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กาญจนา เอกะวิภาต. (2541). *แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย*. กรุงเทพฯ: ศูนย์พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- กฤษณรัักษ์ มณีภักดี. (2549). *การรวบรวมข้อมูลและจัดกลุ่มแหล่งเรียนรู้ที่สนับสนุนกระบวนการเรียนการสอนระดับประถมศึกษา ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1*. รายงานการศึกษาอิสระปริญญาามหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. (2547). *การใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและชุมชน*. กรุงเทพฯ: การศาสนา.
- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. (2552). *ร่างแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2544). *เรียนอย่างแจ่มใส...มีความสุข: บันทึกของนักเรียนชั้นประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2445). *แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาและชุมชน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ศาสนา.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2541). *บทบาทของชุมชนกับการศึกษา*. กรุงเทพฯ: พรินทวนกราฟฟิค.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2544). *เฉลิม พรกระแสน. 2544. "ร่วมปฏิรูปการเรียนรู้กับครูต้นแบบ" การปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การสอนแบบ "การแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้"*. กรุงเทพฯ: แคนดิดมีเดีย.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ: พรินทวนกราฟฟิค.
- จินดา กวางษ์กลาง. (2550). *การพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ตำบลคำแคน โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 1 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3)*. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- ชุติมา ประภากรกุล. (2550). การใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอนสาระเศรษฐศาสตร์ในโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ดี สูงสว่าง. (2546). การพัฒนาชุดการเรียนการสอน เรื่อง การส่งเสริมความสามารถและเจตคติในการแสวงหาความรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการใช้กระบวนการเรียนรู้จากแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนและธรรมชาติ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดำริ บุญชู. (2548). การใช้ประโยชน์จากแหล่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา. วารสารวิชาการ, 8(1): 27-31.
- ถาวร อาริศิลป์. (2546). คู่มือแหล่งเรียนรู้ เรื่อง ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- ทศนา แชนณี. (2550). 14 วิธีสอนสำหรับครูมืออาชีพ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธนพล กลิ่นเมือง. (2550). ผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอน 5E ในหน่วยการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์โดยการบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีต่อความสามารถในการทำโครงงานและเจตคติต่อภูมิปัญญาท้องถิ่นของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธนาวรรณ แสงไวศยสุข. (2551). การศึกษาการใช้แหล่งเรียนรู้ของครูโรงเรียนวัดไร่ขิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครปฐม เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ธีรเดช นรัตถรักษา. (2551). ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายรัฐธรรมนูญ 2550 ฉบับประชาชน. กรุงเทพฯ: ไทเนรมิตกิจ อินเทอร์เน็ต โปรเกรสซีฟ
- นิตยา ปิลันธนานนท์, มธุรส จงชัยกิจ และ ศิริรัตน์ นีละคุปต์. (2542). การศึกษาตามมาตรฐาน: แนวคิดสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: แม็ค.
- นุจรินทร์ สิทธิเลิศประสิทธิ์. (2550). การพัฒนาชุดการเรียนการสอน เรื่องธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โดยใช้แหล่งการเรียนรู้ธรรมชาติบริเวณเขตห้ามล่าสัตว์ป่าเขาสมโภชน์ จังหวัดลพบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาการมัธยมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นิจพร สุขสวัสดิ์อำนาจ. (2541). การศึกษาการใช้แหล่งวิทยาการในชุมชนประกอบการเรียนการสอนวิชาชีววิทยาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 10.

- วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาวิทยาศาสตร์ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). *โมเดลลิสเรล สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เนาวรัตน์ ลิขิตวัฒน์เศรษฐ. (2544). แหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียนสร้างเพื่อเด็ก มิได้สร้างเพื่อใคร. *วารสารวิชาการ*, 4(12): 26 – 37.
- ประจักษ์ บุญอารีย์. (2544). *ธรรมชาติกับวิถีชีวิตชุมชนอีสาน*. อุบลราชธานี: สำนักศิลปวัฒนธรรม สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- ประไพพรรณ ผ่องสวัสดิ์. (2549). *การศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน สังกัดเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต1*. สารนิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ประเวศ วะสี. (2543). *การปฏิรูปการเรียนรู้ ผู้เรียนสำคัญที่สุด*. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา แห่งชาติ.
- พนิจดา วีระชาติ. (2543). *การฝึกอบรมกับการพัฒนาอาชีพ*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ภาษิต สุโพธิ์. (2547). *การใช้แหล่งเรียนรู้ธรรมชาติบริเวณโรงเรียนในการพัฒนาการเรียนรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม*. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต สาขาวิชาการมัธยมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- มาลีรัฐ สมภาร. (2550). *การพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง สมุนไพร โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในหมู่บ้านทรัพย์สมบูรณ์ อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดขอนแก่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 2*. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต สาขาวิชาการ ประถมศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ยุวรัตน์ จงใจรักษ์. (2547). *การศึกษาการมีส่วนร่วมระหว่างบ้าน โรงเรียน และชุมชนในการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนปฏิบัติการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน*. วิทยานิพนธ์ ปริญญาามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- ไยดี หงษ์เหิน. (2553). *การพัฒนาความสามารถการเขียนสารคดี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน*. รายงานการศึกษาอิสระปริญญาามหาบัณฑิต สาขาวิชา หลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- รินา สุนทรธัย. (2550). *การรับรู้และพฤติกรรมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อสภาวะโลกร้อน*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เรืองวิทย์ เกษสุวรรณ. (2551). *นโยบายสาธารณะ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์บพิธการพิมพ์.
- วาสนา ซาหา. (2533). *สื่อการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- วิชาการ, กรม. (2545). *คู่มือ: พัฒนาสื่อการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- วิทยาภรณ์ สุขสนธิวงศ์. (2552). *การส่งเสริมการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทมมหานคร เขต 3*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษาศึกษาและผู้นำทางการศึกษา มหาวิทยาลัยสยาม.
- วรรณ จันทรร. (2542). *การนำนโยบายไปปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด สหายบล็อกและการพิมพ์.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2552). *ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม*. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศึกษาศึกษา, กระทรวง. (2544). *คู่มือการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม*. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ.
- ศึกษาศึกษา, กระทรวง. (2550). *แหล่งเรียนรู้โรงเรียนดีใกล้บ้าน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เสมาธรรม.
- ศึกษาศึกษา, กระทรวง. (2552). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สุนิสา สมสมัย. (2550). *การศึกษาสภาพและปัญหาการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนในการจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุนน อมรวิวัฒน์. (2544). *กระบวนการเรียนรู้จากแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนและธรรมชาติ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สุทธาสินี วัชรบูล. (2544). *รายงานการวิจัยเรื่องพิพิธภัณฑสถานพละแห่งการเรียนรู้: กรณีศึกษาประเทศอังกฤษ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สามารถ รอดสำราญ. (2546). *การใช้แหล่งการเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นในการเรียนการสอนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบุรี*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. (2544). *Child Centered:Stroyline Medthod: การบูรณาการหลักสูตรการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. (2545). 20 *วิธีจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และการเรียนรู้โดยการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง*. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- สมจิต สวธน์ไพบูลย์. (2550). *การวิจัยและพัฒนาการปฏิรูปการเรียนรู้วิทยาศาสตร์จากห้องเรียนธรรมชาติสู่สากล*. รายงานการวิจัยศูนย์วิทยาศาสตร์ศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน. (2552). *รายงานการวิจัย การพัฒนามาตรฐานแหล่งการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน. (2550). *แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน. (2553). *แนวทางการนำภูมิปัญญาไทยเข้าสู่กระบวนการเรียนรู้ในระบบโรงเรียนและการเรียนรู้ตามอัธยาศัย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- อรรถพล อนันตวรสกุล. (2547). *การศึกษาการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ในพื้นที่ธรรมชาติและชุมชน: พหุกรณีศึกษา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล.

ภาษาอังกฤษ

- Abravanel, S.A. (2003). *Building community through service-learning: the role of the community partner*. [Online]. Available from: <http://www.ecs.org/clearinghouse>. [2010, December]
- American Institutes for Research. (2005). *Effects of Outdoor Education Programs for Children in California*. California.
- Creswell, J.W., and Plano Clark, V.L. (2007). *Designing and Conducting Mixed Methods Research*. *Cohen Research on Social Work*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Dietz, K.A. (2002). *Influence of teaching in an outdoor classroom on kindergarten children's comprehension and recall of a science lesson*. Unpublished master's thesis, Louisiana State University and Agricultural and Mechanical College.
- Good, C.V. (1973). *Dictionary of Education*. 3rd ed. New York: McGraw-Hill.

- Smit, B. (2005). Teachers, local knowledge, and policy implementation: A qualitative policy-practice inquiry. *Education and Urban Society*, 37: 292-306.
- Rickinson, M., et al. (2004) *A review of research on outdoor learning*. National foundation for educational research and king's college London.
- Tuytens, M., and Devos, G. (2009). Teachers' perception of new teacher evaluation policy: A validity study of the Policy Characteristics Scale. *Teaching and Teacher Education*, 294-230.
- Fullan, M. (2007). *The new meaning of education change*. (4th ed). New York: Teacher College Press.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

1. รองศาสตราจารย์ ชูศรี วงศ์รัตน์
 อาจารย์ภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา
 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครินทรวิโรฒ
2. รองศาสตราจารย์ ดร. อวยพร เวียงตระกูล
 อาจารย์ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา
 คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. อาจารย์ ดร.สมปราวรณา วงศ์บุญหนัก
 ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายเครือข่ายการเรียนรู้ ภาควิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป คณะวิทยาศาสตร์
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุขวสา ยอดกมล
 อาจารย์สาขาวิชาการมัธยมศึกษา
 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครินทรวิโรฒ
5. นายวุฒิวิจักษณ์ พกกลาง
 ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนจัตุรัสวิทยานุกูล
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 3

ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามเกี่ยวกับนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน (สำหรับผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา)

เรียน ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่เคารพ

ด้วย นางสาวณิรัตน์ ปานจันทร์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาวิธีวิทยาการศึกษาศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมี ศ.ดร.สุวิมล ว่องวาณิช เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ขณะนี้อยู่ในระหว่างการเก็บรวบรวมข้อมูล จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตอบแบบสอบถามฉบับนี้ตามความเป็นจริง โดยคำตอบของท่านจะไม่มีผลกระทบใด ๆ กับตัวท่านทั้งสิ้น ดิฉันขอให้ความมั่นใจแก่ท่านว่า ข้อมูลของท่านจะถือเป็นความลับ และการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลจะเสนอเป็นภาพรวมเท่านั้น ขอกราบขอบพระคุณท่านที่ได้เสียเวลาให้ความร่วมมือในการวิจัยนี้เป็นอย่างดี

ขอแสดงความนับถือ

นางสาวณิรัตน์ ปานจันทร์

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 การรับรู้นโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน
 - ตอนที่ 3 พฤติกรรมของผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน
2. แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่มีอยู่ในชุมชน ไม่ว่าจะเป็นบุคคลในท้องถิ่น สถานที่ วัสดุสิ่งของที่มนุษย์สร้างขึ้นและสิ่งที่เกิดตามธรรมชาติในชุมชนที่มีคุณค่าตลอดจนวัฒนธรรมประเพณีของชุมชน
3. ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์จากท่านตอบแบบสอบถามโดยเร็วที่สุด และขอความกรุณาส่งแบบสอบถามกลับให้ผู้วิจัย โดยเร็วที่สุดและขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ลงใน ที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ (1) ชาย (2) หญิง
2. อายุ (1) น้อยกว่า 31 ปี (2) 31 – 40 ปี (3) 41 – 50 ปี (4) 51 ปีขึ้นไป
3. วุฒิการศึกษาสูงสุด (1) ต่ำกว่าปริญญาตรี (2) ปริญญาตรี (3) ปริญญาโท (4) ปริญญาเอก (5) อื่นๆ ระบุ.....
4. ตำแหน่ง (1) ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (2) รองผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (3) อื่นๆ ระบุ.....
5. ระยะเวลาในการทำงาน (1) น้อยกว่า 5 ปี (2) 5 - 10 ปี (3) มากกว่า 10 ปี

- ตอนที่ 2** ข้อความต่อไปนี้เกี่ยวกับการรับฐันโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้
 ของนักเรียน โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุดโดย
 1 = ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง 2 = ไม่เห็นด้วย 3 = ไม่แน่ใจ 4 = เห็นด้วย 5 = เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	1	2	3	4	5
1. ท่านต้องการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนสำหรับจัดการศึกษา					
2. ท่านคิดว่าแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนมีความสำคัญนักเรียนควรที่จะได้เรียนรู้					
3. ท่านคิดว่าแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนช่วยส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน					
4. ท่านคิดว่าการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนช่วยพัฒนาทักษะการเรียนรู้					
5. ท่านคิดว่าการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนทำให้นักเรียนรักท้องถิ่น					
6. ท่านคิดว่าการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนทำให้เกิดการเรียนรู้แบบบูรณาการ					
7. ท่านคิดว่าการน่านักเรียนไปศึกษาแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนทำให้การเรียนการสอนสอดคล้องกับโลกแห่งความจริง					
8. ท่านคิดว่าความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้					
9. พระราชบัญญัติการศึกษามีการกำหนดและส่งเสริมให้ใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนสำหรับจัดการศึกษา					
10. พระราชบัญญัติการศึกษามีการกำหนดวัตถุประสงค์ในการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนไว้อย่างชัดเจน					
11. พระราชบัญญัติการศึกษามีการกำหนดเป้าหมายของการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนไว้อย่างชัดเจน					
12. พระราชบัญญัติการศึกษาเกี่ยวกับนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนมีความชัดเจน					
13. ท่านมีแนวปฏิบัติในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน					
14. ท่านมีเอกสาร ตำรา หรือคู่มือ เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจในการปฏิบัติตามนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน					
15. ท่านได้รับการอบรมเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน					
16. สำนักงานเขตของท่านส่งเสริมให้จัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน					
17. สำนักงานเขตของท่านกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนที่ชัดเจนสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล					
18. สำนักงานเขตของท่านมีการกำหนดวิสัยทัศน์ในการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนสำหรับจัดการศึกษาไว้อย่างชัดเจน					
19. สำนักงานเขตของท่านมีการกำหนดหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ใน					

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	1	2	3	4	5
การจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนได้อย่างชัดเจน					
20. สำนักงานเขตของท่านมีการจัดประชุมเพื่อชี้แจงแนวทางในการปฏิบัติตนตามนโยบายในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน					
21. สำนักงานเขตของท่านให้การสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน					
22. สำนักงานเขตของท่านมีงบประมาณในการส่งเสริมการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน					
23. เมื่อท่านเสนอโครงการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน ท่านได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานอย่างเหมาะสม					

ตอนที่ 3 ท่านได้ปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่างที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

1 = น้อยที่สุดหรือไม่มี	หมายถึง	มีการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมเกิดขึ้น	(0%-20%)
2 = น้อย	หมายถึง	มีการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมเกิดขึ้น	(21%-40%)
3 = ปานกลาง	หมายถึง	มีการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมเกิดขึ้น	(41%-60%)
4 = มาก	หมายถึง	มีการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมเกิดขึ้น	(61%-80%)
5 = มากที่สุด	หมายถึง	มีการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมเกิดขึ้น	(81%-100%)

พฤติกรรม	ระดับพฤติกรรม				
	1	2	3	4	5
ท่านได้ปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมต่อนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนอย่างไร					
1. ท่านจัดทำรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น สำหรับสถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน					
2. ท่านมีวิธีการที่ส่งเสริมให้สถานศึกษาใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนสำหรับจัดการศึกษา					
3. ท่านร่วมกับสถานศึกษาและชุมชนในการกำหนดนโยบายและวางแผนการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนสำหรับจัดการศึกษา					
4. ท่านสามารถวางแผนการปฏิบัติงานกับสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนสำหรับจัดการศึกษา					
5. ท่านเคยมีส่วนร่วมร่วมกับสถานศึกษาเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น โดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน					
6. ท่านศึกษาสภาพแวดล้อมและความต้องการของชุมชนแต่ละแห่ง เพื่อนำมากำหนดนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนสำหรับจัดการศึกษา					
7. ท่านส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนสำหรับจัดการศึกษา					
8. ท่านจัดอบรมหรือแนะนำเกี่ยวกับการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน					

พฤติกรรม	ระดับพฤติกรรม				
	1	2	3	4	5
9. ท่านมีส่วนช่วยสนับสนุนการจัดการศึกษาของสถานศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน					
10. ท่านให้ความร่วมมือและเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่สถานศึกษาจัดร่วมกับชุมชน					
11. ท่านสนับสนุนให้สถานศึกษา ครู และชุมชนเห็นความสำคัญของการนำแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนมาจัดการศึกษา					
12. ท่านมีส่วนร่วมในการแสวงหาบุคคลในท้องถิ่นและสถานที่ในชุมชนสำหรับจัดการศึกษาให้แก่นักเรียน					
13. ท่านสนับสนุนให้สถานศึกษามีการรวบรวมข้อมูล จัดทำสารสนเทศเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน					
14. ท่านส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมเพื่อสืบสานวัฒนธรรมและประเพณีของชุมชน					
15. ท่านมีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล สถานศึกษาในการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนสำหรับจัดการศึกษา					
16. ท่านสนับสนุนให้มีการนำผลการติดตามและประเมินผล มาใช้ปรับปรุงและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน					
17. ท่านสนับสนุนให้มีการนำผลการติดตามและประเมินผล มาใช้พัฒนาการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน					
18. ท่านสนับสนุนให้วิทยากรหรือผู้รับผิดชอบแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนจัดระบบติดตามและประเมินผลการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน					
19. ท่านประชาสัมพันธ์ความก้าวหน้าหรือข่าวสารของการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนให้สถานศึกษา ครู และชุมชนรับทราบ					
20. ท่านมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การใช้ประโยชน์จากแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนกับหน่วยงานและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง					

☞ ขอให้ท่านแนะนำสถานศึกษาในจังหวัดชัยภูมิ ที่มีการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนที่น่าสนใจ

1) ชื่อ-นามสกุล โรงเรียน.....

2) ชื่อ-นามสกุล โรงเรียน.....

☞ ขอให้ท่านเสนอแนวทางในการส่งเสริมการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน

.....

.....

.....

.....

☞ “ขอขอบคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงที่กรุณาสละเวลาตอบแบบสอบถามฉบับนี้”

นางสาวมณีรัตน์ ปานจันทร์

แบบสอบถามเกี่ยวกับนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน (สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา)

เรียน ผู้บริหารสถานศึกษาที่เคารพ

ด้วย นางสาวมณีรัตน์ ปานจันทร์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาวิธีวิทยาการศึกษาศึกษา
ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมี ศ.ดร.สุวิมล ว่องวานิช เป็น
อาจารย์ที่ปรึกษา ขณะนี้อยู่ในระหว่างการเก็บรวบรวมข้อมูล จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตอบ
แบบสอบถามฉบับนี้ตามความเป็นจริง โดยคำตอบของท่านจะไม่มีผลกระทบใด ๆ กับตัวท่านทั้งสิ้น ดิฉันขอให้ความ
มั่นใจแก่ท่านว่า ข้อมูลของท่านจะถือเป็นความลับ และการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลจะเสนอเป็นภาพรวมเท่านั้น
ขอกราบขอบพระคุณท่านที่ได้เสียเวลาให้ความร่วมมือในการวิจัยนี้เป็นอย่างดี

ขอแสดงความนับถือ

นางสาวมณีรัตน์ ปานจันทร์

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 การรับรู้นโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน
 - ตอนที่ 3 พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน
2. แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่มีอยู่ในชุมชน ไม่ว่าจะเป็นบุคคลในท้องถิ่น สถานที่
วัสดุสิ่งของที่มีมนุษย์สร้างขึ้นและสิ่งที่เกิดตามธรรมชาติในชุมชนที่มีคุณค่าตลอดจนวัฒนธรรมประเพณีของ
ชุมชน
3. ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์จากท่านตอบแบบสอบถามโดยเร็วที่สุด และขอความกรุณาส่งแบบสอบถามกลับ
ให้ผู้วิจัย โดยเร็วที่สุดและขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ลงใน ที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ (1) ชาย (2) หญิง
2. อายุ (1) น้อยกว่า 31 ปี (2) 31 – 40 ปี (3) 41 – 50 ปี (4) 51 ปีขึ้นไป
3. วุฒิการศึกษาสูงสุด (1) ต่ำกว่าปริญญาตรี (2) ปริญญาตรี (3) ปริญญาโท
 (4) ปริญญาเอก (5) อื่นๆ ระบุ.....
4. ตำแหน่ง (1) ผู้อำนวยการ (2) รองผู้อำนวยการ (3) อื่นๆ ระบุ
5. ระยะเวลาในการทำงาน (1) น้อยกว่า 5 ปี (2) 5 - 10 ปี (3) มากกว่า 10 ปี
6. ประเภทโรงเรียน (1) ประถมศึกษา (2) ขยายโอกาส (3) มัธยมศึกษา

- ตอนที่ 2** ข้อความต่อไปนี้เกี่ยวกับการรับฐันโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้
ของนักเรียน โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุดโดย
1 = ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง 2 = ไม่เห็นด้วย 3 = ไม่แน่ใจ 4 = เห็นด้วย 5 = เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	1	2	3	4	5
1. ท่านต้องการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนสำหรับจัดการศึกษา					
2. ท่านคิดว่าแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนมีความสำคัญนักเรียนควรที่จะได้เรียนรู้					
3. ท่านคิดว่าแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนช่วยส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน					
4. ท่านคิดว่าการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนช่วยพัฒนาทักษะการเรียนรู้					
5. ท่านคิดว่าการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนทำให้นักเรียนรักท้องถิ่น					
6. ท่านคิดว่าการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนทำให้เกิดการเรียนรู้แบบบูรณาการ					
7. ท่านคิดว่าการนำนักเรียนไปศึกษาแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนทำให้การเรียนการสอนสอดคล้องกับโลกแห่งความจริง					
8. ท่านคิดว่าความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้					
9. พระราชบัญญัติการศึกษามีการกำหนดและส่งเสริมให้ใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนสำหรับจัดการศึกษา					
10. พระราชบัญญัติการศึกษามีการกำหนดวัตถุประสงค์ประสงค์ในการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนไว้อย่างชัดเจน					
11. พระราชบัญญัติการศึกษามีการกำหนดเป้าหมายของการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนไว้อย่างชัดเจน					
12. พระราชบัญญัติการศึกษาเกี่ยวกับนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนมีความชัดเจน					
13. ท่านมีแนวปฏิบัติในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน					
14. ท่านมีเอกสาร ตำรา หรือคู่มือ เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจในการปฏิบัติตามนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน					
15. ท่านได้รับการอบรมเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน					
16. โรงเรียนของท่านส่งเสริมให้จัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน					
17. โรงเรียนของท่านกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนที่ชัดเจนสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล					
18. โรงเรียนของท่านมีการกำหนดวิสัยทัศน์ในการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนสำหรับจัดการศึกษาไว้อย่างชัดเจน					
19. โรงเรียนของท่านมีการกำหนดหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการ					

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	1	2	3	4	5
จัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนไว้อย่างชัดเจน					
20. โรงเรียนของท่านมีการจัดประชุมเพื่อชี้แจงแนวทางในการปฏิบัติตนตามนโยบายในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน					
21. โรงเรียนของท่านให้การสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน					
22. โรงเรียนของท่านมีงบประมาณในการส่งเสริมการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน					
23. เมื่อท่านเสนอโครงการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน ท่านได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานอย่างเหมาะสม					

ตอนที่ 3 ท่านได้ปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่างที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

1 = น้อยที่สุดหรือไม่มี	หมายถึง	มีการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมเกิดขึ้น (0%-20%)
2 = น้อย	หมายถึง	มีการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมเกิดขึ้น (21%-40%)
3 = ปานกลาง	หมายถึง	มีการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมเกิดขึ้น (41%-60%)
4 = มาก	หมายถึง	มีการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมเกิดขึ้น (61%-80%)
5 = มากที่สุด	หมายถึง	มีการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมเกิดขึ้น (81%-100%)

ข้อความ	ระดับพฤติกรรม				
	1	2	3	4	5
1. ท่านกำหนดการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนไว้ในแผนการจัดกิจกรรมของหลักสูตรสถานศึกษา					
2. ท่านได้เชิญปราชญ์ชาวบ้านในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการศึกษา					
3. ท่านมีการสอบถามความต้องการของชุมชนก่อนวางแผนการจัดการศึกษา					
4. ท่านร่วมกับครูผู้สอนและชุมชน ในการกำหนดแนวทางการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนสำหรับจัดการศึกษา					
5. ท่านร่วมกับครูผู้สอนและชุมชน ในการกำหนดให้มีการจัดทำโครงการการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนสำหรับจัดการศึกษา					
6. ท่านให้คำปรึกษา แนะนำการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนแก่ครูผู้สอน					
7. ท่านส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผู้สอนนำนักเรียนไปศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองกับแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน					
8. ท่านได้สนับสนุนครูผู้สอนให้เห็นความสำคัญของการนำแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนมาใช้ในการจัดการศึกษา					
9. ท่านส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมเพื่อสืบสานวัฒนธรรมและประเพณีของชุมชน					
10. ท่านได้ส่งเสริมให้ครูผู้สอนแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้กับปราชญ์ชาวบ้านในชุมชนอยู่เสมอ					

ข้อความ	ระดับพฤติกรรม				
	1	2	3	4	5
11. ท่านสนับสนุนให้มีการรวบรวมข้อมูล จัดทำสารสนเทศเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน					
12. ท่านส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผู้สอนประสานงานกับคนในชุมชน/เจ้าหน้าที่ ในชุมชนเพื่อนำนักเรียนไปเรียนรู้					
13. ท่านได้ติดตาม ติดตาม ประเมินผลการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนสำหรับการจัดการศึกษา					
14. ท่านสนับสนุนให้มีการนำผลการติดตามและประเมินผล มาใช้ปรับปรุงและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน					
15. ท่านสนับสนุนให้มีการนำผลการติดตามและประเมินผล มาใช้พัฒนาการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน					
16. ท่านประชาสัมพันธ์ความก้าวหน้าหรือข่าวสารของสถานศึกษาให้ชุมชนรับทราบ					
17. ท่านสนับสนุนให้วิทยากรหรือผู้รับผิดชอบแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนจัดระบบติดตามและประเมินผลการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน					
18. ท่านนำนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมสืบสานวัฒนธรรมประเพณีของชุมชนอยู่เสมอ					
19. ท่านสร้างเครือข่ายระหว่างโรงเรียนกับชุมชนหรือหน่วยงานต่าง ๆ ในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน					
20. ท่านติดต่อประสานงานกับหน่วยงาน เจ้าหน้าที่และปราชญ์ชาวบ้านในท้องถิ่นเพื่อจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนอยู่เสมอ					
21. ท่านส่งเสริมให้มีการประชาสัมพันธ์การจัดการกิจกรรมของโรงเรียนโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนอยู่เสมอ					
22. ท่านเผยแพร่ผลงานและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนกับหน่วยงานและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง					

☞ ขอให้ท่านแนะนำผู้บริหารหรือครูผู้สอนในจังหวัดชัยภูมิ ที่มีการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนที่น่าสนใจและสม่ำเสมอ

- 1) ชื่อ-นามสกุล โรงเรียน.....
- 2) ชื่อ-นามสกุล โรงเรียน.....

☞ ขอให้ท่านเสนอแนวทางในการส่งเสริมการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน

.....

.....

.....

.....

☞ “ขอขอบคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงที่กรุณาใช้เวลาตอบแบบสอบถามฉบับนี้”

นางสาวมณีรัตน์ ปานจันทร์

แบบสอบถามเกี่ยวกับนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน (สำหรับครู)

เรียน อาจารย์ที่เคารพทุกท่าน

ด้วย นางสาวมณีรัตน์ ปานจันทร์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาวิธีวิทยาการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมี ศ.ดร.สุวิมล ว่องวาณิช เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ขณะนี้อยู่ในระหว่างการเก็บรวบรวมข้อมูล จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตอบแบบสอบถามฉบับนี้ตามความเป็นจริง โดยคำตอบของท่านจะไม่มีผลกระทบต่อ ใดๆ กับตัวท่านทั้งสิ้น ดิฉันขอให้ความมั่นใจแก่ท่านว่า ข้อมูลของท่านจะถือเป็นความลับ และการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลจะเสนอเป็นภาพรวมเท่านั้น ขอกราบขอบพระคุณท่านที่ได้เสียเวลาให้ความร่วมมือในการวิจัยนี้เป็นอย่างดี

ขอแสดงความนับถือ

นางสาวมณีรัตน์ ปานจันทร์

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 การรับรู้ถึงนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน
 - ตอนที่ 3 พฤติกรรมของครู ในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน
2. แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่มีอยู่ในชุมชน ไม่ว่าจะเป็นบุคคลในท้องถิ่น สถานที่ วัสดุสิ่งของที่มีมนุษย์สร้างขึ้นและสิ่งที่เกิดตามธรรมชาติในชุมชนที่มีคุณค่าตลอดจนวัฒนธรรมประเพณีของชุมชน
3. ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์จากท่านตอบแบบสอบถามโดยเร็วที่สุด และขอความกรุณาส่งแบบสอบถามกลับให้ผู้วิจัย โดยเร็วที่สุดและขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ลงใน ที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ (1) ชาย (2) หญิง
2. อายุ (1) น้อยกว่า 31 ปี (2) 31 – 40 ปี (3) 41 – 50 ปี (4) 51 ปีขึ้นไป
3. วุฒิการศึกษาสูงสุด (1) ต่ำกว่าปริญญาตรี (2) ปริญญาตรี (3) ปริญญาโท (4) ปริญญาเอก (5) อื่นๆ ระบุ.....
4. กลุ่มสาระการเรียนรู้ (1) คณิตศาสตร์ (2) วิทยาศาสตร์ (3) ภาษาไทย (4) สังคมศึกษาฯ (5) ภาษาต่างประเทศ (6) การงานอาชีพฯ (7) สุขศึกษาฯ (8) ศิลปะ
5. ระยะเวลาในการทำงาน (1) น้อยกว่า 5 ปี (2) 5 - 10 ปี (3) มากกว่า 10 ปี
6. ระดับวิทยฐานะ (1) ข้าราชการ (2) ข้าราชการพิเศษ (3) เชี่ยวชาญ (4) เชี่ยวชาญพิเศษ (5) ไม่มี
7. ประเภทโรงเรียน (1) ประถมศึกษา (2) ขยายโอกาส (3) มัธยมศึกษา

- ตอนที่ 2** ข้อความต่อไปนี้เกี่ยวกับการรับนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้
ของนักเรียน โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุดโดย
1 = ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง 2 = ไม่เห็นด้วย 3 = ไม่แน่ใจ 4 = เห็นด้วย 5 = เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	1	2	3	4	5
1. ท่านต้องการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนสำหรับจัดการศึกษา					
2. ท่านคิดว่าแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนมีความสำคัญนักเรียนควรที่จะได้เรียนรู้					
3. ท่านคิดว่าแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนช่วยส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน					
4. ท่านคิดว่าการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนช่วยพัฒนาทักษะการเรียนรู้					
5. ท่านคิดว่าการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนทำให้นักเรียนรักท้องถิ่น					
6. ท่านคิดว่าการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนทำให้เกิดการเรียนรู้แบบบูรณาการ					
7. ท่านคิดว่าการนำนักเรียนไปศึกษาแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนทำให้การเรียนการสอนสอดคล้องกับโลกแห่งความจริง					
8. ท่านคิดว่าความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้					
9. พระราชบัญญัติการศึกษา มีการกำหนดและส่งเสริมให้ใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนสำหรับจัดการศึกษา					
10. พระราชบัญญัติการศึกษา มีการกำหนดวัตถุประสงค์ในการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนไว้อย่างชัดเจน					
11. พระราชบัญญัติการศึกษา มีการกำหนดเป้าหมายของการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนไว้อย่างชัดเจน					
12. พระราชบัญญัติการศึกษา เกี่ยวกับนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนมีความชัดเจน					
13. ท่านมีแนวปฏิบัติในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน					
14. ท่านมีเอกสาร ตำรา หรือคู่มือ เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจในการปฏิบัติตามนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน					
15. ท่านได้รับการอบรมเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน					
16. โรงเรียนของท่านส่งเสริมให้จัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน					
17. โรงเรียนของท่านกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนที่ชัดเจนสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล					
18. โรงเรียนของท่านมีการกำหนดวิสัยทัศน์ในการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนสำหรับจัดการศึกษาไว้อย่างชัดเจน					

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	1	2	3	4	5
19. โรงเรียนของท่านมีการกำหนดหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนไว้อย่างชัดเจน					
20. โรงเรียนของท่านมีการจัดประชุมเพื่อชี้แจงแนวทางในการปฏิบัติตามนโยบายในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน					
21. โรงเรียนของท่านให้การสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน					
22. โรงเรียนของท่านมีงบประมาณในการส่งเสริมการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน					
23. เมื่อท่านเสนอโครงการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน ท่านได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานอย่างเหมาะสม					

ตอนที่ 3 ท่านได้ปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่างที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

1 = น้อยที่สุดหรือไม่มี	หมายถึง	มีการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมเกิดขึ้น (0%-20%)
2 = น้อย	หมายถึง	มีการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมเกิดขึ้น (21%-40%)
3 = ปานกลาง	หมายถึง	มีการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมเกิดขึ้น (41%-60%)
4 = มาก	หมายถึง	มีการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมเกิดขึ้น (61%-80%)
5 = มากที่สุด	หมายถึง	มีการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมเกิดขึ้น (81%-100%)

พฤติกรรม	ระดับพฤติกรรม				
	1	2	3	4	5
ท่านได้ปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมต่อนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนอย่างไร					
1. ท่านศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน					
2. ท่านศึกษาสภาพในชุมชน ศิลปวัฒนธรรม ความเชื่อประเพณีต่าง ๆ เพื่อที่จะนำมาจัดการศึกษา					
3. ท่านศึกษาวิธีจัดทำแผนการเรียนรู้แบบบูรณาการโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนสำหรับจัดการศึกษา					
4. ท่านมีการกำหนดแนวทางการนำความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนมาจัดการศึกษา					
5. ท่านสามารถนำความรู้เกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนไปประยุกต์หรือปรับปรุงให้ได้อย่างเหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของผู้เรียน					
6. ท่านมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับปราชญ์ชาวบ้านในชุมชนเพื่อจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนอยู่เสมอ					

พฤติกรรม	ระดับพฤติกรรม				
	1	2	3	4	5
7. ท่านค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ที่มีอยู่ในชุมชน					
8. ท่านจัดบันทึกแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน เช่น สถานที่ ประเพณีวัฒนธรรมหรือรายชื่อบุคคลที่สามารถนำมาจัดการศึกษาอยู่เสมอ					
9. ท่านจัดทำเอกสารทะเบียนเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ที่น่าสนใจในชุมชนเก็บไว้เป็นข้อมูล					
10. ท่านร่วมกับชุมชนในการวางแผนการสำรวจแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนเพื่อนำมาจัดการศึกษา					
11. ท่านใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนสำหรับจัดการศึกษา					
12. ท่านให้คำปรึกษาแนะนำนักเรียน ในการศึกษาหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน					
13. ท่านสร้างขวัญกำลังใจในการแสวงหาความรู้ของนักเรียน โดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน					
14. ท่านจัดการศึกษาเพื่อให้นักเรียนได้ฝึกประสบการณ์ด้านอาชีพที่ตนสนใจ จากสถานประกอบการในชุมชน					
15. ท่านจัดการศึกษาโดยให้ประชาชนชาวบ้านในชุมชน ได้ถ่ายทอดความรู้ให้แก่นักเรียน					
16. ท่านเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ ในชุมชนอย่างหลากหลาย					
17. ท่านจัดทำแผนการเรียนรู้ที่สอดคล้องการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนในทุกรายวิชา					
18. ท่านจัดทำแผนการเรียนรู้แบบบูรณาการข้ามวิชาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน					
19. ท่านเข้าร่วมกิจกรรมสืบสานวัฒนธรรมประเพณีของชุมชนอย่างสม่ำเสมอ					
20. ท่านนำนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมสืบสานวัฒนธรรมประเพณีของชุมชนอยู่เสมอ					
21. ท่านสร้างเครือข่ายระหว่างโรงเรียนกับชุมชนหรือหน่วยงานต่าง ๆ ในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน					
22. ท่านติดต่อประสานงานกับหน่วยงาน เจ้าหน้าที่และประชาชนชาวบ้านในท้องถิ่นเพื่อจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนอยู่เสมอ					
23. ท่านส่งเสริมให้มีการประชาสัมพันธ์การจัดการศึกษาของโรงเรียนโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนอยู่เสมอ					
24. ท่านให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการแสวงหาแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนมาใช้สำหรับจัดการศึกษา					
25. ท่านร่วมกับชุมชนในการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนมาใช้สำหรับจัดการศึกษา					

พฤติกรรม	ระดับพฤติกรรม				
	1	2	3	4	5
ท่านมีการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนอย่างไร					
26. สอดแทรกภูมิปัญญาของชุมชนในเนื้อหา					
27. นำนักเรียนไปเรียนรู้จากแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน					
28. นำปราชญ์ชาวบ้านมาให้ความรู้กับนักเรียน					
29. นำนักเรียนร่วมประเพณี วัฒนธรรมในชุมชน					
30. แนะนำแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนให้นักเรียนค้นคว้าหาความรู้					
31. มีสื่อการสอนประกอบการเรียนกับแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน					
32. มีกิจกรรมการประดิษฐ์สิ่งของจากวัสดุในชุมชน					
33. นำ วัสดุ สิ่งของในชุมชนมาให้นักเรียนศึกษา					

ตอนที่ 4 นโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน มีผลต่อท่านมากน้อยเพียงใดตามข้อความต่อไปนี้
โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด โดย 1 = เห็นด้วยน้อยที่สุด
2 = เห็นด้วย น้อย 3 = เห็นด้วยปานกลาง 4 = เห็นด้วยมาก 5 = เห็นด้วยมากที่สุด

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	1	2	3	4	5
นโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนส่งผลต่อท่านอย่างไร					
1. ใช้เวลาเตรียมความพร้อมในการสอนโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนมากขึ้น					
2. วางแผนการสอนโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนมากขึ้น					
3. เข้าร่วมกิจกรรมในชุมชนมากขึ้น					
4. จัดทำเอกสารประกอบการสอนเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนเพิ่มขึ้น					
5. ศึกษาแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนและรู้จักชุมชนมากขึ้น					
6. ได้รับความร่วมมือ ช่วยเหลือจากหน่วยงาน และบุคลากรในชุมชนมากขึ้น					
7. พัฒนาสภาพแวดล้อมหรือสถานที่ในชุมชนให้เอื้อต่อการเรียนรู้มากขึ้น					
8. มีความสัมพันธ์ที่ดีกับคนในชุมชนมากยิ่งขึ้น					
9. ได้รับการยกย่องและเป็นที่ยอมรับของคนในชุมชน					
10. ได้เรียนรู้ไปพร้อมกับนักเรียนและได้รับความรู้เพิ่มขึ้น					
11. มีหลักสูตรท้องถิ่นและการบูรณาการเรียนรู้เพิ่มขึ้น					
12. เป็นผู้มีส่วนในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมประเพณีของชุมชน					
ท่านคิดว่านโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนส่งผลต่อชุมชนอย่างไร					
13. ชุมชนให้ความร่วมมือในกิจกรรมของโรงเรียนเพิ่มขึ้น					
14. การจัดการศึกษาสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน					
15. สิ่งแวดล้อมและสถานที่ในชุมชนได้รับการดูแลรักษาเพิ่มขึ้น					

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	1	2	3	4	5
16. เยาวชนเกิดการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีที่ดั้งเดิมเพิ่มขึ้น					
17. ชุมชนมีความรักและความภาคภูมิใจในภูมิปัญญาท้องถิ่นของตน					
ท่านคิดว่านโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนส่งผลต่อนักเรียนอย่างไร					
18. นักเรียนมีความเข้าใจเนื้อหาและจดจำเนื้อหาได้ง่ายขึ้น					
19. นักเรียนได้รับความรู้ที่หลากหลาย สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้					
20. นักเรียนมีความสนใจในการเรียนมากขึ้น					
21. นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้น					
22. นักเรียนเกิดการพัฒนาทักษะกระบวนการมากขึ้น					
23. นักเรียนเกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับคนรอบข้างมากขึ้น					
24. นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์					
25. นักเรียนเกิดความรักและศรัทธาในภูมิปัญญาท้องถิ่นและชุมชนของตน					
26. นักเรียนเข้าใจวัฒนธรรม ประเพณี ค่านิยมของชุมชน เกิดเจตคติที่ดีต่อชุมชน					
27. นักเรียนรู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเองมากขึ้น					
28. นักเรียนเกิดปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนและท้องถิ่น					

☞ ท่านจัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนอย่างไรบ้าง (เฉพาะที่ท่านใช้ประจำ กรุณาเสนอมา 3-5 ข้อ)

.....

.....

.....

.....

☞ ขอให้ท่านแนะนำผู้บริหารหรือครูผู้สอนในจังหวัดชัยภูมิ ที่มีการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนที่น่าสนใจและสม่ำเสมอ

1) ชื่อ-นามสกุล โรงเรียน

2) ชื่อ-นามสกุล โรงเรียน

☞ ท่านคิดว่ามีแนวทางใดในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน

.....

.....

.....

.....

.....

☞ “ขอขอบคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงที่กรุณาสละเวลาตอบแบบสอบถามฉบับนี้”

นางสาวมณีรัตน์ ปานจันทร์

แบบสอบถามการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน (สำหรับนักเรียน)

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่มีอยู่ในชุมชน ไม่ว่าจะเป็นบุคคลในท้องถิ่น สถานที่ วัสดุสิ่งของที่มนุษย์สร้างขึ้นและสิ่งที่เกิดตามธรรมชาติในชุมชนที่มีคุณค่าตลอดจนวัฒนธรรมประเพณีของชุมชน

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ลงใน ที่ตรงกับความจริงและเติมข้อความให้สมบูรณ์

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ ปี
3. ระดับชั้นที่ศึกษา ประถมศึกษาปีที่ มัธยมศึกษาปีที่
4. เกรดเฉลี่ยสะสม ≤ 2.00 2.01-2.50 2.51-3.00 3.01-3.50 > 3.50 ขึ้นไป

ตอนที่ 2 ครูมีพฤติกรรมการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด ทำเครื่องหมาย ในช่องว่างที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

1 = น้อยที่สุดหรือไม่มี	หมายถึง มีการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมเกิดขึ้น (0%-20%)
2 = น้อย	หมายถึง มีการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมเกิดขึ้น (21%-40%)
3 = ปานกลาง	หมายถึง มีการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมเกิดขึ้น (41%-60%)
4 = มาก	หมายถึง มีการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมเกิดขึ้น (61%-80%)
5 = มากที่สุด	หมายถึง มีการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมเกิดขึ้น (81%-100%)

ข้อความ	ระดับพฤติกรรม				
	1	2	3	4	5
ครูมีการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนดังต่อไปนี้หรือไม่อย่างไร					
1. สอดแทรกภูมิปัญญาท้องถิ่นในเนื้อหา					
2. นำนักเรียนไปเรียนรู้จากแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน					
3. นำปราชญ์ชาวบ้านมาให้ความรู้กับนักเรียน					
4. นำนักเรียนร่วมประเพณี วัฒนธรรมในชุมชน					
5. แนะนำแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนให้นักเรียนค้นคว้าหาความรู้					
6. มีสื่อการสอนประกอบการเรียนกับแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน					
7. มีกิจกรรมการประดิษฐ์สิ่งของจากวัสดุในชุมชน					
8. นำ วัสดุ สิ่งของในชุมชนมาให้นักเรียนศึกษา					

ตอนที่ 3 แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนทำให้นักเรียนเรียนรู้ต่อไปนี้น้อยเพียงใด โปรดขีด ✓ ลงในช่อง
ช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

1 = น้อยที่สุดหรือไม่มี	หมายถึง	มีการเรียนรู้เกิดขึ้น (0%-20%)
2 = น้อย	หมายถึง	มีการเรียนรู้เกิดขึ้น (21%-40%)
3 = ปานกลาง	หมายถึง	มีการเรียนรู้เกิดขึ้น (41%-60%)
4 = มาก	หมายถึง	มีการเรียนรู้เกิดขึ้น (61%-80%)
5 = มากที่สุด	หมายถึง	มีการเรียนรู้เกิดขึ้น (81%-100%)

ข้อความ	ระดับการเรียนรู้				
	1	2	3	4	5
นักเรียนคิดว่าแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างไร					
1. นักเรียนมีความเข้าใจเนื้อหาและจดจำเนื้อหาได้ง่ายขึ้น					
2. นักเรียนได้รับความรู้ที่หลากหลาย สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้					
3. นักเรียนมีความสนใจในการเรียนมากขึ้น					
4. นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้น					
5. นักเรียนเกิดการพัฒนาทักษะกระบวนการมากขึ้น					
6. นักเรียนเกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับคนรอบข้างมากขึ้น					
7. นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์					
8. นักเรียนเกิดความรักและศรัทธาในภูมิปัญญาท้องถิ่นและชุมชนของตน					
9. นักเรียนเข้าใจวัฒนธรรม ประเพณี ค่านิยมของชุมชน เกิดเจตคติที่ดีต่อชุมชน					
10. นักเรียนรู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง					
11. นักเรียนเกิดปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนและท้องถิ่น					

✍ ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการเรียนการสอนโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

✍ “ขอขอบคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงที่กรุณาใช้เวลาตอบแบบสอบถามฉบับนี้”

นางสาวมณีรัตน์ ปานจันทร์

แบบสัมภาษณ์กรณีศึกษา

1.1 แบบสัมภาษณ์ครูกรณีศึกษา

ตอนที่ 1 ภูมิหลังของครู	
ชื่อ-สกุล.....	วันที่.....
อายุ ปี	กลุ่มสาระการเรียนรู้
ชื่อโรงเรียน	ประเภทโรงเรียน
ระดับการศึกษา.....	ประสบการณ์ทำงาน.....
ตอนที่ 2 ประเด็นการสัมภาษณ์	
<ol style="list-style-type: none"> (1) เหตุผลในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน (2) วิธีการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน (3) วิธีในการจัดหาแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนสำหรับจัดการศึกษา (4) วิธีการจัดทำเอกสารหรือฐานข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน (5) การจัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน (6) ปัจจัยที่ทำให้จัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนประสบผลสำเร็จ (7) ผลที่เกิดขึ้นจากการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน และ (8) แนวทางในการส่งเสริมการใช้แหล่งการเรียนรู้ชุมชนสำหรับจัดการศึกษา 	

1.2 แบบสัมภาษณ์นักเรียนกรณีศึกษา

ตอนที่ 1 ภูมิหลังของนักเรียน	
ชื่อ-สกุล.....	วันที่.....
อายุ ปี	ระดับชั้น
ตอนที่ 2 ประเด็นการสัมภาษณ์	
<ol style="list-style-type: none"> (1) การจัดการเรียนการสอนโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนทำให้นักเรียนได้รับความรู้อะไรบ้าง (2) การจัดการเรียนการสอนโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างไร 	

ภาคผนวก ค
ผลการพิจารณาคูณภาพของเครื่องมือ

ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยการวิเคราะห์ค่าดัชนี IOC ของแบบสอบถาม

ข้อ	ข้อความ	ค่า IOC	ข้อเสนอแนะ
การรับรู้นโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน			
(1) ความต้องการนโยบาย			
1.	ท่านต้องการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนมาใช้ในการจัดการศึกษา	1	
2.	ท่านต้องการให้นักเรียนได้เรียนรู้เรื่องของชุมชน	0.4	ข้อคำถามไม่สอดคล้องกับ นิยามควรคัดออก
3.	ท่านคิดว่าแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนมีความสำคัญนักเรียนควรที่จะได้เรียนรู้	1	
4.	ท่านคิดว่าแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนช่วยส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน	1	
5.	ท่านคิดว่าการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนช่วยพัฒนาทักษะการเรียนรู้แบบร่วมมือ	1	ตัดคำว่า "แบบร่วมมือ"
6.	ท่านคิดว่าการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนทำให้นักเรียนรักท้องถิ่น	1	
7.	ท่านคิดว่าการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ทำให้ครูต้องสอนแบบบูรณาการ	0.8	
8.	ท่านคิดว่าการนำนักเรียนไปศึกษาแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนทำให้การเรียนการสอนสอดคล้องกับโลกแห่งความจริง	1	
9.	ท่านคิดว่าความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน นำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	1	ปรับเป็น "ท่านคิดว่าความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้"
10.	ท่านยอมรับที่จะจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน	0.6	ควรคัดออก เนื่องจากวัดในประเด็นซ้ำกับข้อ 1
(2) ความชัดเจนของนโยบาย			
11.	พระราชบัญญัติมีการกำหนดและส่งเสริมให้ใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนสำหรับจัดการศึกษา	1	เพิ่มคำว่า "พระราชบัญญัติการศึกษา"
12.	พระราชบัญญัติส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา	0.4	ข้อคำถามไม่สอดคล้องกับ นิยามควรคัดออก
13.	พระราชบัญญัติมีการกำหนดวัตถุประสงค์ในการใช้แหล่ง	1	เพิ่มคำว่า "พระราชบัญญัติ"

ข้อ	ข้อความ	ค่า IOC	ข้อเสนอแนะ
	การเรียนรู้ในชุมชนไว้อย่างชัดเจน		การศึกษา"
14.	พระราชบัญญัติมีการกำหนดเป้าหมายของการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนไว้อย่างชัดเจน	1	เพิ่มคำว่า "พระราชบัญญัติการศึกษา"
15.	พระราชบัญญัติการศึกษาเกี่ยวกับนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน มีลักษณะเข้าใจง่าย ชัดเจน และเหมาะสม	0.8	ปรับเป็น "พระราชบัญญัติการศึกษาเกี่ยวกับนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนมีความชัดเจน"
16.	ท่านทราบวิธีการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน	0.4	ควรคัดออก เนื่องจากขัดประเด็นซ้ำกับข้อ 17
17.	ท่านมีแนวปฏิบัติในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน	0.8	
18.	ท่านมีเอกสาร ตำรา หรือคู่มือ เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจในการปฏิบัติตามนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน	1	
19.	ท่านได้รับการอบรมเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน	0.8	
(3) การนำนโยบายไปปฏิบัติ			
20.	โรงเรียน(สำนักงานเขต)ของท่านส่งเสริมให้จัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน	1	
21.	โรงเรียน(สำนักงานเขต)ของท่านกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนที่ชัดเจน สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล	1	
22.	โรงเรียน(สำนักงานเขต)ของท่านมีการกำหนดวิสัยทัศน์ในการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนสำหรับจัดการศึกษาไว้อย่างชัดเจน	1	
23.	โรงเรียน(สำนักงานเขต)ของท่านมีการกำหนดหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนไว้อย่างชัดเจน	1	
24.	โรงเรียน(สำนักงานเขต)ของท่านมีการจัดประชุมเพื่อชี้แจงแนวทางในการปฏิบัติตามนโยบายในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน	1	
25.	โรงเรียน(สำนักงานเขต)ของท่านมีวารสาร ตำรา สื่อด้านต่างๆ เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจในการปฏิบัติตาม	1	ปรับเป็น "โรงเรียน(สำนักงานเขต)ของท่านให้การสนับสนุน

ข้อ	ข้อความ	ค่า IOC	ข้อเสนอแนะ
	นโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน		วัตถุประสงค์อุปกรณ์ในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน”
26.	โรงเรียน(สำนักงานเขต)ของท่านแจ้งการพิจารณางบประมาณเพื่อดำเนินการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนให้ทุกคนรับทราบอย่างชัดเจน	1	ปรับเป็น “โรงเรียน(สำนักงานเขต)ของท่านมีงบประมาณในการส่งเสริมการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน”
27.	เมื่อท่านเสนอโครงการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน ท่านได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานอย่างเหมาะสม	0.8	
28.	ท่านคิดว่าการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนเป็นสิ่งที่ทำได้ยาก	0.4	ข้อคำถามไม่สอดคล้องกับนิยาม ควรคัดออก
29.	ท่านคิดว่าการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนเป็นการเสียเวลา และงบประมาณ	0.4	ข้อคำถามใช้ภาษาไม่เหมาะสม ควรคัดออก เนื่องจากสามารถรวมกับข้อ 27 ได้
พฤติกรรมกรรมการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน			
(1) พฤติกรรมของครูผู้สอน			
(1.1) การเรียนรู้ของตนเอง			
1.	ท่านศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน	1	
2.	ท่านศึกษาสภาพในชุมชน ศิลปวัฒนธรรม ความเชื่อ ประเพณีต่างๆ เพื่อที่จะนำมาจัดการศึกษา	1	
3.	ท่านศึกษาวิธีจัดทำแผนการเรียนรู้แบบบูรณาการโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนสำหรับจัดการศึกษา	1	
4.	พร้อมที่จะนำความรู้เกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนไปถ่ายทอดและจัดการศึกษา	0.8	ปรับเป็น “ท่านมีการกำหนดแนวทางการนำความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนมาจัดการศึกษา”
5.	ท่านสามารถนำความรู้เกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนไปประยุกต์หรือปรับปรุงใช้ได้อย่างเหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของผู้เรียน	0.8	

ข้อ	ข้อความ	ค่า IOC	ข้อเสนอแนะ
6.	ท่านแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับปราชญ์ชาวบ้านในชุมชนอยู่เสมอ	0.8	ปรับเป็น “ท่านมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับปราชญ์ชาวบ้านในชุมชนเพื่อจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนอยู่เสมอ”
(1.2) การรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน			
7.	ท่านรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนอยู่เสมอ	1	ปรับเป็น “ท่านค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ที่มีอยู่ในชุมชน”
8.	ท่านจัดบันทึกแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน เช่น สถานที่ประเพณีวัฒนธรรมหรือรายชื่อบุคคล ที่สามารถนำมาจัดการศึกษาอยู่เสมอ	1	
9.	ท่านจัดทำเอกสารทะเบียนเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ที่น่าสนใจในชุมชนเก็บไว้เป็นข้อมูล	1	
10.	ท่านร่วมกับชุมชนในการวางแผนการสำรวจแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนเพื่อนำมาจัดการศึกษา	1	
(1.3) การจัดกระบวนการเรียนรู้			
11.	ท่านใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนสำหรับจัดการศึกษา	1	
12.	ท่านให้คำปรึกษาแนะนำนักเรียน ในการศึกษาหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน	1	
13.	ท่านสร้างขวัญกำลังใจในการแสวงหาความรู้ของนักเรียน โดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน	1	
14.	ท่านจัดการศึกษาเพื่อให้นักเรียนได้ฝึกประสบการณ์ด้านอาชีพที่ตนสนใจ จากสถานประกอบการในชุมชน	0.8	
15.	ท่านจัดการศึกษาโดยให้ปราชญ์ชาวบ้านในชุมชน ได้ถ่ายทอดความรู้ให้แก่นักเรียน	1	
16.	ท่านเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ ในชุมชนอย่างหลากหลาย	0.8	
17.	ท่านจัดทำแผนการเรียนรู้ที่สอดแทรกการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนในทุกรายวิชา	0.8	
18.	ท่านจัดทำแผนการเรียนรู้แบบบูรณาการข้ามวิชาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน	0.8	

ข้อ	ข้อความ	ค่า IOC	ข้อเสนอแนะ
(1.4) การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้			
19.	ท่านเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชนอย่างสม่ำเสมอ	0.8	ปรับเป็น “ท่านเข้าร่วมกิจกรรมสืบสานวัฒนธรรมประเพณีของชุมชนอย่างสม่ำเสมอ”
20.	ท่านนำนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชนอยู่เสมอ	0.8	ปรับเป็น “ท่านนำนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมสืบสานวัฒนธรรมประเพณีของชุมชนอยู่เสมอ”
21.	ท่านสร้างเครือข่ายระหว่างโรงเรียนกับชุมชนหรือหน่วยงานต่าง ๆ ในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน	1	
22.	ท่านติดต่อประสานงานกับหน่วยงาน เจ้าหน้าที่และปราชญ์ชาวบ้านในท้องถิ่นเพื่อจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนอยู่เสมอ	1	
23.	ท่านส่งเสริมให้มีการประชาสัมพันธ์การจัดการศึกษาของโรงเรียนโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนอยู่เสมอ	0.8	
24.	ท่านให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการแสวงหาแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนมาใช้สำหรับจัดการศึกษา	1	
25.	ท่านร่วมกับชุมชนในการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนมาใช้สำหรับจัดการศึกษา	0.8	
(1.5) วิธีการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน			
26.	สอดแทรกภูมิปัญญาของชุมชนในเนื้อหา	1	
27.	นำนักเรียนไปเรียนรู้จากแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน	1	
28.	นำปราชญ์ชาวบ้านมาให้ความรู้กับนักเรียน	1	
29.	นำนักเรียนร่วมประเพณี วัฒนธรรมในชุมชน	1	
30.	แนะนำแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนให้นักเรียนค้นคว้าหาความรู้	1	
31.	มีสื่อการสอนประกอบการเรียนกับแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน	1	
32.	มีกิจกรรมการประดิษฐ์สิ่งของจากวัสดุในชุมชน	1	
33.	นำ วัสดุ สิ่งของในชุมชนมาให้นักเรียนศึกษา	1	

ข้อ	ข้อความ	ค่า IOC	ข้อเสนอแนะ
ผลที่เกิดขึ้นจากการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน			
(1) ผลที่เกิดขึ้นกับครู			
1.	ใช้เวลาเตรียมความพร้อมในการสอนมากขึ้น	0.8	ปรับเป็น“ใช้เวลาเตรียมความพร้อมในการสอนโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนมากขึ้น”
2.	วางแผนการสอนโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนมากขึ้น	0.8	
3.	เข้าร่วมกิจกรรมในชุมชนมากขึ้น	1	
4.	จัดทำเอกสารประกอบการสอนเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนเพิ่มขึ้น	0.8	
5.	ศึกษาแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนและรู้จักชุมชนมากขึ้น	1	
6.	ได้รับความร่วมมือ ช่วยเหลือจากหน่วยงาน และบุคลากรในชุมชนมากขึ้น	1	
7.	พัฒนาสภาพแวดล้อมหรือสถานที่ในชุมชนให้เอื้อต่อการเรียนรู้มากขึ้น	1	
8.	มีความสัมพันธ์ที่ดีกับคนในชุมชนมากยิ่งขึ้น	1	
9.	ได้รับการยกย่องและเป็นที่ยอมรับของคนในชุมชน	0.8	
10.	ได้เรียนรู้ไปพร้อมกับนักเรียนและได้รับความรู้เพิ่มขึ้น	1	
11.	มีหลักสูตรท้องถิ่นและการบูรณาการเรียนรู้เพิ่มขึ้น	0.8	
12.	เป็นผู้มีส่วนในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่น	0.8	
(2) ผลที่เกิดขึ้นกับชุมชน			
13.	ชุมชนให้ความร่วมมือในกิจกรรมของโรงเรียนเพิ่มขึ้น	1	
14.	การจัดการศึกษาสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน	1	
15.	สิ่งแวดล้อมและสถานที่ในชุมชนได้รับการดูแลรักษาเพิ่มขึ้น	1	
16.	เยาวชนเกิดการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีที่ดีงามเพิ่มขึ้น	1	
17.	ชุมชนมีความรักและความภาคภูมิใจในภูมิปัญญาท้องถิ่นของตน	1	
(3) ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียน			
18.	นักเรียนมีความเข้าใจเนื้อหาและจดจำเนื้อหาได้ง่ายขึ้น	0.8	
19.	นักเรียนได้รับความรู้ที่หลากหลาย สามารถนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้	1	

ข้อ	ข้อความ	ค่า IOC	ข้อเสนอแนะ
20.	นักเรียนมีความสนใจในการเรียนมากขึ้น	0.8	
21.	นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้น	0.8	
22.	นักเรียนเกิดการพัฒนาทักษะกระบวนการมากขึ้น	0.8	
23.	นักเรียนเกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับคนรอบข้างมากขึ้น	1	
24.	นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์	1	
25.	นักเรียนเกิดความรักและศรัทธาในภูมิปัญญาท้องถิ่นและชุมชนของตน	1	
26.	นักเรียนเข้าใจวัฒนธรรม ประเพณี ค่านิยมของชุมชน เกิดเจตคติที่ดีต่อชุมชน	1	
27.	นักเรียนรู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเองมากขึ้น	1	
28.	นักเรียนเกิดปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนและท้องถิ่น	1	
(2) พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา			
(2.1) การกำหนดแผนกิจกรรม			
1.	ท่านกำหนดการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนไว้ในแผนการจัดกิจกรรมของหลักสูตรสถานศึกษา	1	
2.	ท่านได้เชิญปราชญ์ชาวบ้านในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการศึกษา	1	
3.	ท่านมีการสอบถามความต้องการของชุมชนก่อนวางแผนการจัดการศึกษา	1	
4.	ท่านร่วมกับครูผู้สอนและชุมชน ในการกำหนดแนวทางการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนสำหรับจัดการศึกษา	1	
5.	ท่านร่วมกับครูผู้สอนและชุมชน ในการกำหนดให้มีการจัดทำโครงการการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนสำหรับจัดการศึกษา	1	
(2.2) การส่งเสริมสนับสนุนครูผู้สอน			
6.	ท่านให้คำปรึกษา แนะนำการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนแก่ครูผู้สอน	1	
7.	ท่านส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผู้สอนนำนักเรียนไปศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองกับแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน	1	
8.	ท่านได้สนับสนุนครูผู้สอนให้เห็นความสำคัญของการนำแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนมาใช้ในการจัดการศึกษา	1	
9.	ท่านส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมเพื่อสืบสาน	1	

ข้อ	ข้อความ	ค่า IOC	ข้อเสนอแนะ
	วัฒนธรรมและประเพณีของชุมชน		
10.	ท่านได้ส่งเสริมให้ครูผู้สอนแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้กับปราชญ์ชาวบ้านในชุมชนอยู่เสมอ	1	
11.	ท่านสนับสนุนให้มีการรวบรวมข้อมูล จัดทำสารสนเทศเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน	1	
12.	ท่านส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผู้สอนประสานงานกับคนในชุมชน/เจ้าหน้าที่ ในชุมชนเพื่อนำนักเรียนไปเรียนรู้	1	
(2.3) การนิเทศติดตาม			
13.	ท่านได้นิเทศ ติดตาม ประเมินผลการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนสำหรับการจัดการศึกษา	1	
14.	ท่านสนับสนุนให้มีการนำผลการติดตามและประเมินผลมาใช้ปรับปรุงและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน	1	
15.	ท่านสนับสนุนให้มีการนำผลการติดตามและประเมินผลมาใช้พัฒนาการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน	1	
16.	ท่านประชาสัมพันธ์ความก้าวหน้าหรือข่าวสารของสถานศึกษาให้ชุมชนรับทราบ	1	
17.	ท่านสนับสนุนให้วิทยากรหรือผู้รับผิดชอบแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนจัดระบบติดตามและประเมินผลการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน	1	
(2.4) การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้			
18.	ท่านนำนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมสืบสานวัฒนธรรมประเพณีของชุมชนอยู่เสมอ	1	
19.	ท่านสร้างเครือข่ายระหว่างโรงเรียนกับชุมชนหรือหน่วยงานต่าง ๆ ในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน	1	
20.	ท่านติดต่อประสานงานกับหน่วยงาน เจ้าหน้าที่และปราชญ์ชาวบ้านในท้องถิ่นเพื่อจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนอยู่เสมอ	1	
21.	ท่านส่งเสริมให้มีการประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมของโรงเรียนโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนอยู่เสมอ	1	
22.	ท่านเผยแพร่ผลงานและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนกับหน่วยงานและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง	1	

ข้อ	ข้อความ	ค่า IOC	ข้อเสนอแนะ
(3) พฤติกรรมของผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา			
(3.1) การจัดทำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น			
1.	ท่านกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นในการจัดทำหลักสูตรระดับท้องถิ่นได้	1	ปรับเป็น "ท่านจัดทำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่นสำหรับสถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน"
2.	ท่านมีวิธีการที่ส่งเสริมให้สถานศึกษาใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนสำหรับจัดการศึกษา	1	
3.	ท่านสามารถกำหนดนโยบายและวางแผนให้สถานศึกษาใช้หลักสูตรท้องถิ่นได้	1	ปรับเป็น "ท่านร่วมกับสถานศึกษาและชุมชนในการกำหนดนโยบายและวางแผนการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนสำหรับจัดการศึกษา"
4.	ท่านสามารถวางแผนการปฏิบัติงานกับสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนสำหรับจัดการศึกษา	1	
5.	ท่านเคยมีส่วนร่วมร่วมกับสถานศึกษาเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น	1	ปรับเป็น "ท่านเคยมีส่วนร่วมร่วมกับสถานศึกษาเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน"
6.	ท่านศึกษาสภาพแวดล้อมและความต้องการของชุมชนแต่ละแห่ง เพื่อนำมากำหนดนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนสำหรับจัดการศึกษา	1	
(3.2) การส่งเสริม สนับสนุนสถานศึกษา			
7.	ท่านส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนสำหรับจัดการศึกษา	1	
8.	ท่านเคยจัดอบรมหรือแนะนำเกี่ยวกับการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน	1	ปรับเป็น "ท่านจัดอบรมหรือแนะนำเกี่ยวกับการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน"

ข้อ	ข้อความ	ค่า IOC	ข้อเสนอแนะ
9.	ท่านมีส่วนช่วยสนับสนุนการจัดการศึกษาของสถานศึกษา โดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน	1	
10.	ท่านให้ความร่วมมือและเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่สถานศึกษาจัดร่วมกับชุมชน	1	
11.	ท่านสนับสนุนให้สถานศึกษา ครู และชุมชนเห็นความสำคัญของการนำแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนมาจัดการศึกษา	1	
12.	ท่านมีส่วนร่วมในการแสวงหาบุคคลในท้องถิ่นและสถานที่ในชุมชนสำหรับจัดการศึกษาให้นักเรียน	1	
13.	ท่านสนับสนุนให้สถานศึกษามีการรวบรวมข้อมูล จัดทำสารสนเทศเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน	1	
14.	ท่านส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมเพื่อสืบสานวัฒนธรรมและประเพณีของชุมชน	1	
(3.3) การนิเทศติดตาม			
15.	ท่านมีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล สถานศึกษาในการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนสำหรับจัดการศึกษา	1	
16.	ท่านสนับสนุนให้มีการนำผลการติดตามและประเมินผลมาใช้ปรับปรุงและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน	1	
17.	ท่านสนับสนุนให้มีการนำผลการติดตามและประเมินผลมาใช้พัฒนาการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน	1	
18.	ท่านสนับสนุนให้วิทยากรหรือผู้รับผิดชอบแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนจัดระบบติดตามและประเมินผลการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน	1	
19.	ท่านประชาสัมพันธ์ความก้าวหน้าหรือข่าวสารของการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนให้สถานศึกษา ครู และชุมชนรับทราบ	1	
20.	ท่านมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การใช้ประโยชน์จากแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนกับหน่วยงานและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง	1	

ภาคผนวก ง
ใบขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โทรศัพท์ 0-2218-2581-97 ต่อ 800, 820 โทรสารต่อ 801, 821 โทรศัพท์เคลื่อนที่ 08-6033-2399 (นิตติ)

ที่ ศธ 0512.8(2755)/ว. 653

วันที่ 3 ธันวาคม 2553

เรื่อง ขอบเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.อวยพร เรืองตระกูล

ด้วย นางสาวณิรัตน์ ปานจันทร์ นิสิตปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา การศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา กำลังอยู่ระหว่างขั้นตอนการวิจัยเพื่อทำวิทยานิพนธ์เรื่อง ผลของนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนที่มีต่อการรับรู้และพฤติกรรมของผู้เกี่ยวข้องใน การพัฒนาการเรียนรู้นักเรียน การวิจัยแบบวิธึผสม โดยมี ศาสตราจารย์ ดร.สุวิมล ว่องวาณิช เป็นอาจารย์ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ภาควิชาฯ เห็นว่าท่านมีความรู้และเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงใคร่ขอ เรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่นิตติสร้างขึ้นเพื่อใช้สำหรับการวิจัย ทั้งนี้ได้แนบนิยาม ศัพท์เฉพาะ ข้อคำถามสำหรับการวิจัย และแบบบันทึกความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาพร้อมด้วยแล้ว โดย รายละเอียดต่าง ๆ นิตติจะติดต่อประสานงานกับท่านต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ทราบอนุเคราะห์ในเรื่องดังกล่าวด้วย ภาควิชาฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี และขอขอบคุณล่วงหน้าเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

(รองศาสตราจารย์ ดร.ตวงกมล ไตรวิจิตรคุณ)

หัวหน้าภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

ที่ ศธ.0512.6(2755)ว.

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330

3 ธันวาคม 2553

เรื่อง ขอเขียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.วีระ วัชรรัตน์

- สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. นโยมนิตยภัตเฉพาะ
2. ข้อคำถามสำหรับการวิจัย
3. แบบบันทึกความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

ด้วย นางสาวมณีรัตน์ ปานจันทร์ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาวิจัยทางการวิจัย การศึกษาภาคการวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กำลังอยู่ระหว่างขั้นตอน การวิจัยเพื่อทำวิทยานิพนธ์เรื่อง เรื่อง ผลของนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนที่มีต่อการรับรู้และ พฤติกรรมของผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาการเรียนรู้อุปกรณ์นักเรียน การวิจัยแบบวิธีผสม โดยมีศาสตราจารย์ ดร.สุวิมล ว่างวานิช เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ภาควิชา เห็นว่าท่านมีความรู้และเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่าง ดี จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่นิสิตสร้างขึ้นเพื่อให้สำหรับการวิจัย โดย รายละเอียดต่าง ๆ นิสิตจะติดต่อประสานงานกับท่านต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ในเรื่องดังกล่าวด้วย ภาควิชา พึงเป็นตราบ ยิงว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี และขอขอบคุณล่วงหน้าเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ตวงมล ไตรวิจิตรสุน)
หัวหน้าภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

โทรศัพท์ 0-2218-2581-97 ต่อ 800, 820 ; 08-6033-2399 (นิสิต)

ที่ ศธ 0512.6(2755)/ว.

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330

3 ธันวาคม 2553

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน อาจารย์ ดร.สมปราวณา วงศ์บุญหนัก

- สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. นิยามศัพท์เฉพาะ
2. ข้อคำถามสำหรับการวิจัย
3. แบบบันทึกความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

ด้วย นางสาวมณีวิรัตน์ ปานจันทร์ นิสิตปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการวิจัย การศึกษาศาสตรบัณฑิตและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กำลังอยู่ระหว่างขั้นตอน การวิจัยเพื่อทำวิทยานิพนธ์เรื่อง เรื่อง ผลของมโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนที่มีต่อการรับรู้และ พฤติกรรมของผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน: การวิจัยแบบวิธียผสม โดยมีศาสตราจารย์ ดร.สุวิมล วงศ์วานิช เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ภาควิชา เห็นว่าท่านมีความรู้และเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็น อย่างดี จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่นิสิตสร้างขึ้นเพื่อใช้สำหรับการวิจัย โดย รายละเอียดต่าง ๆ นิสิตจะติดต่อประสานงานกับท่านต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ในเรื่องดังกล่าวด้วย ภาคศึกษา หวังเป็นอย่าง ยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี และขอขอบคุณล่วงหน้าเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทองกมล ไตรวิจิตรคุณ)
หัวหน้าภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

โทรศัพท์ 0-2218-2581-97 ต่อ 800, 820 ; 08-6033-2399 (นิสิต)

ที่ ศท.0512.6(2755)/ว

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330

3 ธันวาคม 2553

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

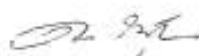
เรียน นายวุฒิจักขณ์ ทภษกลาง

- สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. นิตยสารพิเศษเฉพาะ
2. ข้อคำถามสำหรับการวิจัย
3. แบบบันทึกความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

ด้วย นางสาวณิรัตน์ ปานจันทร์ นิสิตปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาวิธีวิทยาการวิจัย การศึกษาภาคศึกษาศาสตร์และจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กำลังขอระหว่างขั้นตอน การวิจัยเพื่อทำวิทยานิพนธ์เรื่อง เรื่อง ผลของนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนที่มีต่อการรับรู้และ พฤติกรรมของผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน การวิจัยแบบวิสัยทัศน์ โดยมีศาสตราจารย์ ดร.สุวิมล วงศ์วานิช เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ภาคศึกษา เห็นว่าท่านมีความรู้และเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่นิสิตสร้างขึ้นเพื่อใช้สำหรับการวิจัย โดย รายละเอียดต่าง ๆ นิสิตจะติดต่อประสานงานกับท่านต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ในเรื่องดังกล่าวด้วย ภาคศึกษา หวังเป็นอย่าง ยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี และขอขอบคุณล่วงหน้าเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงมณี ไตรวิจิตรคุณ)
หัวหน้าภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

โทรศัพท์ 0-2218-2581-97 ต่อ 800, 820 ; 08-6033-2399 (นิต)

ที่ ศบ 0512.6(2771)/54- 0509

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

25 มกราคม 2554

เรื่อง ขอลดลงใช้เครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาวณิรัตน์ ปานจันทร์ นิสิตหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิธีวิทยาการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา อยู่ในระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “ผลของนโยบายนการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนที่มีต่อการรับรู้และพฤติกรรมของผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน: กรณีวิจัยแบบผสม โลกนี้ ศาสตราจารย์ ดร.สุวิมล รุ่งวัฒนะ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องทดลองใช้เครื่องมือคิดแบบสอดแนม สับผู้บริหาร ครู และนักเรียน ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นิสิตได้ทดลองใช้เครื่องมือดังกล่าวเพื่อประโยชน์ทางการศึกษาค้นคว้า และขอขอบคุณในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.อภิชนา รัตนสุบล)

รองคณบดี

ปฏิบัติกรแทนคณบดี

ฝ่ายวิชาการ หลักสูตรและการสอน

โทร. 0-2218-2681-2 ต่อ 612

ที่ ศก 0512.6.12771.054- **0503**

คณะครุศาสตร์ ขุขันธ์กรรณมาหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

25 มกราคม 2554

เรื่อง ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาวณิชาภัทร์ ปานจันทร์ นิสิตหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิธีวิทยาการวิจัย การศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษาอยู่ระหว่างگردำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “ผลของนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนที่มีต่อการรับรู้และพฤติกรรมของผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาการเรียนรู้อัจฉริยะแบบผสม” โดยมี ศาสตราจารย์ ดร.สุวิมล ร่องรวมพิช เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในกรณีนี้ดิฉันมีความจำเป็นต้องขอเก็บข้อมูลวิจัยด้วยการสัมภาษณ์ กับครู และนักเรียน ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความร่วมมือและขออนุญาต ให้นำนิสิตได้ทำการเก็บข้อมูลวิจัยดังกล่าวเพื่อประโยชน์ทางการศึกษาต่อไป และขอขอบคุณมากในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ไชยพoom รัตนกุล)

รองคณบดี

ปฏิบัติกรแทนคณบดี

ฝ่ายวิชาการ หลักสูตรและการสอน

โทร. 0-2218-2681-2 ต่อ 612

ที่ ศธ 0512.6 (2771)ว54-0504

คณะครูศาสตร์ พุทธางกรวัฒน์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

25 มกราคม 2554

เรื่อง ขอดความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาวมณีรัตน์ ปานจันทร์ นิสิตหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิธีวิทยาการศึกษา การวิจัย การศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษาอยู่ในระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “ผลของนโยบายนการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนที่มีต่อการรับรู้และพฤติกรรมของผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน: การวิจัยแบบผสม” โดยมี ศาสตราจารย์ ดร.สุวิมล ว่องวาณิช เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องขอเก็บข้อมูลวิจัยด้วยแบบสอบถาม กับผู้บริหาร ครู และนักเรียน ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอดความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นิสิตได้นำแบบเก็บข้อมูลวิจัยดังกล่าวมาเพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ชาชัยฎา จิตนตอง)

รองคณบดี

ปฏิบัติการแทนคณบดี

ฝ่ายวิชาการ หลักสูตรและการสอน

โทร. 0-2218-2681-2 ต่อ 612

ที่ ศท 0512.6 (2771)/54- 0507

คณะกรรมการ อุดมศึกษา
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

25 มกราคม 2554

เรื่อง ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาวณิรัตน์ ปานจันทร์ นิสิตหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิธีวิทยาการวิจัย การศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา อยู่ในระหว่างการศึกษาชั้นปริญญาโท สาขาวิชาวิธีวิทยาการวิจัย การใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนที่มีต่อการรับรู้และพฤติกรรมของผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน- การวิจัยแบบผสม" โดยมี ศาสตราจารย์ ดร. สุวิมล ว่องวาณิช เป็นอ ที่ปรึกษา ในการนี้มีมติมีความจำเป็นต้อง ขอเก็บข้อมูลวิจัยด้วยแบบสอบถาม กับผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และรองผู้อำนวยการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนขอเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นิสิตได้ทำการเก็บข้อมูลวิจัยดังกล่าวเพื่อ ประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.อาชัญญา รัตนกุล)

รองคณบดี

ปฏิบัติกรรณคณบดี

ฝ่ายวิชาการ หลักสูตรและการสอน

โทร. 0-2218-2681-2 ต่อ 612

ที่ ศท 0512.6 (2771)/54- 0506

กระทรวงศึกษาธิการ
 ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

25 มกราคม 2554

เรื่อง ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาวฉวีรัตน์ ปานจันทร์ นิสิตหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิธีวิทยาการวิจัย การศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา อยู่ในระหว่างการศึกษาวิทยานิพนธ์เรื่อง "ผลของนโยบายน การใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนที่มีต่อการรับรู้และพฤติกรรมของผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน การวิจัยแบบผสม" โดยมี ศาสตราจารย์ ดร.สุวิมล จ่องาวณิช เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้อง ขอเก็บข้อมูลวิจัยด้วยแบบสอบถาม กับผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และรองผู้อำนวยการสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษา ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดอนุญาตให้นิสิตได้ทำการเก็บข้อมูลวิจัยดังกล่าวเพื่อ ประสิทธิภาพการวิจัยต่อไป และขอขอบคุณเป็นอย่างสูง

ขอแสดงความนับถือ

รองศาสตราจารย์ ดร.อารัญญา รัตนอุบล

รองคณบดี

ปฏิบัติการแทนคณบดี

ฝ่ายวิชาการ หลักสูตรและการสอน

โทร. 0-2218-2681-2 ต่อ 612

ภาคผนวก จ

การวิเคราะห์องค์ประกอบการรับฐานโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน

การวิเคราะห์องค์ประกอบการรับรู้นโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) ในส่วนนี้ เนื่องจากการที่ผู้วิจัยต้องการตรวจสอบให้แน่ชัดว่าตัวบ่งชี้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นในด้านความต้องการนโยบายจำนวน 8 ตัวบ่งชี้ ด้านความชัดเจนของนโยบายจำนวน 7 ตัวบ่งชี้ และด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติจำนวน 8 ตัวบ่งชี้ นั้นเป็นองค์ประกอบในแต่ละด้านหรือไม่ ดังนั้นผู้วิจัยจึงทำการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจโดยใช้วิธีหมุนแกนแบบแวกซ์การ์ดองค์ประกอบแบบแกนमुखสำคัญ (principal component analysis) เพื่อที่จะแสดงให้เห็นถึงองค์ประกอบหลักของตัวบ่งชี้ในแต่ละด้านอย่างชัดเจน มีผลการวิเคราะห์ดังนี้

1. ด้านความต้องการนโยบาย

เมื่อพิจารณาค่า Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy เท่ากับ 0.893 พบว่ามีค่ามากกว่า 0.6 เมื่อทดสอบนัยสำคัญของค่า Bartlett's Test of Sphericity แล้วพบว่ามีความสำคัญที่ระดับ 0.01 แสดงว่าตัวแปรทั้งหมดมีความสัมพันธ์ระหว่างกันในขนาดที่เหมาะสมกับการนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบได้ ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวบ่งชี้ที่ใช้ในการวิเคราะห์โมเดลตัวบ่งชี้ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด โดยมีรายละเอียดดังตาราง

ตาราง สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสถิติทดสอบความสัมพันธ์ของตัวบ่งชี้ความต้องการนโยบายของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด (N= 674)

	A1	A2	A3	A4	A5	A6	A7	A8
A1	1							
A2	0.612**	1						
A3	0.485**	0.613**	1					
A4	0.472**	0.575**	0.730**	1				
A5	0.403**	0.463**	0.527**	0.622**	1			
A6	0.449**	0.480**	0.542**	0.588**	0.529**	1		
A7	0.396**	0.458**	0.489**	0.472**	0.462**	0.579**	1	
A8	0.304**	0.406**	0.479**	0.455**	0.424**	0.521**	0.581**	1
Mean	4.31	4.46	4.34	4.26	4.40	4.27	4.30	4.35
S.D.	0.71	0.65	0.70	0.72	0.74	0.73	0.73	0.70

Bartlett's Test of Sphericity = 2647.752 p = .000
Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy = 0.893

หมายเหตุ **p<.01

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจของตัวบ่งชี้ความต้องการนโยบายทั้งหมด 8 ตัวบ่งชี้ พบว่า ได้เป็น 1 องค์ประกอบ มีค่าไอเกนเท่ากับ 4.547 สามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 56.843 ประกอบด้วย 8 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ การจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการ

เรียนรู้ในชุมชนช่วยพัฒนาทักษะการเรียนรู้(A4) แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนช่วยส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน (A3) การจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนทำให้เกิดการเรียนรู้แบบบูรณาการ (A6) แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนมีความสำคัญนักเรียนควรที่จะได้เรียนรู้ (A2) การจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนทำให้นักเรียนรักท้องถิ่น (A5) การนำนักเรียนไปศึกษาแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนทำให้การเรียนการสอนสอดคล้องกับโลกแห่งความจริง (A7) ความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ (A8) การต้องการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนสำหรับจัดการศึกษา (A1) ซึ่งมีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ .826, .817, .780, .766, .736, .732, .684 และ .676 ตามลำดับ

ตาราง คำน้หนักองค์ประกอบของตัวบ่งชี้ความต้องการนโยบาย

ตัวบ่งชี้ความต้องการนโยบาย	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ
	1
A4 การจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนช่วยพัฒนาทักษะการเรียนรู้	0.826
A3 แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนช่วยส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน	0.817
A6 การจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนทำให้เกิดการเรียนรู้แบบบูรณาการ	0.780
A2 แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนมีความสำคัญนักเรียนควรที่จะได้เรียนรู้	0.766
A5 การจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนทำให้นักเรียนรักท้องถิ่น	0.736
A7 การนำนักเรียนไปศึกษาแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนทำให้การเรียนการสอนสอดคล้องกับโลกแห่งความจริง	0.732
A8 ความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	0.684
A1 ต้องการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนสำหรับจัดการศึกษา	0.676
ค่าไอเกน	4.547
% ความแปรปรวน	56.843
% ความแปรปรวนสะสม	56.843

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ทำให้เห็นว่า การรับรู้นโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนด้านความต้องการนโยบาย ประกอบด้วย 1 องค์ประกอบ นั่นคือ องค์ประกอบด้านความต้องการนโยบาย ประกอบด้วย 8 ตัวบ่งชี้ แสดงให้เห็นว่าผลจากการวิเคราะห์องค์ประกอบนั้นมีความสอดคล้องกับองค์ประกอบในแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

2. ด้านความชัดเจนของนโยบาย

เมื่อพิจารณาค่า Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy เท่ากับ 0.827 พบว่ามีค่ามากกว่า 0.6 เมื่อทดสอบนัยสำคัญของค่า Bartlett's Test of Sphericity แล้วพบว่ามีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 แสดงว่าตัวแปรทั้งหมดมีความสัมพันธ์ระหว่างกันในขนาดที่เหมาะสมกับการนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบได้ ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวบ่งชี้ที่ใช้ในการวิเคราะห์โมเดลตัวบ่งชี้ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด โดยมีรายละเอียดดังตาราง

ตาราง สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสถิติทดสอบ
ความสัมพันธ์ของตัวบ่งชี้ความชัดเจนของนโยบายของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด
(N= 674)

	A9	A10	A11	A12	A13	A14	A15
A9	1						
A10	0.597**	1					
A11	0.608**	0.782**	1				
A12	0.468**	0.681**	0.733**	1			
A13	0.338**	0.365**	0.430**	0.456**	1		
A14	0.245**	0.312**	0.335**	0.396**	0.577**	1	
A15	0.221**	0.297**	0.340**	0.343**	0.488**	0.685**	1
Mean	4.18	3.98	3.97	3.86	3.78	3.40	3.27
S.D.	0.71	0.72	0.74	0.77	0.82	0.90	1.00

Bartlett's Test of Sphericity = 2470.659 p = .000
Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy = 0.827

หมายเหตุ **p<.01

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจในส่วนนี้ เนื่องจากการที่ผู้วิจัยต้องการตรวจสอบให้แน่ชัดว่าตัวบ่งชี้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ทั้งหมด 7 ตัวบ่งชี้ ซึ่งประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ เมื่อนำมาศึกษาในกลุ่มผู้เกี่ยวข้องนั้น องค์ประกอบเดิมที่ทำการสร้างขึ้นไว้ก่อนมีการเปลี่ยนแปลงขององค์ประกอบหรือไม่ ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ พบว่า ได้เป็น 2 องค์ประกอบ มีค่าไอเกนเท่ากับ 2.916 และ 2.238 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักขององค์ประกอบในเมทริกซ์องค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ที่ 1-4 ได้แก่ A11, A10, A12, A9 มีค่าน้ำหนักขององค์ประกอบที่ 1 มากกว่าองค์ประกอบที่ 2 ในขณะที่ตัวบ่งชี้ที่ 5-7 ได้แก่ A14, A15, A16 มีค่าน้ำหนักที่ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบที่ 2 มากกว่าองค์ประกอบที่ 1 เมื่อพิจารณาลักษณะของตัวบ่งชี้ที่น้ำหนักขององค์ประกอบในแต่ละองค์ประกอบที่ 1 และองค์ประกอบที่ 2 สามารถจัดกลุ่มตัวบ่งชี้เหล่านี้เพื่อสร้างองค์ประกอบได้ 2 องค์ประกอบ มีชื่อเรียกดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 ด้านเป้าหมายของนโยบาย และองค์ประกอบที่ 2 ด้านแนวทางในการดำเนินงาน

องค์ประกอบที่ 1 ด้านเป้าหมายของนโยบาย มีค่าไอเกน (eigenvalue) เท่ากับ 2.916 สามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 41.664 ประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ พระราชบัญญัติการศึกษา มีการกำหนดเป้าหมายของการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนไว้อย่างชัดเจน (A11) พระราชบัญญัติการศึกษา มีการกำหนดวัตถุประสงค์ในการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนไว้อย่างชัดเจน (A10) พระราชบัญญัติการศึกษาเกี่ยวกับนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ใน

ชุมชนมีความชัดเจน (A12) พระราชบัญญัติการศึกษา มีการกำหนดและส่งเสริมให้ใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนสำหรับจัดการศึกษา (A9) ซึ่งมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ .885, .880, .780 และ .774 ตามลำดับ

องค์ประกอบที่ 2 ด้านแนวทางในการดำเนินงาน มีค่าไอเกน (eigenvalue) เท่ากับ 2.238 สามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 31.968 ประกอบด้วย 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ การมีเอกสารตำรา หรือคู่มือ เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจในการปฏิบัติตามนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน (A14) การได้รับการอบรมเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน (A15) การมีแนวปฏิบัติในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน (A13) ซึ่งมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ .888, .859 และ .717 ตามลำดับ

ตาราง ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวบ่งชี้ความชัดเจนของนโยบาย

ตัวบ่งชี้ความชัดเจนของนโยบาย	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ	
	1	2
A11 พระราชบัญญัติการศึกษา มีการกำหนดเป้าหมายของการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนไว้อย่างชัดเจน	<u>0.885</u>	0.232
A10 พระราชบัญญัติการศึกษา มีการกำหนดวัตถุประสงค์ในการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนไว้อย่างชัดเจน	<u>0.880</u>	0.175
A12 พระราชบัญญัติการศึกษา เกี่ยวกับนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนมีความชัดเจน	<u>0.780</u>	0.317
A9 พระราชบัญญัติการศึกษา มีการกำหนดและส่งเสริมให้ใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนสำหรับจัดการศึกษา	<u>0.774</u>	0.105
A14 การมีเอกสาร ตำรา หรือคู่มือ เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจในการปฏิบัติตามนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน	0.158	<u>0.888</u>
A15 การได้รับการอบรมเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน	0.134	<u>0.859</u>
A13 การมีแนวปฏิบัติในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน	0.328	<u>0.717</u>
ค่าไอเกน	2.916	2.238
% ความแปรปรวน	41.664	31.968
% ความแปรปรวนสะสม	41.664	73.632

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ทำให้เห็นว่า การรับรู้นโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนด้านความชัดเจนของนโยบาย ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ นั่นคือ องค์ประกอบที่ 1 ด้านความเป้าหมายของนโยบาย ประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้ และ องค์ประกอบที่ 2 ด้านแนวทางในการดำเนินงาน ประกอบด้วย 3 ตัวบ่งชี้ แสดงให้เห็นว่าผลจากการวิเคราะห์องค์ประกอบนั้นมีความสอดคล้องกับองค์ประกอบในแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3. ด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติ

เมื่อพิจารณาค่า Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy เท่ากับ 0.893 พบว่ามีค่ามากกว่า 0.6 เมื่อทดสอบนัยสำคัญของค่า Bartlett's Test of Sphericity แล้วพบว่า มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 แสดงว่าตัวแปรทั้งหมดมีความสัมพันธ์ระหว่างกัน ในขนาดที่เหมาะสมกับการนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบได้ ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวบ่งชี้ที่ใช้ในการวิเคราะห์โมเดลตัวบ่งชี้ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด โดยมีรายละเอียดดังตาราง

ตาราง สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสถิติทดสอบความสัมพันธ์ของตัวบ่งชี้การนำนโยบายไปปฏิบัติของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด (N=674)

	A16	A17	A18	A19	A20	A21	A22	A23
A16	1							
A17	0.742**	1						
A18	0.627**	0.742**	1					
A19	0.586**	0.674**	0.725**	1				
A20	0.542**	0.640**	0.639**	0.732**	1			
A21	0.543**	0.551**	0.530**	0.580**	0.652**	1		
A22	0.474**	0.489**	0.456**	0.527**	0.567**	0.672**	1	
A23	0.427**	0.437**	0.415**	0.461**	0.555**	0.560**	0.709**	1
Mean	3.79	3.75	3.74	3.59	3.55	3.61	3.49	3.47
S.D.	0.82	0.81	0.86	0.82	0.85	0.87	0.95	0.94
Bartlett's Test of Sphericity = 3657.711 p = .000								
Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy = 0.892								

หมายเหตุ **p<.01

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจของตัวบ่งชี้การนำนโยบายไปปฏิบัติ ทั้งหมด 8 ตัวบ่งชี้ พบว่า ได้เป็น 1 องค์ประกอบ มีค่าไอเกนเท่ากับ 5.077 สามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 63.458 ประกอบด้วย 8 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ การจัดประชุมเพื่อชี้แจงแนวทางในการปฏิบัติตามนโยบายในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน (A20) การกำหนดหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนไว้อย่างชัดเจน (A19) การกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนที่ชัดเจน สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล (A17) การกำหนดวิสัยทัศน์ในการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนสำหรับจัดการศึกษาไว้อย่างชัดเจน (A18) การสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน (A21) ส่งเสริมให้จัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน (A16) มีงบประมาณในการส่งเสริมการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน (A22) เมื่อเสนอ

โครงการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน ได้รับการสนับสนุน ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานอย่างเหมาะสม (A23 ซึ่งมีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ .841, .837, .834, .812, .797, .777, .760 และ .704 ตามลำดับ

ตาราง ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวบ่งชี้การนำนโยบายไปปฏิบัติ

ตัวบ่งชี้ความต้องการนโยบาย	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ
	1
A20 การจัดประชุมเพื่อชี้แจงแนวทางในการปฏิบัติตนตามนโยบายในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน	0.841
A19 การกำหนดหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนไว้อย่างชัดเจน	0.837
A17 การกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนที่ชัดเจนสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล	0.834
A18 การกำหนดวิสัยทัศน์ในการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนสำหรับจัดการศึกษาไว้อย่างชัดเจน	0.812
A21 การสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน	0.797
A16 ส่งเสริมให้จัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน	0.777
A22 มีงบประมาณในการส่งเสริมการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน	0.760
A23 เมื่อเสนอโครงการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน ได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานอย่างเหมาะสม	0.704
ค่าไอเกน	5.077
% ความแปรปรวน	63.458
% ความแปรปรวนสะสม	63.458

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ทำให้เห็นว่า การรับรื้อนโยบายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติ ประกอบด้วย 1 องค์ประกอบ นั่นคือ องค์ประกอบด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติ ประกอบด้วย 8 ตัวบ่งชี้ แสดงให้เห็นว่าผลจากการวิเคราะห์องค์ประกอบนั้นมีความสอดคล้องกับองค์ประกอบในแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวมณีรัตน์ ปานจันทร์ เกิดเมื่อวันที่ 11 มิถุนายน พ.ศ. 2529 อยู่บ้านเลขที่ 321 หมู่ที่ 17 ตำบลบ้านฆวน อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ สำเร็จการศึกษาปริญญาการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.) สาขาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ภาควิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป จากคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เมื่อปีการศึกษา 2551 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิธีวิทยาการวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2552